

CATALOGUE DES MONUMENTS D'ART EN POLOGNE

**TOME IVe
VILLE DE CRACOVIE**

**SEPTIÈME PARTIE
ZWIERZYNIEC, NOWY ŚWIAT,
PÓLWSIE ZWIERZYNIECKIE
ÉGLISES ET MONASTÈRES**

**RÉDIGÉ PAR
JOANNA DARANOWSKA-ŁUKASZEWSKA
ET RENATA HENOCH-MARENDZIUK**

TEXTE

**INSTITUT DE L'ART
DE L'ACADÉMIE POLONAISE DES SCIENCES
WARSZAWA 1995**

**KATALOG
ZABYTEKÓW SZTUKI
W POLSCE**

KATALOG ZABYTKÓW SZTUKI W POLSCE

**TOM IV
MIASTO KRAKÓW**

**CZĘŚĆ VII
ZWIERZYNEC, NOWY ŚWIAT,
PÓLWSIE ZWIERZYNIECKIE
KOŚCIOŁY I KLASZTORY**

**POD REDAKCJĄ
JOANNY DARANOWSKIEJ-ŁUKASZEWSKIEJ
I RENATY HENOCH-MARENDZIUK**

TEKST

**INSTYTUT SZTUKI
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WARSZAWA 1995**

Inwentaryzację wstępną przeprowadził w latach 1954–5 zespół absolwentów historii sztuki przy Katedrze Historii Sztuki Nowożytnej Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, kierowany przez JANA SAMKĄ: MARIA AUGUSTYNOWICZ-CIECIERSKA, IGNACY PŁAZAK, JAN PRZAŁA i HANNA STYCZYŃSKA (kościół Bożego Miłosierdzia i Salwatora), BARBARA JANDA (kaplica ŚŚ. Małgorzaty i Judyty) oraz w roku 1971 EWA ŚNIEZYŃSKA-STOŁOTOWA (zespół klasztorny norbertanek). Ponowną inwentaryzację wykonały w latach 1990–2 JOANNA DARANOWSKA-LUKASZEWSKA (zespół klasztorny norbertanek, Salwator) i RENATA HENOCH-MARENDZIUK (zespół klasztorny felicianek, kościół Bożego Miłosierdzia).

Recenzenci:

WOJCIECH BAŁUS, JERZY RAJMAN

ISBN 83-85938-95-8

KATALOG ZABYTKÓW SZTUKI W POLSCE

Redakcja Naczelna:

JERZY Z. ŁOZIŃSKI
MARIA KAŁAMAJSKA-SAEED

Redakcja mieści się w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk:
Warszawa, Długa 28 (Zakład Inwentaryzacji Zabytków), Kraków,
Wawel 7 (Pracownia Instytutu Sztuki PAN w Krakowie, Zespół
Inwentaryzacji Zabytków)

Wydanie publikacji finansowane
przez Fundację na rzecz Nauki
oraz Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miasta Krakowa

TREŚĆ

Od Redakcji	VII
Zarys rozwoju przestrzennego, opracowała Joanna Daranowska-Łukaszewska . . .	IX
Skróty stosowane w tekście	XX
 Kościół p.w. św. Augustyna i Jana Chrzciciela i klasztor norbertanek, opracowały Ewa Śnieżyńska-Stolotowa i Joanna Daranowska-Łukaszewska	
Historia	1
A. Kościół	1
Architektura	3
Wypożażenie wnętrza	6
Obrazy, rzeźby, epitafia	8
B. Klasztor	10
Historia	10
Architektura	11
Wypożażenie wnętrza	20
Złotnictwo	27
Tkaniny i hafty	33
Archiwum	42
Biblioteka	44
 Kościół p.w. Bożego Miłosierdzia, filialny kapituły katedralnej i dom prebendalny, opracowała Renata Henoch-Marendziuk	
A. Kościół	50
Historia	50
Architektura	50
Wypożażenie wnętrza	51
Złotnictwo	52
Tkaniny	52
B. Dom prebendalny	53
 Kościół p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny i klasztor felicianek, opracowała Renata Henoch-Marendziuk	
A. Kościół	54
Historia	54
Architektura	54

Wypożaenie wnętrza	56
B. Klasztor	56
Wypożaenie wnętrza	57
Złotnictwo	58
Kościół p.w. Salwatora , opracowała Joanna Daranowska-Lukaszewska	
Historia	59
Architektura	61
Wypożaenie wnętrza	62
Kaplica p.w. śś. Małgorzaty i Judyty , opracowała Joanna Daranowska-Lukaszewska	
Historia	65
Architektura	65
Wypożaenie wnętrza	65
Cmentarz Salwatorski , opracowała Joanna Daranowska-Lukaszewska	
Cmentarz	67
Literatura przedmiotu opracowana przez Joannę Daranowską-Lukaszewską z wykorzystaniem bibliografii przygotowanej przez autorów wstępnej inwentaryzacji .	68
Précis du développement urbanistique par Joanna Daranowska-Lukaszewska . .	74
Indeks osób opracowała Joanna Daranowska-Lukaszewska	83
Table de matières	88

OD REDAKCJI

Kolejna część katalogu zabytków sztuki Krakowa jest pierwszą, w której pomieszczono zabytki spoza obszarów dawnych lokacji miejskich — Krakowa, Kazimierza i Kleparza. Obejmuje wszystkie kościoły i klasztory, a także cmentarze trzech zachodnich dzielnic obecnego miasta: Nowego Świata, Zwierzyńca i Półwsia Zwierzynieckiego. Przed r. 1910 tylko Nowy Świat należał do miasta, włączony doń dopiero w r. 1792 jako bliskie przedmieście poza murami. Pozostałe, wyjąwszy kilkunastoletni epizod z czasów Wolnego Miasta (1838–54), funkcjonowały jako gminy wiejskie.

Omówione tu budowle — skatalogowane wraz z ich wyposażeniem — to: kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela z klasztorem norbertanek, poszpitalny kościół Bożego Miłosierdzia z budynkiem prebendalnym, kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny i klasztor felicjanek, kościół Salwatora oraz drewniana kaplica ŚŚ. Małgorzaty i Judyty. Zamieszczono tu także opis dwu cmentarzy: dawnego przy kościele Salwatora i nowego Cmentarza Salwatorskiego, który powstał jako cmentarz parafialny i zachował ten status po dzień dzisiejszy. Pominęto kaplicę Bł. Bronisławy, która jako integralna część fortu Kościuszkowski znajduje się w jednej z następnych części katalogu zabytków Krakowa, poświęconej nowożytnym fortyfikacjom miejskim.

Zarówno układ tekstu — w porządku alfabetycznym wezwań kościołów (i związanych z nimi klasztorów), a w ich obrębie z podziałem na poszczególne dziedziny sztuki (architektura, wyposażenie wnętrz, malarstwo, rzeźba itd.) oraz odpowiadający tekstowi układ ilustracji w ujęciu rzeczowo-chronologicznym są takie same, jak w wydanych dotąd częściach katalogu zabytków Krakowa.

Pierwsze wersje tekstów katalogowych obejmujących kościoły Salwatora, Bożego Miłosierdzia oraz kaplicę ŚŚ. Małgorzaty i Judyty powstały jeszcze w latach 1954–5, wykonane przez zespół absolwentów historii sztuki pracujący pod kierunkiem Jana Samka przy Katedrze Historii Sztuki Nowożytnej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Postęp wiedzy (m.i. po kilkakrotnie podejmowanych pracach archeologicznych w kościele Salwatora), rozszerzenie zakresu Katalogu, tak chronologicznego (które pozwoliło przekroczyć granicę wyznaczoną datą 1850), jak i rzeczowego, wraz ze znacznym zwiększeniem zakresu informacji, uczyniły te pierwsze opracowania niemal całkowicie nie-

Stolotową tekst obejmujący kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela wraz z klasztorem norbertanek, po uzupełnieniu i nowelizacji dwakroć powiększył swą objętość. Na koniec dołączono do tych tekstów katalog kościoła Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny i klasztoru felicianek oraz Cmentarza Salwatorskiego. Fotografie wykonywane w latach 1979–86 i 1992 są (prócz zdjęć z lotu ptaka) dziełem Jerzego Langdy. Rysunki wykonały Marianna Fischinger i Barbara Stachowska.

Charakter pokazanych w niniejszym tomie zabytków jest nieco odmienny niż w innych częściach katalogu Krakowa. Pozycję dominującą zajmuje tu kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela wraz z klasztorem norbertanek, zarówno jako zespół architektoniczny, największy w Krakowie po zabudowie Wzgórza Wawelskiego, jak też pod względem wyposażenia.

Jedyna to z dotychczas wydanych części katalogu miasta, gdzie po zabytkach architektury romańskiej nie pojawiają się (poza jednym portalem) gotyckie, a zamiast przytłaczającej już wydane tomiki masy zabytków z epoki baroku, ukazuje się wielki zespół budowli późno-renesansowych, z interesującymi elementami „neogotyku” z początku w. XVII. Tu także można spotkać rzadkie dotychczas w katalogu zabytków Krakowa przykłady wczesnoklasycystycznej architektury sakralnej oraz dwa eklektyczne kościoły i klasztor z końca w. XIX. Podobnie wśród tzw. zabytków ruchomych nie ma tu — z wyjątkiem kilku rzeźb i czterech rękopisów — dzieł z epoki gotyku. Szczególnie interesująca jest duża liczba nowożytnych haftów, jakie w ciągu trzystu z górą lat powstały w środowisku klasztorным norbertanek. Należy też do nich wyjątkowo bogaty zbiór sukienek do obrazu Matki Boskiej, obficie ozdobionych piękną renesansową i barokową biżuterią.

Doświadczyliśmy w swej pracy uprzejmości Gospodarzy kościołów Salwatora i Bożego Miłosierdzia oraz nadzwyczajnej wprost zyczliwości sióstr norbertanek, za co składamy serdeczne podziękowanie. Dziękujemy też wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób służyli nam radą i pomocą.

Pozostaje nam żywić nadzieję, że książka ta bodaj w części pozwoli Czytelnikom dzielić z nami tę nieporównaną przyjemność, jakiej doznać można tylko w bezpośrednim kontakcie z dziełami sztuki, penetrując miejsca niedostępne szerokiej publiczności. Zwłaszcza te najgłębiej wzbudzające szacunek, jak klasztor norbertanek, gdzie wciąż to samo zgromadzenie zakonne trwa nieprzerwanie od ośmiu z górą wieków.

*Joanna Daranowska-Łukaszewska
Renata Henoch-Marendziuk*

ZARYS ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Objęte niniejszym tomem Katalogu zabytków Krakowa trzy dzielnice: Nowy Świat, Półwie Zwierzynieckie i Zwierzyńiec, tworzące wraz z zachowanymi do dziś dawnymi pastwiskami miejskimi (Błonia) nieregularny kształt na planie miasta, a powiązane z sobą mocno siecią komunikacyjną, nie były nigdy rozdzielone wyraźnymi granicami. Wszystkie trzy leżą na lewym brzegu Wisły (fig. 1), rozciągając się na zachód od murów miasta lokacyjnego, aż po wschodnią część zrębu tektonicznego Sowińca. Brak wyraźnej granicy widoczny jest zwłaszcza pomiędzy Zwierzyńcem a Półwsiem Zwierzynieckim, które powstało na części jego gruntów; razem stanowiły wspólny obszar pozostający z górą siedemset lat we władaniu klasztoru norbertanek. Trzecią dzielnicę — Nowy Świat — łączy z nimi i z dawnym Krakowem równoległy do brzegu Wisły wczesnośredniowieczny trakt wiodący na Śląsk (dzisiejsze ulice Zwierzyniecka i Tadeusza Kościuszki). Dzielnica ta położona jest najniżej, bowiem częściowo powstała na terenie dawnego koryta Wisły, przesuniętej ku południowi dopiero po usypaniu w w. XIII grobel u podnóża Wawelu, w miejscu dzisiejszego Placu na Groblach. Dalej, ku północnemu zachodowi teren stopniowo się podnosi, za Rudawą staje się pagórkowaty, a jego najbardziej na zachód wysunięte części położone są na wschodnim cyplu Sowińca, wyraźnie górując nad okolicą. Zrąb tektoniczny Sowińca, uformowany ze skał jurajskich, jest odrębnym fragmentem Wyżyny Małopolskiej, a samo wzgórze wznosi się 384 m n.p.m. Od północy przylegają do Zwierzyńca i Półwsia Zwierzynieckiego dawne pastwiska czyli Błonia. Granica zachodnia wypada w obniżeniu terenu za wzgórzem Sikornik. Północna granica Nowego Świata biegła uskokoło dzisiejszymi ulicami Kapucyńską, Jabłonowskich i Piłsudskiego, znacznie wcześniej tak uformowana biegiem koryta jednej z odnóg Rudawy, która w sposób naturalny wyznaczała także granice dawniejszej własności ziemskiej. Błonia to obszar łąk w klinie wyznaczonym dwiema odnogami Rudawy, którego ostry koniec skierowany jest na północny zachód.

Cały teren w niższych partiach podmokły, a nawet bagienny, pokryty był gęstą, zmienną siecią wodną. Przebieg jej przekształceń znany jest w niewielkim stopniu, a występowanie licznych okresowych cieków o zmieniających się nazwach, z których wiele zanikło bez udziału człowieka, utrudnia lub wręcz uniemożliwia interpretację, zachowanych jedynie częściowo, źródeł pisanych. Zmienność sieci wodnej od początku osadnictwa miała zasadniczy wpływ na jego rozwój. Drugim czynnikiem o wielkim znaczeniu w tej materii była własność ziemi.

Na obszarze Zwierzynca i Półwsia Zwierzynieckiego czyli na gruntach klasztoru zwierzynieckiego, w okresie średniowiecza rozwinęła się gospodarka folwarczna, istniały także drobne gospodarstwa chłopskie, a stan ten utrwalony w czasach nowożytnych, przetrwał aż do początku bieżącego stulecia, choć już w piętnastym wieku konwent musiał upominać się o swoje prawa do położonych na Półwsiu posesji, chętnie zawłaszczanych przede wszystkim przez krakowski patrycjat. Na terenie dzielnicy Nowy Świat początkowo były stawy, groble i królewski ogród, gdzie hodowano zwierzynę, stopniowo jednak powstawały zabudowania o charakterze rezydencjonalnym, otoczone ogrodami. Na całym obszarze obowiązywało lokalne prawo stanowione przez właścicieli – na Zwierzyncu i Półwsiu była to jurysdykcja klasztoru norbertanek, na Nowym Świecie prawa innych posiadaczy gruntów.

Wszystkie trzy omawiane dzielnice przez krótki okres szesnastu lat (1838 – 1854) znalazły się w jurysdykcji miejskiej, włączone do Krakowa przez Senat Wolnego Miasta. Jedynie jednak Nowy Świat utrzymał się jako III dzielnica, należąc do aglomeracji miejskiej jeszcze wg podziału administracyjnego zaprowadzonego dekretem austriackim w r. 1792, kiedy wraz z Piaskiem i Czarną Wsią stał się tzw. III wydziałem (obwodem, cyrkulem). Ten sam dekret zniósł też ostatecznie wszelkie jurydyki, których pełno było na Nowym Świecie, Zwierzyniec i Półwsie Zwierzynieckie na powrót stały się osadami wiejskimi w r. 1854, a utworzone w r. 1867 starostwo krakowskie całkiem odcięło je od wpływów Magistratu.

Kiedy z początkiem w. XX powstał projekt połączenia Wisły i Dunaju kanałem, nieodzowna stała się budowa dużego portu rzeczno-godunajskiego na Wiśle. Kraków był żywotnie zainteresowany lokalizacją tego portu na swoim terytorium, co wobec stosunkowo niewielkiej długości należącego doń odcinka Wisły, wymagało przyłączenia do aglomeracji okolicznych gmin. Na czele powołanej w tym celu komisji stanął Juliusz Leo, od r. 1904 prezydent Krakowa. Do budowy kanału nie doszło, lecz w latach 1910–15 miasto przekształciło się w tzw.

Wielki Kraków, obejmujący miast osmiu – dwadzieścia dwie dzielnice, w tej liczbie Półwsie Zwierzynieckie oznaczone numerem XII i Zwierzyniec jako dzielnicę XIII. Wg najnowszego podziału administracyjnego z r. 1991 Nowy Świat znalazł się w obrębie dzielnicy I Stare Miasto. Półwsie Zwierzynieckie i Zwierzyniec należą do dzielnicy VII – Zwierzyniec.

1. NOWY ŚWIAT. Niegdyś stanowił przedmieście Krakowa usytuowane na niskich obszarach terasy powodziowej między pn. częścią Wawelu i murami miejskimi (obecnie zach. część Plant), a dawnym biegiem jednej z odnóg Rudawy płynącej obecnymi ulicami: Kapucyńską, Jabłonowskich, Piłsudskiego, dalej Retoryka i uchodzącej do Wisły nieco bardziej na wschód od dzisiejszego mostu Dębnickiego. Obszar, na którym zachowały się ślady średniowiecznego osadnictwa przedlokacyjnego, był gruntem podmokłym, znaczna jego część (przylegająca do Okołu i pd.-zach. części Śródmieścia), zwana Żabimkrukiem, w r. 1426 wymieniana jest jako teren bagienny ze stawami, choć stawy niewątpliwie istniały tam już w w. XIV. W okresie nowożytnym był rozdrobniony na wiele (od kilku do kilkunastu) zmieniających swój zasięg i nazwę jurydyk, jak m.i.: Groble (inaczej Tarłowska), Smoleńsko, Wielkorządowa, Wygoda, Retoryka, Rybaki i wreszcie Nowy Świat. Ta ostatnia, niewielka jurydyka, położona blisko murów miasta lokacyjnego i jedyna od dawna stanowiąca tu własność miejską, dała nazwę całej dzielnicy, zaś nazwy wielu innych zachowały się w nazwach ulic i placów (Plac na Groblach, ulice Smoleńsk, Wygoda, Retoryka). Jako rozdrobniona własność prywatna był Nowy Świat typowym suburbium miasta stołecznego, gdzie długo znajdowały się liczne podmiejskie rezydencje możnowładcze, a co za tym idzie, nie rozwijała się zabudowa typu miejskiego. Niektórzy badacze lokalizują za Bramą Wiślną rozciągający się poprzez dzisiejszą ulicę Zwierzyniecką w kierunku zachodnim ku Rudawie i wzdłuż jej lewego brzegu ogród założony przez króla Kazimierza Wielkiego, zwany Zwierzyniec, gdyż hodowano tam ptactwo i zwierzęcą na potrzeby dworu. Tutaj też na Żabimkruku (dziś rejon ul. Straszewskiego nr 14/15), stał dwór wojewody krakowskiego, wzmiankowany 1578 jako istniejący od dawna, czy też dwór zwany Smoleńsk, w miejscu którego zbudowano kościół Bożego Miłosierdzia. Ślady tej rezydencjonalnej zabudowy czytelne są jeszcze na tzw. planie Żebrawskiego z r. 1836, gdzie na Nowym Świecie pośród rozrzuconych budynków otoczonych ogrodami, zaznacza się jedynie kilka ulic, w tym dzisiejsze Smoleńsk (ulica o tej nazwie wzmiankowana od w. XVI) i Zwierzyniecka. Teren Nowego Światu, na którym prawdopodobnie od w. XIV znajdował się port na Wiśle

przy grobli królewskiej (tak nazwanej na planie Krakowa z r. 1575), która z czasem przeszła w posiadanie prywatne (wg planu z r. 1783 – tarłowska), po zniesieniu jurydyk w r. 1792, gdy Nowy Świat został częścią Krakowa, stawał się coraz bardziej zaniedbany. Skasowanie jurydyk spowodowało stopniowe opuszczanie położonych tu rezydencji, coraz liczniej pojawiały się pustki, na które wkraczała niekontrolowana zabudowa. Wśród pozostałości dawniejszej architektury na uwagę zasługują osiemnastowieczny browar królewski (przebudowany gruntownie w 2. poł. w. XIX) przy ul. Powiśle 6–8, oraz Biały Dworek Potockich przy ul. Straszewskiego 13–15, wzniesiony w roku 1835 wg projektu *Ignacego Hercoka*.

Na obszarze uprzednio zajmowanym przez rezydencje w ogrodach zachowały się w dzisiejszym układzie dwa stare dukty, wspomniane już jako obecne ulice Smoleńsk i Zwierzyniecka, oraz jako pozostałość dawnego charakteru dzielnicy – kilka pałacyków z końca wieku dziewiętnastego, pośród zwartych wielopiętrowych budynków. Pewien ład w części niewielkiego obszaru Nowego Światu wprowadziła budowa rozległego gmachu gimnazjum Św. Anny (obecnie I Liceum Ogólnokształcące im. Bartłomieja Nowodworskiego) w r. 1897. Ten wielki neorenesansowo-neobarokowy budynek zaprojektowany przez architekta *Józefa Sarego*, wzniesiony na rogu ul. Straszewskiego i Placu na Groblach, uporządkował jego północną część, wyznaczając zarazem kierunek dalszej zabudowy ulicy i placu. Do dziś niezagospodarowana urbanistycznie południowa pierzeja placu przypomina, że z początkiem w. XX odbywały się tu targi końskie, gdyż tłoczny Kraków nie miał hal targowych. Z końcem w. XIX i w początku XX zabudowano wysokimi domami pn. pierzeję ul. Smoleńsk; dwa z tych budynków szczególnie zwracają uwagę – wzniesiona w r. 1881 przez *Macieja Moraczewskiego* okazała szkoła o ceglanej neośredniowiecznej elewacji, oraz gmach Muzeum Techniczno-Przemysłowego, zaprojektowany przez *Tadeusza Stryjeńskiego* i *Franciszka Męczyńskiego*, z piękną modernizującą fasadą *Józefa Czajkowskiego*. W latach 1928–30 wzniesiono też zaprojektowany przez *Józefa Pokutyńskiego* z udziałem *Stanisława Filipkiewicza* Katolicki Dom Ludowy (obecnie siedziba Filharmonii Krakowskiej), zwrócony fasadą ku Plantom i wypełniający swą szerokością odcinek ul. Straszewskiego pomiędzy wylotami Zwierzynieckiej i Smoleńsk. Zresztą zabudowa ulic Nowego Światu z wysokimi domami z końca w. XIX i początku w. XX, na niskim terenie, nie otwiera żadnych malowniczych widoków, jedynie pewna nieregularność ulicy Felicjanek obok kościoła Bożego Miłosierdzia, tworzy nastrojowy zaułek, a tajemniczy uskok fasady domu wzniesionego w roku 1895 według projektu *Józefa Pokutyńskiego* na

rogu alei Kasińskiego i Piłsudskiego nawiązuje dialog z romantycznymi kamienicami *Teodora Talowskiego* przy zach. pierzei ulicy Retoryka, wszystkie jednak należą już do Półwsia Zwierzynieckiego.

II. ZWIERZYNIEC I PÓŁWSIE ZWIERZYNIECKIE. Obszar, którego najdawniej poświadczonym właścicielem był klasztor zwierzyniecki, nadany został norbertankom niewątpliwie przez uprzedniego właściciela. Wg najnowszych ustaleń przyjmuje się, że Zwierzyniec wraz z odleglejszymi Bibicami i Zabierzowem, darował klasztorowi zwierzynieckiemu Jaksa z Miechowa (identyczny z Jaksą Gryfitą, Jaksą z Kopanicy), bezpotomny w małżeństwie z Agapią, córką Piotra Włostowica ze Skrzynna, z rodu Łabędzów, dysponując tymi ziemiami jako posagiem swej małżonki. O lokacji wsi Zwierzyniec brak wiadomości. Musiała nastąpić jeszcze w XIII lub na początku w. XIV, ponieważ Półwie Zwierzynieckie lokowano przed r. 1369, zapewne na prawie niemieckim. Informacja o lokacji Półwsia na części gruntów istniejącego wcześniej Zwierzynca zawarta jest już w samej jego nazwie. Znacznie trudniej rozstrzygnąć pochodzenie i etymologię nazwy Zwierzynca. Dziewiętnastowieczne domniemanie Łuszczkiewicza o pochodzeniu jej od słowa świeżyca oznaczającego karczowisko (osada nowozałożona na karczowisku) nie zostało poparte nowszymi pozytywnymi ustaleniami, ale i przeniesienie nazwy z ogrodu, w którym hodowano zwierzęta, założonego przez Kazimierza Wielkiego, nie wchodzi w rachubę. Już bowiem w XIII w. nazwa w podobnym do dzisiejszego brzmieniu pojawia się w dokumentach (Swerzinecz, Svernicia, Sverincia). Godne podkreślenia jest wreszcie podobieństwo tej ostatecznie nie wyjaśnionej nazwy, zwłaszcza w jej przytoczonych dawniejszych zapisach, do rozpowszechnionej na terenie Słowiańszczyzny formy Swarzyn (niemiecki Schwerin). Zwierzyniec i Półwie doń przypisane nie były gęsto zaludnione, przede wszystkim z powodu panujących tam stosunków wodnych. Ślady osadnictwa przedlokacyjnego znaleziono jedynie wzdłuż ulicy Zwierzynieckiej i Tadeusza Kościuszki, gdyż ten przedlokacyjny jeszcze trakt biegnie równoległą do koryta Wisły naturalną groblą, która nadawała się do zamieszkania.

Po objęciu w posiadanie obszaru Zwierzynca i Półwsia Zwierzynieckiego bardzo szybko zakonnice zagospodarowały go zgodnie z naturalnymi warunkami. Wykorzystując stopniowe obniżenie i dobre nawodnienie gruntu zbudowano ciąg stawów wzdłuż linii biegnącej z zachodu na wschód, powstały młyny (m.i. wzmiankowany 1366 na młynówce będącej jednym z ramion Rudawy przy jej ujściu do Wisły obok klasztoru), na stoku wzgórza Bł. Bronisławy winnica (potwierdzona w w. XV), a u jego podnóża już w w. XIV cegielnia, bazująca na

miejscowych glinkach. Stopniowe osuszanie terenu wynikające zarówno z regulacji sieci wodnej, jak też wskutek działania czynników przyrody, pozwoliło także na uprawę roli. Grunt rozparcelowano częściowo pomiędzy poddanych osadników klasztornych i dzierżawców. Stan ten przetrwał zasadniczo aż do początku w. XX, choć kilkakrotnie zakłócany. Przede wszystkim przez działania wojenne, gdyż jako tereny przedmiejskie stałe narażone były na obozowanie wojsk etc. W r. 1509 konwent darował królowi Zygmuntowi I ogród zwany Wielkim, pomiędzy Wisłą a Niecieczą, powiększony wkrótce na prośbę króla. Brak jednak dokładniejszej lokalizacji oraz danych o późniejszej zmianie właściciela.

Dobrze prowadzona gospodarka rolna z profitującymi karczmannami przy szlaku śląskim a zarazem w pobliżu spławnej rzeki, czyniły tereny te interesującymi dla szlachty i mieszczan. Droga cedowania dzierżaw i nieformalnego dziedziczenia lub przez wykup długów doprowadziło to np. w w. XVI do licznego zasiedlenia Półwsia przez szlachtę i mieszczan (mieli tu dwory: Andrzej Zebrzydowski — bp krakowski, Mikołaj Ligeza — kasztelan wiślicki, Stanisław Słomcecki — abp lwowski, Marcin Myszkowski z Mirowa, Olbracht Raszkowski — złotnik, Jan Gemma — medyk królewski i inni). W w. XVII sprawa tak nabrzmiała, że norbertanki zanotowały, iż na Półwsiu konwent „miał zagrodników ma pany i sąsiady”. Ostatecznie klasztor utrzymał swą posiadłość w całości, użytkując ją wg starej tradycji, w w. XIX prócz stawów i młyna można tu zlokalizować i dwa folwarki: jeden, zwany Ekonomią, w pobliżu klasztoru i drugi, zwany Swoboda, w pobliżu dzisiejszej Alei Krasińskiego. Dopiero ustawa uwłaszczeniowa z r. 1848 spowodowała pierwszą istotną zmianę w stanie posiadania konwentu.

- Nim to jednak nastąpiło, w latach 1820–3, na klasztorным gruncie na wzgórzu Sikornik (zwanym też górą św. Bronisławy), usypano 3 Kopiec Kościuszki (fig. 3). Osobliwy ten pomnik zaprojektowali arch. *Feliks Radwański* i jego syn, tegoż imienia. Malowniczo usytuowany Kopiec nierozwitalnie zrósł się z panoramą Krakowa, zrazu podsycając uczucia patriotyczne, a z czasem stając się ulubionym miejscem podkrakowskich wycieczek, zwłaszcza, że Franciszek Ciesielski z pobliskich Mydlnik swoim sumptem zbudował doń drogę. Klasztor zwierzyniecki zgodził się też odstąpić sąsiednie grunty na budowę osady dla potomków żołnierzy Kościuszki, zamierzenia tego jednak nie zrealizowano.

W roku 1846 po rewolucji krakowskiej, miasto zostało wcielone do Austrii, a po wydarzeniach Wiosny Ludów zapadła cesarska decyzja o konieczności ufortyfikowania Krakowa. Wkrótce potem Austriacy

rozpoczęli prace, odsuwając biegnącą dzisiejszymi Alejami Trzech Wieszczów linię okopów, powstałych najpewniej w latach 1796–1802, na równoległy do niej pierścień wokół miasta. Wtedy położony na jego bliskich peryferiach Kopiec Kościuszki stał się częścią fortu Kościuszko, a otaczającym go terenem zawładnęło wojsko. Przy wznoszeniu ceglanych umocnień w latach 1850–4 rozebrano drewnianą kapliczkę Bl. Bronisławy zastępując ją murowaną, neogotycką świątynką projektu arch. *Feliksa Księżarskiego*, organicznie związaną z fortem.

Istotne zmiany wyprzedziły nieco formalne przyłączenie Zwierzynca i Półwsia do Krakowa. Miasto już w latach 1907–12 przeprowadziło tu regulację sieci wodnej, co wraz z postępującym naturalnym osuszeniem terenu zmusiło norbertanki oraz okolicznych włóścian do zaniechania uprawy roli. Uporządkowano w tym czasie bieg Rudawy w pobliżu jej ujścia do Wisły przy klasztorze norbertanek, odcięto dotychczasowe główne koryto przecinające Blonia, część koryta zasypano a bieg rzeki pod ulicą Retoryka zasklepiiono. Przed włączeniem do miasta ruszyło budownictwo typu miejskiego. Obowiązująca wciąż jurysdykcja gminna pozwalała na niekontrolowaną zabudowę. Taka sytuacja na Półwsiu już w r. 1888 wywołała niepokój gazety „Czas”. Ostatecznie uregulowano działalność budowlaną, odbyło się kilka konkursów na uporządkowanie ulic. Nabycie od Austriaków w r. 1907 terenów wzdłuż dawnego wału fortecznego (w latach 1889–1911 użytkowanych jako nasyp kolei obwodowej) pozwoliło z czasem zagospodarować je na działki pod budowę domów. Po przyłączeniu do Krakowa wprowadzono tu miejskie prawo budowlane. Nad opinią architektów przeważał jednak napór kapitału, dlatego budynki przy Alei Krasińskiego są zbyt wysokie by można było oglądać daleką panoramę Kopca Kościuszki lub w przeciwnym kierunku Wawelu.

Na terenie dawnych posiadłości klasztoru zwierzynieckiego, prócz istniejącej w tym samym miejscu od czasów przedlokacyjnych, biegnącej od bramy Wiślnej poprzez Nowy Świat ul. Zwierzynieckiej i dalej Kościuszki, wytyczono szereg ulic i placów, których układ tylko w części ma charakter regularnej szachownicy. Większość przebiega zgodnie z liniami dawnego układu wodnego, albo jak w przypadku półkolistej ul. Gontyna z kształtem byłego fortu ziemnego. Przetrwały też i tradycyjne nazwy (np. Plac na Stawach). Powstała tu w miejsce wiejskiej i dworskiej zabudowy, w znakomitej większości już dwudziestowieczna, w ciągach ulic, nie wyróżniająca się zwłaszcza na Półwsiu urodą ani ozdobnością. Korzystanie odbija na tym tle wzniesiony w r. 1907 gmach Wodociągów Miejskich, przy ul. Senatorskiej. Wyjątkiem jest też ul. Retoryka i południowa pierzeja

ul. Piłsudskiego, gdzie zbudowano kilka pięknych niewielkich kamienic, przeważnie projektu *Teodora Talowskiego*, *Ślawomira Odrzywolskiego* i *Władysława Ekielskiego*. Były to m.i. domy własne architektów, zaprojektowane w fantazyjnym stylu wywodzącym się z renesansu północnego, interesująco odbiegające od monotonii sąsiednich czynszówek. Zachodnia, wyżej położona część Zwierzyńca, gdzie usytuowany jest jeden z bardziej malowniczych w Krakowie cmentarzy — Salwatorski — mieści także dzielnicę willową. Wspomniana już ul. Gontyna zasługuje tu na uwagę, jako część jednej z pierwszych w Polsce kolonii willowych, zbudowanej przez Towarzystwo urzędników budowy tanich domów mieszkalnych. Na projekt jej zagospodarowania rozpisano w roku 1908 konkurs, na którym nagrodę pierwszą przyznano *Tadeuszowi Niedzielskiemu*; w końcu jednak zrealizowano projekt *Romana Bandurskiego* i *Szymona Weinberga*, nagrodzony drugim miejscem. Ostateczny efekt konkursu do dzisiaj wzbudza uznanie.

W r. 1907 zbudowano linię tramwajową przez ul. Zwierzyniecką aż pod klasztor norbertanek, od którego wydzierzawiono grunt pod pętlę 2 (fig. 2). Łatwość komunikacji i poszerzenie obszaru nie objętego podatkiem akcyzowym spowodowały szybką integrację z miastem. Prócz uczęszczanego Kopca Kościuszki, dodatkową atrakcją stał się Ogród Zoologiczny, założony w r. 1927 w położonym dalej na zachód Łasku Wolskim, który miastu darowała Krakowska Kasa Oszczędności.

Krótką cezura w ruchu budowlanym w czasie pierwszej wojny światowej oraz nieco dłuższa spowodowana drugą wojną, pozostawiły na tym obszarze pustki, stąd w ciągach ulic Półwsia Zwierzynieckiego i Zwierzyńca zbudowano w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych domy mieszkalne w systemie tzw. plomb. We wczesnych latach siedemdziesiątych na rogu Alei Krasińskiego i ul. Zwierzynieckiej powstał Dom Handlowy Jubilat, architektonicznie niezbyt udany, lecz z tarasem widokowym, oraz osiedle bloków mieszkalnych przy ul. Senatorskiej.

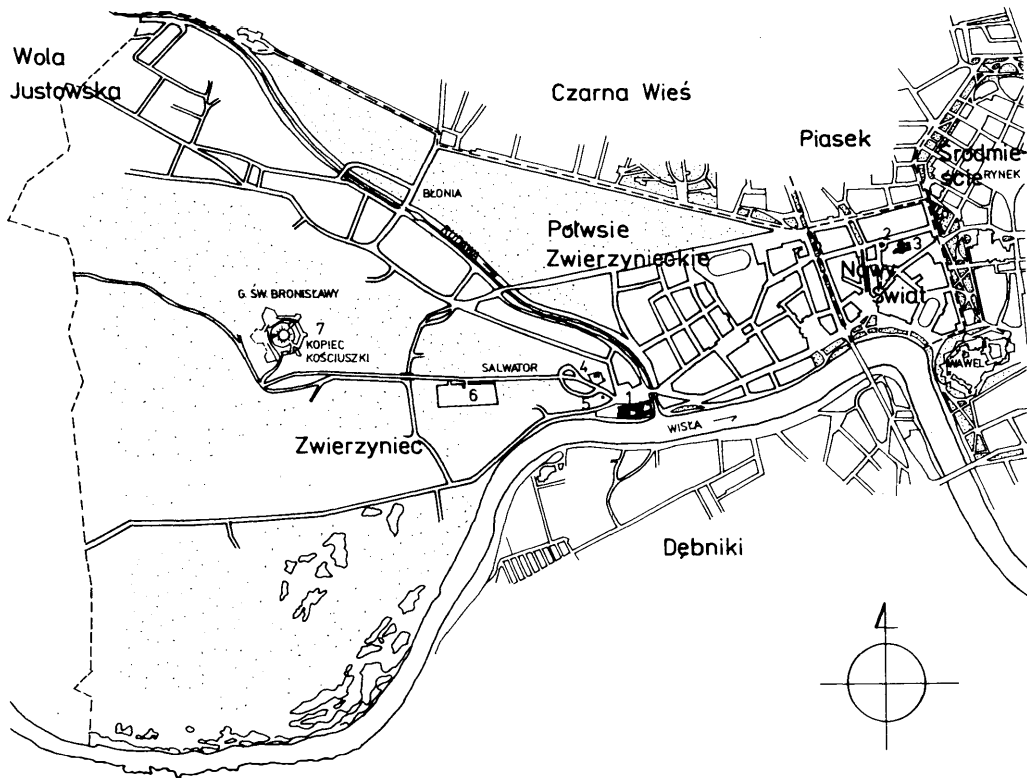
Chociaż integralnie połączone ze starą częścią Krakowa, zachowały Zwierzyniec, a częściowo i Półwie, charakter pozwalający zauważyć niezbyt odległy wiejski rodowód tych dzielnic. Mimo wszystko niższa niż w ścisłym centrum Krakowa zabudowa ulic i zwłaszcza na Zwierzyńcu liczne jeszcze niewielkie domki z końca ubiegłego stulecia, przypominają tę przeszłość wyraźnie. Ukształtowanie zaś terenu czyni go wyjątkowo malowniczym, zwłaszcza w zachodniej części.

Błonia. Pierwotnie klinowaty obszar pastwisk na północ od Zwierzyńca, w rozwidleniu Rudawy, darowany został przypuszczalnie

przez księcia Leszka Białego klasztorowi zwierzynieckiemu w 3. ćw. w. XII i krótko potem objęty przez sprowadzonych na Zwierzyniec norbertanów i norbertanki (por. historia klasztoru s. 1). W r. 1366 norbertanki zamieniły te pastwiska z miastem Krakowem na kamienicę zwaną Bodzanowska, przy ul. Floriańskiej, przy czym konwent i jego poddani zachowali prawo wypasu bydła na zamienionym obszarze. Ostatecznie Błonia przyłączył do miasta w r. 1401 król Władysław Jagiełło, utrzymując jednak prawo wypasu. Mimo wielokrotnych prób indywidualnego użytkowania oraz zabudowania Błoni, podejmowanych przez rajców miejskich (m.i. 1512, 1629–35, 1859), utrzymano prawo wypasu i zakaz zabudowy. W czasie regulacji sieci wodnej Krakowa w latach 1907–12 koryto Rudawy przy Błoniach zasypano, uległ też zmniejszeniu ich obszar. Obecnie wykorzystuje się je jako miejski teren rekreacyjny.

**Plan Zwierzyńca, Półwsia Zwierzynieckiego i Nowego Świata
1 : 45 000**

1. kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela oraz klasztor norbertanek, 2. kościół Bożego Miłosierdzia i dom prebendalny, 3. kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny i klasztor felicjanek, 4. kościół Salwatora, 5. kaplica ŚŚ. Małgorzaty i Judyty, 6. Cmentarz Salwatorski, 7. Kopiec Kościuszki

SKRÓTY STOSOWANE W TEKŚCIE

arch.	-- architekt	pn.	- północ, północny
abp	arcybiskup	pocz.	- początek
bl.	-- błogosławiona, błogosławiony	poł.	- połowa
bp	biskup	p.w.	pod wezwaniem
br.	- brat	s.	— strona
ćw.	— ćwierć	St.	Starszy
d.	-- dawna, dawny	sygn.	sygnatura, sygnowany
fig.	-- figura (ilustracja)	św.	-- święta, święty
h.	— herb, herby	śś.	-- święci
ii.	-- i inne, i inni	w.	-- wiek
kard.	kardynał	wsch.	wschód, wschodni
mał.	— malował, malowany	wyk.	wykonał, wykonany
m.i.	między innymi	tzw.	tak zwany
Mł.	-- Młodszy	zach.	-- zachodni, zachód
ok.	około	zm.	zmarły, zmarła
par.	--- parafialny	zw.	-- zwana, zwany
pd.	południe, południowy		

KOŚCIÓŁ p.w. ŚŚ. AUGUSTYNA i JANA CHRZCICIELA oraz KLASZTOR NORBERTANEK

Położone na terenie d. wsi Zwierzyniec, przy starym trakcie na Śląsk (obecnie ul. Tadeusza Kościuszki nr 88), w widłach rzek Wisły i Rudawy (fig. 2). Orientowany kościół wtopiony od wsch. i zach. 2 w rozciągający się równoleżnikowo rozległy kompleks zabudowań klasztornych usytuowanych wokół dwóch wirydarzy i przy dziedzińcu od strony wsch. (fig. 11–14). Zabudowa o czytelnym cechach obronnych, z wykorzystaniem brzegu Wisły od pd., od pn. położona 11, 12 poniżej obecnego poziomu ulicy. 13, 14

HISTORIA. Pierwotny kościół i zapewne klasztor ufundowane przez Jakśę Gryfitę z Miechowa (identycznego z Jakśą z Kopanicy, księciem Szprewian), za rządów bpa Mateusza (1144–65). Lokowany zapewne w miejscu dawnego gródka warownego na skale pomiędzy Wisłą a Rudawą (hipoteza oparta na ukształtowaniu terenu). Kościół wzniesiony lub rozpoczęty przed 1176 (hipotetycznie za pierwszą świątynię związaną z osiadłymi później przy kościele ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzyciela zakonnikami uważa się niekiedy kościół Salwatora w III fazie jego istnienia, w poł. w. XII). Norbertański od lat dziewięćdziesiątych w. XII. 1241 po zniszczeniu przez Tatarów kościół i klasztor opuszczone przez zakonników i zakonnice, którzy przenieśli się do kościoła Salwatora. Po odbudowie 1255–9 nadal norbertańskie.

A. KOŚCIÓŁ. HISTORIA. Konsekrowany prawdopodobnie 1181 przez Gedkę, bpa krakowskiego, który inkorporował doń świątynię pod wezwaniem Salwatora (być może wraz z parafią), oraz jej uposażenia. Pierwotny kościół zbudowany z kamienia lub może częściowo drewniany, z użyciem ciosów kamiennych (zachowanych jedynie w murach obecnej krypty), z wieżą spaloną 1225, zniszczony całkowicie w czasie najazdu Tatarów 1241. Odbudowany jako późno-romański 1255–9, wg tradycji częściowo zniszczony i splądrowany w czasie napadów tatarskich 1260 i 1287. Zamierzona 1452 przez przeoryszkę Piechnę i prepozyta Wacława przebudowa nie zrealizowana lub zrealizowana w niewielkim zakresie (być może do tej przebudowy należy odnieść portal gotycki w zach. skrzydle klasztoru przy pierwszym wirydarzu i okno w zakrystii kościoła). Niszczony pożara-

mi 1527, 1587 w czasie oblężenia Krakowa przez wojska arcyksięcia Maksymiliana Habsburga oraz 1655–6 w czasie potopu szwedzkiego. Uszkodzany przez wylewy Wisły m.i. 1527, 1736, 1813. Pierwotnie z krótszym prezbiterium i wieżą od zach., z wejściem i oknami od pn., wewnątrz nakryty stropem. Obecny wygląd zasadniczo wynika z przebudowy 1595–1604, przeprowadzonej staraniem ksieni Doroty Kątskiej. W tym czasie przedłużono prezbiterium ku wsch., podwyższono ściany oraz zasklepiono nawę i prezbiterium, obniżono wieżę (jej pozostałości włączone w pn. skrzydło klasztoru przy pierwszym wirydarzu), podniesiono poziom posadzki, okna powiększono i wykonano nowe, przebito wejście do kościoła od pd. oraz dodano szkarpy i schodkowe szczyty od wsch. i zach. Sporządzono nowe wyposażenie wnętrza złożone z pięciu ołtarzy, stall, ambony i lawek. 1613 ukończono drugą wieżę, przy pn. ścianie nawy. Kościół poświęcony 1638 przez Tomasza Oborskiego, bpa sufragana krakowskiego. Po zniszczeniach potopu szwedzkiego remontowany 1657–65 pod kierunkiem ksien Doroty Łukowskiej i Anny Zapolskiej oraz prepozyta Jacka Bryszkiewicza (m.i. spięto mury kotwami, pokryto wieżyczkę na sygnaturkę blachą miedzianą, wieżę blachą ołowianą). Konsekwrowany wraz z siedmioma ołtarzami 1665 przez bpa Mikołaja Oborskiego. 1666 dach kościoła pokryty dachówką. 1677–80 wprowadzono do prezbiterium dwa ołtarze: Św. Józefa, fundacji Justyny Oraczowskiej oraz Św. Antoniego Padewskiego, kosztem Heleny Żbijowskiej. Przed 1718 staraniem ksieni Zofii Urbańskiej dach kościoła pokryty blachą. 1718–26 za ksieni Marianny Rabsztyńskiej chór zakonny oddzielony od nawy kościoła kratą. 1739 wymiana pokrycia dachu, staraniem ksieni Brygidy Otfinowskiej, która przeprowadziła też ok. 1740 odnowienie wnętrza: m.i. wprowadzono dwa nowe ołtarze: Św. Norberta i Najświętszej Marii Panny (wyk. 1734) oraz najpewniej wymieniono pozostałe w latach następnych. Gruntowny remont prezbiterium i zakrystii z całkowitą wymianą wyposażenia oraz podwyższenie wieży pn. przeprowadzone 1775–79 (ostatecznie zakończone 1782), z inicjatywy ksieni Magdaleny Otfinowskiej, wg projektu i pod kierunkiem ks. *Sebastiana Sierakowskiego*. Kolejnych odnowień wnętrza dokonały ksienie: 1839 Ewa Stobiecka w związku z beatyfikacją Bronisławy Odrowążówny (w tym okresie odmalowano ściany) i 1877 Norberta Kossakowska (pokrycie ścian i sklepień malowidłami). 1874 prace badawcze i częściowe odkrycie dolnych partii portalu pn. przez *Władysława Łuszczkiewicza*. 1891 wystawienie neoklasycystycznego retabulum ołtarza głównego proj. arch. *Sławomira Odrzywolskiego*. 1898 kościół odnowiony od zewnątrz pod kierunkiem budowniczego *Jacka Matusińskiego*. 1905 staraniem ksieni Norberty Zajacek wymiana i oszklenie kraty oddzielającej chór zakonny od nawy. 1935–37 pokrycie dachu i hełmu wieży blachą miedzianą oraz odnowienie prezbiterium od zewnątrz, prace z ini-

cjatywy ksieni Syardy Ryzińskiej prowadził *Piotr Wilk*. 1980–90 kompleksowe odnowienie wnętrza, m.i. konserwacja malowideł ściennych, usunięcie neoklasycystycznego ołtarza głównego, przywrócenie wszystkim ołtarzom koloru białego (większość prac wyk. przez zespół pod kierunkiem *Stanisława Rachtana*). Ponadto wprowadzono 1992 zespół neoklasycystycznych ławek proj. arch. *Andrzeja Krzyżanowskiego*. W tym samym roku odnowienie zakrystii (wymiana podłóg, konserwacja wystroju).

ARCHITEKTURA (fig. 15, 28). Późnoromański, gruntownie 15, 28 przebudowany w pocz. w. XVII z częściowym nadaniem cech późnego renesansu (częściowo zachowane podziały ścian w prezbiterium, tęczą) i późnego gotyku (szkarpy, szczyty), z elementami barokowymi (wieża, sygnaturka). Wnętrze barokowe i klasycystyczne. Orientowany. Murowany z cegły, głównie w układzie wendyjskim, z użyciem ciosu, z kamiennymi szkarpami, potynkowany. Pod kościołem niedostępne krypty, do 1837 używane jako grzebalne. Złożony z cztero-prześłowej nawy i nieznacznie węższego, trzyprześłowego prezbiterium zamkniętego ścianą prostą; pierwotnie od zach. wieża, obecnie wtopiona w pn. skrzydło klasztoru przy pierwszym wirydarzu. Od zach. w ostatnie przeszło nawy wbudowana kaplica-oratorium, nad którą chór zakonny występujący o pół przeszła w kierunku wsch. Od pn. przy zach. końcu nawy wieża na planie prostokąta oraz częściowo przy nawie i wzdłuż całej pn. ściany prezbiterium zakrystia z przedsiönkiem na rzucie dwu wydłużonych prostokątów (fig. 15). Część zach. 15 zakrystii zapewne z w. XIII, część wsch. szersza, prawdopodobnie wzniesiona w czasie rozbudowy 1604, piętrowa, ze schodami na chór muzyczny. Od pd. przy zach. przeszle prezbiterium kwadratowa kruchta zapewne 1604, przy przeszle środkowym, między szkarpami płytka prostokątna przybudówka z w. XVIII, mieszcząca schody na chór muzyczny (fig. 28). — Wewnątrz nawa oddzielona od 28 prezbiterium półkolistym łukiem tęczy. Artykulacja w nawie zapewne z 1657–65. Ściany boczne podzielone zdwojonymi pilastrami w typie tokańskich, dźwigającymi niekompletne, przełamujące się belkowanie. Między pilastrami płytkie wnęki arkadowe o półkolistych, oprofilowanych archiwoltach z konsolami w kluczach (fig. 29). Chór 29 zakonny wsparty na dwóch oprofilowanych arkadach, na osi rozdzielającego je filara półkuliście zamknięta wnęka, nad nią wbudowana w parapet edykula z kolumnami z czerwonego marmuru dźwigającymi przerwany przyczółek. Chór oddzielony od nawy oszkloną kratą. 1905, o motywach secesyjnych i neogotyckich, wyk. przez *Adama Staszczuka* (fig. 29). — Na ściany nawy nałożona zapewne ok. 1777 29 późnobarokowa dekoracja stiukowa. Złożona z girland owocowo-kwiatowych podtrzymywanych przez pary puttów siedzących na konsolach w kluczach arkad wnek ołtarzowych oraz wspartych o pary antytetycznych gryfów na wspornikach w miejscach kapiteli pilastrów

- 31 (fig. 31). Nad arkadami chóru zakonnego tylko girlandy. Na przelamaniach gzymsu belkowania nad pilastrami oraz w zwieńczeniu edykuli na osi parapetu chóru zakonnego posągi stojących aniołów, niżej przy półfilarach chóru figury Mojżesza (fig. 313) od pn. i Adama (fig. 312) od pd. — Okna zamknięte półkoliście, w profilowanych obramieniach z kamiennymi wspornikami u nasady; nadto w nawie w ścianach pn. i pd. po dwa koliste okienka (większość okien pn. zamurowana). Pod chórem dwa okna tzw. komunne do kaplicy-oratorium, w kształcie leżących prostokątów, w obramieniach kamiennych zapewne 1604, ozdobionych stiukowymi girlandami z liści laurowych i główkami aniołków, późnobarokowymi ok. 1777; w oknach tych kraty regencyjne z 1728.
- 49, 50 fundacji ksieni Zofii Kątskiej (fig. 49, 50). Ok. 1777 umieszczone nad oknami komunnymi owalne stiukowe medaliony z profilowanymi
- 314 wizerunkami zakonnicy (ksieni Magdalena Otfinowska?) (fig. 314) oraz duchownego (proboszcz Wacław Tworowski lub ks. Sebastian
- 315 Sierakowski?) (fig. 315). W prezbiterium pozostałości późnorenesansowych podziałów ścian z ok. 1604, w postaci jońskich kapiteli pilastrów z h. Brochwicz i literami DKXZ odnoszącymi się do ksieni
- 30 Doroty Kątskiej (fig. 30). Artykulacja ta w dolnej części ścian całkowicie usunięta ok. 1777 i zastąpiona klasycystycznymi pilastrami oraz kolumnadą wspierającą belkowanie i ożywioną płycinami balustradę obiegającego wokół prezbiterium chóru muzycznego. Kolumnada (fig. 32) wyk. 1777–9 wg proj. ks. *Sebastiana Sierakowskiego*, przy pracach czynni: murarz *Sikorski*, sztukator i snycerz *Mateusz Szeps*, stolarz *Michał Łagowski*, pozłotnik *Janowski* i malarz *Franciszek Ignacy* (?) *Molitor*. Pilastry i kolumnada z barwionego stiuku ze złożonymi jońskimi kapitelami. Na fryzie belkowania cytaty z Pisma Św., nadto ściany prezbiterium podzielone gzymsem odcinającym górą, w polach między pilastrami, prostokątne płyciny. Płyciny te wypełnione złożonymi girlandami z liści lauru; w skrajnych od wsch. płycinach, na ścianie pn. kamienna tablica inskrypcyjna dotycząca odnowienia kościoła 1777 przez ksienię Magdalenę Otfinowską, na ścianie pd. pod girlandą medalion z h. ksieni Gryf. Kolumny przy ścianie wsch. parzyste, ujmujące szerszą od pozostałych interkolumniów, półkolistą niszę ołtarzową, zamkniętą wysuniętą ponad parapet chóru konchą z kasetonami, w których złożone rozety; także rozety w podniebiu chóru muzycznego. Prostokątna oprawa konchy z gzymsem konsolkowym, zwieńczona ujętym w wolutowe spływy owalnym obrazem św. Elżbiety podtrzymywanym przez anioły. Sklepienia zapewne z czasu przebudowy 1604: w prezbiterium kolebkowe z luncetami, w nawie kolebkowo-krzyżowe o przesłach rozdzielonych szerokimi gurtami, pod chórem beczkowe z lunetami, w kruchcie pd. kolebkowe. Portale: 1. do nawy z kruchty pod wieżą pn., pierwotnie
- 23–4 główny i jedyny, późnoromański z 2. poł. w. XIII (fig. 23–4), kamienny, zachowany częściowo, zamknięty półkoliście, o uskoko-

wych węgarami ze zwieńczonymi gzymsem parami kolumnienek z pączkowymi kapitelami oraz słuzek; z zachowaną parą wałków archiwolt, otwór wejściowy wtórny, zapewne z pocz. w. XVII, zamknięty wielobocznie; 2–3. z prezbiterium do zakrystii i kruchty pd., barokowe, z 1. poł. w. XVII, z czarnego marmuru, profilowane, z niewielkimi uchami, w nich drzwi klasycystyczne 1777, z płycinami i monogramami ksieni Magdaleny Otfinowskiej w wieńcach, wyk. przez stolarza *Michała Łagowskiego* (fig. 44); 4–5. pod chórem zakonnym prostokątne wejścia w okładzinach kamiennych zapewne z pocz. w. XVII, pn. do kruchty, pd. do klasztoru, w nim krata późnorenansowa, pocz. w. XVII; 6–7. tamże, w ścianie zach. drewniane portale do tzw. spowiednic (por. klasztor, kaplica-oratorium, s. 15), ok. 1728, barokowe (fig. 46), ujęte kanelowanymi pilastrami, z wolutowymi zwieńczeniami, w pd. drzwi z uszatą płyciną i współczesne okucia. — Elewacje zewnętrzne. Od zach. i pd. częściowo przysłonięte zabudowaniami klasztorowymi. Kościół opięty szkarpami kamiennymi ok. 1604 (w części zach. od pn. niższa szkarpa ceglana), z częściowo odsłoniętym wiatkiem kamiennym. W przyziemiu ścian kamienny cokół, w zwieńczeniu uproszczone belkowanie wykonane w tynku. Część zach. (d. wieża), zwieńczona attyką 1608, ozdobioną dwoma rzędami arkadek zamkniętych łukami półkolistymi i segmentowymi; w zach. części elewacji pn. odsłonięte późnoromańskie fragmenty ceglano-murów z 2. poł. w. XIII, na piętrze z fryzem arkadowym z formowanej cegły. Okna w większości zamknięte półkoliście, od zach. późnoromańskie w obramieniach z cegły, jedno w obramieniu kamiennym, przysłonięte wieżą pn. Ponadto od pn. w części zach. okna w obramieniach kamiennych z pocz. w. XVII, prostokątne, w dwu strefach, dolne do kaplicy-oratorium, górne do kapituły w d. wieży zach. Elewacje wsch. i zach. zwieńczone wysokimi trójkątnymi szczytami schodkowymi ze sterczynami, o cechach późnogotyckich, ok. 1604. W szczycie wsch. na środkowej sterczynie płaskorzeźbiony św. Augustyn, niżej trzy półkoliście zamknięte wnęki oraz dołem okno o łuku segmentowym. Elewacja zakrystii trójosiowa, z wnęką arkadową w części zach., okna parteru zamurowane, na piętrze okna małe, rozmieszczone nieregularnie, jedno w kamiennym obramieniu późnogotyckim zamkniętym łukiem w osi grzbiet. W kruchcie pd. portal kamienny zamknięty półkoliście, późnorenansowy ok. 1604, w kluczu kartusz z h. Brochwicz ksieni Doroty Kątskiej. Powyżej tabliczka z czarnego marmuru z datą 1658, h. Jelita i literami DLXZ ksieni Doroty Łukowskiej. — Dachy o konstrukcji stolcowej, nad nawą i prezbiterium dwuspadowe (nawy nieznacznie wyższy), zakrystii, kruchty i przybudówki pulpitowe, pobite blachą. Nad nawą barokowa wieżyczka na sygnaturkę, 2. poł. w. XVII, ośmioboczna, ażurowa, z cebulastym hełmem i latarnią, kryta blachą. Wieża (fig. 15). Wzniesiona staraniem ksieni Doroty Kątskiej, 15

ukończona 1613, podwyższona i nakryta hełmem 1775–8, wg proj. ks. *Sebastiana Sierakowskiego*, staraniem ksieni Magdaleny Otfinowskiej. Zbudowana przy pierwotnym wejściu do kościoła od pn., z częściowym wykorzystaniem muru w. XIII w przyziemiu, włączona w mur otaczający kościół i klasztor. Na planie zbliżonym do kwadratu, murowana z cegły, potynkowana. W przyziemiu kruchta, w niej w ścianie zach. wnęka zamknięta łukiem segmentowym, sklepienie krzyżowe ze zwornikiem w kształcie kartusza z h. Brochwicz, literami DKXZ ksieni Doroty Kąskiej i datą 1613. Elewacje wieży rozdzielone gzymsami na trzy kondygnacje. Od pd. okna pierwszej i drugiej w obramieniach kamiennych z pocz. w. XVII, kwadratowe, w budowanej kondygnacji trzeciej, od wsch., pn. i zach. zamknięte łukiem ostrym. W przyziemiu nowszy portal kamienny, zamknięty półkoliście. Hełm o konstrukcji stłocowej, w formie czterospadowego daszku z lukarnami i cebulastym zwieńczeniem, pobity blachą.

Malowidła ściennie, neorenesansowe, 1877, wyk. przez *Franciszka (?) Matzke*, z inicjatywy ksieni Norberty Kossakowskiej. Pokrywają pilastry oraz sklepienie nawy i prezbiterium. Na pilastrach pod łukiem tęczy ornament kandelabrowy, w nawie wić roślinna. Na sklepieniach podziały podkreślone ornamentem geometrycznym, pola wypełnione gęstą wicią roślinną; w prezbiterium na osi owalne medaliony z przedstawieniami Wniebowzięcia Marii oraz Przemienienia Pańskiego wg *Rafaela*. W lunetach analogiczne medaliony z przedstawieniami św. i bł. norbertańskich: Bronisławy, Rikvery, Adriana i Jakuba w prezbiterium oraz Poncji, Gertrudy, Ludolfa i Hermana Józefa w nawie. Pod chórem zakonnym na filarze św. Antoni Padewski, koniec w. XIX oraz dwa medaliony, wyk. 1984 przez *Piotra Moskala* z wizerunkami papieża Jana Pawła II i św. brata Alberta Chmielowskiego.

WYPOSAŻENIE WNĘTRZA. Prezbiterium. Jednolite, wyk. 1777–9 wraz z wystrojem architektonicznym wg proj. ks. *Sebastiana Sierakowskiego*. Ołtarz główny (zob. architektura, s. 4) z sarkofagową mensą na orlich szponach, wyk. z barwionego stiuku, ozdobioną mosiężnymi głowami aniołów, pilastrami i maskami oraz monogramem ksieni Magdaleny Otfinowskiej. W niszy ołtarzowej malowidło 89 ściennie Św. Jan Chrzciciel na puszczy (fig. 89), wzorowane na obrazie *Rafaela* o podobnej tematyce (w Uffiziach), wyk. 1876 przez *Władysława Łuszczkiewicza*, którego autorstwa również obraz św. Elżbiety w zwieńczeniu. W niszy po bokach malowidła ponadto dwie płaskorzeźby kamienne, pierwotnie złożone, ze scenami z życia św. Jana Chrzciciela: święty jako dziecko w otoczeniu Św. Rodziny i św. Elżbiety (fig. 310) oraz ścieście świętego (fig. 311), wyk. ok. 1777, być może przez *Mateusza Szepta*. Pomiędzy kolumnami stalle złożone z foteli o rzeźbionych oparciach z h. Gryf i kłęczników oraz stół na oleje św., ponad fotelami zawieszono drewniane, owalne płaskorzeź-

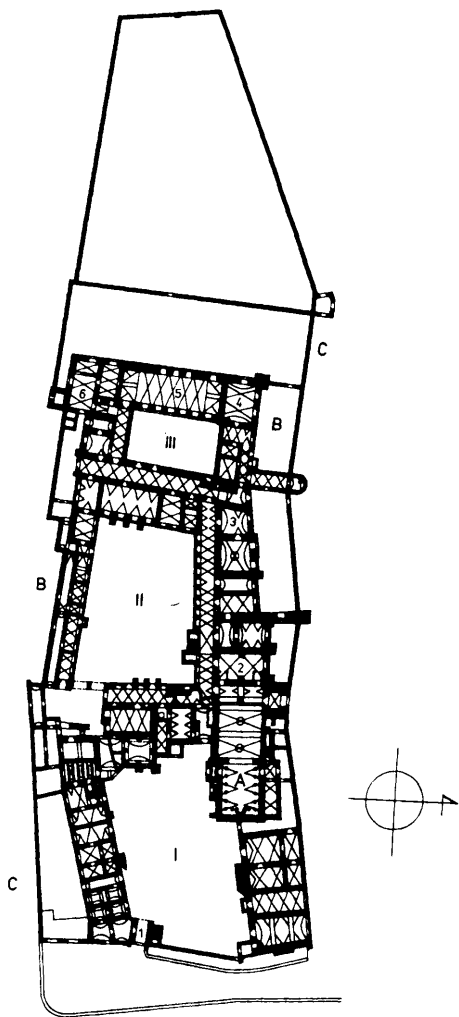
bione medaliony wyk. najpewniej przez *Mateusza Szepsa*, częściowo pozłożone przez *Janowskiego*, z profilowymi popiersiami św., bł. lub zmarłych w opinii świętobliwości norbertanów: 1. Norberta; 2. Ludolfa z Ratzeburga; 3. Bronisławy; 4. Gilberta z Neuffontaines; 5. Fryderyka z Hallum; 6. Petroneli i Poncji; 7. Krystyny; 8. Ewermoda z Ratzeburga (fig. 317); 9. Gertrudy z Altenbergu (fig. 316); 10. Isfryda z Ratzeburga; 11. Marciny; 12. Hildegundy. Na chórze muzycznym dwie szafy organowe (fig. 71), o podziałach płycinowych, z ażurową rzeźbioną dekoracją: kartusze z h. Gryf oraz instrumenty muzyczne. 317, 316 71

Nawa i pozostałe pomieszczenia. W nawie sześć późnobarokowych ołtarzy z 1. poł. w. XVIII (fig. 61–3); nieznacznie przerabiane w. XIX i XX, parami identyczne, jednokondygnacyjne z kanelowanymi pilastrami i ukośnie ustawionymi kręconymi jońskimi kolumnami, na belkowaniu odcinkowe faliste naczółki z wolutowo wyciętymi zwieńczeniami, mensy sarkofagowe; w ołtarzach obrazy: 1. Trójca Św., w dolnej strefie scena spotkania św. Augustyna z dzieckiem na brzegu morza, koniec w. XIX, w zwieńczeniu św. Jan Nepomucen, barokowy, ok. poł. w. XVIII; 2. Św. Augustyn nadający regułę zakonną św. Norbertowi, 1. poł. w. XVIII (fig. 158), w zwieńczeniu św. Tekla z tegoż czasu; — dwa przy tęczy: 3. Wizja bł. Bronisławy, 1849, sygn. *Wojciech Eljasz*, w zwieńczeniu św. Jacek (fig. 128), barokowy, współczesny ołtarzowi, na mniejsze późnoklasycystyczny brązowy relikwiarz bł. Bronisławy (fig. 350), 1840, sygn. *Henryk Kossowski*, z fundacji księni Ewy Stobieckiej, w kształcie trumny zwieńczonej koroną, z orłem i h. Odrowąż oraz główkami puttów, na wieku medal papieża Grzegorza XVI, sygn. *Girometti*; neoklasycystyczną podstawę wyk. 1917 *Stefan Kucharski*; 4. Immaculata, 1893, sygn. *Teresa Oborska*, w zwieńczeniu wizja św. Hermana Józefa (być może mal. 1877 *Władysław Łuszczkiewicz*); 5. Św. Rodzina z rodzicami Marii, ok. poł. w. XVIII; 6. Św. Józef z Jezusem, 1894, sygn. *Władysław Rossowski*, w zwieńczeniu św. Antoni Padewski z Dzieciątkiem, owal, ok. poł. w. XVIII. Przy niektórych ołtarzach wota (zob. klasztor s. 31). Ambona (fig. 67) neorenesansowa, 1876, wyk. przez *Jana Tombińskiego* i *Władysława Eliasza*, na wzór ambony z katedry na Wawelu. Chrzcielnica barokowa z 2. poł. w. XVII (fig. 73), z czarnego marmuru, na tralkowym trzonie, z czarą puklowaną, z późnobarokową pokrywą o ażurowym zwieńczeniu, 2. poł. w. XVIII. Kropielnica barokowa w. XVII, z czarnego marmuru, puklowana, na nowszej podstawie (w kruchcie pod wieżą). W przedsionku zakrystii ławaterz barokowy 1696 (fig. 74), z czarnego marmuru, w formie zamkniętej muszlową konchą niszy w ujętym wolutami architektonicznym obramieniu z inskrypcją i datą, zwieńczonym wolutowym kartuszem z h. Nieczuja i literami ZUXZ księni Zofii Urbańskiej, misa puklowana, zbiornik na wodę cynowy, wieloboczny, z girlandami kwiatowymi. — Dwa feretrony neorokokowe, koniec w. 61–3 158 128 350 67 73 74

- XIX, z obrazami św. Teresy od Dzieciątka Jezus i Tadeusza Judy, z pocz. w. XX. Cztery kinkiety drewniane, późnobarokowe, z I. poł. w. XVIII (fig. 72), lustrzane, dwuramienne, w architektonicznych obramieniach z symbolami ewangelistów i główkami aniołków. Trzy konfesjonały o cechach barokowych, w. XVIII lub I. poł. w. XIX. — W zakrystii komody i szafy połączone z boazerią ścian, w którą włączony także konfesjonał (fig. 76), rokokowe, wyk. 1776, przez stolarzy *Michała Łagowskiego* i *Józefa*, intarsjowane we wzory geometryczne z powtarzającym się przedstawieniem Chrystusa Ukrzyżowanego oraz wizerunkiem św. Norberta, z h. Gryf i Odrowąż oraz literami MOXZ księni Magdaleny Otfinowskiej (fig. 88), odnawiane 1992–3 przez stolarzy: *Wacława Kijowskiego*, *Jana Kozaneckiego* i *Stanisława Petela*. Skrzynia barokowa w. XVII. Łaski bractw Św. Anny i Św. Józefa: 1–2. rokokowe, z ażurowymi zwieńczeniami, w których litery SA i SJ otoczone glorią promienistymi; 3–4. neobarokowe, ze zwieńczeniami, w których figurki św. Antoniego Padewskiego. Krzyż procesyjny w. XVIII.
- OBRAZY, RZEŻBY, EPITAFIA. Na mense ołtarza Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny obraz Jezusa, koniec w. XIX, sygn. *Józef Unierzycki*. Krucyfiksy: 1. późnogotycki, ok. 1500 (fig. 284), w krużganku pod wieżą pn., przeniesiony z tęczy 1877; 2. barokowy, w. XVIII. We wnęce pod chórem zakonnym posąg Jakśy Gryfity z Miechowa, późnorenesansowy, pocz. w. XVII (fig. 291), ze śladami polichromii, na postumencie wierszowana inskrypcja dotycząca fundacji klasztoru norbertanek; ponad nim, w edykułi parapetu chóru św. Augustyn, późnobarokowy, ok. 1770 (fig. 307). Na ołtarzu św. Józefa posądek św. Bonifacego, kopia w. XX figurki rokokowej z 3. ćw. w. XVIII. Epitafia marmurowe: 1. z ok. poł. w. XVII, barokowe (fig. 320), w obramieniu wolutowym, z rytym przedstawieniem Ukrzyżowania i łacińską modlitwą oraz miejscem na portret; 2. księży Teofila Byszeńskiego, prepozyta zwierzyńskiego i Karola Michalskiego, profesora hebdowskiego, 1708; 3. Jakuba Rojowskiego, kasztelana wiślickiego (zm. 1697), z pocz. w. XVIII; 4. Mikołaja Norberta Wolskiego, prepozyta zwierzyńskiego, kanonika kaliskiego, Józefa Pawłowskiego, proboszcza w Sławęcinie i w Dębicy oraz Karola Teligi, profesora Akademii Krak., klasycystyczne, 1844, sygn. *Teodor Kuhn*. — Tablica pamiątkowa 1839, poświęcona beatyfikacji Bronisławy Odrowążówny i odnowieniu kościoła straniem księni Ewy Stobieckiej.

Kościół św. Augustyna i Jana Chrzciciela oraz klasztor norbertanek 1: 2000

A. kościół: B. klasztor: 1. zabudowania wokół dziedzińca: 1. wieża bramna, II. skrzydła przy pierwszym wirydarzu: 2. kaplica-oratorium, 3. kaplica zmarłych, III. skrzydła przy drugim wirydarzu: 4. lokutarz, 5. refektarz, 6. kuchnia; C. mur obwodowy

B. KLASZTOR. HISTORIA. Pierwsze norbertanki zgodnie z domniemanym planem fundatora Jaksy (zm. 1176), zrealizowanym przez bpa Gedkę, sprowadzone najprawdopodobniej po 1158, przed śmiercią fundatora (może nawet przed 1162), z klasztoru w czeskich Doxanach. Początkowo klasztor dwukonwentowy, być może zorganizowany pod patronatem opactwa norbertańskiego p.w. św. Wincentego z Ołbina, przy udziale bpa Cypriana. Gruntownie zniszczony przez Tatarów 1241, na kilkanaście lat opuszczony przez zakonników i zakonnice, użytkujących wówczas kościół Salwatora. Odbudowany ok. 1259 (dzisiejsze skrzydło pn. pierwszego wirydarza). Dwa konwenty, mimo reformy norbertańskiej z 4. ćw. w. XII zmierzającej do zniesienia parzystości, istniejące do 1327 (do ok. 1252 występują opat i prepozyt, od 1262 tylko prepozyt). 1212–29 pod opieką Iwona Odrowąża, bpa krakowskiego, w 2. poł. w. XII podporządkowany opactwu w Brzesku (Hebdomie), 1596–1662 pod jurysdykcją bpów krakowskich, potem ponownie patronat brzeski.

Najstarsze skrzydło z 2. poł. w. XIII, na zach. od kościoła (obecnie skrzydło pn. przy pierwszym wirydarzu), w murowanym przyziemiu mieszczące kapitułarz i być może refektarz oraz dormitarz (w piwnicach zachowany fragment niezidentyfikowanego muru ciosowego z w. XII/XIII); pozostałe zabudowania do końca w. XV drewniane. W 1. ćw. w. XV otoczone murem. Niszczone pożarami 1494 i 1527. Obecne skrzydło zach. przy pierwszym wirydarzu wzniesione 1527 staraniem ksieni Anny Grabowskiej, jako mieszkalne dla zakonnic. Klasztor gruntownie zniszczony 1587 w czasie oblężenia Krakowa przez wojska arcyksięcia Maksymiliana. 1600–20 odbudowa i rozbudowa podjęta przez ksienię Dorotę Kątską. 1600 wzniesienie skrzydła zach. przy dziedzińcu, 1604–8 budowa skrzydeł zach. i pd. wokół pierwszego wirydarza, 1608–10 — skrzydeł przy drugim wirydarzu. Cały kompleks ujednolicony wówczas w stylu późnorenansowym wg planów *Jana Trevano*, przy udziale murarzy *Jana Chrzyciela Petriniego*, *Jana Chrzyciela* (być może identycznego z *Petrinim*) i *Jakuba*. Skrzydła pn. i pd. przy dziedzińcu zapewne z 1610–20 (pn. w miejscu wcześniejszego). Klasztor zniszczony 1655–6, odbudowany 1657–89 za przełożenstwa ksien Doroty Łukowskiej, Anny Zapolskiej i Justyny Oraczowskiej (m.i. 1657 zaprowadzenie ogrzewania piecowego w celach). Kilkakrotnie odnawiany z drobnymi zmianami wewnątrz, m.i. w pocz. w. XVIII (głównie refektarz), ok. 1726–30 (chór zakonny), w końcu w. XVIII (wymiana podłóg w większości pomieszczeń) i ok. poł. w. XIX (wprowadzenie klatki schodowej z rozmównic do tzw. pokojów ksieni). 1875–8 rozebranie barokowego spichlerza drewnianego (przy wsch. murze dziedzińca) oraz 1906–8 młyna (wzmiankowanego w tym miejscu 1366) i budynków ekonomii (istniejących zapewne od w. XV), po zewnętrznej stronie wsch. muru dziedzińca, w związku z regulacją

biegu rzeki Rudawy. Cały zespół odnawiany od zewnątrz 1898 pod kierunkiem budowniczego *Jacka Matusińskiego*, następnie 1935–7 z inicjatywy ksieni Syardy Rzyzińskiej. Nieznacznie uszkodzony wskutek wysadzenia mostu na Wiśle podczas działań wojennych 1945. Wyrwykowe badania archeologiczne prowadzone 1965 przez Katedrę Architektury Politechniki Krakowskiej. Budynki gruntownie odnawiane 1980–6, w tym czasie wymiana większej części stolarki okiennej, posadzek i podłóg, otynkowanie od zewnątrz.

- 13 ARCHITEKTURA (fig. 11, 13, 14). Klasztor, zasadniczo późno-
14 norenesansowy, powstał w wyniku połączenia budynków z różnego czasu i ujednolicenia ich elewacji zewnętrznych w l. ćw. w. XVII. Zgrupowany na linii wsch.-zach., wokół rozległego dziedzińca od wsch. i dwu wirydarzy, z kilkoma niewielkimi podwórzami gospodarczymi od pn. i pd. Murowany z cegły i częściowo kamienia, częściowo kamienne portale i obramienia okienne, potynkowany. Budynki zwieńczone wydzielonymi za pomocą gzymsu attykami, rozczłonkowanymi płytkami, półkoliście zamkniętymi wnękami, z okienkami strzelniczymi; pierwotnie w niektórych wnękach polichromia. Cały zespół otoczony murem.

- I. Zabudowania wokół dziedzińca. Dziedziniec kształtem zbliżony do trapezu, z trzech stron zamknięty skrzydłami i częściowo kościołem; od wsch. mur i przy narożniku pd.-wsch. wieża bramna. Skrzydło pn. Wzniesione zapewne 1610–20 staraniem ksieni Doroty Kąskiej w miejscu tzw. przeoratu (być może pierwotnego klasztoru męskiego), odnawiane w 2. poł. w. XVII (obecnie użytkowane przez przedszkole). Na planie prostokąta z ryzalitem od pd.
17 (fig. 17), przy którym zewnętrzna klatka schodowa w. XIX (?), przy pd.-wsch. narożniku parterowa prostokątna przybudówka z pocz. w. XX. Piętrowe, podpiwniczone, jednotraktowe. Pławice złożone z komór sklepionych kolebkowo. Na parterze od wsch. sięn sklepiona kolebką z lunetami, na gurtach, oraz szereg pomieszczeń wtórnie podzielonych na mniejsze, krytych sklepieniami kolebkowo-krzyżowymi. Portale kamienne z w. XVII we wsch. pomieszczeniach parteru: 1–2. uszate, jeden zamurowany; 3. zniszczony, zachowane tylko nadproże. Pomieszczenia piętra przebudowane, w niektórych sklepienia kolebkowo-krzyżowe. Elewacje zewnętrzne zwieńczone attyką o podziałach wnękami arkadowymi. Okna prostokątne, cztery od strony dziedzińca w kamiennych obramieniach uszaty. W ryzalicie, we wnękach attyki okna zamknięte półkoliście. Elewacja wsch. oszkarpowana, zapewne przekształcona 1908 w związku z rozebraniem przylegającego młyna, nad attyką niski trójkątny szczyt ozdobiony ślimacznymi i sterczynami o formach renesansowych. Elewacje pn. i pd. o nieregularnie rozmieszczonych oknach, w pn. otwór strzelniczy. Dach konstrukcji stolcowej, dwuspadowy, kryty blachą. — Skrzydło zach. Od pn. przylega do kościoła, od pd.

graniczy częściowo z podwórzem gospodarczym (d. dziedziniec szkolny). Dwuczłonowe, oba człony na rzutach zbliżonych do węgelnicy: część pd. być może siedziba szkoły wzmiankowanej od 1567 (od jej początku), w części pn. budynek furty. Skrzydło to oddzielone od skrzydła pd. nieregularną sienią o łukowato wygiętej ścianie pn.-wsch., łączącą dziedziniec z podwórzem gospodarczym. Część pd. wzniesiona jako parterowa zapewne w 2. poł. w. XV, odbudowana po pożarze 1527 przez księżną Annę Grabowską, całość przebudowana, przedłużona ku pn. i podwyższona w 1600 z inicjatywy księżnej Doroty Kątskiej. Drugie piętro skrzydła wydzielone ze strychu przypuszczalnie pod koniec w. XIX. Do 1950 użytkowane jako szkoła, obecnie schronisko młodzieżowe. Piętrowe, z wyjątkiem krótszego ramienia części pn., w części pd. i zach. dwupiętrowe, jedno- i dwutraktowe, na parterze z krużgankiem od zach. (od strony pierwszego wirydarza). Pod skrzydłem ciąg piwnic zasklepionych kolebkowo, w jednej z nich portal renesansowy z 2. ćw. w. XVI, kamienny, prostokątny, faszowany. Na parterze w części pn. sieni, z oknem furty w kamiennym obramieniu z w. XVII, pod oknem dwie kamienne ławki. Do pn. ściany sieni dostawiona tzw. uliczka, niewielkie prostokątne, niższe pomieszczenie d. „koła”, murowane, sklepienie kolebkowo. Za sienią ku pd., dostępne z niej drewnianymi schodami, pomieszczenia o wyższym niż w sieni poziomie podłogi, kolejno: dwie rozmównice wydzielone kratą, w jednej z nich, w pd.-zach. części, drewniane kręcone schody z końca w. XIX do pokojów księżni na piętrze, dalej dwa pomieszczenia gospodarcze, z których piekarnia o ścianach podzielonych wnękami z 2. poł. w. XV (?), z łukami segmentowymi, przy ścianie zach. kamienny filar. Z krużganka schody kamienne na piętro, pod nimi składzik z wejściem w prostokątnym obramieniu kamiennym z w. XVII. Na piętrze trzy reprezentacyjne pokoje księżni, w pn.-wsch. wnęka z owalnym okienkiem do kościoła, w drewnianej obudowie w stylu regencji, zapewne 1740 (ostatnio tu przeniesione archiwum klasztoru), od pd. korytarzyk oraz dawne pomieszczenia szkoły: dwie sale, sionka ze schodami na strych i korytarzyk od zach., od wsch. trzecia sala szkolna zw. latarnią i sieni łącząca skrzydła zach. i pd. Na parterze i piętrze sklepienia kolebkowe, kolebkowe z lunetami i kolebkowo-krzyżowe. Portale kamienne: 1. późnogotycki, 2. poł. w. XV (fig. 41), o węgarach ze zwielokrotnionych łasek tworzących w nadprożu łuk w osi grzbiet (w krużganku); 2–3. wczesnobarokowe, ok. 1600, prostokątny z nadświetlem (w krużganku) i uszaty z drzwiami okutymi z w. XVII (w sieni). Na suficie jednego z pokoi księżni ornamentalne malowidło neorokokowe, po poł. w. XIX; w kilku pomieszczeniach na piętrze parkiet ozdobny w. XIX, w jednym z pomieszczeń piec kaflowy z 1. poł. w. XIX. Elewacja wsch., od dziedzińca, z dwiema szkarpami przy części pd., w całości zwieńczona attyką o podziałach wnękami. Okna rozmieszczone nieregularnie,

jedno w kształcie leżącego prostokąta. W przyziemiu dwa kamienne portale: 1. z l. poł. w. XV, ostrołukowy, zamurowany (w części pd.); 2. do furty, wczesnobarokowy z ok. 1600, uszaty z nadświetłem, w nim dwuskrzydłowe drzwi klepkowe z pocz. w. XIX. Wejście do sieni w części pd. zamknięte półkoliście. W elewacji tablica 1600 z h. Brochwicz i napisem dotyczącym przebudowy klasztoru przez księżnę Dorotę Kątską. Elewacja pd. dwupiętrowa, częściowo z attyką zdobioną wnękami arkadowymi, częściowo z fryzem z ozdobnie układanej cegły. Układ okien nieregularny, w przyziemiu portal ok. 1600, kamienny, prostokątny. Elewacja zach., od strony pierwszego wirydarza, siedmioosiowa, oszkarpowana do wysokości pierwszego piętra, zwieńczona attyką jak poprzednie. Okna prostokątne, na parterze i piętrze w kamiennych obramieniach uszaty. Ponad drugim piętrzem gzyms kapnikowy i fryz z ukośnie ułożonej cegły. Dach dwuspadowy, nad krótszym ramieniem części pn. (zejście do piwnic) namiotowy, kryty blachą. W przedłużeniu elewacji zach. ku pd. mur zapewne w. XVIII, zamykający podwórze gospodarcze, z dwiema półkolistymi arkadami w przyziemiu (w jednej z nich brama) i drewnianym gankiem na piętrze od strony podwórza. — **S k r z y d ł o** pd. Być może dawny budynek prepozyta, wzniesiony zapewne 1610–20. Obecnie mieści: urząd parafialny, mieszkania księży i schronisko młodzieżowe. Na planie wydłużonego prostokąta, piętrowe, podpiwniczone, jedno- i dwutraktowe. Przy elewacji pn. w części zach. niewielka prostokątna przybudówka mieszcząca zejście do piwnic, w części wsch. drewniana, szalowana zewnętrzna klatka schodowa, dobudowana w. XIX/XX; z tegoż czasu wykusz na piętrze. Od pd. prostokątna przybudówka w. XIX/XX. Piwnice o trzech komorach, na parterze w części zach. sień ze schodami na piętro, w części wsch. sień przelotowa. Pozostałe pomieszczenia na ogół podzielone wtórnie. Sklepienia: w piwnicach kolebkowe, parteru kolebkowe i kolebkowe na gurtach, na piętrze kolebkowe z lunetami. Elewacje z oknami o nieregularnym układzie, zwieńczone attyką o podziałach wnękami arkadowymi. W elewacji pn. jedno okno parteru w obramieniu kamiennym, w części wsch. dwa portale kamienne, prostokątne, z czasu budowy, jeden z nich uszaty. W elewacji pd. okna w obramieniach kamiennych z czasu budowy, z nich cztery uszate. W elewacji wsch. attyka ujednolicona 1982–3 z pozostałymi, pierwotnie z czterema niewielkimi kolistymi okienkami w renesansowych obramieniach. W przyziemiu tej elewacji dwie tablice marmurowe 1813, fundacji księżni Eufemii Otfinowskiej, upamiętniające wylewy Wisły 1593, 1697, 1813. Elewacja zach. od podwórza gospodarczego z dwiema półkoliście zamkniętymi arkadami w przyziemiu, w pn. wejście do sieni przelotowej, schody i drewniany ganek na piętrze w. XVII, wielokrotnie odnawiane w. XIX i XX; balustrada schodów z ozdobnie wycinanych płaskich trałek. Ganek kryty dachem

pulpitowym wspartym na drewnianych słupkach połączonych podwieszonymi łukami, wsparty na filarowych arkadach. Dach dwuspadowy, kryty blachą. — Przy zach. elewacji skrzydła pd. niewielki budynek gospodarczy, zamykający pd. część podwórza gospodarczego, przylegający do muru otaczającego zabudowania. Wzniesiony zapewne w 1. ćw. w. XVII, pierwotnie przeznaczony na pralnię dla służby, obecnie użytkowany przez schronisko młodzieżowe. Na planie prostokąta, piętrowy, jednotraktowy. Na parterze sklepienie kolebkowe, na piętrze kolebkowe z lunetami. Elewacja pn., od strony podwórza gospodarczego, trójosiowa, okna parteru w prostokątnych obramieniach kamiennych, w części wsch. niewielki występ muru przeparty arkadą. Elewacje wsch. i zach. oraz włączona w mur elewacja pd. zwieńczone attyką z wnękami arkadowymi. Dach pulpitowy, kryty blachą.

- 16** Wieża bramna (od 1678 także zegarowa) (fig. 16). Wzniesiona zapewne 1610–20, odnowiona 2. poł. w. XVII. Na planie zbliżonym do kwadratu, czterokondygnacyjowa, z piętrową przybudówką od pn., mieszczącą schody. W przyziemiu sięn przelotowa nakryta dwoma przęsłami sklepienia kolebkowo-krzyżowego, w jej pd. ścianie wejście do pomieszczeń skrzydła pd. Na drugim piętrze wieży w ścianach pn. i pd. wnęki zamknięte łukami segmentowymi. Elewacje: górna kondygnacja wydzielona gzymsem kapnikowym, w zwieńczeniu szeroki profilowany gzymś; elewacje wsch. wzmocniona w narożnikach szkarpami, w przyziemiu portal kamienny zapewne z 3. ćw. w. XVII, zamknięty półkoliście, z h. Jelita ksieni Doroty Łukowskiej w kluczu, mocno zniszczony; na piętrze okno w prostokątnym obramieniu kamiennym. W górnej kondygnacji wieży od pd. i pn. okna zamknięte półkoliście zapewne z czasu budowy, w kondygnacji trzeciej od wsch. i zach. prostokątne okna w miejscu tarcz zegarowych usuniętych w 1. poł. w. XX. Dach czterospadowy z cebulastym hełmem z latarnią na ośmiobocznym, wysokim bębnie z półkoliście zamkniętymi okienkami, pobite blachą, na szczycie latarni chorągiewka metalowa z literami IHS.

II. Skrzydła przy pierwszym wirydarzu. Zamykają z trzech stron — pn., zach. i pd. — wirydarz kształtem zbliżony do trapezu, od wsch. ograniczony skrzydłem zach. przy dziedzińcu. — Skrzydło pn. (z wtopionym od wsch. zach. przęsłem kościoła, por. kościół s. 3). Przyziemie romańskie z w. XIII, być może pierwotnie z drewnianym piętrem, w części wsch., przylegającej do kościoła mury późnoromańskiej wieży kościelnej z 2. poł. w. XIII (sięgające drugiej kondygnacji). Gruntownie przebudowane 1604–8 staraniem ksieni Doroty Kątskiej, odnawiane w 2. poł. w. XVII. Na planie prostokąta, z niewielką prostokątną przybudówką od strony wirydarza przy krańcu wsch. wzniesioną ok. 1725 staraniem ksieni Marianny Rabszyńskiej. Piętrowe, podpiwniczone, murowane z cegły z użyciem

kamienia w partiach piwnic i w niektórych obramieniach otworów. Piwnice złożone z trzech dużych komór, w środkowej dolne partie muru z romańskiej kostki kamiennej z w. XII/XIII. Parter o układzie jednotraktowym, zakłóconym w pomieszczeniu pod dawną wieżą, z krużgankiem od wirydarza (fig. 20). Pomieszczenia położone na różnych poziomach, ściany częściowo odsłonięte spod tynku, z cegły przeważnie o układzie wendyjskim (fig. 18–9). Od wsch. (w obrębie zach. przęsła kościoła) kaplica-oratorium z dwiema niewielkimi spowodniedziami z l. ćw. w. XVIII przy ścianie wsch., murowanymi, potynkowanymi, na rzucie prostokątów, z gzymsem w zwieńczeniu ścian; nad drzwiami jednej h. Brochwicz i inicjały ZKXZ ksieni Zofii Kątskiej. Dalej ku zach. pomieszczenie przebudowane z przyziemia d. wieży zach., poprzedzone od pd. przedsionkiem; ściany pomieszczenia podwyższone, ze śladami licznych przemurowań, w ścianie zach. dołem dwie ostrołukowe wnęki z zamurowanymi okienkami strzelniczymi, w podwyższonej części ścian szerokie, półkoliste blendy. Dalej sien z kamiennymi schodami, zamurowanym wejściem na piętro i wyjściem na podwórze od pn., spiżarnia ze schodami do piwnic i kaplica zmarłych. W przybudówce od pd. izba furtki zw. stancijką i schody na chór zakonny, tzw. komunne. Na piętrze od wsch. chór zakonny (zajmujący półtora zach. przęsła kościoła) i przy nim od pd. korytarzyk, dalej ku zach. kapitułarz (górna kondygnacja d. wieży kościoła) oraz za nim dwa trakty pomieszczeń rozdzielonych korytarzem. W trakcie pd. zakrystia klauzurowa, w pn. m.i. biblioteka oraz kaplica, urządzona 1990, ponadto w traktach pn. i pd. prócz cel dwa otwarte pomieszczenia z oknami oświetlającymi korytarz, używane jako kaplice. Sklepienia: w piwnicach kolebkowe i kolebkowe z lunetami, na parterze kolebkowo-krzyżowe i kolebkowe z lunetami, w kaplicy-oratorium kolebkowo-krzyżowe na filarach przysięciennych, w spiżarni nieckowe ze skromną dekoracją stiukową ok. 1608, z hierogramem Chrystusa w owalu, w krużganku krzyżowo-kolebkowe i kolebkowe z lunetami, założone na różnej wysokości, na piętrze krzyżowo-kolebkowe i kolebkowe z lunetami, w zakrystii wspornik barokowy, kamienny, w kształcie główki aniołka. — Chór zakonny nakryty sklepieniem kolebkowo-krzyżowym o przęsłach rozdzielonych gurtami (półtora zach. przęsła kościoła), wspartym na filarach przysięciennych. Na sklepieniu neorenesansowe malowidła 1877, wyk. *Franciszek (?) Matzke*, odnawiane 1983 przez zespół *Stanisława Rachtana*; wśród splotów roślinnych, w medalionach św. i bł. norbertanie: Richarda, Aurelia, Evermod, Fryderyk. Okna chóru jak w kościele. Podłoga 1726 z dwu gatunków drewna, ozdobiona motywem gwiazd, z kartuszem z h. Brochwicz i literami MZKXZ ksieni Zofii Kątskiej (fig. 52). — Portale: 1. późnoromański, 2. poł. w. XIII (fig. 21–2), zamknięty półkoliste, w profilowanym obramieniu z uskokiem z ozdobnie układanej cegły i kamienia, zamurowany

20

18, 19

52

21, 22

- (w krużganku); — dwa z 1. poł. w. XVI, kamienne, prostokątne, sfazowane: 2. w piwnicy; 3. w kruchcie (przedsionku) d. wieży zach.; 4–7. w krużganku, z nich jeden zamurowany; 8–10. w korytarzyku i spiżarni; 11–12. w kapitularku. Wejścia do kapitularki z korytarzyka i z chóru ostrołukowe. Drzwi: 1. wczesnobarokowe z uszatymi płycinami, w kapitularku; — dwoje intarsjowanych, barokowych, zapewne z 1726–31: 2. w wejściu z krużganka na korytarz skrzydła zach.; 3. w wejściu z korytarzyka do chóru zakonnego (fig. 47); 4. do biblioteki, 1726–31, oszklone; 5. do zakrystii, z płycinami i datą 1849 oraz literami WPKKZ ksieni Wiktorii Piaseckiej. W wejściu z chóru
- 47 zakonnego do kapitularki krata barokowa 1735 (fig. 48), kuta, ozdobiona rozetkami. Okna do piwnic od strony krużganka dwa, niewielkie, kwadratowe, w kamiennych fazowanych obramieniach w. XVI (?), z kaplicy-oratorium na krużganek zamknięte półkoliście, w obramieniu z ozdobnie układanej cegły, być może romańskie z w. XIII, powiększone, ze stolarką o podziałach neogotyckich, nową na wzór uprzedniej z końca w. XIX. W częściowo odsłoniętej spod tynku pn. ścianie krużganka dwie półkoliste wnęki, być może zamurowane pierwotne okna. W dwu pomieszczeniach na piętrze w trakcie pn. posadzka ceramiczna w. XVII. W pomieszczeniu przylegającym od zach. do kaplicy-oratorium piec z wielobarwnych kafli, o cechach neorenesansowych, najpewniej z krakowskiej wytwórni Niedźwiedzkiego, koniec w. XIX, przeniesiony z budynku przy Alei Adama Mickiewicza nr 43, w kaplicy-oratorium piec kaflowy w. XIX/XX. Elewacja pn. oszkarpowana, zwieńczona attyką zdobioną dwoma rzędami ślepych arkad zamkniętych segmentowo i półkoliście, oddzieloną od piętra gzymsem kapnikowym ze skośnie ułożonej cegły. Okna w układzie nieregularnym, w kamiennych obramieniach zapewne z pocz. w. XVII, na parterze cztery, a na piętrze jedno, uszate. Dwa wejścia zach. w kamiennych obramieniach uszaty z pocz. w. XVII, z nadświetlem. Dach pulpitowy, kryte blachą. — Zach. mur d. wieży przedłużony ku pn. tworzy basztę włączoną w mur obwodowy, dostępną z piętra klasztoru korytarzem nakrytym sklepieniem kolebkowo-krzyżowym. Zach. elewacja baszty z częściowo zamurowaną arkadą w przyziemiu; dach trójkąciowy, kryty blachą. — Pd. elewacja skrzydła (od strony wirydarza) trzynastoosiowa o zakłóconym rytmie, z dwoma wejściami w przyziemiu. Okna i wejścia prostokątne, w większości w kamiennych obramieniach uszaty z pocz. w. XVII, górne znacznie mniejsze. Przy trzeciej i czwartej osi wsch. krawca skrzydła przybudówka na planie litery L, mieszcząca tzw. stancyjkę i schody komunne, częściowo przesłaniająca okna górnej kondygnacji. — Skrzydło zach. Wzniesione po 1527 z inicjatywą ksieni Anny Grabowskiej, przebudowane 1604–8 przez ksienię Dorotę Kątską, częściowo przekształcone w związku z budową 1608–10 skrzydeł wokół drugiego wirydarza, odnowione w 2. poł. w.

XVII. Piętrove, na planie prostokąta. Parter jednotraktowy z krążgankiem od zach. mieści kolejno od pn.: pokój gościnny (d. sala probancka), d. westiarnię, salę rekreacyjną (d. refektarz) i pralnię. W pn. części krążganka schody na piętro, pod nimi karcer. Na piętrze dwa trakty cel rozdzielone korytarzem (tzw. dormitarz szerszy) (fig. 26). W pn.-zach. części korytarza dwa występy muru — pozostałości zach. elewacji skrzydła pd. sprzed przebudowy 1608–10, kiedy wzniesiono skrzydła wokół drugiego wirydarza. Cele w narożnikach o nieregularnym planie, tzw. apteczki. Sklepienia: parteru kolebkowo-krzyżowe i kolebkowe z lunetami, na piętrze w celach od zach. kolebkowe i kolebkowe z lunetami, w korytarzu i celach wsch. kolebkowo-krzyżowe. W d. westiarni na sklepieniu ornamentalne malowidła neorokokowe 1859, tamże piec z wielobarwnych kafli, neorenesansowy (fig. 86), zapewne z krakowskiej wytwórni Niedźwiedzkiego, przeniesiony z budynku przy Alei Adama Mickiewicza nr 43. W sali rekreacyjnej kominek z pocz. w. XVII, w obramieniu kamiennym, w zach. ścianie krążganka półkoliście zamknięta wnęka w fazowanym obramieniu kamiennym z w. XVII. W celach wnęk, w niektórych szafki w ścianach. W pralni wanna kamienna w. XVIII. Portale: 1–6. z pocz. w. XVII, kamienne, uszate, różnej wielkości. We wsch. ścianie krążganka, w poziomie portali, okno w obramieniu uszatym z pocz. w. XVII, zamurowane. Elewacje: wsch. (od strony pierwszego wirydarza) siedmioosiowa, w części pd. oszarpowana do wysokości okien piętra. Okna parteru duże, w kamiennych obramieniach uszaty z pocz. w. XVII, na piętrze mniejsze. Elewacja zach. o nieregularnym rozmieszczeniu okien, kondygnacje rozdzielone gzymsem kapnikowym. Dach dwuspadowy, pobity blachą. — Skrzydło pd. Wybudowane zapewne 1604–8 z inicjatywy ksieni Doroty Kątskiej, odnawiane w 2. poł. w. XVII. Piętrove, wąskie, na planie wydłużonego prostokąta, w obu kondygnacjach jednotraktowe z korytarzem od pd. Na parterze od zach. magiel i dalej d. mieszkania służby (obecnie pokoje gościnne), na piętrze cele nowicjuszek. Sklepienia: w korytarzu parteru kolebkowe, w pozostałych pomieszczeniach krzyżowo-kolebkowe, na piętrze w celach krzyżowo-kolebkowe i kolebkowe z lunetami. Portale kamienne z ok. 1608: 1. w korytarzu na parterze, prostokątne, zamurowane; 2–10. w korytarzu na parterze i do cel z korytarza na piętrze, uszate, jeden z nich zamurowany. Elewacja pn., od strony pierwszego wirydarza, czternastoosiowa, zwieńczona ceglanym fryzem układanym rębem skośnym. W przyziemiu dwa portale ok. 1608, kamienne (jeden zamurowany) i duże okna w kamiennych obramieniach uszaty z tegoż czasu, okna piętra mniejsze, w analogicznych obramieniach. Elewacja pd. o nieregularnym rozmieszczeniu okien, zwieńczona attyką wydzieloną gzymsem. Okna prostokątne, na piętrze dwa w obramieniach kamiennych, w attyce otwory strzelnic w kamiennych

obramieniach. Elewacja wsch., od podwórza gospodarczego, dwuosio-wa, w parterze dwa portale ok. 1608, kamienne, uszate, jeden z zamurowanym nadświetlem, na piętrze ganek drewniany w. XVII. Dach pulpitowy, kryty blachą.

- III. Skrzydła przy drugim wirydarzu. Wzniesione 1608–10 wg planów *Jana Trevano* przez murarzy *Jana Chrzciela Petriniego*, *Jana Chrzciela* (być może identycznego z *Petrinim*) i *Jakuba*. Odnowiane w 2. poł. w. XVII. Otaczają z trzech stron prostokątny, niewielki wirydarz (od wsch. zamknięty zach. skrzydłem przy pierwszym wirydarzu). Piętrowe, na planach prostokątów, z kwadratową basztą od pd. i prostokątnym budynkiem d. nowicjatu od pn. Pod skrzydłem pn. dwie piwnice. Parter skrzydła zach. jednokratowy, w skrzydłach pd. i pn. półtora traktu; w pd. układ zakłócony. W skrzydle pn. na parterze pomieszczenia wzdłuż korytarza od pn., w skrzydle zach. od pn. lokutarz (dostępny z korytarza w skrzydle pn.), wielka sala refektarza (fig. 25) i tzw. dolna kuchnia oraz kuchnia, w skrzydle pd. dwa pomieszczenia (pierwotnie składy drewna) z przylegającym od pn. korytarzem do refektarza, ze schodami na piętro. Na 25 piętrze w skrzydłach pn. i zach. dwa trakty cel rozdzielonych 27 korytarzem (tzw. węższy dormitarz) (fig. 27), w skrzydle pd. jeden trakt cel wzdłuż korytarza, w części wsch. skrzydła pn. schody na strych. Sklepienia: w piwnicach kolebkowe, na parterze kolebkowe i kolebkowo-krzyżowe, w refektarzu z narożnymi lunetami, na piętrze w celach sklepienia krzyżowo-kolebkowe i kolebkowe, w korytarzu pn. i zach. krzyżowo-kolebkowe, korytarz pd. sklepiony kolebką z lunetami. W lokutarku zatynkowany kominiec ceglany, w kuchni dolnej w ścianie pn. okienko do refektarza, w pd. wnęka pierwotnie mieszcząca studnię. W celach na piętrze wnęki, w niektórych szafki w ścianach. Portale kamienne ok. 1610: 1. w tzw. kuchni dolnej, nadproże niezachowane; 2–6. na parterze w skrzydle pn., uszate, jeden z nich zamurowany; 7. do refektarza, częściowo przysłonięty obramieniem drewnianym z l. ćw. w. XVIII, z wierszowanym napisem (ostatnio usunięte), w nim drzwi z tegoż czasu z malowanym ornamentem roślinnym. Ślady nieczytelnych malowideł ściennych we wsch. pomieszczeniu skrzydła pn., w. XVIII (?); na sklepieniu refektarza polichromia z ornamentem o motywach gwiazdek i roślinnym na krawędziach wysklepków, 1880 mal. *Franciszek (?) Matzke*, częściowo zapewne w miejsce starszej. Elewacje zewnętrzne o nieregularnym układzie okien, zwieńczone attyką wydzieloną gzymsem i ozdobioną dwoma rzędami płytkich wnęk arkadowych. Okna parteru we wnękach zamkniętych segmentowo, na piętrze mniejsze, w kamiennych obramieniach uszatyh z ok. 1610. Przy elewacji pd. od zach. prostokątny ryzalit, w narożniku pn.-zach. wydatna szkarpa. Elewacje od strony wirydarza: wsch. ośmioosiowa, w pozostałych rozmieszczenie okien nieregularne. W elewacji wsch. w parterze okna

refektarza w głębokich, rozglifionych wnękach zamkniętych łukami segmentowymi. Okna piętra niewielkie, w kamiennych obramieniach uszatyh ok. 1610. Dachy pulpitowe, kryte blachą. — Budynek d. nowicjatu, przytyka prostopadle do wsch. części skrzydła pn., łącząc się z basztą przy murze obwodowym. Wzniesiony w pocz. w. XVII staraniem ksieni Doroty Kątskiej, piętrowy z parterowym przedsionkiem. Wąski, prostokątny; przedsionek kwadratowy, baszta kolistą, dwukondygnacyjową, w przyziemiu wtopiona w mur nowicjatu. Na parterze jedno pomieszczenie, wtórnie podzielone. W ścianie wsch. dwa zamurowane wejścia, w baszcie dwa zamurowane okna. W przedsionku schody na górną kondygnację. Sklepienia na parterze kolebkowo-krzyżowe. Portal kamienny, uszaty z pocz. w. XVII, w przedsionku. Elewacja zach. trójosiowa, baszta o kondygnacjach rozdzielonych gzymsem, w górnej sześć okien zamkniętych segmentowo. Nad nowicjatem dach dwuspadowy, nad basztą namiotowy, pobite blachą. — Baszta przy ryzalicie skrzydła pd. Połączona z murem obwodowym. Wzniesiona zapewne ok. 1610 wraz z pozostałymi skrzydłami przy drugim wirydarzu, remontowana 1901 przez *Adama Benedykta Samulskiego*. Kwadratowa, dwupiętrowa. Na drugim piętrze portal kamienny uszaty, z pocz. w. XVII, częściowo zamurowany.

C. MUR OBWODOWY. Ze wszystkich stron otacza zespół zabudowań wraz z ogrodem od zach. Obecny wzniesiony w l. ćw. w. XVII staraniem ksieni Doroty Kątskiej, prawdopodobnie z częściowym wykorzystaniem muru pochodzącego z l. ćw. w. XV. Niszczoney w czasie potopu szwedzkiego i huraganami 1703 (w części pd.) i 1822 (przy nowicjacie). Kilkakrotnie podwyższany (m.i. od pd. 1940) i obniżany. 1919 zamurowanie bramy od strony Wisły przez murarza *Augustyna Kadulskiego*. Reperowany m.i. 1691, l. poł. w. XVIII, 1755–8. Tynkowany 1875 i 1990. Murowany z cegły z użyciem kamienia w dolnych partiach. Nakryty jedno- i dwuspadowym daszkiem z dachówek. Biegnie wzdłuż zewnętrznych elewacji budynków lub wtapia się w nie, załamując się wielokrotnie; od pn. z murem złączone: kruchta pod wieżą kościoła oraz dwie baszty przy skrzydłach pn. obu wirydarzy, od pd. baszta przy skrzydle pd. drugiego wirydarza, od wsch. skrzydło pd. przy dziedzińcu i wieża bramna. Od strony ogrodu odcinki pd. i zach. muru (ten ostatni wyższy) rozczłonkowane półkolistymi arkadami, z bramą i kapliczką od zach., część pn. nieznacznie przesunięta ku pd. ok. 1960. Od wsch. mur połączony z obmurowaniem brzegu Rudawy z 1908–12. W narożniku pd.-wsch. figura św. Jana Nepomucena 1775, rokokowa, przeniesiona z odcinka muru zniszonego w związku z regulacją rzeki, odnawiana 1903. Od pn. pomiędzy d. przeoratem i pn. wieżą kościoła wnęką z rzeźbioną grupą Ukrzyżowania 1918, oraz obok baszty kolistej brama wybita 1928.

- WYPOSAŻENIE WNĘTRZA. Kaplica-oratorium. Ołtarz z elementów barokowych ok. poł. w. XVII i w. XIX, kolumnowy z rzeźbionym krucyfiksem w. XVIII w polu środkowym i figurkami aniołków w zwieńczeniu, antependium koniec w. XIX z symbolicznym przedstawieniem Baranka. Obraz św. Norberta, barokowy w. XVIII
- 178 (fig. 178) (zredukowane powtórzenie obrazu z chóru, s. 21, fig. 109). —
- 59 Kaplica zmarłych. Ołtarz barokowy, 2. ćw. w. XVIII (fig. 59), jednokondygnacyjny ze zwieńczeniem, z rzezbami stojących aniołów i obrazem Matki Boskiej podtrzymywanej przez anioły, współczesnym
- 136 ołtarzowi (fig. 136). — Refektarz. Wokół ścian boazeria wyk. 1985 na wzór uprzedniej z 1. ćw. w. XVIII, fundowanej przez księżę Mariannę Rabsztyńską, pierwotnie w zapleczkach malowany ornament roślinny, w boazerii włączona katedra lektorki. Ośiem stołów i ławy barokowe, w. XVII, naprawiane i częściowo wymieniane w. XIX i XX. Stół okrągły empiryowy, pocz. w. XIX. — Obrazy: barokowe, być może z ok. poł. w. XVII, przemalowane lub namalowane w 1. ćw. w. XVIII wg miedziorytów braci *Cornelisa i Teodora Galle* z Jana Chryzostoma van der Sterre, Vita S. Norberti, wyd. 1622 lub 1674 w Antwerpii, odnawiane 1880 przez *Franciszka (?) Matzke*, dwa pierwsze półkoliste: 1. Narodziny św. Norberta; 2. Św. Norbert na dworze cesarza Henryka III; 3. Nawrócenie św. Norberta (fig. 132); 4.
- 133 Św. Norbert zrzucający szaty świeckie (fig. 133); 5. Cud z pajakiem w czasie mszy; 6. Św. Norbert przed kardynałem Gelazjuszem w Galii; 7. Św. Norbert rozdający dobra ubogim; 8. Św. Norbert przed papieżem Kalikstem II; 9. Pokuta św. Norberta w klasztorze benedyktyńców w Siegborgen; 10. Spotkanie z bpem Burchandem; 11. Św. Norbert jako wędrowny kaznodzieja; 12. Św. Norbert otrzymuje od Matki Boskiej szatę zakonu norbertańskiego; 13. Konsekracja św.
- 135 Norberta na bpa magdeburskiego (fig. 135); 14. Św. Norbert godzący
- 134 dwa zwaśnione rody; 15. Próba zabójstwa św. Norberta (fig. 134); 16. Śmierć św. Norberta; — 17. Matka Boska z Dzieciątkiem, tzw. Anielska,
- 121 barokowy, ok. poł. w. XVII (fig. 121), w neoregencyjnej ramie z w. XIX; 18. Wizja bł. Bronisławy, 1860, sygn. *fr. Dobyaschowsky*, pochodzący z kaplicy bł. Bronisławy na wzgórzu Sikornik. — Krucy
- 289 fyk s barokowy, 3. ćw. w. XVII (fig. 289), ze współczesnym mu tytułusem i subpedaneum, odnawiany 1984 przez zespół *Stanisława Rachtana*. — Chór zakonnny. Wyposażenie chóru odnawiane w całości wraz z malowidłami ściennymi 1979–83, głównie przez zespół *Stanisława Rachtana*. Ołtarz barokowy ok. 1718–26, fundacji księżni Marianny Rabsztyńskiej, jednokondygnacyjny, zwieńczony glorią promienistą z Gołębicą Ducha Św., z uchami ze splotów suchego akantu (fig. 60), w nim obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem
- 60 w typie Piekarskiej, późnogotycki z pocz. w. XVI (fig. 94), na desce (częściowo przemalowany w czasie konserwacji), tło wtórne. Przy ścianach pd. i pn. trójrzędowe stalle z zapleczkami tworzącymi

obudowy filarów przyściennych, przy ścianie zach. trony ksieni (fig. 75) i przeoryszy, wczesnobarokowe 1673; zaplecki i parapety stall 75
 podzielone hermowymi pilastrami, między którymi oprofilowane 75
 płyciny, uszate na parapecie i ośmioboczne w zapleckach, w tych 75
 ostatnich malowidła ze scenami Męki Pańskiej ok. 1673: 1. Ostatnia 122, 123
 Wieczera (fig. 122); 2. Chrystus w Ogroju; 3. Pojmanie (fig. 123); 4. 125
 Naigrawanie (fig. 125); 5. Upadek Chrystusa do Cedronu; 6. Chrystus 125
 po raz pierwszy przed Piłatem, 1699; 7. Chrystus przed Annaszem; 8. 125
 Chrystus przed Kaifaszem; 9. Biczowanie (fig. 124); 10. Cierniem 124
 koronowanie (fig. 140); 11. Chrystus prowadzony do ratusza (fig. 126
 126); 12. Chrystus ponownie przed Piłatem; 13. Spotkanie ze św. 126
 Weroniką; 14. Chrystus pocieszający płaczące niewiasty, w. XIX; 15. 127
 Przybicie do krzyża (fig. 127); 16. Ukrzyżowanie; 17. Zdjęcie z krzyża; 127
 18. Złożenie do grobu; 19. Chrystus po zmartwychwstaniu ukazujący 127
 się Matce Boskiej, 1699 ? Trony z uszатыmi płycinami w parapetach 127
 i zamkniętymi łukiem nadwieszonym w zapleckach, w których obrazy 127
 św. Norberta i św. Augustyna. — Obrazy barokowe: 1. Św. Norbert 109
 z Tanchellinem i jego wyznawcą, ok. poł. w. XVII (fig. 109), 109
 wzorowany na miedziorycie braci *Galle* (por. refektarz, s. 20), 109
 z widokiem klasztoru norbertanek i kościoła Salvatora w tle; 2. Św. 109
 Augustyn, w tle scena rozmowy z dzieckiem na brzegu morza, 2. poł. 109
 w. XVII (fig. 116); 3. Drzewo zakonu norbertanów, pocz. w. XVIII, 116
 w rzeźbionej ramie rokokowej (fig. 148), z parą fundatorów w habi- 148
 tach norbertańskich, wokół głowy zakonnika litery OLISS, takżeż 148
 litery i h. Odroważ poniżej, głowa zakonnicy otoczona literami 148
 PLKSZ, poniżej litery KFPZ; 4. Mistyczne zaślubiny św. Katarzyny 148
 Aleksandryjskiej, 2. ćw. w. XVIII (fig. 157); 5. Wizja bł. Bronisławy, 157
 z postaciami fundatorów Salomei i Kazimierza Mikołaja Zarudzkich 157
 (fig. 163), z datą 1759 i napisem dotyczącym remontu kaplicy bł. 163
 Bronisławy na wzgórzu Sikornik przez księżkę Petronelę Poniatowską; 163
 6. Św. Norbert otrzymujący regułę św. Augustyna, sygn. *Tadeusz* 163
Kuntze pinx. 1759 (fig. 156); 7. Św. Józef z Dzieciątkiem, 1871, sygn. 156
MP, wg obrazu mal. zapewne przez *Tadeusza Kuntze* z katedry na 156
 Wawelu; 8. Matka Boska z aniołami, neorenesesansowy, 1874, sygn. 156
Władysław Łuszczkiewicz (fig. 192). — Portret ksieni Doroty Kątskiej 192
 (zm. 1643), z odwróconym h. *Brochwicz* i datą 1672 (fig. 197). 197
 — Krucyfiks późnogotycki, w. XV/XVI (fig. 285). — Kapitułarz. 285
 Ołtarz neogotycki, 1896, sprawiony przez księżkę Norbertę Zajaczkę, 285
 z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem, barokowym, zapewne 2. poł. 285
 w. XVII (fig. 111), mal. na blasze, całkowicie przemalowanym w. XIX 111
 i odnawianym ok. 1907 przez *Władysława Pochwalskiego*, srebrne 111
 korony, berło i anioły podtrzymujące koronę, w. XVII/XVIII (fig. 373
 373). Obrazy barokowe: 1. Misericordia Domini z Matką Boską, ok. 373
 poł. w. XVII (fig. 108); 2. Matka Boska Bolesna z Narzędziami Męki 108
 Pańskiej, 3. ćw. w. XVII (fig. 107); 3. Św. Józef z Dzieciątkiem, 107

- 120 w. XVII (fig. 120), owalny, odnawiany ok. 1985. —
 286, 287 Krucyfiks (fig. 286–7), barokowy, 1595–1600, zapewne włoski, dar kard. Jerzego Radziwiłła; korona cierniowa, gloria wokół głowy
 288 i częściowo stopy ze srebra (fig. 288). Czternaście Stacji Drogi Krzyżowej 1896, fundacji ksieni Norberty Zajączek, płaskorzeźbione, w oszklonych szafkach. — W bibliotece barokowe półki i szafa podokienna z 1728–31, sprawione przez ksienię Zofię Kątską. — Kaplica na piętrze. Obrazy: 1. Matka Boska z Dzieciątkiem,
 113 wczesnobarokowy, pocz. w. XVII (fig. 113); — barokowe, 3. ćw. w. XVIII, ze scenami wizji: 2. bł. Bronisławy z Matką Boską i św. Jackiem oraz widokiem klasztoru norbertanek i dominikanów w Krakowie, w dolnych narożach h. Odrowąż bł. Bronisławy i Gryf,
 166 zapewne ksieni Magdaleny Otlinowskiej (fig. 166); 3. Św. Augustyna (fig. 159); 4. Św. Norberta (fig. 160). — Zakrystia klauzurowa. Meble: barokowe z 4. ćw. w. XVII: 1. szafa połączona z komodą, z h. Sreniawa i literami JOXZ ksieni Justyny Oraczowskiej; 2–3. komody duże, stanowiące komplet z szafą, z nich jedna z dwoma pionami szuflad; 4–9. komody o cechach barokowych z w. XVII–XIX, jedna z nich intarsjowana, z 1. poł. w. XVIII; dwa stoliki intarsjowane z w. XVIII: 1. pomocnik; 2. do robótek; dwa taborety z w. XVII. — Skrzynki malowane: 1. z końca w. XVII, na wela, palki i burysy; 2. z w. XVII/XVIII na sukienki do obrazu Matki Boskiej. Sepet z datą 1656. Feretrony rokokowe 3. ćw. w. XVIII, z obrazami z tegoż czasu: 1. Mistyczne zaślubiny św. Hermana Józefa (fig. 83); 2.
 84 Wizja bł. Bronisławy (fig. 84). — Obrazy barokowe: 1. Św. Norbert, ok. poł. w. XVIII; 2. Matka Boska z Dzieciątkiem, pocz. w. XVIII,
 152 przemalowany (fig. 152); 3. Matka Boska Częstochowska w. XVIII
 179 (fig. 179); 4–5. Głowy Chrystusa i Marii, w kartuszach o cechach rokokowych, wg rycin augsburskich 2. poł. w. XVIII lub pocz. w.
 183, 184 XIX (fig. 183–4). — Drzewo genealogiczne zakonu norbertanów, miedzioryt przed poł. w. XVIII, sygn. *Józef i Jan Klauwerowie*, Augsburg. — Pozostałe pomieszczenia klasztoru. Ołtarze: 1. z elementów wczesnobarokowych z 1. ćw. w. XVII, przeniesiony z kościoła 1778 (fig. 57), przerobiony, odnawiany 1860 przez stolarza *Łabąjeskiego*, kolumnowy, z dodanymi w zwieńczeniu rzeźbami św. Piotra i Pawła, z obrazami: w polu głównym Św. Rodzina z św. Joachimem i Anną (fig. 103), być może w. XVI/XVII, przemalowany w. XVIII, w predelli Zwiastowanie z datą 1617 (fig. 101 101); 3. retabulum neoklasyzystyczne 1891, wg proj. *Sławomira Odrzywolskiego*, fundacji ksieni Eufemii Żarskiej, usunięte z kościoła z ołtarza głównego, architektoniczne, trójdzielne, zwieńczone ażurowym tempielem z rzeźbioną grupą Chrztu Chrystusa. — Meble: 78 katedra lektorki, barokowa, w. XVII/XVIII (fig. 78), z malowanymi pejzażami, h. Nieczuja i literami ZUXZ ksieni Zofii Urbańskiej, pochodząca z refektarza. Zestaw mebli salonowych w tzw. stylu

Ludwika Filipa, ok. poł. w. XIX: 1. stół; 2–4. kanapy; 5–6. fotele; 7–12. krzesła; 13–14. gondolki; — komplet w stylu zakopiańskim z pocz. w. XX, złożony z szafy i pomocnika. — Szafy: 1. „skarbczyk”, wczesnobarokowy l. ćw. w. XVII, z malowaną dekoracją roślinno-okuciową, h. Brochwicz i literami DKXZ ksieni Doroty Kątskiej (fig. 77), zamek i okucia współczesne, wewnątrz 62 szufladki; 77 — barokowe w. XVII, z profilowanymi, karbowanymi listwami: 2. z półkami i szufladami, wewnątrz ozdobne okucia i zamek; 3–4. dwie, niewielkich rozmiarów, z nich jedna z szufladkami na paramenty, druga ze współczesnym zamkiem; 5. biblioteczna, późnobarokowa, z końca w. XVIII, na korytarzu obok pokojów ksieni, częściowo wpuszczona w mur, pierwotnie może kredensowa; 6. szafka intarsjowana we wzór geometryczny, koniec w. XVIII; 7. szafa w stylu biedermeier, ok. 1830, dwudrzwiowa; 8–11. o cechach biedermeiera, po poł. w. XIX, jednodrzwiowe; 12. szafka kredensowa, 2. poł. w. XIX. Sekretera biedermeier, 2. ćw. w. XIX, intarsjowana; dwa sekretarzyki w stylu biedermeier, 1. poł. w. XIX; komoda barokowa, ok. poł. w. XVIII (fig. 82), intarsjowana we wzór geometryczny, 82 dwubarwna. Stoliki intarsjowane o cechach klasycystycznych, 1. poł. w. XIX: 1. z ornamentem geometrycznym i literami ZG (być może norbertanki Zofii Górskiej) na blacie; 2. z ornamentem geometrycznym; stolik do robótek, tzw. tripod, z 3. ćw. w. XIX, z malowaną na blacie martwą naturą z gołębiem i kalkomanią o motywach neorokokowych (fig. 85, 87). Pulpit kancelaryjny, eklektyczny, 2. poł. w. XIX, 85, 87 Fotele: 1–2. w stylu biedermeier, 1. poł. w. XIX, z nich jeden z h. Lis; — dwa z ok. 1900: 3. na biegunach; 4. inwalidzki. — Skrzynie posagowe: 1. późnorenesansowa, z końca w. XVI lub pocz. w. XVII, z podziałami architektonicznymi i malowaną dekoracją maureskową, okucia i zamek współczesne (fig. 79); — barokowe: dwie malowane 79 zapewne z 2. poł. w. XVII: 2. z szufladą, z hierogramami Chrystusa i Marii, z h. Klamry (?) i literami ARZR, ze współczesnym zamkiem (fig. 80), odnowiona 1985; 3. z hierogramami Chrystusa i Marii 80 w gloriach promienistych, z zamkiem; 4–10. siedem skrzyń o cechach barokowych, z w. XVII–XIX, gładkie, malowane na zielono; 11. rzeszowska, w. XIX, przemalowana. Sepet barokowy w. XVII (fig. 81 81), z szufladkami i skrytkami, ozdobne okucia o motywach wici roślinnej, wśród której ptaki i zwierzęta, na szyldzie zamka od wewnątrz ryta scena pielgrzymki do Ziemi Świętej. Puzdra barokowe: 1. z pocz. w. XVII, sześcioboczne, z ażurowymi okuciami o motywach roślinnych i zwierzęcych (fig. 413); 2. z w. XVII, z okuciami motywach 413 roślinnych i zwierzęcych (fig. 414).

OBRAZY (w układzie ikonograficznym, święci w porządku alfabetycznym). Chrystus: 1. Chrząst w Jordanie, późnobarokowy, ok. 1777 (fig. 175), mal. *Franciszek Ignacy (?) Molitor*, pochodzący 175 z ołtarza głównego w kościele; — Ukrzyżowanie: barokowe:

2. z Matką Boską, śś. Janem, Marią Magdaleną i aniołami oraz wizerunkiem ksiieni Doroty Łukowskiej, z h. Jelita, ok. 1660 (fig. 130), wzorowany na obrazie *Łukasza Porębskiego* z 1618 w kościele Św. Marka w Krakowie; — trzy z klęczącymi norbertanami i norbertankami: 3. z w. XVII/XVIII (fig. 137); 4. z 1. poł. w. XVIII; 5. z ok. poł. w. XVIII; 6–7. z 1. poł. w. XIX: krucyfiks tzw. *Milatyński*; Ukrzyżowanie na tle widoku Jerozolimy; — Zdjęcie z krzyża: prymitywne, 1. poł. w. XIX: 8. sygn. *E. Dąbrowski*; 9. z 1834, mal. *W. Bryziński*; 10. Złożenie do grobu, wczesnobarokowy, pocz. w. XVII, na blasze; 11. Przemienienie, barokowy, z 1. poł. w. XVII (fig. 114); 99 12. *Misericordia Domini* z Matką Boską i św. Janem Ewangelistą (fig. 99), pocz. w. XVII (?); 13. Chrystus ukazujący ranę w boku, barokowy, 1. poł. w. XVIII (?) (fig. 129), przemalowany; 14. tzw. Chusta św. Weroniki, pocz. w. XIX, fundacji Stanisława Nizeruńskiego; — *Salvator Mundi*: 15. z 1. poł. w. XVII, całopostaciowy, być może przemalowany w. XIX (fig. 104); 16. z 1. poł. w. XIX (?), w półpostaci; — Głowa Chrystusa: 17. z w. XVII (fig. 106); 18. z 2. poł. w. XVIII. — *Trójca Św.*: 1. barokowy, 2. poł. w. XVIII; 2. o cechach ludowych, 1. poł. w. XIX. — *Maria, Matka Boska z Dzieciątkiem*: 1. w typie *S. Maria Maggiore*, tzw. *Snieżna*, barokowy, koniec w. XVII, owalny; — *Częstochowska*: 2. barokowa z 1648, przemalowana (fig. 110); 3–4. z ludowych warsztatów częstochowskich, 1. poł. w. XIX (fig. 180) i w. XIX/XX; — 5. tzw. *Piaskowa*, z 1. poł. w. XVIII, wg cudownego obrazu z krakowskiego kościoła karmelitów trzewickich; 6. barokowo-klasycystyczny, z datą 1829 (fig. 188); 7. w typie *Passawskiej*, ok. poł. w. XIX; — *Pietà*: 8. z archaniołami oraz śś. Jakubem i Magdaleną, barokowy, 1. poł. w. XVII (fig. 102), nawiązujący do rycin wg kompozycji *Michala Anioła Buonarroti*; 9. o charakterze barokowym, 1. poł. w. XIX, półpostaciowa, mal. na blasze; — *Bolesna*: półpostaciowe, barokowe: 10. z mieczem przeszywającym serce, 2. poł. w. XVII; 11. sprzed poł. w. XVIII, wg obrazu *Giovanniego Battisty Salvi*, zw. *Sassoferrato*, z Galerii Uffizi; 12. z 1. poł. w. XVIII; 13. z 4. ćw. w. XVIII (fig. 153); 186 14. wg barokowego, kopia w. XIX (fig. 186); 15. adorująca, popiersie, 1. poł. w. XVIII (fig. 185), o cechach malarstwa włoskiego; — *Immaculata*: 16. depcząca węża, o cechach rokokowych z 4. ćw. w. XVIII 173 (fig. 173), w ramie klasycystycznej; 17. kopia poprzedniego, z pocz. w. XX, sygn. ...*Ochman*; — 18. *Mater Misericordiae*, osłaniająca rodziny zakonne norbertanów i norbertanek (fig. 131), barokowy 1665, wg ryciny *Hieronima Wierixa*; 19. Szkaplerzna, o charakterze barokowym, 1. poł. w. XIX; 20. półpostaciowe przedstawienie Marii z dłońmi złożonymi modlitewnie, 1. ćw. w. XX, mal. na kamieniu, trawestacja włoskiego wzoru renesansowego z w. XV, zapewne fragmentu Zwiastowania lub Adoracji Dzieciątka. — *Święci*: 1. Św. 95 Anna Samotrzcę, późnorenesansowy, koniec w. XVI (fig. 95), na

desce, wtórnie używany jako feretron, ze św. Norbertem z 1. poł. w. XVIII na odwrociu (por. niżej, nr 34), może identyczny z obrazem sprawionym przez księnię Dorotę Kątską i poświęconym 1591, konserwowany 1980–3 przez *Ewę Cempla-Dzidoń*; 2. Św. Antoni Padewski z Dzieciątkiem, barokowy, 1675; 3. Św. Apolonia, późno-barokowy, ok. poł. w. XVIII (fig. 170); — Wizja bł. Bronisławy z Chrystusem: 4. barokowy, 1707, z klęczącymi postaciami fundatorów: Salomei i Kazimierza Mikołaja Zarudzkich (fig. 143), półkolisty, na desce, pochodzący z kaplicy na wzgórzu Sikornik, z licznymi podpisami pielgrzymów z w. XVIII i XIX (fig. 144–5); 5. powtórzenie tejże kompozycji z datą 1759 i literami MPPXZ ksieni Petroneli Poniatowskiej; 6. rokokowy z datą 1778 i h. Odrowąż w kartuszu (fig. 171); 7. z 1892, sygn. *Antoni Gramatyka*; 8. z 1959, sygn. *Kasper Pochwalski*; — Wizja bł. Bronisławy z Matką Boską i św. Jackiem: 9. barokowy, 1. tercja w. XVII, z aniołami (fig. 105); 10. z w. XVIII, o cechach ludowych; 11. z w. XIX, z widokiem kościoła norbertanek na Zwierzyńcu; — dwa obrazy ze scenami z legendy bł. Bronisławy z 1759, mal. *Andrzej Radwański*, fundacji ksieni Petroneli Poniatowskiej, z kaplicy na wzgórzu Sikornik: 12. wizja błogosławionej z Matką Boską i św. Jackiem, z widokiem klasztoru norbertanek i kościoła Salwatora (fig. 167); 13. Cud uwolnienia opętanej za przyczyną błogosławionej, w tle scena znalezienia jej grobu (fig. 168); 14. barokowy, prymitywny, koniec w. XVIII (?); 15. z 1976, sygn. *A. Maślakiewicz-Brzozowska*; 16. Św. Florian, barokowo-ludowy, w. XVIII; 17. Św. Franciszek, barokowy, pocz. w. XVIII, w typie malarstwa weneckiego (fig. 150); — Mistyczne zaślubiny św. Hermana Józefa z Matką Boską: 18. wczesnobarokowy, pocz. w. XVII; 19. późnobarokowy, 1. poł. w. XVIII; 20. Św. Herman Józef z Dzieciątkiem, 2. ćw. w. XVIII, w rokokowej rzeźbionej ramie (fig. 161); 21. Wizja bł. Hroznaty, z widokiem opactwa norbertanów w Tepl. 1898, sygn. *Ed. E. Weiss*; — Św. Jan Chrzciciel: 22. późnorenesansowy, koniec w. XVI (fig. 97), na desce; 23. jako dziecko, w. XVIII; 24. Św. Joanna, barokowy, koniec w. XVII; 25. Św. Józef z Dzieciątkiem, na krajobrazowym tle, barokowy, 3. ćw. w. XVII (fig. 118); 26. Wizja św. Kajetana, barokowy, przed 1743 (fig. 155), z kościoła p.w. św. Norberta w Krakowie; 27. Św. Klara, o tradycjach barokowych, pocz. w. XIX (fig. 187); 28. Św. Maria Magdalena, 1776 (fig. 151), darowany przez Stanisława Strzałkowskiego, karmelite; 29. Św. Michał Archanioł, późnobarokowy, prymitywny, 2. poł. w. XVIII; — Św. Mikołaj: 30. renesansowy, 4. ćw. w. XVI (fig. 96), na desce; 31. barokowo-ludowy, w. XVIII; — Św. Norbert: 32. z kwiatem lili, barokowy, koniec w. XVII; 33. z aniołkiem, barokowy z pocz. w. XVIII; 34. otoczony medalionami z wizerunkami świętych i scen z życia św. Norberta, późnobarokowy, ok. poł. w. XVIII (fig. 169), na odwrociu obrazu św. Anna Samotrzcę (por. nr 1); 35. z w. XIX/XX;

36. z 1901; — Św. Norbert z Tanchellinem: barokowe; 37. z l. poł. w. XVII, okolony różanym wieniec z czterema medalionami ze scenami z życia św., z h. Ostoja lub Przegonia i literami K?CPK (fig. 115); 38. z l. poł. w. XVIII (fig. 154), wg rycinę w Vita S. Norberti... (por. s. 20), w regencyjnej rzeźbionej ramie; — 174 rokokowe; 39–40. z 3. ćw. w. XVIII (fig. 174); 41. z w. XVIII, XIX; 42. z w. XIX; 43. ŚŚ. Piotr i Petronela, rokokowy, 3. ćw. w. XVIII (fig. 172), z kartuszem, w którym dedykacja dla ksieni Petroneli Poniatowskiej, jej inicjały i h. Ciolek; 44. Św. Roch, barokowy, ok. 177 pol. w. XVII (fig. 117); 45. Św. Rozalia, 2. ćw. w. XVIII, we 162 współczesnej mu rokokowej rzeźbionej ramie (fig. 162); 46. Św. Tekla, późnobarokowy, z 3. ćw. w. XVIII, z h. Ciolek i literami MPPXZ 176 ksieni Petroneli Poniatowskiej (fig. 176). Ponadto: 1. barokowy, z końca w. XVII, z przedstawieniem norbertanek płynących łodzią z h. Sreniawa na żaglu, Jerozolimę niebieskiej i Trójcy Św. oraz widokiem 140 klasztoru norbertanek i kościoła Salwatora (fig. 140), zapewne alegoria rządów ksieni Justyny Oraczowskiej; 2. Opatrzność Boska, 149 barokowy, ok. 1700 (fig. 149); 3. Serce Jezusa, rokokowo-klasycystyczny z końca w. XVIII, mal. na lustrze, w klasycystycznej ramie; 4. Pejzaż górski 1871, sygn. *Józef Mayburger*; — widoki klasztoru norbertanek z l. poł. w. XX; 5. mal. *Suchodolski*; 6. z sygn. *RG*; 7. bez sygnatury.
- Portrety: 1–7. seria portretów księń: Doroty Kątskiej (zm. 1643), z h. Brochwicz, koniec w. XVII lub pocz. w. XVIII; Justyny Oraczowskiej (zm. 1694), z h. Sreniawa, 4. ćw. w. XVII; Magdaleny Otfinowskiej (zm. 1799), w. XVIII/XIX; dwa z ok. poł. w. XIX, z napisami: Eufemii Otfinowskiej (zm. 1832) i Ewy Stobieckiej (zm. 1842) (fig. 200); Norberty Kossakowskiej (zm. 1885) (fig. 202); 200, 202 Eufemii Żarskiej (zm. 1891), 1890, sygn. *Antoni Gramatyka* (fig. 204); 204 wizerunki imaginacyjne: 8. Jaksy Gryfity, fundatora klasztoru zwierzynieckiego, z widokiem kościoła bożogrobców w Miechowie, 1757 (fig. 198); 9–10. członków rodziny bł. Bronisławy, mal. 1760 *Andrzej Radwański*, w formie popiersiowych przedstawień w rokokowych medalionach: matki, Anny z Jaksów, św. Jacka i bpa Iwona Odrowąża, z h. Gryf i Odrowąż (fig. 193) oraz ojca, Stanisława Prandoty, 193 bł. Czesława i bpa Bonawentury Prandoty, z h. Odrowąż (fig. 194), 194 pochodzące z kaplicy na wzgórzu Sikornik; 11. ks. Hermana Suchodębskiego, prepozyta zwierzynieckiego (zm. 1705), 1700; 12. kard. Jana 199 Lipskiego (zm. 1746), późnobarokowy, 2. ćw. w. XVIII (fig. 199); 13. bpa Andrzeja Stanisława Załuskiego (zm. 1758), 1752 (?), sygn. *Mikołaj Janowski*; 14. ks. Eugeniusza Tupy, proboszcza zwierzynieckiego (zm. 1881), 1872, sygn. *W. Siffert* (fig. 201); 201 15. duchownego w stroju norbertanina, 1. ćw. w. XX, sygn. *St. Ciężajlik*; 16. duchownego w stroju kanonika laterańskiego (?), 1. poł. w. XX, sygn. *Antoni Serbiński*.

RZEŻBY. Kamienne, z końca w. XVIII: 1. Matka Boska z Dzieciątkiem; 2. Chrystus Frasobliwy; 3. Bł. Bronisława. — Drewniane: — Krucyfiksy: 1. gotycki z końca w. XIV (?) (fig. 283); 2. barokowy z 1. poł. w. XVIII; 3. z 1. poł. w. XIX, o cechach ludowych; 4. z w. XIX/XX. — Chrystus Zmartwychwstały: 4. gotycki, ok. 1380 (fig. 282); — barokowe: 5. z pocz. w. XVII (?), z relikwiami i pieczęcią z h. Ciołek oraz literami TA VR (fig. 296); 6. z w. XVII (?) (fig. 299); 7. z końca w. XVIII; 8–9. Matka Boska Bolesna (fig. 298) i Św. Jan Ewangelista (fig. 300), w. XVII, zapewne z tęczy; 10–13. dwie pary aniołów: klęcząca i stojąca, 2. poł. w. XVIII (fig. 318); 14. Chrystus u słupa, 2. ćw. w. XVIII (fig. 301); 15. Św. Herman Józef z Dzieciątkiem, w. XVIII; 16–10. przeznaczone do ubierania figurki stojącego Dzieciątka Jezus z 2. lub 3. ćw. w. XVIII: trzy nagie (fig. 306), jedna w haftowanej koszulce (fig. 305); 20. Św. Herman Józef, w. XVIII (?), w kaplicy ogrodowej; 21. Chrystus Frasobliwy, w. XVIII; — z w. XVIII/XIX: 22. Matka Boska, manekin w haftowanej sukience; 23. Św. Franciszek; 24. Chrystus upadający pod krzyżem, w. XIX, wyrób dewocyjny z Kalwarii Zebrzydowskiej; 25–26. klęczące anioły, 1917, wyk. *Stefan Kucharski*, pierwotnie podtrzymujące relikwiarz bł. Bronisławy w jej ołtarzu w kościele; 27. Św. Sebastian, w. XIX; 28. Chrystus Frasobliwy, koniec w. XIX; — 29. Modlitwa w Ogrójcu, płaskorzeźba naśladowująca dzieła *Wita Stwosza*, w. XIX. — Figurki woskowe: 1. Dzieciątko Jezus, rokokowa, 2. ćw. w. XVIII (fig. 303), w haftowanej sukience i ozdobionej biżuterią koronie, siedząca na miniaturowym fotelu z tegoż czasu (fig. 304); 2. kapliczka z krucyfiksem i klęczącą św. Marią Magdaleną, 1. ćw. w. XVIII (fig. 319); 3. jasełkowa Dzieciątka Jezus z twarzą i dłońmi z wosku, 2. poł. w. XIX. — Fragment ażurowej dekoracji ołtarza, koniec w. XVII.

ZŁOTNICTWO. Monstrancje: promieniste, barokowe, z ośmiobocznym kameryzowanym reservaculum, okolonym ażurowym wieniec winorośli, zwieńczone koroną zamkniętą, z ośmiobocznym gruszkowym nodusem i wielolistną owalną stopą: 1. z 2. ćw. w. XVII, przerobiona ok. 1671 (fig. 324), w miejsce trzonu posążek św. Norberta, na stopie repusowany ornament małżowinowy i cztery medaliony z przedstawieniami: Modlitwy w Ogrójcu, Biczowania, Cierniem koronowania i Ostatniej Wieczerzy; 2. z końca w. XVII, sprawiona kosztem ks. Jacka Bryszkiewicza, na stopie plakietki z popiersiami Chrystusa, Marii, św. Piotra i św. Pawła, wokół reservaculum wieniec klejnotów złożony z kaboszonów i kokardek (fig. 326); 3. eklektyczna o cechach neoromańskich i neobizantyńskich, w. XIX/XX, z przedstawieniami czterech ewangelistów, kameryzowana, ofiarowana przez Józefa Kaczmarczyka. — Kielichy: 1. późnoreniesansowa kolistka stopa z 1604, zapewne fundacji ksieni Doroty Kątskiej, owoidalny nodus i czara w ażurowym koszyczku barokowe, po 1673, na stopie plakietka z przedstawieniem małego

- 329 Chrystusa trzymającego kielich (fig. 329) i litery IOXZ ksieni Justyny Oraczowskiej (1673–94) oraz napis dewocyjny; — barokowe: 2. ok. poł. w. XVII, czara z pocz. w. XIX, z cechą *AM* złotnika krakowskiego *Antoniego Michniewskiego* (fig. 328); 3. z ok. poł. w. XVII, na kolistej stopie ornament małżowinowy, cecha *SL* i litery *AD*, na koszyczku i gruszkowym nodusie uskrzydłone główki aniołków (fig. 327); 4. z 1661, z dekoracją z liści w układzie palmetowym i główek anielskich na koszyczku, gruszkowym nodusie i sześciodzielnej stopie, z napisem dewocyjnym (fig. 330); 5. z 1707, fundacji Elżbiety Studniarki, gładki; 6. rokokowy, 1767, odnawiany 1809, na stopie cecha *AM Antoniego Michniewskiego*, złotnika krakowskiego (fig. 331); 7. regencyjny, 2. ćw. w. XVIII, fundacji Piotra i Ewy Majowskich (fig. 334); 8–9. klasycystyczne, jeden z datą 1848 i literami *WPXZ* ksieni Wiktorii Piaseckiej; — neogotyckie: 10. z ok. 1870, z emaliowanym nodusem i koszyczkiem, z cechą imienną złotnika *Maudera* i napisem donacyjnym na stopie, darowany 1890 przez Zygmunta Starego, generała norbertanów z Pragi; 11. z końca w. XIX, na stopie emaliowane przedstawienia Ucieczki do Egiptu, Bożego Narodzenia i Ukrzyżowania, z cechami francuskimi wytwórni i wywozową oraz austriacką wwozową używaną w Krakowie od 1901. — Patena 2. poł. w. XVII (?), z rytym przedstawieniem Baranka w wieniec laurowym. — Puszki: barokowe: 1. z 1. poł. w. XVII (fig. 337), z aniołkami z narzędziami Męki Pańskiej na ażurowym koszyczku, z trybowanym ornamentem małżowinowym na kolistej stopie oraz pokrywie zwieńczonej odlewana grupą Ukrzyżowania, nodus jajo-waty; 2. z ok. poł. w. XVII (fig. 336), z ażurowym nodusem hermowym, na pokrywie i kolistej stopie rytym i puncowany fryz z pojedynczych listków; 3. regencyjna 1740 (fig. 338), kulista, z ornamentem cęgowo-kampanulowym trybowanym na czaszy i rytym na ośmiopolowej stopie, nodusie i pokrywie, zwieńczonej krucyfiksem na gorejącym sercu podtrzymywanym przez aniołki, na stopie data i litery *BTOXZ* ksieni Brygidy Otfinowskiej; 4. neorokokowa, 1868, z cechą miejską Wiednia oraz imienną *Kazimierza Bojanowskiego*, złotnika krakowskiego (fig. 339). — Relikwiarze: w kształcie trumienek, późnobarokowe: 1. z ok. 1700 (bez relikwii); 2–3. z 1743, z relikwiami bł. Czesława i Michała Giedroycia (fig. 349); — w kształcie monstrancji: 4. z 1. ćw. w. XVII, o tradycyjnych, późnogotyckich formach, w kształcie ostensorium z cylindrycznym kloszem ujętym w ażurowe wieżyczkowe części boczne z wolutowymi uchami, stopa sześciolistna, ażurowa, nodus puklowany, zwieńczone półpostacią 342 Matki Boskiej Bolesnej (fig. 342); 5. św. Norberta, regencyjny, 1735, kameryzowany (fig. 345), z literami *AM HZOSN* i h. Ciolek, być może odnoszącymi się do Anny Humieckiej, norbertanki; 345 bł. Bronisławy; 6. neoromański 1879, fundacji ks. Karola Teligi, 346 wyk. *Antoni Lewkowicz*; 7. neobarokowy, w. XIX/XX (fig. 346);

8. św. Hroznaty, neobarokowy, w. XIX/XX; — do zawieszenia: 9. późnorennesansowy z pocz. w. XVII, w formie kaboszonu w wolutowym obramieniu ozdobionym główkami aniołków, z trzema łańcuszkami (fig. 393); 10–11. św. Magdaleny i Konkordii, z 1. poł. w. XIX, w kształcie serca, zdobione filigranem; — relikwiarze innych kształtów: 12. przerobiony z kustodii, w formie okrągłego pudełka, na wieczku trybowany hierogram Marii w glorii płomienistej, 2. poł. w. XVIII lub pocz. w. XIX, wewnątrz relikwia Krzyża Św. oprawiona w kryształ górski z filigranem, w. XVII, darowana przez bpa Mikołaja Oborskiego; 13. św. Norberta, klasycystyczny, koniec w. XVIII, na ozdobionym laurowymi girlandami cokole figurka aniołka trzymającego owalny medalion w obramieniu z laurowego festonu, zwieńczony kokardą, obok kadzielnica (fig. 347), ofiarowany 1847 ksieni Wiktorii Piaseckiej przez Hieronima Żeydlera, opata klasztoru norbertanów w Pradze; 14. na głowę bł. Bronisławy, neogotycki, 1840, ośmioboczny, z arkadowymi prześwitami, w jednym półfigurowe przedstawienie św. Norberta, pokrywa kopulasta, kameryzowana, sygn. *Antoni Kausal* złotnik krakowski (fig. 348), fundacji ksieni Ewy Stobieckiej; — późnobarokowe z przełomu w. XVIII/XIX, zdobione sztucznymi kwiatami, dwa prostokątne: 1. z plakietkami woskowymi przedstawiającymi św. Brygidę, Innocentego XIII, Andrzeja, Norberta i Walentego oraz miedziorztem ze św. Elżbietą; 2. wielu świętych, stojący; 3. ośmioboczny, z malowanym przedstawieniem Matki Boskiej Różańcowej; 4. owalny, otwierany. — Pacyfikalty barokowe: 1. z 2. ćw. w. XVII (fig. 357), z ośmiodzielną kolistą stopą, z trybowanym ornamentem małżowinowym, pierścienie nodusa opięte ażurowymi wolutami, zdobionymi perełkowaniem, w trójlistnie zakończonych ramionach krzyża ażurowe czworoliste rozety; 2. z 1685, zapewne fundacji ksieni Justyny Oraczowskiej, osadzony na odlewanej figurce św. Norberta (fig. 356), obwiedziony ażurową koronką (fig. 355), na zakończeniach ramion sześcioliste plakiety z reliefowymi przedstawieniami ewangelistów, osobno zachowana relikwiarzowa przeszkłona podstawa (fig. 351). — Krzyże ołtarzowe, barokowe; 1. z 1642, drewniany (fig. 354), ze srebrną figurą Chrystusa, tytułusem i ażurowymi, trójlistnymi zakończeniami ramion oraz plakietkami na bokach podstawy z przedstawieniami: Pietà, Chrystus w Ogroju, Upadek pod krzyżem, Biczowanie, u podstawy krzyża kartusz z datą i literami SC; 2. z 1. poł. w. XVII, z ramionami i podstawą inkrustowanymi w barwny wzór roślinny (fig. 358); 3. z ok. poł. w. XVII; 4. z koralową figurką Chrystusa, tytułusem i czaszką, ok. 1700 (fig. 302), zapewne wyrób sycylijski; 5–6. rokokowe, jeden z 4. ćw. w. XVIII (fig. 362); 7. z końca w. XVIII lub pocz. w. XIX, na podstawie z rękojści karabeli paradnej z karneolu inkrustowanego złotem, w. XVII/XVIII (fig. 359); 8. posrebrzany, koniec w. XVIII lub pocz. w. XIX, na wypukłej owalnej podstawie

- szlancowany ornament rocaille, w zakończeniach ramion kaboszony z norytu (fig. 360); 9. późnobarokowy z końca w. XVIII (fig. 361), inkrustowany kością słoniową, na oszklonej podstawie, wewnątrz której figurka Chrystusa w grobie. — Para ampułek regencyjnych.
- 365 2. ćw. w. XVIII (fig. 365), z trybowanym ornamentem wstęgowo-cęgowym, na pokrywach litery IKRPZPW. — Lichtarze: 1–2.
- 363 barokowe, ok. 1690 (fig. 363), trzony w kształcie kręconych kolumn, stopy koliste, z repusowanymi w bardzo wysokim reliefie wielkimi, pełnymi kwiatami, z cechą *CP* (*Cornelius Poppe?*, złotnik augsburski, 1652–1723); — późnobarokowe: 3–8, cynowe, 1720, z h. Klamry i literami MRKZ ksieni Marianny Rabsztyńskiej; 9–13. brązowe, 1763; 14–15. brązowe, 3. ćw. w. XVIII, z rytymi hierogramami Marii i sercami; 16–21. drewniane, z 2. poł. w. XVII, rzeźbione, do katafalku. Świecznik na paschał, barokowo-klasycystyczny, 1. poł. w. XIX, drewniany, z tralkowym trzonem wspartym na trzech wolutach, rzeźbiony. — Kufel barokowy, ok. poł. w. XVII, z repusowanym przedstawieniem Triumfu Wenus, na pokrywie litery BTOXZ ksieni
- 364 Brygidy Otfinowskiej (fig. 364), z dwukrotnie powtórzoną cechą miejską Augsburga oraz imienną *AD* złotnika *Abrahama Drentwetta*, czynnego 1649–66. — *Dzbany*: 1. późnobarokowy, 2. poł. w. XVII, puklowany, z h. Ciołek i monogramem ksieni Petroneli Poniatowskiej
- 375 (fig. 375), z cechą miejską Wrocławia, datującą probierza *G* (1761–76) oraz literową *IC*, być może złotnika *Johanna Christopha Jancke St.*; 2. klasycystyczny, 1811, z literami EOXZ ksieni Eufemii Otfinowskiej i cechami *Antoniego Michniewskiego*, złotnika krakowskiego. — *Stągiewka na wodę miedziana*, 1. poł. w. XIX. — *Kociołki na wodę święconą*: 1. barokowy, z pocz. w. XVII, puklowany (fig. 374); 2. gładki, ok. poł. w. XIX. — *Konewki miedziane* z 1. poł. w. XIX: 1. z datą 1849 i literami WPXZ ksieni
- 377, 376 Wiktorii Piaseckiej (fig. 377); 2. z literami PZ na pokrywie (fig. 376); 3. gładka, ok. poł. w. XIX. — *Tace*: 1. barokowa, 1645, z h. Rola i literami ZI Zuzanny Jastrzębskiej (fig. 370), z cechą *IS*; 2. z ok. poł.
- 370 w. XVII, barokowa (fig. 371), z cechą *NS*. — *Misy*: 1. późnogotycka, koniec w. XV, z kolistymi medalionami, w których repusowane jeleni i czterokrotnie powtórzony uskrzydłony lew, symbol św. Marka, na
- 368 odwrociu nierozpoznany gmerk (fig. 368), wyrób południowoniemiecki; 2. renesansowa, koniec w. XVI, pośrodku puklowana rozeta
- 369 okolona napisem: Christof Klesch Hans von Wien (fig. 369). — *Lampy wieczne*: 1. barokowa, 4. ćw. w. XVII, z główkami aniołków
- 366 (fig. 366), uszkodzona; 2. z 1. poł. w. XIX, fundacji T. A. Konopków (w chorze zakonnym). — *Trybularz klasycystyczny*, pocz. w. XIX,
- 367 uzupełniany w końcu w. XIX (fig. 367). *Posążek św. Norberta* z trzonu monstracji lub pacyfikału, 4. ćw. w. XVII, emaliowany. — *Plakietki*: 1. barokowa, ok. 1640, przedstawiająca Matkę Boską
- 353 z Dzieciątkiem na półksiężycu (fig. 353); — późnobarokowe, z bogaty-

mi obramieniami z mięsistych motywów roślinno-kwiatowych, 4. ćw. w. XVII, z malowanymi wizerunkami: 2. św. Franciszka (fig. 372), 372
 darowana 1824 przez Faustynę; 3. św. Antoniego Padewskiego z Dzieciątkiem, darowana przez Franciszka Dym[isewi]cza. Błacha
 srebrna, barokowa, 4. ćw. w. XVII, z trybowanymi przedstawieniami
 Matki Boskiej z Dzieciątkiem, Navis Ecclesiae, postacią ludzką na
 łódce i widokiem kościoła norbertanek (?) (fig. 382). Korony posąż- 382
 ków Dzieciątka Jezus, srebrne, barokowe: 1–2. otwarte, 4. ćw. w.
 XVII (fig. 389) i pocz. w. XVIII (fig. 390); 3–4. zamknięte, 1. poł. w. 389, 390
 XVIII (fig. 391, 392). Filizanka srebrna, 2. poł. w. XVIII. Cukiernica
 skrzynkowa, puklowana, 3. ćw. w. XIX, z inicjałami księni Karoliny
 Kuczewskiej. — Różańce: 1. z koralu, w. XVII (?), z zawieszeniem
 z filigranu; 2. z krzyżykiem o ozdobnych zakończeniach ramion,
 koniec w. XIX. Krzyżyki od różańców: 1. barokowy, relikwiarzyk
 Drzewa Krzyża Św., koniec w. XVII, z odlewaną figurką Chrystusa
 i prymitywnie rytymi narzędziami Męki Pańskiej oraz literami BD
 KXX SN (fig. 394); 2. z 1. poł. w. XIX, złoty, z ażurową dekoracją 394
 roślinną (fig. 399); 3. drewniany, inkrustowany macią perłową, 399
 w oprawie z filigranu (fig. 400), poł. w. XIX. — Podstawa pod 400
 dzwonek, neobarokowa, 1846, z cechą datującą bitą w Wiedniu oraz
 literową JR. — Ryngrafy z wizerunkami Matki Boskiej Czę-
 stochockiej: 1. barokowy, 2. ćw. w. XVIII, owalny, z malowanym
 wizerunkiem w rytym regencyjnym kartuszu na tle promienistej glorii
 (fig. 378), na odwrociu malowana postać św. Zofii z córkami (fig. 378
 379); — z końca w. XVIII: 2. prostokątny, w trybowanym rokokow-
 wym obramieniu, na malowany wizerunek nałożona ażurowa wycina-
 na sukienka (fig. 383); 3. w kształcie serca, rytowany, twarze 383
 malowane (fig. 380), na odwrociu malowany św. Antoni z Dzieciątkiem, 380
 1. poł. w. XIX (fig. 381). — Wota (częściowo zawieszane przy
 ołtarzach w kościele, zob. s. 7): 1. rokokowe, ok. poł. w. XVIII,
 owalne, płaskorzeźbione, w rocaillowym obramieniu, z półpostacio-
 wym przedstawieniem św. Wincentego Ferreriusza (fig. 384); — baro- 384
 kowe lub o cechach barokowych, w kształcie prostokątnych plaketek
 o karbowanych brzegach: 2. z końca w. XVIII, z trybowanym,
 całopostaciowym przedstawieniem św. Wincentego Ferreriusza (fig. 386
 386); ofiarowane przez Tomasza Modelskiego; 3. z ok. 1770–80,
 trybowane, z klęczącą dziewczyną w rokokowej sukni, adorującą
 Matkę Boską z Dzieciątkiem (fig. 385); — rytowane: 4. z pocz. w. 385
 XIX, z przedstawieniem klęczącego mężczyzny adorującego Matkę
 Boską Częstochocką; 5. z 1814, z przedstawieniem klęczącego
 dziecka adorującego kobietę w stroju zakonnym, zapewne bł. Broni-
 sławę, ofiarowane przez Antoninę Nittmanównę, z dwukrotnie po-
 twórzoną cechą *Antoniego Michniewskiego*, złotnika krakowskiego; —
 z 2. ćw. w. XIX: 6. z kobietą klęczącą przed bł. Bronisławą (fig. 387), 387
 ofiarowane przez Marię Sztenberg, z cechą złotnika krakowskiego

- Stanisława Westwalewicza*; 7. z Okiem Opatrzności i klęczącą zakonnicą, literami APZOSN oraz cechą imienną *M*, ok. 1830; 8. ze Św. Rodziną (fig. 388); 9. z 1839, fundacji Zofii Lyzwińskiej; 10. z dwiema kobietami adorującymi Matkę Boską Niepokalaną, literami IR oraz napisem dewocyjnym, 1843; 11. z Matką Boską Niepokalaną Pocztą, z literami BS, 1913; — w formie serca: późnobarokowe, z końca w. XVIII (?); 12. z trybowanym hierogramem Chrystusa i puncowanymi literami IR ZOSN; 13. z hierogramem Marii; — z 1840 z napisami niemieckimi; 14. z literami JN; 15. fundacji N. Liwiline; 16. z 1841, fundacji Wiktorii Rother; 17. z 1894, z literami KS; 18. z 1898, fundacji ksieni Norberty Zajączek; — w formie oczu; 19. ofiarowane 1829, trybowane, z cechą imienną *M*; 20. z datą 1840, trybowane, z rytym napisem niemieckim i literami LN; — w kształcie nóg; 21. z 1. poł. w. XIX, z cechą złotnika *Adama Zamoyckiego*; 22. z 1902, fundacji Heleny Kordas; — 23. w kształcie ucha, 1902, fundacji Anny Szymańskiej. Nadto w kościele liczne wota z końca w. XIX i pocz. w. XX. — Medale: 1. z 1642, z popiersiem Ludwika XIII, króla Francji i liliami andegaweńskimi; 2. z 1686, ze św. Rudbertem; 3. z przedstawieniami św. Benedykta i pięciu polskich męczenników kamedulskich, w. XVII (fig. 395–396), wybity w Rzymie; 4. z 1751, upamiętniający fundację klasztoru w Ołomuńcu; — cztery z w. XVIII; 5. ze św. Józefem i Aniołem Stróżem; 6. ze św. Janem Nepomucenem; 7. ze św. Antonim Padewskim i Matką Boską Niepokalaną Pocztą; 8. z przedstawieniem św. Quiterii oraz chóru męczenników na rewersie; 9. z 1. poł. w. XIX, w ażurowej oprawie, z malowanym popiersiem św. Eufemii (fig. 398) oraz Ukrzyżowaniem na rewersie; 10. z popiersiem Hieronima Józefa Zeydlera, opata norbertanów w Pradze i widokiem klasztoru na rewersie, ok. 1850, sygn. *F. Seidan*; — z fundacji tegoż opata; 11. neogotycki 1853, ze św. Norbertem, Wacławem i Zygmunt, sygn. *F. Seidan*; 12. z 1859, ze św. Norbertem i widokiem klasztoru norbertanów w Pradze; 13. pamiątka beatyfikacji bł. Bronisławy, sygn. *Antoni Kausal*, ok. 1839; 14. z 1852, pamiątka misji, z Matką Boską z Dzieciątkiem i kazaniem pod krzyżem na rewersie; — z 2. poł. w. XIX; 15. z przedstawieniem Chrztu Chrystusa; 16. ze św. Józefem i sceną zjawienia się Matki Boskiej w Luschari; 17. ok. 1861, z Matką Boską Częstochowską oraz krzyżem i palmą na rewersie; 18. z 1887, upamiętniający otwarcie Collegium Novum UJ, ze św. Stanisławem bpem i widokiem kolegium na rewersie, sygn. *M. [ieczyśław] Kurnatowski*; 19. z końca w. XIX, z przedstawieniem św. Karola Boromeusza i widokiem katedry w Mediolanie na rewersie; — medale papieskie; 20. Grzegorza XVI, 1832, sygn. *N. Cerbara*, ze św. Romualdem na rewersie; — Piusa IX; 21. z 3. ćw. w. XIX, sygn. *H. Daubker* oraz *J.J. Neuss*, na rewersie symboliczne przedstawienia cnót; 22. z 1870, sygn. *Bianchi*, na rewersie rzymska bazylika Św. Pawła za murami; — Leona XIII; 23. z 1886, upamiętniający

odnowienie bazyliki laterańskiej; 24. z 1888, sygn. *Bianchi*, na rewersie krzyż na obłoku; 25. z 1903.

VARIA. Zegary: 1. puszkowy, pocz. w. XVII (fig. 410), z rytym 410
ornamentem roślinnym; 2. szafkowy, stojący, klasycystyczny 1808,
z firmy *Michała Żebraskiego* w Krakowie, z ozdobną tarczą z na-
kładanym ornamentem roślinnym (fig. 411), sprawiony przez przeorys- 411
szą *Rozalię Świerczowską*; 3. kominkowy, ok. poł. w. XIX, z kolu-
mienkami, sygn. *W. [ojciech] Bojarski* w Krakowie, z pozytywką (fig.
412). -- Trumienki bł. Bronisławy: 1. drewniana, być może z czasu 412
znalezienia kości 1604, barokowa, z malowanymi scenami: Matka
Boska z Dzieciątkiem, bł. Bronisława i Judyta (?), Chrystus upadający
pod krzyżem i trzy Marie, Chrystus Zmartwychwstały ze śś. Piotrem
i Pawłem (fig. 352), Matka Boska bawiąca się z Jezusem i litery IHS; 352
2. cynowa, z datą 1782; 3. drewniana, z tegoż czasu, uszkodzona. --
Wyroby ze szkła i porcelany. Koszyk do owoców porcelano-
wy, klasycystyczny, 1. poł. w. XIX. Dwie szklanki ze szkła rubinowe-
go, Czechy 1848, jedna ze szlifowanym przedstawieniem Chrystusa,
ofiarowane przez Hieronima Zeydlera, opata norbertanów ze Straho-
wa. Dwa flakony secesyjne z wielobarwnego szkła, ok. 1900. Filiżanka
ze spodkiem z porcelany, ok. poł. w. XIX, naśladowująca wzory chińskie.
Komplet noży do owoców z porcelanowymi trzonkami, neobarokowo-
wy, 2. poł. w. XIX. -- Pojedyncze sztuce srebrne z końca w. XVIII
i 1. poł. w. XIX. -- Medalion z macicy perłowej, kolisty, ok. 1840,
z płaskorzeźbionym przedstawieniem niekreślonego świętego z krzy-
żem (fig. 397). -- Tabakierka barokowa z malowanym przedstawie- 397
niem norbertanki, w. XVIII (fig. 409). -- Fragment podstawy ołtarzy- 409
ka (?), renesansowy, w. XVI, inkrustowany we wzór szachownicowy
z dekoracją roślinną.

TKANINY I HAFTY. Paramenty białe. Garnitury hafto-
wane, złożone z ornatu i pary dalmatyk: 1. sprawiony 1746 przez
ksienię *Brygidę Teresę Otfinowską* (data oraz inicjały na jednej z dalm-
matyk), na atlasie aplikowany aksamitem w kolorze czerwonym, bordo,
błękitnym i dwu odcieniach zielonego o motywach palmet, stylizowa-
nych owoców granatu i żółodzi (fig. 445), w kolumnach tło założone 445
srebrnym haftem jodełkowym, obszyty złotym galonem; welum (fig.
485) o analogicznych motywach, haftowane złotem, srebrem i wielo- 485
barwnym jedwabiem, obszyte złotą klockową koronką; -- dwa z 1787,
fundacji ksieni *Magdaleny Otfinowskiej*: 2. nierozcinany, ze srebrnego
brokatu o wielkoraportowym wzorze kwiatowo-liściastym, rozszywa-
ny szychową koronką o motywie wachlarzyków, w kolumnie haft
wypukły nicią złotą, srebrną i jedwabiem, naśladowujący wzór „w rzekę”
z motywem gałązek kwiatowych w zakolach puklastej wstęgi, data
oraz inicjały na kolumnie (fig. 448); 3. atlasowy, z haftem płaskim 448
nicią złotą i wielobarwnym jedwabiem, w pionowe rzędy bukietów
polnych kwiatów przewiązanych kokardą lub umieszczonych w koszu.

- nierozcinany, rozszyty szychową złotą koronką o motywie wachlarzyków, pod którą na ornacie (fig. 444) data oraz inicjały MOXZ; 4. z tkaniny rokokowej 3. ćw. w. XVIII, broszowanej złotem, o motywach roślinnych (m.i. liści i gron winorośli) łączonych falistą, skręcaną wstęgą, kolumna bladorożowa, w krzyżu (fig. 453) płaski haft jedwabiem ok. 1900, Matka Boska Niepokalanie Poczęta w otoczeniu aniołów, podszywka z błękitnego adamaszku ok. 1730 z wielkoraportowym wzorem liści, owoców i kwiatów. — Ornaty haftowane:
- 437 1. w kolumnie przodu (fig. 437) Chrystus odpuszczający grzechy Marii
- 438 Magdaleny, na plecach (fig. 438) Matka Boska Niepokalanie Poczęta i św. Norbert, płaski haft jedwabiem i złotem, barokowy, koniec w. XVII, przeplikowany na morę i uzupełniony 1849 staraniem ksiieni Wiktorii Piaseckiej (data oraz inicjały na kolumnie pleców), boki z adamaszku 2. poł. w. XIX; 2. w kolumnach wypukły haft złoty o motywach bukietów, koniec w. XVII, uzupełniony w końcu w. XIX hierogramem Marii, boki 4. ćw. w. XIX; 3. w kolumnie obszytej szeroką szychową koronką, na srebrzystym brokacie wypukły haft nicią złotą i cekinami, koniec w. XVIII, z motywem gołębiczy Ducha Św. oraz róż i bukietów kłosów, boki pocz. w. XVIII (fig. 443); 4. z atlasu w pionowe, różnej szerokości pasy, z drobnym rzutem listków koniczyny, koniec w. XVIII, w kolumnach haft płaski wielobarwny jedwabiem w duże, symetryczne motywy roślinne 2. ćw. w. XVIII (por. antependium fig. 496 z datą 1739), na plecach uzupełniony
- 451 w końcu w. XIX hierogramem IHS (fig. 451); 5. kolumny z mory, z płaskim haftem jedwabiem ok. 1850, w motyw gałązek róż oraz wykonanym nicią złotą i cekinami hierogramem Marii pod otwartą koronką, boki z współczesnej haftowi tkaniny o wzorze lekko sfalowanej wici z wydłużonych bukietów polnych róż (fig. 449), z tejże tkaniny welum. — Ornaty z tkanin: 1. kolumna z tkaniny o wzorze koronkowym, pocz. w. XVIII, boki z rokokowej ok. 1760, na tle sieciowego układu wijącej się wstęgi drobne, pojedyncze gałązki
- 455 kwiatowe broszowane jedwabiem (fig. 455); 2. kolumna z błękitnej tkaniny rokokowej z pionowym pasem dwóch równoległych falistych wstęg broszowanych srebrem, wzbogaconych gęstą wicią z drobnych kwiatów, koniec w. XVIII, boki z wielkoraportowej tkaniny o wzorze
- 456 koronkowym, 1. tercja w. XVIII (fig. 456); 3. boki z symetryczną, broszowaną złotem wicią roślinną z barwnymi różami, 2. poł. w. XVIII; 4. boki w gęsty symetryczny wzór srebrnej wici roślinnej z wielobarwnymi kwiatami, pocz. w. XIX, przesywane, kolumna ok. poł. w. XIX; 5. w kolumnie różowa tkanina z 1. poł. w. XIX, w rombowej kratownicy z girland kwiatowych festony róż podwieszane na kokardach, boki z tafty o wzorze cienkiej wici kwiatowej koloru tła, z rzadko rozrzuconymi wielobarwnymi bukietami kwiatowymi, po poł. w. XVIII. — Dalmatyki z tkanin rokokowych 3. ćw. w. XVIII: 1–2. w pionowe rzędy esowatej wici roślinnej z drobnymi

kwiatkami, w zakolach bukietów z kokardami, rękawy obszyte złotym galonem, boki takąż szychową koronką o motywie wachlarzyków (fig. 463); 3–4. w diagonalne, tworzące układ sieciowy rzędy wielobarwnych bukietów i girlandek, rozszyte złotym galonem (fig. 464). — Kapy: 1. z lamy o wielkoraportowym wzorze liściasto-kwiatowym, 1. ćw. w. XVIII, kaptur i preteksta z płaskim haftem złotym, srebrem i wielobarwnym jedwabiem w symetryczny wzór z motywem winnych gron i kwiatów; 2. regencyjna, 2. ćw. w. XVIII, ze srebrnej lamy o liniowym wzorze „w wodę”, kaptur i preteksta z płaskim haftem nicią złotą i wielobarwnym jedwabiem, z ornamentem wstęgowo-cęgowym i kwiatami, obszyta złotą szychową koronką z 1. poł. w. XVIII (fig. 461); 3. z tkaniny rokokowej ok. poł. w. XVIII, z broszowanym jedwabiem wzorem cienkich, esowato wygiętych ukwieconych gałązek, kaptur z hierogramem IHS i pas haftowane wielobarwnym jedwabiem i nicią złotą we wzór wici kwiatowej, 4. ćw. w. XIX, na pasie przesłoniętym naszytym na nią szlakiem barokowego, wypukłego haftu nicią złotą, 2. poł. w. XVII, z fryzem z tulipanów i liści dębu.

Paramenty czerwone. Ornaty: 1. barokowy, w kolumnie wypukły haft złoty, bogato zróżnicowany fakturowo, ok. 1700, w układzie pionowym dwie duże, rozkrzewione gałązki z owocami granatu, zakończone tulipanową palmetą, boki z tkaniny o gęstym wzorze esowato wygiętych, krótkich gałązek kwiatowych ok. poł. w. XVII (fig. 436); 2. aksamitny, nierozcinany, w kolumnie trzy duże palmety na rozkrzewionej gałązce tulipanowej, wypukły, fakturowy haft złoty uzupełniony aplikacją, barokowy 1. poł. w. XVII, przeniesiony na nowe tło (fig. 439); 3. w kolumnie haft krzyżykowy 2. poł. w. XIX, z motywem wici roślinnej i kielichem wśród kwiatów lilii i róży, boki z gładkiego aksamitu (fig. 452); 4. z tkanin ok. 1730, kolumna z wielkoraportowym wzorem z elementami regencyjnego ornamentu taśmowego, broszowanym srebrem na tle adamaszkowego subornamentu kwiatowego, boki w gęsty, broszowany srebrem wzór roślinny, z analogicznym subornamentem, koronka 1. poł. w. XVIII (fig. 454). — Kapy: 1. zapewne fundacji ksieni Elżbiety Dembińskiej, ok. poł. w. XVII, z częściowo wyprutym, wypukłym złotym haftem na aksamicie, z motywami tulipanowych palmet, owoców granatu i esowato wygiętych, krótkich ukwieconych gałązek, kaptur i preteksta z białej, jedwabnej tkaniny w girlandy kwiatowe, po poł. w. XVIII (fig. 460) oraz pierwotnie zapewne do niej należący kaptur haftowany złotem, srebrem, perełkami, paciorkami i cekinami, z przedstawieniem Matki Boskiej okrywającej płaszczem opiekuńczym klęczące postacie norbertanek i norbertanów, twarze malowane (fig. 459); 2. kaptur z tkaniny 2. ćw. w. XVIII.

Paramenty zielone. Ornaty: 1. nierozcinany, z adamaszku w. XIX, rozszyty galonem, w kolumnie cztery duże palmety kwiatowe

na krótkich, wygiętych gałązkach, wypukły, fakturowy haft złoto-srebrny, barokowy I. poł. w. XVII, przeaplikowany na nowe tło (por. fig. 439); 2. z pocz. w. XVIII, kolumna z haftem złotym wypukłym, w symetryczny wzór z dużych kwiatów przewiązanych kokardami, boki z adamaszku w duże motywy kwiatowe w polach wydzielonych ornamentem wstęgowym. — Ornat różowy: kolumna we wzór koronkowy, pocz. w. XVIII, boki we wzór rombowy z girland kwiatowych z festonami róż, ok. poł. w. XIX (fig. 458).

Paramenty czarne. Garnitur złożony z ornatu i pary dalmatyk, z ok. poł. w. XVIII, z tkaniny rokokowej z motywem wijącej się puklastej wstęgi i ukośnych bukietów o pełnych kwiatach, w kolumnie ornatu (fig. 440) haft nicią złotą, esowato wygięte gałązki kwiatowe w. XVII, przeaplikowane i uzupełnione dużymi, wypełnionymi ukośną kratką motywami geometryczno-roślinnymi. — Ornaty: 1. w kolumnie złoty, wypukły haft fakturowy, barokowy, koniec w. XVII, z rzędem dużych kwiatowych palmet na tle założonym ściegiem w jodełkę, boki z brokatu I. poł. w. XVII, we wzór sieciowy z sylwetowo traktowanych liści, w owalnych polach sieci analogicznie stylizowane bukietki tulipanów (fig. 435); 2. kolumna z płaskim złotym haftem pocz. w. XVIII, we wzór koronkowy, gęstej wici z kwiatami na czerwonym tle, roślinno-geometrycznym, koniec w. XVII (fig. 446). — Dalmatyki: 1–2. z dwu rodzajów tkanin 4. ćw. w. XVII o wzorze roślinnym broszowanym złotem, srebrem i nicią wielobarwną na tle adamaszkowego subornamentu.

Inne paramenty. Fragmenty: kaptur niezachowanej kapy niebieskiej z tkaniny barokowej, koniec w. XVII, w pionowe pasy broszowanych złotem, ukośnie wygiętych gałązek kwiatowych na tle kwiatowego subornamentu. — Fragmenty kolumn z ornatów barokowych 2. poł. w. XVII, z wypukłym fakturowym haftem złotym na założonym w jodełkę srebrnym tle: 1. z kwiatowymi palmetami w układzie kandelabrowym; 2. z symetryczną wicią z wielkimi kwiatami róży i tulipana.

Alby: 1. muslinowa, I. poł. w. XVII, z koronkowymi wstawkami, obszyta szeroką igłową koronką point de Venise, wzdłuż dolnego brzegu delikatny złoty haft z pojedynczymi motywami palmetowymi; 2. obwiedziona lambrekinowym szlakiem złotego haftu I. poł. w. XVIII, m.i. z motywem bukietów przewiązanych kokardą, dolny brzeg i rękawy obszyte wąską złotą koronką (fig. 465); 3. z tiulową koronką I. poł. w. XIX; 4–5. z ok. poł. w. XIX, z haftem angielskim w bukietki kwiatowe u dołu i przy rękawach (fig. 466). — Konopea: 1. z 1787, atlasowe, haftowane wielobarwną sznelką, w prostokątnym obramieniu z oplecionego wstęgą łańcucha pelikan karmiący pisklęta oraz inskrypcja z tekstem suplikacji, u dołu data i monogram ksieni Magdaleny Otfinowskiej (fig. 518); 2. z przedstawieniem pięciu ran Chrystusa, haft barwnym jedwabiem, koniec

w. XVIII. — Wela. Białe haftowane: barokowe: 1. z haftem niemi złotymi, srebrnymi i perełkami, 2. ćw. w. XVII, w centrum kolisty wieniec wici roślinnej, w którym stojąca na półksiężycu Matka Boska z Dzieciątkiem (twarze malowane), wokół brzegów tulipanowe palmy ujęte półkolistymi liśćmi (fig. 475); 2. z ok. poł. w. XVII, z mory, 475
 haft wypukły nicią złotą, z hierogramem IHS w kolistej glorii i motywami roślinnymi w narożnikach (fig. 481); 3. z ok. 1670, 481
 haftowane jedwabiem, nicią złotą i perłami, zapewne przez *Annę Hynkównę* (por. fig. 468), z symboliczną kompozycją figuralną: pomiędzy Drzewem Wiadomości Złego i Dobrego, przy którym kościotrup — symbol śmierci, a Drzewem Życia z winnymi gronami i owocem granatu z hierogramem IHS (adorowanym przez stojącą pod nim postać kobiecą), w otwartym wnętrzu nakrytej kopułą kaplicy scena Wcielenia (Zwiastowanie z zstępującym z niebios Dzieciątkiem Jezus trzymającym krzyż), ponad kopułą kaplicy wysoki krzyż z cierniową koroną i eucharystycznym symbolem pelikana karmiącego pisklęta (fig. 467); 4. z kielichem, mszałem i stulą oraz 467
 insygniami biskupimi, haft krzyżykowy 2. poł. w. XIX (fig. 486); 486
 — z tkanin: 1. srebrnolite, w złoty wzór diagonalnych gałązek kwiatowych, 2. poł. w. XVII; 2. we wzór lekko sfalowanej wici z wydłużonych bukietów polnych róż, ok. 1850, obszyte złotym galonem z tegoż czasu (fig. 488); 3. z w. XIX/XX, z koronką w. XVIII: 488
 — czerwone: haftowane, barokowe: 1. z datą 1669, z symbolicznym Drzewem Zakonu św. Norberta wg schematu ikonograficznego Drzewa Jessego, haft płaski barwnym jedwabiem i nicią złotą, wyk. zapewne *Anna Hynkówna*, obszyte złotą koronką z motywem plecionki (fig. 468); 2. pośrodku owalny, rollwerkowy kartusz z przedstawieniem Chrystusa Zmartwychwstałego, w narożnikach i wzdłuż boków tulipanowe palmy, haft płaski nicią złotą, srebrną i cekinami, 2. ćw. w. XVII, obszyte złotą koronką z tegoż czasu (fig. 469); 3. 469
 analogiczne, z przedstawieniem św. Norberta; 4. w wieniec wici roślinnej Matka Boska z Dzieciątkiem, wzdłuż brzegów szlak ornamentalny z cienkiej wici z dużymi pełnymi kwiatami, haft płaski wielobarwnym jedwabiem oraz nicią złotą i srebrną, ok. poł. w. XVII (fig. 474); — zielone: haftowane: 1. z przedstawieniem skrzypka 474
 klęczącego przed krucyfiksem, wg obrazu *Kaspra Kurcza* z 1605 w kościele Św. Salvatora (por. s. 62), z ornamentalnym szlakiem wici roślinnej, m.i. z kwiatami bławatków oraz literami DKXZ ksieni Doroty Kątskiej, haft płaski nicią złotą i srebrną, 1. ćw. w. XVII (fig. 472); 2. haft srebrem i złotem z półfigurowym przedstawieniem 472
 Chrystusa jako Salvatora Mundi, z pojedynczymi dużymi motywami kwiatu tulipana z lancetowatym liściem, w narożnikach litery JOXZ ksieni Justyny Oraczowskiej i data 1678 (fig. 471); 3. na broszowanym 471
 złotem rypsie z 2. ćw. w. XVII, o drobnym wzorze konturowo traktowanych, krótkich gałązek kwiatowych, fakturowy haft nicią

- złotą, z hierogramem IHS w wieńcu, w bordiurze wić roślinna z owocami granatu i kwiatami, w którą włączony rollwerkowy kartusz z h. Leliwa i literami NSPZ (fig. 482); 4. fundacji teje osoby, z literami NSPZ, pośrodku owalny medalion z hierogramem IHS, wokół brzegów symetryczny ornament z palmet łączonych lancetowymi liśćmi, haft nicią złotą i cekinami, 2. ćw. w. XVII; — niebieskie: 1. z przedstawieniem św. Norberta w rollwerkowym kartuszu (fig. 470), analogiczne do czerwonego (por. fig. 469); 2–3. z tkaniny wielkowszorzystej, ze srebrnymi koronkami ok. poł. w. XVIII; — fioletowe: 1. z hierogramem Marii, w bordiurze przemienne rytm cienkich, esowato wygiętych gałązek kwiatowych oraz tulipanowych palmet, ujętych w zębate, wygięte łukiem liście, z literami EDXZ ksieni
- 479 Elżbiety Dębińskiej, haft płaski nicią srebrną, ok. 1650 (fig. 479); 2. z haftem złotym i srebrnym o motywach wici roślinnej, z hierogramem IHS, ok. poł. w. XVII. — Palki: białe: 1. ze srebrnogłowiu, z przedstawieniem św. Norberta (twarz malowana), wzdłuż boków pojedyncze, konturowo traktowane kwiaty tulipanów i gałązki goździków, z literami ZUXZ ksieni Zofii Urbańskiej, haft kładziony, przekłuwany, w. XVII/XVIII (fig. 476); 2. z tegoż czasu, pośrodku Dzieciątka Jezus jako Salvator Mundi, stojące w koronie wielkiego kwiatu, w narożach także kwiaty, płaski haft jedwabiem na złotym tle z haftu kładzionego, przekłuwanego (fig. 477); 3. na wielkoraportowym adamaszku z końca w. XVII współczesny mu haft nicią złotą, z przedstawieniem krucyfiksu ze św. Marią Magdaleną i Janem Ewangelistą oraz wspinającą się po drabinie norbertanką (bl. Bronisławą?), niosącą Ukrzyżowanemu gorejące serce, postać Chrystusa oraz twarze świętych malowane, obszyte ze złotej siatkowej koronki
- 478 (fig. 478); 4. z przedstawieniem Baranka 1. poł. w. XIX; 5. z tkaniny w. XVII, obszytej złotym galonem o brzegach ozdobionych pętelkami; 6. z wielkowszorzystej tkaniny w. XIX, z koronką w. XVII; — czerwone: 7. aksamitna, z haftem srebrnym uzupełnionym cekinami, z hierogramem Marii i motywami roślinnymi, ok. poł. w. XVII (fig. 483); — zielone: 8. aplikacja ze złotego sznurka, uzupełniona cekinami, z hierogramem Marii w owalnej płomienistej glorii oraz palmetowymi motywami roślinnymi w narożnikach i na osi boków, w. XVII/XVIII; 9. aplikacja ze srebrnego sznurka, z przedstawieniem Gołębicy Ducha Św. i traktowanymi konturowo, niesymetrycznymi
- 484 gałązkami z kwiatem tulipana, w. XVII/XVIII (fig. 484); 10. granatowa, z haftem złotym i srebrnym w motywy kwiatowe, 1. poł. w. XVII, przeszita. — B u r s y: 1. złota, z rysu z broszowanym srebrną blaszką
- 487 motywem kępy narcyzów, 2. poł. w. XVIII (fig. 487); 2. zielona, haftowana srebrem we wzór roślinny, z hierogramem Marii pocz. w. XVIII; 3. fioletowa z haftem srebrnym i złotym o motywach roślinnych, 1. poł. w. XVII, (fig. 480), przeszita. — Kilka stuł z w. XVIII i XIX, m.i. czerwona z haftem supełkowym o wzorze roślinnym,

2. poł. w. XVIII. — Manipularz biały z haftem krzyżkowym, z przedstawieniem krzyża, kielicha i pochodni, ok. poł. w. XIX. — Obrusy ołtarzowe: 1. z płaskim haftem złotym we wzór z mijających się rzędów esowato wygiętych gałązek kwiatowych, m.i. tulipanych, z lancetowymi liśćmi, 1. poł. w. XVII (fig. 490); 2. brzeg doszyty, z fryzem ornamentalnym z wydłużonych owalnych palm i zębatych liści, haft płaski nicią złotą, koniec w. XVII (fig. 489); 3–5. z inicjałami ksieni Magdaleny Otfinowskiej, haftowane wzdłuż brzegów i obszyte złotą koronką; z h. Gryf i datą 1791, płaski haft nicią złotą i czerwoną, z cienką wicią z pączkami i kwiatami bławatków oraz szlakiem z motywami ptaków, owoców i zwierząt, w narożnikach palmy; analogiczny z datą 1792 (fig. 492); z haftem złotym i barwnym z motywem wici z kwiatami powoju i bukietami w narożnikach, w bordiurze ptaszki oraz instrumenty muzyczne i data (fig. 491); 6. z haftem barwnym w duże motywy liści i owoców winorośli, monogramem ksieni Eufemii Otfinowskiej i datą 1825; 7–8. z literami ESKZ ksieni Ewy Stobieckiej; z datą 1838, haft złoty i barwny, z wicią i bukietami róż oraz hierogramem IHS w glorii; z datą 1841, haft barwny w motywy kwiatowe; 9. z haftem barwnym we wzór esowatej wici z kwiatami i datą 1897; 10–12. z haftem angielskim, z 1861, 1862 oraz 1892, ten ostatni (fig. 493) z tzw. wzorem tureckim (motywem bota); tiulowe: 13. z 3. ćw. w. XIX, z neogotyckim fryzem arkadowym oraz hierogramami Marii (fig. 494); 14. ze wzorem liści i owoców winorośli, 2. poł. w. XIX; 15. ze szlakiem z motywami krzyża, winorośli i kwiatów, koniec w. XIX; 16. z koronką siatkową we wzór roślinny, z datą 1889. — Korporały: 1. haft złoty, z symetrycznie ułożonych liści i kwiatów w projekcji bocznej, z takimiż motywami rozwiniętymi w narożnikach, w. XVII, koronka nowa; 2. haft złoty, z hierogramem IHS oraz stylizowanymi motywami roślinnymi, z literami HZ ksieni Heleny Zbijowskiej, przed 1695 (fig. 509); 3. haft złoty, z hierogramem IHS i sercem przebitym mieczami, w szerokiej bordiurze delikatna sinusoidalna wic z dużymi motywami kwiatowymi, 2. poł. w. XVII (fig. 510); 4. haft jedwabiem i nicią złotą, z motywem rozkrzewionych ukwieconych gałązek, koniec w. XVII lub pocz. w. XVIII (fig. 511); 5. haft złoty, wzdłuż brzegów wic z bławatkami, w narożnikach bukiety, 2. poł. w. XVIII; z końca w. XVIII: 6–7. haftowane nicią złotą i żółtą, z motywem korony cierniowej wzdłuż brzegów i bukietami w narożnikach; 8–11. z haftem nicią srebrną i różową, z motywem wici wzdłuż brzegów i kwiatami w narożnikach (fig. 512); 12. z narzędziami Męki Pańskiej i motywami roślinnymi w narożnikach, ażurowy haft biały, technika toledo, koniec w. XVIII. — *Antependia*: 1. na białym wzorzystym adamaszką haft płaski wielobarwnym jedwabiem, z dwuluczną arkadą skomponowaną z wysokich bukietów, ornamentu wstęgowego i festonów kwiatowych, w polach arkad pękate wazony z bukietami

- kwiatów, na osiach skrajnych herby Radwan i Śreniawa ksieni Justyny Oraczowskiej, 4. ćw. w. XVII (fig. 495); 2. haftowane nicią złotą, srebrną i barwnym jedwabiem, z trzema segmentami wielkiego osiowego wzoru z motywem sercowatej palmety, kwiatu irysa, róż oraz winnych gron, z datą 1739 (fig. 496); 3. różowe, z wypukłym haftem srebrnym w mijające się rzędy luźno rozstawionych, pionowych, drobnych tulipanów, koniec w. XVIII; 4. haftowane barwnymi paciorkami, kompozycja trzech kwadratowych pól wypełnionych odrębnym wzorem roślinnym, 3. ćw. w. XIX; – z tkanin: białe: 5. z adamaszku o błękitnym wzorze sieciowym z mięsistych, sylwetowo stylizowanych liści, z wachlarzowymi palmetami w kształcie kończystych owali, ok. 1700 (fig. 497); 6. z broszowanego złotem adamaszku z wielkoraportowym wzorem bizarre, Lyon, ok. 1715 (fig. 498); 7. z wielobarwnego cyzelowanego aksamitu, na gładkim tle, w mijających się rzędach ukośne pojedyncze gałązki z dużym pełnym kwiatem, między nimi drobne bukietki i kwiatki, 1. ćw. w. XVIII (fig. 500); 8. z tkaniny broszowanej srebrem we wzór pionowych, faliście wyginanych gałęzi z dębowymi liśćmi i kulkami owoców na krótkich szypułkach, rokokowej ok. 1760 (fig. 499); 9. z wzorem wijącej się wstęgi z drobną wicią kwiatową oraz bukietami, rokokowym 2. poł. w. XVIII; 10. czerwone, o wzorze sieciowym z krótkich, esowato wygiętych listków i sylwetowo stylizowanymi tulipanowymi palmetami, 3. ćw. w. XVII, z wykonanym z tej samej tkaniny nakryciem na tron eucharystyczny. — Sukienki haftowane obrazu Matki Boskiej w ołtarzu w chórze zakonnym: 1. z zielonego aksamitu, wypukły haft nicią srebrną i cekinami z motywami kwiatowymi, m.i. krótkich, wygiętych łukiem gałązek tulipanów, ok. poł. w. XVII (fig. 501), z takimiż koronami ok. 1700; 2. z czerwonego i fioletowego atlasu, haft nicią złotą, ok. poł. w. XVII, znacznie uszkodzony, m.i. z motywami winnych gron i esowato wygiętych krótkich gałązek kwiatowych, uzupełniony perłkami oraz paciorkami i koralami, z fragmentami biżuterii w. XVII (fig. 507); 3. z 1674, fundacji ksieni Justyny Oraczowskiej, z granatowej mory i czerwonego rypsu, haft złoty, częściowo na podłożeniu, w duże motywy roślinne, uzupełnione koralami, ozdobiona fragmentami biżuterii z w. XVII (fig. 502), z dwiema haftowanymi koronami; 4. na nowy czerwony ryps przeaplikowany wypukły, fakturowy haft złotą nicią i drobnymi perłami o motywach roślinnych w. XVII/XVIII (fig. 504), uzupełniona fragmentami biżuterii z w. XVI–XIX, m.i. odcinki i pojedyncze ogniwa z łańcuchów emaliowanych oraz takiż krzyżyk (fig. 405), z koronką złotą w. XVIII; 5. z niebieskiego aksamitu, na który przeaplikowane elementy wypukłego, fakturowego haftu nicią złotą i drobnymi cekinami 1. poł. w. XVIII, ozdobiona biżuterią 1. poł. w. XIX (fig. 503, 508 503), korony obrzeżone szlakiem z koralami (fig. 508), ozdobione fragmentami manierystycznej biżuterii, m.i. dekorowane emalią, wiru-

jące rozetki 2. ćw. w. XVII; 6. z 1806, fundacji ksieni Magdaleny Wągrowskiej, z zielonego rypsu, haftowana koralami i perłami we wzory geometryczne i roślinne (fig. 505), ozdobiona biżuterią z w. 505
 XVI–XVII, m.i. zawieszenie z plastyczną, emaliowaną sceną Zwiastowania, ok. 1600 (fig. 402); 7. sprawiona 1816 przez ksienię Eufemię 402
 Otfinowską, z różowego rypsu, haftowana perłami (fig. 506), ozdobio- 506
 na dużą ilością biżuterii z w. XVI–XVIII, m.i. zawieszenie z pół-
 księżycem pod koroną, wysadzone rubinami o szlifie fasetowym,
 manierystyczne, ok. 1600 (fig. 403), zawieszenie z emaliowaną półpo- 403
 stacią wojownika o torsie z wielkiej perły, manierystyczne, 4. ćw. w.
 XVI (fig. 401), zawieszenie w kształcie wysadzonej rubinami i zdobio- 401
 nej emalią kokardy, barokowe, ok. 1660 (fig. 404), nadto odcinki 404
 łańcuchów (fig. 407) i liczne pojedyncze ogniwa w kształcie rozet, 407
 z kamieniami szlachetnymi i emalią, manierystyczne i barokowe,
 z końca w. XVI i 1. poł. w. XVII (fig. 406, 408). — Sukienka na 406, 408
 figurkę Dzieciątka Jezus, wyk. 1816, z niebieskiego atlasu, haft nicią
 złotą, wielobarwnym jedwabiem i cekinami, wzór delikatnej wici
 roślinnej z drobnymi kwiatkami. — M a k a t y: 1–2. imitujące gobeli-
 ny, barokowe, z 4. ćw. w. XVII, haft wielobarwną wełną, ścięciem
 krzyżykowym petit-point: z h. Śreniawa ksieni Justyny Oraczowskiej,
 w polu środkowym okolony wieńcem wici różanej medalion w kształ-
 cie serca, z przedstawieniem Chrystusa Ukrzyżowanego ze św. Fran-
 ciszkiem, w narożach sceny pasyjne: Biczowanie, Cierniem koronowa-
 nie, Modlitwa w Ogroju i Upadek pod krzyżem, bordiura o rysunku
 lambrekiny dzielonego na półkolistcie wykrojone pola, w których
 przemiennie rozkrzewiona gałązka z owocami czereśni (?) i drobne
 sceny figuralne o tematyce maryjnej, pasyjnej oraz wyobrażenia 517
 świętych (fig. 517); z wielofiguralną sceną ogrodową ze zwierzętami, 519
 w bordiurze drobna wici roślinna (fig. 519); 3. z datą 1691 w lewym
 dolnym narożniku, na zielonym suknie płaski haft jedwabiem, w polu
 środkowym kosz owoców zawieszony na wstęgach oraz duże, luźno
 rozrzucone motywy kwiatowe, w bordiurze wici roślinna (fig. 520); 520
 4–5. imitujące kobierce tureckie tzw. siedmiogrodzkie, haft krzyżyko-
 wy wełną, 1. tercja w. XVIII: z hierogramami Marii w ośmiobocznych
 medalionach pola środkowego (fig. 521) oraz w powtarzający się 521
 motyw kwiatu róży na gałązce wpisanego w ośmioramiennie pole
 gwiaździste (fig. 522); 6. secesyjna, na zielonym suknie haft płaski 522
 atlaskiem, w formie kwadratowego obramienia, zamykającego gładkie
 czworolistne pole, z motywem kwiatów *boule de neige*, datą 1915
 i literami KSKZ ksieni Karoliny Słupnickiej (fig. 523). — Kobieriec 523
 kaukaski, tzw. szirwan, w polu środkowym wielobarwne ukośne pasy
 z motywem bota i gałązki kwiatowej, pocz. w. XIX (fig. 524). 524
 — Dywan, zapewne fundacji ksieni Eufemii Otfinowskiej, haftowany
 wełną, z girlandą różaną w bordiurze, w polu środkowym luźno
 rozrzucone pojedyncze gałązki kwiatowe oraz ujęty w panoplia

- owalny kartusz pod mitrą książęcą, z h. Gryf i datą 1826. --- Dwa komplety obić adamaszkowych z l. tercji w. XVIII, sprawione ok. 1740 przez ksienię Brygidę Otfinowską: 1. zielone; 2. czerwone. --- Ponadto liczne fragmenty tkanin z haftami złotymi, srebrnymi i barwnymi o motywach roślinnych z w. XVII i XVIII, m.i. obszycia do alb: 1. koniec w. XVII (fig. 513); 2-4. z 2. poł. w. XVIII (fig. 514-6); 5. obszycie zielone z haftem srebrno-złotym z motywem tulipanów, h. Śreniawa i literami ksieni Justyny Oraczowskiej, koniec w. XVII; fragment namiotu do tabernakulum z szerokiej koronki srebrno-złotej z haftowaną bordiurą w wielobarwne motywy dużych kwiatów na srebrnej lamie, 2. poł. w. XVII. — Liczne fragmenty tkanin z w. XVII i XVIII oraz koronek złotych z w. XVII i XVIII (fig. 525).

525 ARCHIWUM. Zawiera 220 dokumentów z 1252-1903, przeważnie pergaminowych, w tym 154 oryginalnych (niektóre publikowane w kodeksach dyplomatycznych, por. literatura, s. 69), w większości dotyczących fundacji, spraw majątkowych konwentu zwierzynieckiego, a także przywilejów oraz odpustów. W archiwum przechowywane ponadto mapy i duży zbiór rycin.

- Wśród dokumentów m.i.: 1. [LXXX (19)] wystawiony 10.VI.1493 w Zatorze: Piotr Śleszowski z Gieraltowic, Stanisław Słupski ze Stryżowa, Jan Zubrzycki, Mikołaj Frydrychowski, Mikołaj Winiczek, Filip Burkat z Brzeziny i Kasper Jorczycki widymują dokument księcia Hanusza Oświęcimskiego zaświadczający, że Magdalena, żona Mikołaja Strzały, zapisała mu część we wsi Porębie, z sześcioma pieczęciami i paskiem po siódmej (fig. 268); 2. [LXXXII (27)], wystawiony w Krakowie 2.I.1510: bp Jan Konarski transumuje dokument króla Zygmunta I z 1509, z pieczęcią z h. Dębno (fig. 431); 3. [CIII (42)], wystawiony 13.XII.1527 w Piotrkowie: król Zygmunt I na prośbę prepozyta Mikołaja z Kamienny i ksieni Anny Słupnickiej transumuje dokumenty z 1254 i 1256, z pieczęcią królewską mniejszą (fig. 432); 4. [CVIII (47)], wystawiony 26.III.1530 w Krakowie: na prośbę prepozyta Mikołaja z Kamienny król Zygmunt I transumuje swój dokument z 1509, z pieczęcią królewską mniejszą; 5. [CXXXI (69)], wystawiony 22.IX.1541 w Zatorze: Seweryn Boner i Jakub Szaszowski zaświadcza, że prepozyt Jędrzej i ksieni Katarzyna odstąpili Dorocie Bosowskiej wieś Mucharz, z dwiema uszkodzonymi pieczęciami (fig., 270); 6. [CXXXII (70)], wystawiony 6.X.1541 w Krakowie: Sąd Sześciu Miast potwierdza wyrok Sądu Zwierzynieckiego, z sześcioma pieczęciami: Krakowa, Sącza, Kazimierza, Bochni, Wieliczki i Olkusza (fig. 269); 7. [CIL (84)], wystawiony 14.VI.1559 w Krakowie: król Zygmunt II August transumuje dokument króla Zygmunta I z 1512, z pieczęcią królewską większą; 8. [CLXXXV (119)], wystawiony 23.I.1638 w Rzymie: Mikołaj Rodulfius, generał zakonu dominikanów eryguje bractwo różańcowe w koś-

ciele ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela, z miniaturą przedstawiającą
 Matkę Boską Różanicową ze śś. Dominikiem i Katarzyną (fig. 271),
 z pieczęcią gotycką, na której Matka Boska z Dzieciątkiem adorowa-
 na przez klęczącego mnicha (fig. 433). 271 433

Zbiór ok. dwustu rycin z w. XVI–XIX. W większości obce,
 niderlandzkie, niemieckie i czeskie, nieliczne polskie. Przeważnie
 miedzioryty i litografie, w większości na papierze, niektóre na
 pergaminie, część kolorowana, często z ręcznie napisanymi modlit-
 wami lub powinszowaniami, m.i.: — antwepskie z l. poł. w. XVII, na
 pergaminie: dwie sygn. *Th[eodor] van Merlen* (ojciec lub syn), koloro-
 wane, z przedstawieniami w rollwerkowych kartuszach, którym towa-
 rzyszą walki dzikich zwierząt: 1. Chrystus klęczący wśród Arma
 Christi (fig. 275); 2. św. Jan Chrzciciel (fig. 274); cztery sygn. *Cornelis*
Galle (I — 1576–1650 lub II — 1615–78); 3. Chrystus łowiący serce
 (fig. 280); 4. Vanitas (fig. 278); 5. Chrystus Emmanuel (fig. 277); 6.
 Chrystus Eucharystyczny adorowany przez zakonników (fig. 279); —
 augsburskie, 3. ćw. w. XVIII, na papierze: 7. św. Jan Franciszek Regis,
 sygn. *Johann Andreas Pfeffel*; 8. Chrystus jako Vir Dolorum, sygn.
Martin Engelbrecht; 9. Dobra Pasterka, wyd. *J[oseph] Waagus*; 10. św.
 Józef z Kopertynu wśród atrybutów i symboli; 11. św. Norbert, sygn.
Jos[eph] i Johann Klauber, I.W. Baumgartner del. 275, 274 280, 278 277, 279

Zespół folwarcznych ksiąg rachunkowych z lat 1769–1835,
 obejmujących rachunki świętojańskie, oborne i nabiałowe, z kartami
 tytułowymi w malowanych obramieniach; niektóre z nich (z czasów
 księi Magdaleny i Eufemii Otfinowskich) wyk. prawdopodobnie
Michał Stachowicz i być może jego syn *Teodor Baltazar*. Wśród ksiąg
 rachunków świętojańskich m.i.: 1. z 1767–68, z inicjałami księni
 Petroneli M. Poniatowskiej i h. Ciolek w wolutowym kartuszu; 2.
 z 1773, z literami WTGXZ księni Wiktorii Grabkowskiej i h.
 Slepowron w obramieniu z motywów rocaille (fig. 255); — dziewięć
 z czasów księni Magdaleny Otfinowskiej, z jej literami MMOXZ i h.
 Gryf, trzy z obramieniami z ornamentu rocaille: 3. z 1777; 4. z 1780; 5.
 z 1792 (fig. 257); trzy w obramieniach z ornamentu kandelabrowego:
 6. z 1768 (fig. 252); 7. z 1793 (fig. 254); 8. z 1795 z widokiem klasztoru
 norbertanek i kościoła Św. Salwatora (fig. 253); — dwie z napisami
 w obramieniach z ornamentu roślinnego: 9. z 1784 (fig. 256);
 10. z 1797 (fig. 258); 11. z 1798, z tablicą inskrypcyjną unoszącą
 się na falach i płynącym stworem morskim przypominającym konia
 (fig. 259); 12. z 1796, z nalepką ozdobioną girlandami i koroną na
 wierzchniej stronie oprawy (fig. 261); — pięć z h. Belina, niektóre
 z literami MWXZ księni Magdaleny Wągrowskiej, w tym cztery
 z napisami w obramieniach architektonicznych: 13. z 1799; 14. z 1800;
 15. z 1802; 16. z 1803; 17. z 1804, z napisem w owalnej ramie
 z girlandami; — siedem z h. Gryf księni Eufemii Otfinowskiej,
 niektóre z jej inicjałami: 18. z 1817, z napisem w wieńcu kwiatowym 255 257 252, 254 253 256 258 259 261

- 262 (fig. 262); cztery z napisami w obramieniach architektonicznych: 19. 263 z 1818, w kształcie obelisku (fig. 263); 20. z 1819, z wazonami na 264 kolumnach (fig. 264); 21. z 1820, z paludamentem na kolumnach (fig. 265, 266 265); 22. z 1827, w kształcie bramy; 23. z 1829 (fig. 266); 24. z 1831; 25. 267 z 1835 (fig. 267), z obramieniem tekstu w formie neogotyckiej edikuli, z h. Ostoja ksieni Ewy Stobieckiej; — księgi rachunków obornych: 1. z 1759, karta tytułowa z napisem w obramieniu o kształcie wieloramiennej gwiazdy; 2. z 1775, z napisem w obramieniu kartuszowym z motywów rocaille, z h. Gryf i monogramem ksieni Magdaleny Otfinowskiej; 3. z 1793–4, z nalepką w kształcie paludamentu (fig. 260 260); 4. z kartą tytułową z napisem na kolistej tarczy trzymanej przez orła.

- Mapy: trzy lawowane tuszem i akwarelą, w tym dwie z w. XVII/XVIII: 1. dóbr należących do folwarku Mucharz; 2. karczmy „Niebyła” należącej do majątku Kościejów, sytuacyjna; 3. okolic wsi Mucharz z 1731–56, z h. Gryf i dedykacją dla ksieni Teresy 281 Otfinowskiej (fig. 281); dwie rysowane piórką: 4. gruntów należących do dworu w Wołowicach, koniec w. XVIII; 5. dóbr Jaszczurów i Mucharz, 1743, sporządzona przez geometrę *Jana Przypkowskiego*.

BIBLIOTEKA. Zawiera ok. 1000 rękopisów i tyleż starodruków, przeważnie w języku łacińskim i polskim. Rękopisy uporządkowane w działy: reguły i zwyczaje zakonu premonstratenskiego, rękopisy dotyczące konwentu zwierzynieckiego, kroniki i księgi zmarłych, rękopisy muzyczne (tu księgi liturgiczne) oraz ascetyczne. Kilka rękopisów pochodzi z klasztoru norbertanek w Płocku.

- Rękopisy iluminowane lub w ozdobnych oprawach. — Reguła św. Augustyna, w. XVI (3), z inicjałami kaligraficznymi. — Księgi liturgiczne. Mszały: 1. z 1527, na pergaminie, spisany przez brata *Wiktoryna*, dominikanina krakowskiego, fundacji ksieni Anny Grabowskiej (508), dwuczęściowy, liczne inicjały malarskie liściaste, z wicią roślinną wychodzącą na marginesy, w tym figuralne autorstwa *Iluminatora Collectarium katedry na Wawelu*: Św. Grzegorz Wielki (fig. 214), Boże Narodzenie (fig. 216), Chrystus Zmartwychwstały (fig. 215), domniemany widok kościoła norbertanek (fig. 220, 221 220), Św. Jan Chrzciciel (fig. 221), Matka Boska adorowana przez 217 brata *Wiktoryna* i ksienię Annę Grabowską (fig. 217), Św. Anna 218 Śamotrzcęć adorowana przez ksienię Annę Grabowską (fig. 218), ŚŚ. Jan Ewangelista i Augustyn, adorowani przez brata *Wiktoryna* 219 i ksienię Annę Grabowską (fig. 219), nadto w tekście dopiski i floratury na marginesach, z datą 1658 i literami XMMSZ oraz wkładka z datą 1666, napisem dewocyjnym i literami KR kantorki Katarzyny Rzeszowskiej, oprawa w skórę tłoczoną, z okuciami, 1632; — 2. z w. XVIII, zawierający Credo i stałe części mszy (537, MS 25). — Graduale de tempore et de sanctis, w. XVII z uzupełnieniami w. XVIII (515, MS 9), liczne inicjały kaligraficzne z wicią roślinną

wychodzącą na marginesy, oprawa w skórę tłoczoną, pocz. w. XVIII. — Antyfonarze późnogotyckie: trzy z klasztoru norbertanek w Płocku, z nich dwa z 2. poł. w. XV: 1. (504, MS 18), inicjały kaligraficzne z filigranem (fig. 208) oraz malarskie liściaste, w tym cztery figuralne: 208
 Św. Augustyn (fig. 209) oraz niedokończone, rys. piórkiem: Św. 209
 Barbara (fig. 211), Zaśnięcie Marii (fig. 212), Św. Anna Samotrzeć 211, 212
 (fig. 213), oprawa w skórę tłoczoną, z okuciami, w. XVII/XVIII; 2. 213
 (505, MS 6), inicjały kaligraficzne z filigranem i malarskie liściaste z wicią roślinną wychodzącą na marginesy, w tym figuralne: Modlący się norbertanin (fig. 205) i dwa niedokończone, rys. piórkiem: 205
 Chrystus Zmartwychwstały (fig. 210), Boże Narodzenie (fig. 206), 210, 206
 ponadto na marginesie rys. piórkiem Św. Augustyn (fig. 207), oprawa 207
 typu krakowskiego w skórę tłoczoną, być może ok. 1490 lub z końca w. XVI, naśladująca gotycką; 3. (503), Antifonarium de tempore et de sanctis, 3. ćw. w. XV, inicjały kaligraficzne z filigranem, oprawa w skórę tłoczoną, pocz. w. XVI; — dwa z 1. poł. w. XVI: 4. (509, MS 19) liczne inicjały malarskie liściaste z wicią roślinną wychodzącą na marginesy (fig. 227–9), w tym jeden figuralny z przedstawieniem 227, 228
 św. Antoniego Padewskiego z Dzieciątkiem (fig. 226), oprawa ze skóry 229, 226
 wyciskanej, w typie opraw krakowskich, w. XVII; 5. (510, MS 20), z licznymi inicjałami malarskimi liściastymi z wicią roślinną wychodzącą na marginesy, w pięciu figuralnych przedstawieniach: Zwiastowanie (fig. 224), Boże Narodzenie (fig. 222), Chrystus Zmartwychwstały (fig. 223), Trójca Św., Chrystus Bolesny (fig. 225), oprawa 224, 222
 skórzana, ok. 1830, fundacji ksieni Eufemii Otfinowskiej; — 6. (531), 223, 225
 Antifonarium sacri et canonici ordinis Praemonstratense, pochodzący z opactwa norbertanów w Hebdowie, spisany przez *Wojciecha Wolbromskiego* 1703, z inicjałami i marginesami bogato ozdabianymi rysunkami piórkiem (fig. 248); 7. (511, MS 4), Antifonarium sancti 248
 Norberti, 1644, pochodzący z d. klasztoru norbertanek przy ul. Wiślniej w Krakowie, spisany przez brata *Jana Rybnickiego*, z bardzo licznymi inicjałami kaligraficznymi z motywami roślinnymi, owocowymi, lub w formie smoków (fig. 230–9), ponadto wic roślinna 230, 231
 wychodząca na marginesy i jeden inicjał z twarzą ludzką; 8. (522, MS 7), z 1725. dedykowany Jadwidze Pierzchalance, przełożonej konwentu norbertanek w Busku, z ozdobną stroną tytułową z malowanym h. 232, 233
 Kolumna i panegirikiem na odwrocie. — Oficja: 1. (514, MS 3), 234, 235
 Officium dedicationis ecclesiae z 1685, 1762, 1792 i w. XIX, z ozdobnymi wewnętrznymi kartami tytułowymi, m.i. 1685 (fig. 244, 245), 236, 237
 oprawa ze skóry tłoczonej z h. Sreniawa i literami ksieni Justyny Oraczowskiej; 2. (516, MS 28), O św. Norbercie, współprawne z Ordinarium missae i lamentacjami, oprawa ze skóry tłoczonej z h. 238, 239
 Kościoła i Nałęcz oraz literami ADZSN, zapewne dodanymi do oprawy z w. XVI lub poł. w. XVII i odnoszącymi się do przeoryszy Agnieszki Daleskiej; — Defunctoria: 3. (524, MS 33), z 1. poł. 244, 245

- w. XVII, z rys. piórkiem ozdobami na marginesach oraz inicjałami; 4. (521, MS 16), dedykowane ksieni Justynie Oraczowskiej, spisane przez *Febronię Wasienską*, z 4. ćw. w. XVII, po tekście rys. piórkiem przedstawiający symbole śmierci, oprawa w skórę tłoczoną z h. Sreniawa; 5. (530, MS 41), spisane przez *Andrzeja Strzesińskiego* 1702, z barwną malowaną wicią na marginesach i inicjałami; --- dwa spisane przez *Jana Lassotę Szczkowskiego*, opata klasztoru norbertanów w Sączu: 6. z 1739, z ozdobną stroną tytułową, oprawa skórzana; 7. (569), z 1740, w skórzanej oprawie ze złoceniami; 8. (525, MS 43), z 1. poł. w. XVIII, z przerywnikami w formie barwnych girland; 9. (568), z 1799, spisane przez Czesława Hubickiego, kapelana zwierzynieckiego, z kartą tytułową w ozdobnym obramieniu (fig. 251). -- Hymnarium praemonstratense, 1611 (519, M 14), w oprawie ze skóry tłoczonej z przedstawieniami czterech ewangelistów w narożnikach
- 416** oraz h. Rawicz i napisem Katarzyna Rusiecka (fig. 416). -- Nieszpory (523), dedykowane ksieni Annie Zapolskiej, 1664, z kaligraficznymi inicjałami i rysowanymi piórkiem przerywnikami, oprawa ze skóry tłoczonej. -- Lamentacje (500), 1666, na wewnętrznej stronie oprawy rys. z h. Nałęcz i literami AR PKSN, zapewne norbertanki, w oprawie z rękopisu muzycznego z w. XIII, na pergaminie. -- Rękopisy o treści ascetycznej: m.i. 1. (572), Breviarium ordinis praemonstratense, w. XVI, oprawa ze skóry tłoczonej, z profilem Chrystusa, ornamentem kandelabrowym i datą
- 415** 1569, z okuciami w narożnikach (fig. 415); 2. (577), Jako się mają sprawować penitentowie, przed 1643, w oprawie ze skóry tłoczonej ze złoceniami, z przedstawieniami czterech ewangelistów oraz h. Brochwicz i literami DKKZ ksieni Doroty Kątskiej; 3. Oficjum za umarłe...
- 246** (578), 1653, z ozdobną stroną tytułową (fig. 246); 4. Kontemplacja męki i śmierci Chrystusa... (594), 1662, z ozdobną stroną tytułową; 5. Żywot św. Norberta (582), zebrany przez Zygmunta Kohela, (wg zapewne mylnej zapiski na s. tyt.) opata konwentu norbertanów w Łucku, w przekładzie Macieja Zagórskiego, proboszcza zwierzynieckiego, przepisany przez *Dorotę Borkównę* 1663, z ozdobną kartą tytułową; 6. Modlitewnik królowej Marii Kazimierzy (632), 1677, spisany i iluminowany złotem przez *Stanisława Baczyńskiego*, ofiarowany królowej przez konwent karmelitanek w Warszawie, zawierający
- 240, 241** kartę z h. królowej (fig. 240), dwie wewnętrzne k. tytułowe (fig. 241).
- 242** symboliczne przedstawienie serca z tekstem modlitwy (fig. 242), po
- 243** tekście kolorowany rysunek ozdobnej klamry (fig. 243); 7. Klamry duchowne albo... (584), 1687, z ozdobną stroną tytułową; 8. Rozmyślania (591), dedykowane ksieni Zofii Urbańskiej, z końca w. XVII, oprawa ze skóry tłoczonej ze złoceniami, z przedstawieniem Ukrzyżowania w medalionie; 9. Żłobek kwiatkami różnego nabożeństwa ozdobiony... (598), 1736, z ozdobną kartą tytułową; 10. Żłobek kwiatkami różnego nabożeństwa ozdobiony... (599), 1741, przepisany

w konwencie hebdowskim, z ozdobną stroną tytułową i panegirykem na h. Gryf; 11. Wirydarz duchowny... (600), 1746, z ozdobną stroną tytułową i wszystymi rycinami, m.i. Matki Boskiej tzw. Piaskowej, l. poł. w. XVIII, sygn. *Henryk Czech*, w oprawie ze skóry; 12. Uwagi albo medytacje... (dotyczący rekolekcji przed profesją) (602), 1742, z kaligraficzną kartą tytułową; 13. Skarb nieoszaczowany do rozmyślenia Męki Pana Jezusa ... (603), 1762, dedykowany Rozalii Drozdcekiej, profesce zwierzynieckiej, z ozdobną s. tytułową, h. Ślepowron i panegirykem na odwrocie s. tytułowej, po k. tytułowej przedstawienie Arma Christi, rkps zawiera też Nabożeństwo ... na... uroczystość Bożego Ciała, z ozdobną wewnętrzną k. tytułową; 14. Uwagi chrześcijańskie na Wielki Tydzień i na Boże Ciała (604), 1762, z ozdobnymi k. tytułowymi (fig. 250); 15. Wiersze i godzinki o św. Norbercie (625), 3. ćw. w. XVIII, oprawa z tegoż czasu, ze skóry tłoczonej, z ornamentem roślinnym i h. Ciołek oraz monogramem ksieni Petroneli Poniatowskiej (fig. 424); 16. Zebranie rzeczy duchownych ... (628), 1774, z ozdobnym zakończeniem tekstu (fig. 249); 17. Nieszpory, jutrznie i komendacje żałobne (634), ok. 1700, z ozdobnymi k. tytułowymi wszystkich części (fig. 247); 18. Rozmyślenia i modlitwy (647), 1817, z wklejonymi rycinami, m.i. Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej, ok. poł. w. XVIII, sygn. *Gotfryd Bernard Gotz*; 19. Ćwiczenie na post wielki (648), spisane przez *Urszulę Kicińską* 1818, z ozdobną s. tytułową z wklejonym miedziorytem z pocz. w. XIX, przedstawiającym wizję św. Norberta oraz wklejonymi rycinami z w. XVIII i pocz. w. XIX, m.i. Pięć ran Chrystusa, w. XVIII; 20. Sposób odprowadzania nabożnie godzin za konających (744), dedykowany Joannie Baranowskiej, 1819, z rysunkami symbolicznymi oraz wklejonymi rycinami z w. XVII — pocz. w. XIX, m.i. o. Dominika od Jezusa i Marii (Ruzzoli), generała karmelitów bosych zm. 1630, sygn. *Gasparo Massi* (fig. 276); 21. Godzinki o św. Norbercie (740), 1823, w nim wklejone liczne ryciny z w. XVIII i pocz. w. XIX, m.i. Adoracja Najświętszego Sakramentu przez anioły, w. XVIII/XIX.

Starodruki. Mszały rzymskie: 1. druk. *Luc'antonio Giunta* ml., Wenecja 1585, z sygnetem oficyny Giuntów z literami LA, licznymi inicjałami i całostronicowym drzeworytem przedstawiającym świętych, oprawa z desek i skóry tłoczonej z Ukrzyżowaniem w medalionie 1665; 2. druk. *Baltazar Moretus*, Antwerpia 1663, w oprawie z aksamitu z okuciami, plakietki środkowe 2. poł. w. XVII, okucia narożne 1. poł. w. XVII, klamry pocz. w. XVII: na s. wierzchniej pośrodku św. Andrzej, w narożach czterech ewangelistów (fig. 419, 427, 428), na s. spodniej h. Jasieńczyk z literami ACIVDPNAOSSS, z narożach czterech Ojcowie Kościoła (fig. 418, 425, 426), klamry z ornamentem roślinnym; 3. druk. *Pierre Perrin* syn, Verdun 1736, z rytowaną k. tytułową przedstawiającą wizję św. Norberta i św. Augustyna oraz Norberta, sygn. *JB Scotin* [I], ponadto miedzioryt

- przedstawiający Wniebowstąpienie, sygn. *Henri Noblin*, czynny w Paryżu 1669–76, oprawa aksamitna z okuciami 1749: na s. wierzchniej pośrodku kartusz z aniołami adorującymi Najświętszy Sakrament i data 1749 (fig. 421), na s. spodniej w analogicznym kartuszu św. Norbert (fig. 422), okucia narożne i klamry z ornamentu roślinnego: 4. druk. *Andreas Stadler*, Kempten 1751, oprawa aksamitna z okuciami: na s. wierzchniej pośrodku kartusz ze św. Piotrem, uszkodzony, na s. spodniej, w analogicznym kartuszu św. Paweł (fig. 423), ok. poł. w. XVIII, okucia narożne z 2. poł. w. XVII; — trzy mszały premonstratenńskie: 5. druk *Jakub Kerver*, Paryż 1578, z licznymi drzeworytami figuralnymi w inicjałach oraz sygnetem drukarza z literami IK, oprawa ok. 1630, ze skóry z wytłaczaną sceną Ukrzyżowania w medalionach, h. Brochwicz i monogramem ksieni Doroty Kątskiej; 6. druk. *Sebastian Cramoisy*, Paryż 1622, oprawa aksamitna z okuciami z 1. poł. w. XVII: na s. wierzchniej pośrodku kartusz ze św. Augustynem (fig. 429), na spodniej (fig. 417), w analogicznym kartuszu św. Norbert, okucia narożne z ornamentu roślinnego z główkami aniołków; 7. druk. zapewne 1662, w oprawie aksamitnej z okuciami przed 1660: na s. wierzchniej (fig. 420) kartusz z przedstawieniem wizji św. Norberta i h. Doliwa z literami HBPZ (Heleny Bobrownickiej (?), norbertanki), na s. spodniej analogiczny kartusz z przedstawieniem św. Anny Samotrzeć (fig. 430), okucia narożne z ornamentu roślinnego i główek aniołków, klamry z motywów roślinnych. — Ewangelizarz, druk polski z końca w. XVI lub pocz. w. XVII, b.m. i r. wyd., obramienia stron z ornamentem kandelabrowym i motywami aniołków, zajęcy, ptaków, węży i smoków. — Psalterze: 1. *Psalmum tertium Davidis cum hymnis*, druk. *Melchior Lotther*, Lipsk 1523, ilustrowany drzeworytami późnogotyckimi, z Drzewem Jessego na karcie tytułowej (fig. 272) i z 170 inicjałami, oprawa z końca w. XVI, ze skóry tłoczonej, z okuciami; 2. *Jacobus Latomus* (opr.), *Psalmi Davidis centum in carmen conversi...*, druk. *Christopher Plantin*, Antwerpia 1572; 3. *Psalterium Davidicum*, b.m. 1619, z k. tytułową z miedziorytem przedstawiającym Matkę Boską między świętymi norbertańskimi, sygn. *Jean Appier* zw. *Hanzelet*, oprawa współczesna, skórzana, z wytłaczanym Ukrzyżowaniem w medalionie. — Żywoty świętych: 1. Jan Wuchaliusz, *Żywot Panny Marie...*, druk. *Jakub Siebeneycher*, Kraków 1597; 2. Tomasz Roman, *Katalog abo Summariusz Żywotów SS. zakonników [...] oraz Katalog [...] SS. Panien zakonnych Ordinis Praemonstratensis*, dedykowane ksieni zwierzynieckiej Dorocie Kątskiej, druk. *Szymon Kempini*, Kraków 1615; 3. *Joannes Chrysostomus van der Sterre*, *Vita S. Norberti...*, Antwerpia [1622 lub 1674], ilustrowany 35 miedziorytami *Cornelisa i Teodora Galle* ze scenami z życia św. Norberta; 4. Jan Frączkiewicz, *Zwierciadło żywota Norberta s. patriarchy premonstratenskiego*, Kraków 1701. — Druki o różnej tematyce: 1. *Viaticum*

Wratislaviense, Wenecja 1501, z częścią rękopiśmienną ok. 1480, w niej rys. z tegoż czasu przedstawiający mitrę biskupią, pastorał i h.: kapituły wrocławskiej, księstwa wrocławskiego oraz bpa Jana Rotha, na wewnętrznej stronie oprawy wierzchniej wklejony drzeworyt z przedstawieniem Ecce Homo, 1568, sygn. *Marius Kartarus* (fig. 273); 273
2. Ludwik z Grenady, tłum. Stanisław Warszewicki, *Zwierciadło Człowieka Krześcijańskiego*..., druk. *Malcher Neringh*, Poznań 1577; 3. Hieronim Powodowski, *Catechism Kościoła Powszechnego*..., druk. *Malcher Neringh*, Poznań 1577, z drzeworytem przedstawiającym h. Poznania, oprawa ze skóry tłoczonej z medalionami, w których Ukrzyżowanie i Matka Boska z Dzieciątkiem; 4. Kasper Wilkowski, *Desiderosus abo Ścieszka do Miłości Bożey*..., druk. *Andrzej Piotrkowczyk*, Kraków 1599; 5. Stanisław Grochowski, *Hierozolimska processia [...] z ksiąg [...] Peregrynaciy [...] Radziwiłła*, drukarnia Łazarzowa [*Łazarz Andrysowic*], Kraków 1607; 6. Jan Rodriguez, Mateusz Ricci, tłum. Szymon Wysocki, *Nowiny abo dzieie dwuletnie z Japonu y z Chiny* ..., druk. *Jan Szarffenberger*, Kraków 1611; 7. Bernardyn Rosignolo, *O ćwiczeniu w chrześcijańskiej doskonałości*..., druk. *Jan Wolrab*, Poznań 1612, oprawa ze skóry tłoczonej, l. ćw. w. XVII; 8. Szymon Starowolski, *Arka Testamentu, zamykająca w sobie Kazania niedzielne*..., druk. *Krzysztof Schedl*, Kraków 1648, oprawa ze skóry tłoczonej z pocz. w. XVII.

KOŚCIÓŁ p.w. BOŻEGO MIŁOSIERDZIA, FILIALNY KAPITUŁY KATEDRALNEJ i DOM PREBENDALNY

Położone w dawnej dzielnicy Nowy Świat, u zbiegu ulic Bożego Miłosierdzia i Felicjanek z ulicą Smoleńsk. Do orientowanego kościoła z fasadą wychodzącą na ul. Felicjanek przylega od pd. dom prebendalny.

A. KOŚCIÓŁ. HISTORIA. Wzniesiony na gruntach zapisanych 1555 wraz z dworem Smoleńsko testamentem Jana Żukowskiego z Bystrzycy, do końca w. XVI drewniany. Murowany wzniesiony 1626–9 ze składek wiernych, od 1649 prebenda kapituły katedralnej. Zniszczony przez Szwedów 1655 i w tym samym roku odbudowany. Odnowiony gruntownie 1905–10 pod kierunkiem *Władysława Warczewskiego* budowniczego miejskiego, wg proj. *Jana Sas-Zubrzyckiego*. W czasie tej renowacji rozebrano kruchtę zach., wprowadzając w jej miejsce schody oraz portal; zmniejszono okno w fasadzie i zmieniono kształt okna w szczycie zach., zamurowano okno w elewacji pd. 1942–47 odnowienie wnętrza.

- 36 ARCHITEKTURA (fig. 36). Orientowany z nieznacznym odchyleniem ku pd. Murowany z cegły z użyciem kamienia w dolnych partiach budynku, potynkowany. Złożony z trójjprzęsłowej nawy i nieco węższego, półkoliście zamkniętego prezbiterium. Pod kościołem niedostępna krypta. Nawa sklepiona kolebkowo z lunetami, prezbiterium kolebkowo. Ściany nawy rozczłonkowane pilastrami z kapitelami o ornamentach wolich oczu, w przeszle środkowym pomiędzy pilastrami półkoliście zamknięte wnęki. Tęcza o wykroju półkolistym. Okna prostokątne, zamknięte półkoliście. W prezbiterium portal do zakrystii, kamienny, prostokątny, fazowany, wymieniony lub przekuty pocz. w. XX, w nim drzwi drewniane, jednoskrzydłowe, w. XVII, z zamkiem z 2. lub 3. ćw. w. XVII (fig. 51). Nad portalem umieszczona wtórnie kamienna dekoracja o stylizowanym ornamentie roślinnym z maszkaronem, w górnej części z w. XVI.
- 35 w dolnej z pocz. w. XX. Fasada (fig. 35) zaakcentowana w narożnikach pseudoboniowaniem, zwieńczona trójkątnym ogrymsowanym przyczółkiem. Na osi poprzedzony kamiennymi stopniami portal
- 45 pseudobarokowy wyk. 1910 wg proj. *Jana Sas-Zubrzyckiego* (fig. 45),

nad portalem okno zamknięte półkoliście. W trójkątnym szczycie fasady okno eliptyczne. Elewacja pn. oszkarpowana, w nią wmurowane: fragment płyty nagrobnej, gotyckiej z w. XV (?) z postacią klęczącego rycerza oraz tablica upamiętniająca wzniesienie kościoła w 1629. Dach dwuspadowy, nad prezbiterium półstożkowy, kryty blachą. Nad nawą wieżyczka na sygnaturkę zwieńczona krzyżem, pocz. w. XX. — We wnękach ścian nawy malowidła przedstawiające Chrystusa Miłosiernego i Marię Niepokalaną Poczętą, mal. *Antoni Zembaczyński* 1906. Witraże ufundowane 1908 przez Stowarzyszenie Właścicieli Restauracji i Bratniej Pomocy Kelnerów, zniszczone 1945, odnowione 1947, z przedstawieniami: Św. Jadwigi Śląskiej (fig. 93) 93 i Michała Archaniola w prezbiterium, Śś. Wojciecha i Stanisława bpa (fig. 91) i Kazimierza (fig. 92) oraz Cudownego połowu ryb, w nawie. 90, 92

WYPOSAŻENIE WNĘTRZA. Ołtarze: 1. główny, barokowy, przed 1665 (fig. 56), fundacji Jana Pakuszowskiego, odnowiony 1945: 56 trójosiowy na wysokim cokole z bramkami, ze współczesnymi mu rzeźbami: krucyfiksem w polu głównym (fig. 290), zasłanianym obrazem Ukrzyżowania, w. XVII (fig. 138), oraz śś. Wojciecha i Stanisława bpa (fig. 292), w konchowych niszach części bocznych, na bramkach malowidła aniołów z symbolami Męki Pańskiej, w. XVII; tabernakulum w. XIX; antependium malowane o dekoracji kwiatowej z przedstawieniem Ecce Homo w medalionie środkowym (fig. 196), poł. w. XVIII; 2–3. 196 przy tęczy, barokowe z 4. ćw. w. XVII, ujęte kolumnami, z predellami, zwieńczone przerwanymi przyczółkami, z małowanymi antependiami; w nich obrazy: w lewym (fig. 64) Nauczanie Marii pocz. w. XIX, 64 w predelli Ucieczka do Egiptu, koniec w. XVII (?) (fig. 142); 142 antependium o dekoracji kwiatowej, w medalionie środkowym symboliczne przedstawienie Niepokalanego Poczęcia N.P. Marii, 1. ćw. w. XVIII; w prawym Matka Boska Śnieżna w. XVII (fig. 112); antependium z dekoracją kwiatową, w medalionie środkowym (fig. 195), 195 przedstawienie św. Katarzyny Aleksandryjskiej 1. ćw. w. XVIII, obraz i antependium konserwowane 1945 przez *Mieczysława Gąseckiego* i 1980 przez *Marię Gembala-Dauksztę*; 4. boczny, kamienny, architektoniczny, z rzeźbą św. Józefa 1906. Ambona barokowa, 4. ćw. w. XVII (fig. 69), z rzeźbami czterech ewangelistów i Chrystusa Zmartwychwstałego. Para ławek drewnianych, w. XIX. Konfesjonał, w. XVIII. 69 Chór muzyczny drewniany, wsparty na dwu kolumnach i drewnianej obudowie kruchty, pocz. w. XX. — Obrazy barokowe: 1. Chrystus przy kolumnie, w. XVII; 2. Misericordia Domini, 1650 (?) (fig. 100), 100 na desce, na odwrociu malowidło wotywnie z przedstawieniem Koronacji Matki Boskiej (fig. 146) oraz pozostałych chwalebnych tajemnic różańcowych w medalionach, z postaciami fundatorów (fig. 147), we współczesnej ramie; 3–4. Śś. Katarzyna Aleksandryjska (fig. 165) 165 i Kazimierz (fig. 164), 4. ćw. w. XVIII, jednej ręki, konserwowane 164

- 181, 182 1980 przez *Marię Gembala-Dauksztę*; 5. Chrystus Ukrzyżowany, w. XVIII; 6–7. Jonasz i wieloryb (fig. 181) oraz Tobiasz z rybą (fig. 182), 2. poł. w. XVIII, jednej ręki, z malowanymi rokokowymi obramieniami, w których gmerki w kształcie krzyża połączonego z kotwicą oraz literami MAB (na obrazie Jonasza) i RB (na obrazie Tobiasza), konserwowane 1980 przez *Adama Rachana* i *Andrzeja Potrzebowskiego*; 8–11. Czterech ewangelistów, ok. poł. w. XIX; 12. Głowa Chrystusa, sygn. *A. Szemik*, 1894. — Rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego w. XIX, w zakrystii. — Epitafia marmurowe: dwa barokowe prepozytów kościoła Bożego Miłosierdzia: 1. Stanisława Paprockiego (zm. 1678); 2. Tomasza Nykowskiego (zm. 1689) (fig. 321), w obramieniu z liściastych wolut; 3. Kazimierza Jenel de Sausenlofen (zm. 1892), z portretem w owalnym medalionie; 4. Matyldy Łuszczewskiej (zm. 1894); 5. Stanisława i Katarzyny Jerynkiewiczów, wmurowane 1909. Tablice pamiątkowe: 1. dotycząca konsekracji kościoła 1624; 2–5. związane z odnowieniami kościoła: z 1650, 1655, 1905, 1942–47; 6. wskazująca stan wody podczas powodzi 1813. Osiem lichtarzy neogotyckich, drewnianych, ok. poł. w. XIX. Dwa świeczniki kryształowe w. XVIII (?). Dwa lustra w. XVIII (w zakrystii).

- ZŁOTNICTWO. Monstrancja promienista, koniec w. 325 XVIII (fig. 325). — Kielichy: 1. regencyjny, 2. ćw. w. XVIII, ze stylizowaną dekoracją z liści i palmet (fig. 332); 2. z ok. poł. w. XVIII, z sześciolistną stopą; 3. neobarokowy 1905, gładki; 4. neoromański z 1. ćw. w. XX, z przedstawieniem Chrystusa Ukrzyżowanego i czterech ewangelistów na nodusie. — Puszki: 1. hostiarka z grawerowanym hierogramem Chrystusa, w. XVIII/XIX; 2. z 1. poł. w. XIX 340, 341 z nowszym koszykiem (fig. 340); 3. neobarokowa 1908 (fig. 341), ofiarowana przez rodziny Waclawa i Jana Głowackich. — Relikwiarze: 1. ŚŚ. Konstancji i Kandyda, kartuszowy, 1. poł. w. XVII 343 (fig. 343), na stopie Veraicon oraz profilowe przedstawienia Chrystusa i Marii; 2. Drzewa Krzyża Świętego, regencyjny, ok. 1730 (fig. 344), 344 kartuszowa gloria zwieńczona paludamentem z aniołkiem na obłoku, stopa dekorowana cęgami i główkami aniołków, ozdobiony rubinowym kaboszonem i ażurowym medalionem z dekoracją roślinną z w. XVII. — Krzyż barokowy ok. poł. w. XVIII, cynowy. Łódka na kadzidło ok. poł. w. XIX. Tacka ok. poł. w. XIX.

- TKANINY. Ornaty białe: 1. z wielobarwnym i złotym haftem płaskim o motywach symetrycznych bukietów w układzie osiowym, 447 z szeroką koronką złotą, ok. poł. w. XVIII (fig. 447); 2. z wielobarwnym haftem płaskim cieniowanym, ok. poł. w. XVIII, w kolumnie na tle srebra kładzionego symetryczne bukiety podwieszone na wstędze z kokardami, na bokach bukiety przewiązane kokardami i otoczone 441 wicią liściastą (fig. 441). Kapa z tkaniny białej w barwny wzór symetrycznych gałązek kwiatowych rozdzielonych pasami, 2. poł.

w. XVIII, kaptur i pas czerwone we wzór sieciowy z liści, w polach stylizowane owoce granatu, pocz. w. XVII (fig. 462). — Paramenty czerwone. Ornaty: 1. z aksamitu włoskiego strzyżonego i wschodniego przerabianego złotem w. XV/XVI (fig. 434), naprawiany 1778; 2. z kolumną z białego rypsu w czerwony wzór kwiatowy na tle subornamentu z wici o dużych liściach, z koronką srebrną, ok. poł. w. XVIII (fig. 457). Welum haftowane złotem i srebrem z przedstawieniem Dzieciątka Jezus jako Salvatora Mundi, wzdłuż brzegów ornament kwiatowy, w. XVII/XVIII (fig. 473). — Ornat zielony z aksamitu we wzór z owoców granatu, nierozcinany, koronki srebrne, w. XVIII. Ornat fioletowy z haftem płaskim wielobarwnym, cieniowanym w symetryczne bukiety kwiatowe, I. poł. w. XVIII. Ornat czarny z adamaszku w. XVIII.

B. DOM PREBENDALNY, d. SZPITAL (fig. 33, 34). Pierwotnie w jego miejscu zapisany wraz z funduszem 1555 przez Jana Żukowskiego z Bystrzycy dwór Smoleńsko (w tym czasie mieszczący szpital dla mieszkańców okolicznych jurydyk: Drohojowszczyzny, Myszkowszczyzny i Smoleńska). Właściwy budynek szpitalny wzniesiony 1624, wzmiankowany w wizytacjach biskupich 1711 i 1748. Szpital wraz z uposażeniem przejęty w 1817 przez Towarzystwo Dobroczynności na rzecz Szpitala Głównego, a budynek odstąpiony Józefowi Bendzie. W 3. ćw. w. XIX wzmiankowany jako prebenda kościoła Bożego Miłosierdzia. Gruntownie przekształcony 1905–10 wg proj. *Jana Sas-Zubrzyckiego*, roboty prowadził *Wiktor Miarczyński*. Mieścił przytułek dla starszych kobiet, obecnie w parterze zakrystia kościoła, na piętrze mieszkania. Murowany z cegły z użyciem kamienia łamanego w części piwnic, potynkowany. Na planie prostokąta, jednopiętrowy, częściowo podpiwniczony. Piwnice gruntownie przebudowane, sklepienie kolebkowo. Układ wnętrz trzytraktowy. Na parterze w pierwszym trakcie dawna sień, w części frontowej nakryta sklepieniem kolebkowym. W trzech pomieszczeniach parteru, m.i. w zakrystii sklepienia kolebkowo-krzyżowe. Dachy dwuspadowe, kryte dachówką.

KOŚCIÓŁ p.w. NIEPOKALANEGO SERCA NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY i KLASZTOR FELICJANEK

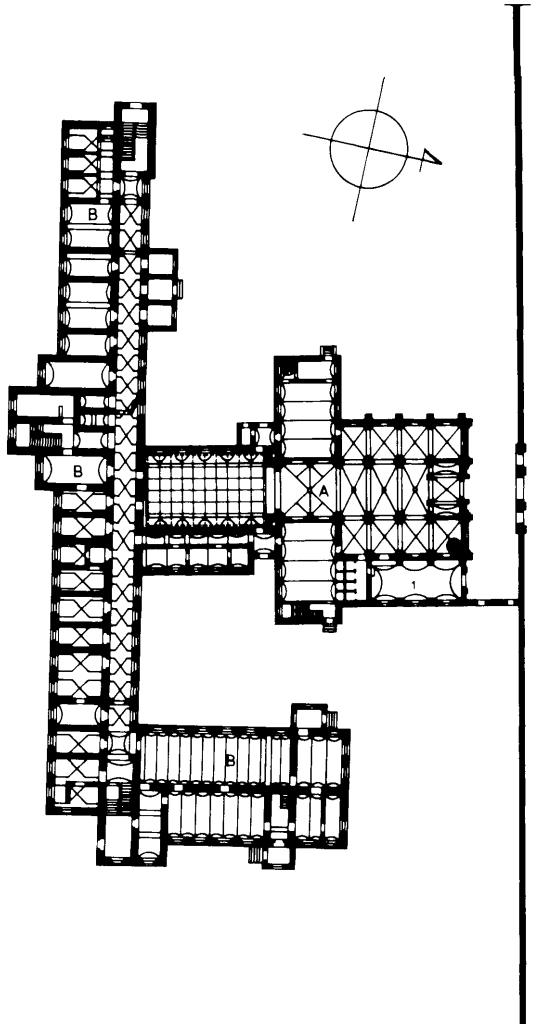
Położone w dawnej dzielnicy Nowy Świat, na obszernej parceli na terenie tzw. Żabiegokruku, zakupionej przez felicjanki, w ogrodzie usytuowanym pomiędzy ulicami Smoleńsk, Straszewskiego, Bożego Miłosierdzia i Zwierzyniecką. Ogród od pn. i zach. otoczony murem, od pd. i wsch. ograniczony zabudowaniami klasztornymi oraz budynkami sąsiednich posesji. Do klasztoru położonego wzdłuż osi wsch.-zach., równoległe do ulicy Smoleńsk, w jego środkowej części od pn. przylega kościół zwrócony prezbiterium na pd. Całe założenie zaprojektowane przez *Feliksa Księżarskiego* jako zgrupowane wokół czterech prostokątnych dziedzińców z częściowo wtopionym w zabudowania klasztorne kościołem pośrodku. Plany zatwierdzone 1867, zrealizowano częściowo.

A. KOŚCIÓŁ. HISTORIA. Wzniesiony 1882–4 wg uproszczonych planów *Feliksa Księżarskiego* (najpewniej zachowana jedynie pierwotna sytuacja i dyspozycja wnętrza), przez *Sebastiana Jaworzyńskiego*, z którego osobą można częściowo łączyć obecny wygląd budowli. Konsekrowany 1884 przez bpa Albina Dunajewskiego. Kaplica grobowa przy kościele wzniesiona 1894–5 wg planów *Karola Zaremby*. Restaurowany 1954–5 pod kierunkiem *Jana Kaizera*.

37, 39 ARCHITEKTURA (fig. 37, 39). Eklektyczny z przewagą elementów neoromańskich. Murowany z cegły na kamiennym cokole, nie tynkowany. O kwadratowym, czteroprzęsłowym, pseudobazylikowo-emporowym korpusie, z nawą główną przechodzącą w krótkie jedno-przęsłowe prezbiterium, za którym chór zakonny (por. klasztor s. 57). Od wsch. do wsch. nawy kościoła przylega zbudowana na planie prostokąta, dostępna z zewnątrz i połączona z nawą drzwiami, kaplica grobowa felicjanek; za kaplicą spowiednice. Kościół częściowo podpiwniczony. Wewnątrz filary międzynawowe opięte od strony nawy głównej

Kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny i klasztor felicjanek 1:600

A. kościół: 1. kaplica grobowa felicjanek; B. klasztor

- zdwojonymi pilastrami w typie toskańskich, nawy boczne i empory otwarte oprofilowanymi arkadami na pilastrach. Parapety empor z arkadkowymi fryzami. Sklepienie kolebkowo-krzyżowe z żeberkami.
- 40 na gurtach, w prezbiterium z dodatkowymi lunetami (fig. 40); w kaplicy kolebka. We frontowym prześle nawy głównej kruchta i nad nią chór muzyczny. W pn.-wsch. narożniku nawy wsch. kręte schody na emporę i chór muzyczny, żeliwne, ażurowe, 4. ćw. w. XIX. Zewnątrz elewacje naw bocznych oszkarpowane, z oknami w dwóch strefach: dołem kolistymi, górą prostokątnymi zamkniętymi półkoliście, w zwieńczeniu fryz ceglany; elewacje boczne nawy głównej z lizenami, zwieńczone fryzami arkadkowymi. Fasada trójdzielna, oszkarpowana, zwieńczona trójkątnym szczytem; w części środkowej
- 38 silnie występująca arkada, w której portal (fig. 38) między stojącymi na wysokich cokółkach kolumnkami o kostkowych kapitelach, nad nim arkadowo-kolumnowa galeryjka i wyżej półkoliście zamknięte trójdzielne okno. Szczyt wydzielony ceglany fryzem; w szczycie półkoliście zamknięta wnęka, w której posąg Serce Jezusa, kamienny. Elewacja pn. kaplicy z półkolistą wnęką arkadową pośrodku, zwieńczona trójkątnym szczytem i ozdobiona kamiennymi opaskami. We wnęce wejście o łuku odcinkowym i półkoliście zamknięte okno powyżej. W szczycie kamienne, płaskorzeźbione godło felicianek (dwie skrzyżowane ręce i serce Marii). Dachy: nad nawą główną i prezbiterium dwuspadowy, nad nawami bocznymi pulpitowe, kaplicy dwuspadowy, kryte blachą. Wieżyczka na sygnaturkę z latarnią. — Witraże: w pn. oknie nawy trzy, po bokach z postaciami św. Klary i Franciszka z Asyżu, być może proj. *Wandy Wojnarowskiej*, wyk. w zakładzie braci *Schiller* w Wiedniu 1884, środkowy zniszczony 1945, w tym samym roku wykonany nowy, z przedstawieniem monstrancji ponad bramą, wg proj. *Kazimierza Tkacz*, felicianki; w oknie kaplicy witraż z godłem felicianek.

- WYPOSAŻENIE WNĘTRZA. Ołtarze drewniane, eklektyczne, architektoniczne 1884, wyk. przez *Ferdynanda Majerskiego* z Przemysła: 1. główny z nastawą w formie tabernakulum z baldachimowym tronem eucharystycznym, ujętym zamkniętymi półkoliście ażurowymi uchami z maswerków i stylizowanej wici roślinnej, flankowanym przez gipsowe figury klęczących aniołów; 2–6. boczne w nawach, niektóre z sarkofagowymi mensami, w nich gipsowe figury z końca w. XIX:
- 65 św. Antoni Padewski, Serce Jezusa, św. Józef, Serce Marii (fig. 65), ponadto w ołtarzu na zakończeniu nawy wsch. portret bł. Marii Angeli Truszkowskiej. Balustrada chóru muzycznego ażurowa, koniec w. XIX.

B. KLASZTOR. Złożony z pięciu prostokątnych, murowanych, potynkowanych, częściowo podpiwniczonych skrzydeł, z których cztery dwupiętrowe, piąte parterowe. Główne, pd., zbudowane 1875 wg proj. *Feliksa Księżarskiego*, usytuowane w głębi ogrodu równolegle

do ulicy Smoleńsk, z jednym traktem pomieszczeń wzdłuż korytarza biegnącego od pn. i zakończonego z obu stron klatkami schodowymi, z wydawnym, trójdzielnym, czteroosiowym, uskokowym ryzalitem od pd. i przedsionkiem od pn., przy części zach. Skrzydła pn. dwa, wzniesione 1882–4 przez *Sebastiana Jaworzyńskiego* wg zredukowanego proj. *Feliksa Księgarskiego*, krótkie, równoległe do głównego, przylegają po bokach do prezbiterium kościoła. Wsch. z nich dostępne ze skrzydła pd. korytarzem biegnącym wzdłuż chóru zakonnego, zach. z kwadratową dwupiętrową przybudówką z przedsionkiem od pd., w skrzydle tym dostępna z zewnątrz zakrystia. Oba otwarte do kościoła ostrołukowymi arkadami w przyziemiu i połączone przejściami z nawami bocznymi; na piętrze empery otwarte do prezbiterium. W zach. części tego skrzydła kręte schody na piętro, żeliwne, ażurowe, 4. ćw. w. XIX. Na przedłużeniu prezbiterium kościoła skrzydło zach., połączone prostopadłe ze skrzydłem pd. w połowie jego długości, mieszczące w przyziemiu chór zakonny, na piętrze cele. — Ponadto przy wsch. części skrzydła pd. dostawione prostopadłe od pn. prostokątne, parterowe skrzydło z przedsionkami od wsch. i zach., mieszczące kuchnię i refektarz, zbudowane 1905 wg proj. *Tadeusza Kulakowskiego*. W przyziemiu skrzydła pd. sklepienia kolebkowe i kolebkowe z lunetami o łukach odcinkowych, w chórze zakonnym żelbetowy strop kasetonowy, w pozostałych skrzydłach stropy Kleina. — Elewacje z niewielkimi, prostokątnymi oknami o nieznacznie zakłóconym w kilku miejscach rytmie, elewacje szczytowe obu odcinków skrzydła pn. ślepe. W zwieńczeniu fryz z niewielkich, gęsto rozmieszczonych, prostokątnych okienek strychowych, wydzielony gzymsem. Dachy: skrzydła pd. czterospadowy, zach. dwuspadowy z wystawkami i czworoboczną wieżyczką, pozostałych skrzydeł dwuspadowe, kryte blachą.

WYPOSAŻENIE WNĘTRZA. Zegar ścienny, 2. poł. w. XIX, Francja (?). — Obrazy: z w. XVIII/XIX: 1. Matka Boska Częstochowska, w sukience ozdobionej elementami biżuterii z w. XVIII i XIX oraz koralami i imitacjami w. XIX/XX; 2. Złożenie do grobu; 3. Ukrzyżowanie 1827, sygn. (*Jakub*) *Kornecki* (fig. 189), kopia obrazu z końca w. XVII z Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej; — Św. Feliks z Cantalice: 4. w scenie wizji, w. XVIII (fig. 177); 5. z w. XVIII; 6. z w. XIX (fig. 191); — Św. Franciszek: 7. z 1. poł. w. XIX (fig. 190); 8. datowany 1860; — ponadto z w. XIX: 9. Matka Boska; 10. Hołd Trzech Króli; 11. Chrystus przy słupie; 12. Św. Weronika, pocz. w. XX. Portret bł. Marii Angeli Truszkowskiej, założycielki zgromadzenia felicjanek, mal. *Józef Kaczmarczyk* 1924 (fig. 203). — Rzeźby: 1. Matka Boska z Dzieciątkiem, 2. poł. w. XVII, z alabastru, sygn. *HP* (fig. 293, 294), Flandria (?); 2–3. krucyfiksy: z w. XVIII i z w. XIX; 4–5. Matka Boska i św. Józef, 1. poł. w. XIX, Francja; 6. posąg Matki Boskiej Skępskiej, przed 1861.

- ZŁOTNICTWO I TKANINY.** Kielichy: 1. z gruszkowym nodusem i czworodzielną stopą dekorowaną ornamentem cęgowym, ok. poł. w. XVIII (fig. 333); 2. z gruszkowym nodusem i kolistą stopą, 2. poł. w. XVIII; 3. z wydatnym gruszkowym nodusem i sześciolistną stopą, w. XVIII (fig. 335); 4. bogato dekorowany wicią roślinną i palmetami, na kolistej stopie plakietki z przedstawieniami czterech ewangelistów, 1. ćw. w. XX. — **Ornaty:** białe: 1. z wielobarwnym, cieniowanym haftem płaskim nicią jedwabną na tle srebrnego, kładzonego w jodełkę, na bokach duże kwiaty na esowatych gałązkach, w kolumnie także kwiaty na prostych gałązkach z kokardami, w. XVIII (fig. 442), haft częściowo uzupełniony w. XX; 2. w kolumnie wielobarwny haft krzyżkowy nicią wełnianą w symetryczny wzór roślinny w układzie kandelabrowym, 2. poł. w. XIX (fig. 450); 3. z adamaszku, z haftem płaskim cieniowanym wielobarwną nicią jedwabną, z godłem zgromadzenia, liliami oraz napisem odnoszącym się do serca Marii, w. XIX/XX; 4. z haftem płaskim cieniowanym wielobarwną nicią jedwabną, z przedstawieniem Matki Boskiej Nieustającej Pomocy i kwiatu irysa w kolumnie, 1. ćw. w. XX; — zielony: z wzorzystego aksamitu w. XVIII, naśladującego tkaniny z w. XV, z motywem owoców granatu w owalach kończystych.

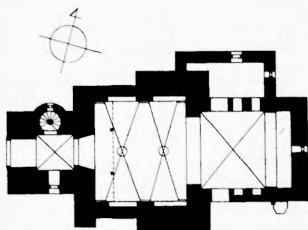
Od pn., wzdłuż ul. Smoleńsk, zabudowania otoczone wysokim ceglany, częściowo potynkowanym murem, w zach. końcu zakręcającym ku pd. Mur od strony dziedzińca oszkarpowany. Na wprost fasady kościoła trójprielotowa bramka o ostrołukowych wejściach, zwieńczona trójkątnym schodkowym szczytem. W ogrodzie kamienna figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem, koniec w. XIX lub pocz. w. XX, na postumencie.

KOŚCIÓŁ p.w. SALWATORA

Położony w dzielnicy Zwierzyniec, na wsch. części wzniesienia zw. Wzgórzem bł. Bronisławy, obecnie przy ulicy o tej samej nazwie. Otoczony cmentarzem. W dziewiętnastowiecznej tradycji zwierzynieckiej nazywany Najświętszego Salwatora.

HISTORIA. Początki kościoła i jego pierwotne formy mimo badań archeologicznych nie wyjaśnione. Hipotezy o powstaniu kościoła w w. X lub XI wg ostatnich badań nie potwierdzone. Fundacja od czasów Długosza wiązana z osobą Piotra Włostowica ze Skrzynna. Pierwsza wzmianka 1148 dotyczy dedykacji p.w. Salwatora. Wg najnowszych hipotez kościół rozpoczęty najwcześniej w. XI/XII (relikty pierwszych budowli zachowane pod posadzką obecnego kościoła): budowla tej pierwszej fazy rekonstruowana teoretycznie jako jednonawowa lub na planie krzyża greckiego, z półkolistą absydą od wsch., bądź jako bazylika filarowa z trzema półkolistymi apsydami od wsch., prawdopodobnie nieukończona lub zniszczona; w następnej fazie wznoszona jako rotunda (?) w miejscu obecnej części prezbiterialnej, budowa zapewne zaniechana i ponownie podjęta ok. lub w 2. poł. w. XII. Kościół tej trzeciej fazy (którego mury zachowane we wsch. części obecnej świątyni) rekonstruowany jest jako zbudowana z ciosów kamiennych bazylika filarowa (o długości 29 m), z prosto zamkniętym prezbiterium i takimiż aneksami po jego bokach, komunikującymi się z nim arkadowymi przejściami i biforowymi przeczeciami; kryta najpewniej stropem, ze sklepionym wsch. przęsłem prezbiterium i dużym oknem w jego ścianie wsch. Zbieżność daty dedykacji kościoła (1148) z okresem bujnego rozwoju kanonikatu na ziemiach polskich, skłania część badaczy do wysunięcia hipotezy o istnieniu przy kościele Salwatora w 1. poł. w. XII grupy kanonickiej powołanej przez fundatora dla pielęgnowania kultu Krzyża Św. (stąd silnie ugruntowana tradycja o cudownym krucyfiksie). Przez niektórych badaczy uznawany nawet za pierwszy kościół norbertański na Zwierzyncu, przez innych łączony także z działalnością benedyktynów (rekonstruowany plan bazyliki odpowiada formalnie wzorom benedyktyńskim a nawet cysterskim). Za bpa Gedki (1166–85) prawdopodobnie parafialny, inkorporowany przezeń wraz z uposażeniami do pobliskiego klasztoru norbertańskiego. Po zniszczeniu tegoż przez Tatarów 1241, użytkowany przez mnichów i mniszki zapewne

do 1259. Znacznie zniszczony najprawdopodobniej 1587 w czasie oblężenia Krakowa przez wojska arcyksięcia Maksymiliana. Prawdopodobnie w wyniku tego zniszczenia częściowo rozebrany od zach., gdzie badania archeologiczne wykazały wkopy grobowe z w. XVII, przecinające obrys ścian kościoła. 1604 rozpoczęcie prac restauracyjnych przez ks. Jana Kazimierczyka, kustosa zwierzynieckiego, ostatecznie ukończonych 1620–22 staraniem Doroty Kątskiej, ksieni norbertanek. W czasie tych prac kościół zasklepiono podwyższając ściany i wzniesiono wieżę zach., znacznie skracając długość świątyni, zbudowano też kryptę. 1622 poświęcony, a 1626 konsekrowany przez bpa Tomasza Oborskiego. Spalony przez Szwedów 1656, odrestaurowany 1662–73 staraniem Anny Zapolskiej, ksieni norbertanek. 1677 położenie nowej posadzki. Ponownie konsekrowany 1680 przez bpa Mikołaja Oborskiego, wraz z ołtarzem głównym p.w. *Salwatora* i bocznymi: p.w. św. Małgorzaty, fundacji Marianny Rudnickiej, norbertanki oraz p.w. Najświętszej Marii Panny. 1747 zamurowanie bocznego wejścia od pd. i budowa zakrystii w miejscu d. kostnicy przy pn. ścianie prezbiterium. W w. XVII i XVIII kościół wzmiankowany jako *Salwatora* albo *Przemienienia Pańskiego*. Kolejne odnowienia 1778–98 z inicjatywy ksieni Magdaleny Otfinowskiej oraz 1820 (helmska wieża) z inicjatywy ksieni Ewy Stobieckiej i 1932 przez *Zygmunta Gawlika*. Wielokrotnie badany archeologicznie: 1933, 1955–7 m.i. przez *Zygmunta Gawlika* i Zakład Historii Architektury Starożytnej i Średniowiecznej Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej pod kier. Jerzego Hawrota, 1961–6 i 1973–83 przez Zespół Politechniki Krakowskiej pod kierunkiem *Wiktora Zina* i 1986–8 przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie. W czasie prac archeologicz-

Kościół *Salwatora* 1 : 500

nych 1973–83 gruntownie odnowiono kościół odsłaniając i rekonstruując części murów romańskich, usunięto większość elementów barokowego wystroju wnętrza.

ARCHITEKTURA (fig. 4, 5, 7, 8). Romański, przebudowany w l. 4, 5
 ćw. w. XVII z wprowadzeniem elementów późnogotyckich i późno- 7, 8
 renesansowych. Orientowany. Murowany z kamienia i cegły, potyn-
 kowany z wyjątkiem części prezbiterialnej (fig. 6) (tynkowane tylko 6
 nadbudowane partie murów), gdzie zewnątrz i wewnątrz odsłonięte
 romańskie wątki ciosu i kostki wapiennej. Wątek ciosowy użyty
 wtórnie widoczny też od wewnątrz w przyziemiu ściany zach. i od
 zewnątrz w dolnych partiach szkarp pn. i pd. oraz w zach. naroż-
 nikach wieży. Prezbiterium zbliżone do kwadratu, dwuprzęsłowe ze
 znacznie krótszym przęsłem wsch., nawa zbliżona do kwadratu, nieco
 wyższa i szersza, dwuprzęsłowa. Od zach. kwadratowa wieża z klatką
 schodową w grubości muru, nieznacznie występującą półkołem ku pn.
 Przy prezbiterium od pn. zakrystia na planie wydłużonego prostokąta.
 Pod prezbiterium krypta z l. ćw. w. XVII, sklepiona kolebkowo.
 W prezbiterium sklepienie krzyżowe i w przęśle wsch. kolebkowe,
 oddzielone gurtem kamiennym na kroksztynach, w nawie kolebkowo-
 krzyżowe o szwach zaakcentowanych stiukowymi, profilowanymi list-
 wami; tęczą o łuku półkolistym. W kruchcie i pomieszczeniu na piętrze
 wieży sklepienia krzyżowe, w zakrystii strop. W bocznych ścianach
 prezbiterium mocno rekonstruowane biforia (pd. zamurowane) o pół-
 koliście zamkniętych łukach wspartych na filarkach z profilowanymi
 romańskimi impostami z w. XII (fig. 9). Przy biforiach od zach. 9
 szersze przejścia o analogicznym kształcie, pn. do zakrystii (fig. 10), 10
 pd. obecnie na zewnątrz. W bocznych ścianach nawy, w przęśle wsch.
 półkoliście zamknięte płytkie wnęki ołtarzowe, w przęśle zach. wnęki
 o łukach odcinkowych, uprzednio mieszczące wejścia. Okna w nawie
 i prezbiterium ostrołukowe, w rozglifionych wnękach, nadto w ścianie
 wsch. prezbiterium zamurowane duże okno zamknięte półkoliście,
 w nim pośrodku wmurowane, zapewne w l. ćw. w. XVII, okienko
 typu strzelniczego w kamiennym obramieniu ciosowym, zamknięte
 półkoliście; w zakrystii niewielkie okno kwadratowe. Zewnątrz przy
 wsch. narożnikach nawy szerokie skośne szkarpy, przy narożniku
 zach. od pd. szkarpa mniejsza. Od wsch. trójkątny szczyt z trzema
 odcinkowo zamkniętymi blendami w partii nadbudowanej, uprzednio
 schodkowy z l. ćw. w. XVII, przerobiony ok. 1932, zapewne w tym
 czasie usunięty kamienny posążek Chrystusa Salwatora ze zwień-
 czenia. W zwieńczeniu bocznych ścian profilowany gzyms. Przy
 prezbiterium od pd. ambona 1605 (fig. 66), fundacji ks. Jana 66
 Kazimierczyka, późnorenesansowa z elementami późnogotyckimi,
 murowana, potynkowana, z korpusem ozdobionym płytkami, pół-
 koliście zamkniętymi wnękami, z daszkiem namiotowym powyżej. Od
 zach. wieża (fig. 4), na rzucie kwadratu, do wysokości połowy dachu 4

nawy czworoboczna, wyżej przechodząca w ośmiobok. W części dolnej nad wejściem od zach. prostokątne okno w obramieniu kamiennym uszaty, od pd. dwa koliste okna z rozglifieniami, od pn. w klatce schodowej cztery małe prostokątne okienka o charakterze strzelnic. W części górnej wieży półkoliście zamknięte otwory na przemian z ostrołukowymi blendami. -- Portale o cechach późnogotyckich, ostrołukowe, kamienne, ok. 1622: 1. główny, do kruchty pod wieżą, ozdobiony płycinami, w kluczu kartusz z h. Brochwicz
 43 ksieni Doroty Kątskiej (fig. 43); 2. z kruchty do nawy, fazowany (fig.
 42); 3-4. w zewnętrznych bocznych ścianach nawy, zamurowane; -- ponadto: 5. w kruchcie, ujmujący wejście na wieżę, prostokątny, uszaty, wczesnobarokowy ok. 1622; 6. w zewnętrznej pd. ścianie prezbiterium, w formie wysmukłej, półkoliście zamkniętej arkady, 1. ćw. w. XVII. Dachy: dwuspadowe, nawy wyższy, kryte dachówką, przy wsch. końcu nawy czworoboczna wieżyczka na sygnaturkę, z daszkiem namiotowym, hełm wieży cebulasty z dwiema latarniami, pobity blachą, nad zakrystią dach pulpitowy, kryty blachą. -- Na wsch. ścianie prezbiterium malowidło wczesnorenansowe ok. 1510-20, częściowo uszkodzone przemurowaniem okna, z dwiema scenami na tle krajobrazowym: 1. Ukrzyżowanie, 2. Cudowne rozmnożenie chleba.

WYPOSAŻENIE WNĘTRZA. Ołtarze: 1. główny, pseudo-romański po 1970 (w miejsce uprzedniego z 1. poł. w. XVII, przeniesionego do kaplicy św. Małgorzaty i Judyty, por. s. 65), w formie stołu ofiarnego z kamienną płytą na słupkach; 2. barokowy,
 58 4. ćw. w. XVII (fig. 58), architektoniczny z dwiema kolumnami i przerwany belkowaniem, ze zwieńczeniem, w polu głównym umieszczony ok. 1980 obraz Ukrzyżowania, tzw. Chrystus z Volto
 98 Santo (lub scena z legendy o św. Wilgefortis) 1605, sygn. CK [Kasper Kurcz] (fig. 98), w zwieńczeniu Veraicon, w. XVII (?), przemalowany. Pozytyw w. XVII, przerobiony w. XVIII. Ambona późnorenansowa z 1. ćw. w. XVII (fig. 68), korpus o podziałach architektonicznych z prostokątnymi płycinami z konchowymi nimbami (w płycinach pierwotnie czterech ewangelistów) i główkami aniołków; w zapleku Bóg Ojciec i pilastry hermowe ujmujące malowidło z przedstawieniem wizji św. Norberta, rekonstruowane przez *Antoniego Pabisiaka* 1985, oraz h. Pilawa i litery MZPZ norbertanki zwierzyńckiej. Chór muzyczny
 70 (fig. 70), wsparty na dwu słupach, drewniany, późnorenansowy, pocz. w. XVII, z parapetem dzielonym hermowymi pilastrami, w płycinach malowane symetryczne wzory roślinne. Dwie kropielnice barokowe, z czarnego marmuru, puklowane, w. XVII: 1. w kruchcie pod wieżą; 2. na zewnętrznej pd. ścianie prezbiterium. Świecznik korpusowy ośmioramienny w typie holenderskim, neobarokowy, w. XX. Lampa wieczna 2. poł. w. XIX, eklektyczna. Kinkiety z motywem orla w koronie, ok. 1930: 1-6. dwuramiennie; 7-10. jednoramiennie.

W zakrystii kredencja barokowa, w. XVII, z uszatymi płycinami, malowana w motywy roślinne, odnawiana w. XX z częściową rekonstrukcją malowideł. — *Obrazy*: 1. ksieni Zofia Urbańska jako św. Zofia, ze sceną męczeństwa jej córek w tle, h. Nieczuja i literami ZUXZ (fig. 141), barokowy, 1697; 2. Ukrzyżowanie, w. XVIII (fig. 139); 3. Jezus niosący krzyż, druga stacja Drogi Krzyżowej, 2. poł. w. XVIII; 4. Matka Boska Częstochowska, w. XIX, warsztat częstochowski. Portret nieznanego księdza, 1878, z nieczytelną sygnaturą. Rama klasycystyczna w. XVIII/XIX, obrazu Ukrzyżowania, obecnie umieszczonego w ołtarzu bocznym. — *Rzeźby*: wczesnobarokowe z 1. tercji w. XVII, uprzednio w ołtarzu głównym: 1. Św. Augustyn (fig. 295); 2. Św. Norbert depczący Tanchellina i szatana (fig. 297); — barokowe z 1. poł. w. XVIII: 3. Św. Jan Chrzciciel (fig. 308); 4. Św. Herman Józef (?) z Dzieciątkiem Jezus (fig. 309). — *Epitafia*: 1. Piotra Zapłatańskiego (zm. 1851) (wewnątrz); — na zewnątrz: 2. Urszuli Skrzyńskiej (zm. 1806); 3. Norberta Grzybka (zm. 1806); 4. Rozalii Sokalskiej (zm. 1809); 5. Małgorzaty z Górskich Skrzyńskiej (zm. 1822); 6. Joanny Gebhardłowej (zm. 1830); 7. Piotra Uchtowicza (zm. 1833); 8. Joanny Michałkowej (zm. 1835); 9. Kazimierza Skrzyńskiego (zm. 1836); 10. Wincentego Waxmana (zm. 1841); 11. Jana Podgórskiego, proboszcza zwierzynieckiego (zm. 1847); 12. Ludwika Cyrus Sobolewskiego (zm. 1858); 13. z nieczytelnym napisem. — *Tablice pamiątkowe*: 1. w obramieniu o formie kolumnowej edykuli z odcinkowym naczółkiem, barokowa 1622, dotycząca odbudowy kościoła przez księżnę Dorotę Kątską; 2. z 1913, położona w pięćdziesiąt rocznicę wybuchu powstania styczniowego.

Cmentarz. Kościół otoczony cmentarzem pierwotnie parafialnym, użytkowanym prawdopodobnie od czasu powstania kościoła, poświęconym jako istniejący z kostnicą 1599, wg tradycji poświęcony 1608, dowodnie 1622. Cmentarz otoczony murem 1622 i ponownie 1742. Poszerzony w kierunku zach. i pd. z nadsypaniem terenu i ponownie obwiedziony murem z bramą od pd. 1841–4, prace prowadzone pod kierunkiem *Ludwika Daneckiego*. Używany do 1886. Kształt cmentarza zbliżony do prostokąta z zaokrąglonym narożnikiem pn.-wsch. Przy narożniku pd.-wsch. włączony w mur grobowiec norbertanek 1837, poprzedzony niewielkim prostokątnym dziedzińczykiem poza obrębem cmentarza od wsch.; w formie potynkowanej, murowanej z cegły kaplicy na planie kwadratu, nakryty przełamany dachem czterospadowym z dachówki. Mur z cegły i kamienia, potynkowany, nakryty jedno- i dwuspadowym daszkiem z dachówki. Na cmentarzu nagrobki: dwa późnoklasycystyczne: 1. Józefa Werycha Darowskiego (zm. 1842), sygn. *Jan Galli*, w formie steli zwieńczonej krzyżem; 2. Jana Piotrowskiego (zm. 1848); 3. Barbary (zm. 1855) i Juliana (zm. 1856) Ostrzeszewiczów, neogotycki.

- Epitafia w murach kaplicy grobowej i cmentarza: 1. Emmy Sturm Hirszfeld Bayer (zm. 1835), żeliwne; 2. Anny z Wespilów Hercokowej (zm. 1842); 3. Jana Wilczyńskiego (zm. 1842); 4. Kunegundy Drozdowskiej (zm. 1842); 5. Józefa Pawlikowskiego (zm. 1844), 6. ksieni Ewy Stobieckiej (zm. 1845) oraz sióstr norbertanek; 7. Katarzyny Grabowskiej (zm. 1847); 8. Stanisława Walczyńskiego (zm. 1847); 9. Ludwika Władysława Anczyca (zm. 1883), założyciela
- 322 drukarni w Krakowie, neobarokowe (fig. 322), w formie tablicy ujętej pilastrami z płaskorzeźbionymi festonami z owoców, zaprojektowanej i wyk. przez *Władysława Chruśnikiewicza*, z kolistym brązowym
- 323 medalionem, w którym profilowy portret (fig. 323), odlew wyk. *Franciszek Kopaczyński* 1886 wg modelu *Józefa Przebindowskiego*; 10. Janiny z Wasilkowskich Polaczek Korneckiej, zm. 1935, modernistyczne, z medalionowym portretem sygn. *S. Swan*.

KAPLICA p.w. śś. MAŁGORZATY I JUDYTY

Położona w dzielnicy Zwierzyniec, pomiędzy klasztorem norbertanek i kościołem Salwatora, na niewielkim wzniesieniu. Obecnie przy ul. Bł. Bronisławy.

HISTORIA. Prawdopodobnie od początku istnienia cmentarna na cmentarzu morowym, jako taka wzmiankowana 1697 i 1707, pod opieką klasztoru norbertanek, wg tradycji obsługiwana przez proboszcza parafii Salwatora, częściowo uposażona przez mieszkańców wsi Morawica. Pierwotna kaplica zapewne drewniana, spalona 1587. Kolejna również drewniana z ok. 1604, spalona 1657. Obecna wzniesiona 1680–90 staraniem ksieni Justyny Oraczowskiej, poświęcona 1690 wraz z ołtarzami p.w. śś. Małgorzaty, Justyny i Heleny, przez bpa Stanisława Szembeka. Odnowiana 1720, ok. 1750 (wymiana pokrycia dachu i szalunku), ok. 1800 (wymiana okien). Restaurowana i wraz z cmentarzem otoczona nowym ogrodzeniem 1895–8. 1914 wzmiankowana jako zaniedbana i zawilgocona. W okresie późniejszym kilkakrotnie odnowiana, ostatnio gruntowny remont i nowa aranżacja wnętrza 1984–6 przez PP PKZ w Krakowie. Sondy archeologiczne nie wykazały istnienia starszej zabudowy murowanej.

ARCHITEKTURA (fig. 53). Na planie ośmioboku z wejściem głównym od wsch. Drewniana, konstrukcji zrębowej, na niskiej podmurówce kamiennej, oszalowana rzędami klepek, z okapem nad podmurówką i profilowanym gzymsem w zwieńczeniu ścian. Wejścia boczne w ścianach pn. i pd. prostokątne, także wsch., z belką nadproża o wykroju w ośli grzbiet (fig. 54), w nim drzwi z okuciami w. 54 XVII. Okna prostokątne ze stolarką o podziałach kwaterowych. Nakryta ośmiodzielną pseudokopułą z wysoką latarnią o kopulastym daszku, pobitymi gontem. Nad wejściem głównym balkon z okapowym daszkiem, dostępny z chóru muzycznego. Wewnątrz ściany z belek, pseudokopuła oszalowana. Chór muzyczny nadwieszony, z wyjściem na zewnętrzny balkon. Posadzka ceglana z użyciem marmuru, rekonstruowana.

WYPOSAŻENIE WNĘTRZA. Trzy ołtarze o kamiennych mensach z ok. 1690: 1. główny przeniesiony w latach siedemdziesiątych w. 55 XX z kościoła Salwatora, wczesnobarokowy, 1. poł. w. XVII (fig. 55), odnowiany 1847 przez *Antoniego Olsov....* oraz 1991 przez Zespół PP PKZ z Krakowa, dwukondygnacyjny, kolumnowy, z ażurowymi

- uchami z motywów chrząstkowych, w nim obrazy: Chrystus Salwator 1962, mal. *Ludomir Ślendrański* oraz w zwieńczeniu Matka Boska z Dzieciątkiem w typie S. Maria Maggiore, tzw. Śnieżna, 1. poł. w. XIX lub wcześniejszy, silnie przemalowany; 2–3. przeniesione 1960 z kościoła Św. Wojciecha (por. KZSP t. IV, cz. III, s. 204).
- 119** Obrazy: 1. Św. Małgorzata, barokowy przed 1680 (fig. 119), pochodzący z ołtarza p.w. tej świętej w kościele Salwatora, fundowanego przez Mariannę Rudnicką, norbertankę; 2. Apostoł Piotr wg rzeźby z ołtarza *Wita Stwosza* w kościele Mariackim w Krakowie, ok. 1930, mal. *Antoni Makarewicz*. Krucyfiks ok. 1939, wyk. *Bronisław Langman*, pierwotnie przeznaczony do gmachu Sejmu Śląskiego w Katowicach. Krzyż ołtarzowy w. XVIII/XIX. Cztery lichtarze klasycystyczne w. XVIII/XIX, drewniane, z hierogramami Marii.
- Dawny cmentarz o całkowicie zatartym układzie, najprawdopodobniej wokół kaplicy w obrębie jej dzisiejszego ogrodzenia. 1707 poświęcony jako morowy. Wyrywkowe badania archeologiczne potwierdziły istnienie pochówków z w. XVII i XVIII.

CMENTARZ SALWATORSKI

Położony w dzielnicy Zwierzyniec, na pd. stoku niewielkiego wzniesienia, przy Alei Waszyngtona. Powstał jako parafialny z powodu braku miejsc na cmentarzu przy kościele Salwatora (por. s. 63), poświęcony 1865. Założony na planie wydłużonego prostokąta z osią dłuższą wsch.-zach. Alejki między kwaterami w układzie szachownicowym, z dwiema głównymi wzdłuż osi pn.-pd. Ogrodzenie 1883 z kutyh prętów żelaznych na ceglanej podmurówce z czworobocznymi słupkami. Od pn. na osiach alejek głównych dwie ceglane ostrołukowe bramki, trzecia, z ok. poł. w. XX, pośrodku pn. części ogrodzenia. Od wsch. w ogrodzenie włączona murowana kostnica 1883, prostokątna, nakryta dwuspadowym dachem pobitym blachą. — Kaplica. Usytuowana pośrodku pn. boku cmentarza. Powstała 1888–9 jako grobowiec norbertanek wg proj. *Sebastiana Jaworzyńskiego*, prace prowadził *Franciszek Wilczyński*. Poświęcona 1889 przez kard. Albina Dunajewskiego. Neogotycka, frontem zwrócona ku pn. Murowana z cegły, prostokątna, z obszernymi katakumbami. Nakryta sklepieniem krzyżowym o trzech przesłach rozdzielonych gurtami. Przy elewacjach schodkowe szkarpy, w bocznych po trzy wąskie, półkoliście zamknięte okienka, także okno od pd., zamurowane. W zwieńczeniu ścian gzyms na kroksztynach. Dach dwuspadowy pobity blachą, z ażurową wieżyczką na sygnaturkę nakrytą wysokim wielobocznym daszkiem. Portal z nadświetlem osłonięty daszkiem wspartym na kroksztynach podtrzymywanych przez kolumnienki. Wewnątrz ołtarz i ławki neogotyckie 1889, wyk. przez *Kazimierza Wakulskiego*. W ołtarzu obraz Śmierć św. Józefa, sygn. *Antoni Gramatyka*. — Na cmentarzu liczne grobowce o cechach eklektycznych i modernistycznych, przeważnie wzdłuż głównych alejek i przy ogrodzeniu. Najstarsze z ok. 1900. Ponadto kilka nowszych nagrobków z płaskorzeźbami brązowymi *Karola Hukana*: 1. Głowa Matki Boskiej w nagrobku rodziny Piątkowskich, z sygn. i datą 1934; 2. Chrystus w studni, sygn., w nagrobku Juliusza Osterwy (zm. 1947); 3. plakietki z profilami zmarłych w nagrobku rodziny Machayów: Józefy (zm. 1942), z sygn. i datą 1946, Eugeniusza (zm. 1947), sygn. oraz ks. Karola (1955), sygn.; w tymże nagrobku plakietka z profilem ks. Ferdynanda (zm. 1967), sygn. *Bronisław Langman*.

LITERATURA PRZEDMIOTU

Wykaz skrótów

Bibl. Krak.	Biblioteka Krakowska
Biuletyn HS	Biuletyn Historii Sztuki [i Kultury]
Folia HA	Folia Historiae Artium
Kwart. A. i U.	Kwartalnik Architektury i Urbanistyki
Mat. Archeol.	Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Materiały Archeologiczne
MPH	Monumenta Poloniae Historica
MPH SN	Monumenta Poloniae Historica Series Nova
PSB	Polski Słownik Biograficzny
Prace KHS	Prace Komisji Historii Sztuki PAU
Przegl. Powsz.	Przegląd Powszechny
Rocz. Krak.	Rocznik Krakowski
Spraw. Archeol. PAN	Polska Akademia Nauk Sprawozdania Komisji Archeologicznej
Spraw. KHS	Sprawozdania Komisji do Badania Historii Sztuki w Polsce
Spraw. PAN	Polska Akademia Nauk, Oddział w Krakowie, Sprawozdania z Posiedzeń Komisji
Spraw. PAU	Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń PAU
ThB	Thieme U., Becker F., Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart, t. 1–37, Leipzig 1907–1950
Zesz. PK	Zeszyty Naukowe Politechniki Krakowskiej
Zesz. UJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

Na końcu pozycji bibliograficznych podano w klamrach obiekty oraz nazwiska artystów wymienionych w katalogu.

ARCHIWALIA

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie: Liber Visitationis Philipp Padniewski, sygn. AVCap. 1.1568; — Liber Visitationis Georgii Radivilli, sygn. AVCap. 9, 1597–99; — Liber Visitationis Andreae Zaluscii, sygn. AVCap. 28, 1748; — Fascykul sygn. APA 118 kościół i szpital Bożego Miłosierdzia. Teczka „Norbertanki”.

Archiwum norbertanek zwierzynieckich: rękopisy sygn. 6, 18, 42, 44, 51, 56 kroniki i historie klasztoru norbertanek. — sygn. 38, Poczet zmarłych... norbertanek. — sygn. 40, Żywoty... panien norbertanek. — sygn. 44, Rejestr przyjmowania panien... (dalej kronika). — sygn. 117, 130, 139, 254–256, 272, 439 rachunki. — sygn. 482, Wydatki fabryczne 1876–84. — sygn. 399, Inwentarz kościołów parafii we wsi Zwierzyniec 1820, kościoła ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela, Salwatora i kaplicy ŚŚ. Małgorzaty i Judyty. — sygn. 437, j.w., 1864. — Zawarski H., Poczet imion w Panu Bogu spoczywających braci, sióstr i dobrodziejów, 1719 norbertanki.

Archiwum Państwowe w Krakowie: Akta Cyrkularne: sygn. III-5 178, sygn. IV 5 (1796–1809), [szpital Bożego Miłosierdzia z planem]. — Akta Gmin: sygn. PXT-39 [wytyczenie ul. Gontyna w dzielnicy Zwierzyniec]. — Akta Gubernialne: sygn. III 179 4 (1796–1808), [historia klasztoru norbertanek]. — Teki Schneidera: sygn. 1782, [kapl. ŚŚ. Małgorzaty i Judyty]. — Zbiory Ambrożego Grabowskiego: sygn. E 54, 58, 114, 176, [kaplica

ŚŚ. Małgorzaty i Judyty]. — Facykuły akt różnych, z mikrofilmowane: sygn. J 9434, akta z 1. 1677–1790. [kościół i szpital Bożego Miłosierdzia]; sygn. J 9435. [odpis wizytacji kościoła Bożego Miłosierdzia 1748]; sygn. J 9437, [katalog sióstr norbertanek 1643–1780].

ŹRÓDŁA DRUKOWANE

Acta canonisationis beatae Bronislavae, Roma 1939 [obrazy bł. Bronisławy, wota w kościele i klasztorze norbertanek]. — *Akta wizytacji dekanatu krakowskiego*, wyd. C. Skowron (Materiały do dziejów kościoła w Polsce, II, Lublin 1965). — *Album fotografii dawnego Krakowa z atelier Ignacego Kriegera*, Kraków 1989. — Długosz J., *Liber beneficiorum III* (Opera omnia VIII, wyd. A. Przeździecki, Kraków 1864). — Tenże, *Dziejów polskich ksiąg dwanaście II*, przekł. K. Mecherzyński, Kraków 1868. — *Excerpta Joannis Długosii ex fontibus incertis* (MPH IV, wyd. W. Kętrzyński, Lwów 1884). — Grabowski A., *Skarbniczka naszej archeologii*, Lipsk 1854. — Tenże, *Starożytnice wiadomości o Krakowie*, Kraków 1852. — Hordynski P., *Katalog rysunków architektonicznych ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie*, Warszawa 1989 [kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzyciela, Bożego Miłosierdzia, Salwatora, Kopiec Kościuszki]. — *Katalogi biskupów krakowskich* (MPH III, wyd. W. Kętrzyński, Lwów 1878). — *Katalogi biskupów krakowskich* (MPH SN X, wyd. J. Szymański, Warszawa 1974). — *Kodeks Dyplomatyczny Malopolski*, t. I–IV, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1876–1905; t. V, mpis w Bibl. PAN w Krakowie. — *Kodeks Dyplomatyczny Miasta Krakowa*, t. I, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1897. — *Kodeks Dyplomatyczny Polski*, t. I–II, wyd. L. Ryszczewski, A. Muczkowski; t. III, wyd. J. Bartoszewicz, Warszawa 1847 i nast. — *Kościół w Krakowie 1603 teraz powtórnie przedrukowane*, wyd. J. Łepkowski, Kraków 1860. — Kracik J., *Konsekracje kościołów i ołtarzy w diecezji krakowskiej w XVII–XVIII w.* (Nasza Przyszłość 61, Kraków 1984). — Kuraś S., *Katalog idealny dokumentów pergaminowych klasztoru PP. Norbertanek na Zwierzyńcu*, Kraków 1963 [mpis powielany, m.i. w BJ]. — Kuraś S., Rybak A., *Katalog tymczasowy rękopisów Archiwum i Biblioteki Opactwa Norbertanek na Zwierzyńcu*, Kraków 1967 [mpis powielany]. — Łętowski L., *Katalog biskupów, prałatów i kanoników krakowskich*, t. I–IV, Kraków 1852–53. — Miechowita M., *Chronica Polonorum* 1521. — *Mistrza Wincentego Kronika Polska*, tłum. K. Abgarowicz, B. Kürbis, Warszawa 1974. — Mossakowska W., *Katalog rysunków architektonicznych ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie, Cracovia* (Biblioteka Muzealnictwa i Ochrony Zabytków, cz. I, ser. A, t. XII, Warszawa 1978, cz. II, ser. A, t. XIV, Warszawa 1986) [plan Zwierzyńca, widoki i szczegóły: kościół i klasztor norbertanek, kościół Salwatora, felićjanek i kaplica ŚŚ. Małgorzaty i Judyty, kopiec Kościuszki]. — Mossakowska W., Zeńczak A., *Kraków na starej fotografii*, Kraków 1984. — Pieradzka K., *Kraków w relacjach cudzoziemców X–XVII wieku* (Rocz. Krak. XXVIII, 1937). — Pruszc P. H., *Klejnoty stołecznego miasta Krakowa...*, Kraków, wyd. 1647, 1650, 1745, 1861. — *Cracovia Artificum 1300–1500*, wyd. J. Ptaśnik, Kraków 1917; 1501–1550, zebrał tenże, uzup. i wyd. M. Friedberg, Kraków 1936–48; 1551–1552, wyd. S. Pańków i Z. Wojaś, Wrocław – Warszawa – Kraków 1966. — *Rocznik Świętokrzyski* (MPH III, wyd. A. Bielawski, Lwów 1878) [pożar klasztoru norbertanek 1494]. — Stroobant F., *Starożytne gmachy Krakowa zdjęte z natury... i objaśnione tekstem historycznym*, Kraków 1862. — Tomkowicz S., *Kronika konserwatorska* (Kalendarz Czecha za rok 1906). — Wielogłowski K., *Kościół krakowski wydane w starych z treściami onych opisaniem*, Kraków 1855. — *Zbiór dokumentów katedry i diecezji krakowskiej*, t. I–II, wyd. S. Kuraś, Lublin 1965–73. — *Zbiór dokumentów malopolskich*, t. I–VIII, wyd. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, Kraków – Wrocław 1962–75.

OPRACOWANIA OGÓLNE

Banach J., *Dawne widoki Krakowa*, Kraków 1967. — Bąkowski K., *Dzieje Krakowa*, Kraków 1911. — Tenże, *Kraków przed lokacją 1257* (Bibl. Krak. 8, 1935). — Bieniarzówna J., Malecki J., *Dzieje Krakowa*, t. II, *Kraków w wiekach XVI–XVIII*, Kraków 1984, t. III, *Kraków w latach 1796–1918*, Kraków 1979. — Blum H., Bochnak A., Dąbrowski J., Demel J. i Rederowa D., *Kraków. jego dzieje i sztuka*, Warszawa 1965. —

Bogdanowski J., *Warownie i zielen twierdzy Kraków*, Kraków 1979. — Cerchowicz M. i S., Kopera F., *Pomniki Krakowa t. I–III*, Kraków — Warszawa 1904. — Chotkowski W., *Historia polityczna kościoła w Galicji za rządów Maryi Teresy*, Kraków 1909. — Dobrowolski T., *Sztuka romańska w Krakowie* (Przegl. Powsz. 167, 1925). — Tenże, *Sztuka Krakowa*, Kraków, wyd.: 1950, 1959, 1964, 1971, 1978. — Tenże, *Sztuka polska*, Kraków 1974. — Dobrzycki J., *Problemy badawcze z dziejów najstarszego Krakowa* (Studia Wczesnośredniowieczne II, 1953). — *Dzieje sztuki polskiej*, t. I, *Sztuka polska przedromańska i romańska do schyłku XIII wieku*, pod red. M. Walickiego, Warszawa 1971. — Essenwein A., *Die mittelalterlichen Kunstdenkmale der Stadt Krakau*, Leipzig 1869. — Kolak W., *Ikografia Krakowa w zbiorze rycin Grabowskiego* (Rocz. Krak. XL 1970). — Kopera F., *Dzieje malarstwa w Polsce I–III*, Kraków 1925–29. — *Kościół w Polsce, I. Średniowiecze*, pod red. J. Kłoczowskiego, Kraków 1968. — Krakowski P., *Architektura neogotycka w Krakowie* (Folia HA XX 1984). — Krakowski S., *Polska w walce z najazdem tatarskim w XIII w.* (Prace Komisji Wojskowo-Historycznej MON, ser. A, nr 4, Warszawa 1956). — *Kraków, jego kultura i sztuka* (Rocz. Krak. VI 1904). — *Kraków. Studia nad rozwojem miasta*, praca zbiorowa pod red. J. Dąbrowskiego (Bibl. Krak. III, 1957). — Krasicka J., *Kraków i Ziemia Krakowska wobec Konfederacji Barskiej* (Bibl. Krak. 68, 1921). — Łepkowski J., *Starożytności i pomniki Krakowa*, Kraków 1847. — Łuszczkiewicz W., *Zabytki sztuk pięknych Krakowa. I. Pomniki architektury od XI do XVIII wieku ze stanowiska historii sztuki*, Kraków 1872. — Münch H., *Kraków do roku 1257 włącznie* (Kwart. A i U, III 1958). — Poplatek J., Paszenda J., *Słownik jezuitów artystów*, Kraków 1972. — Purchla J., *Jak powstał nowoczesny Kraków* (Bibl. Krak. 120, 1979). — Tenże, *Matecznik polski: pozaekonomiczne czynniki rozwoju Krakowa w okresie autonomii galicyjskiej*, Kraków 1992. — Rastawiecki E., *Słownik malarzów polskich, także obcych w Polsce osiadłych lub czasowo w niej przebywających I–III*, Warszawa 1850–57. — Samek J., *Nawrót do gotyku w sztuce Krakowa pierwszej połowy w. XVII* (Spraw. PAN 1966, Folia HA V, 1968). — *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających. Malarze, rzeźbiarze, graficy, I–V*, Wrocław — Warszawa — Kraków — Gdansk 1971 i nast. — Starzyński J., Walicki M., *Dzieje sztuki polskiej*, Warszawa 1936. — Szydłowski T., *Pomniki architektury epoki piastowskiej w województwie krakowskim i kieleckim*, Kraków 1928. — Snieżyńska-Stolot E., *Zabytki Krakowa w rysunkach Maksymiliana Cerehy* (Rocz. Krak. XXXIX, 1968). — Świechowski Z., *Budownictwo romańskie w Polsce. Katalog zabytków*, Wrocław — Warszawa — Kraków 1963. — Tomkowicz S., *Powiat krakowski. Zwierzyniec* (Teki Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej II 1906). — Tenże, *Ulice i place Krakowa w ciągu dziejów* (Bibl. Krak. 63–64, 1926). — Würzbach K., *Die Kirchen der Stadt Krakau*, Wien 1853. — Zin W., Grabski W., *Wczesnośredniowieczne budowle Krakowa w świetle ostatnich badań* (Rocz. Krak. XXXVIII 1966). — Zin W., Grabski W., Radwański K., *Prace badawcze nad średniowiecznym Krakowem* (Małopolskie Studia Historyczne IV 1961). — Żaki A., Kozieł S., Niżnik J., *Badania nad przedlokacyjnym Krakowem w latach 1958–61* (Spraw. Archeol. PAN IHKM XV 1963). — Żaki A., *Archeologia Małopolski wczesnośredniowiecznej*, Wrocław — Warszawa — Kraków — Gdansk 1974.

PRZEWODNIKI

Eliasz-Radzikowski W., *Kraków dawny i dzisiejszy*, Kraków — Warszawa 1902. — Estreicher K., *Kraków. Przewodnik dla zwiedzających miasto i jego okolice*, Kraków, wyd.: 1931, 1934, 1938, 1989. — Grabowski A., *Dawne zabytki Miasta Krakowa*, Kraków 1850. — Tenże, *Historyczny opis miasta Krakowa i jego okolic*, Kraków 1822. — Tenże, *Kraków i jego okolice*, Kraków, wyd.: 1830, 1836, 1844, 1866, 1900. — Harbut J. S., *Maly Rzym I–IV*, Kraków 1936–38. — Łepkowski J., *Przegląd zabytków przeszłości z okolic Krakowa*, Warszawa 1863. — Łuszczkiewicz W., *Ilustrowany przewodnik po Krakowie i jego okolicy*, Kraków 1875. — Mączyński J., *Cracovie et ses environs*, Cracovie 1846. — Tenże, *Kraków dawny i teraźniejszy z przeglądem jego okolic*, Kraków 1854. — Tenże, *Pamiętnik z Krakowa. Opis tego miasta i jego okolic I–III*, Kraków 1845. — Ostrowski J. K., *Kraków*, Warszawa 1989, 1992. — Rostański J., *Przewodnik po Krakowie i okolicy*, Kraków 1891. — Rożek M., *Przewodnik po zabytkach i kulturze Krakowa*, Warszawa — Kraków 1993.

ZARYS ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Bąk J., *Semper in altum. Z dziejów Szkół Nowodworskich*, Kraków 1976. — Bąkowski K., *Dawne kierunki rzek pod Krakowem* (Rocz. Krak. V 1902). — Borowiejska-Birkenmajerowa M., *Problemy pierwszej lokacji i wielka lokacja Krakowa w 1257 roku w świetle ostatnich badań* (Teki K. U. i A. VIII 1974). — Taz, *Kształt średniowiecznego Krakowa*, Kraków 1975. — Cyrań J., *Dzieje klasztoru premonstratenskiego w Zwierzyncu pod Krakowem w wiekach średnich. Przyczynki do dziejów gospodarczych Polski średniowiecznej*, Kraków 1929 (rkps w BJ). — Demel J., *Początki kolei żelaznej w Krakowie* (Kraków dawniej i dziś nr 6, Kraków 1954). — Dutkiewicz W., *Zwierzyniec pod Krakowem i jego zabytki historyczne*, Kraków 1938. — HOLEWIŃSKI M., *Nieznany plan budowy twierdzy Kraków z 1852 roku* (Rocz. Krak. LV 1989). — Jamka J., *Układ przestrzenny miasta Krakowa przed i po lokacji* (Kwart. A i U. XII 1978). — Jamroz J., *Wstępne wyniki badań nad siecią drożną Krakowa oraz badania nad zabudową Krakowa średniowiecznego* (Przegląd Zachodni VII 1951). — *Konkurs na regulację wylotu ulicy Wolskiej i użytkowanie Błoń miejskich i okolicy w Krakowie* (Architekt XIV 1913, z. 11). — Kraków. Rozszerzenie granic 1900–15. wyd. J. Rolle, Kraków 1931. — Lepiarczyk J., *Urbanistyczny rozwój Krakowa w średniowieczu [w:] Średniowieczny Kraków*, Kraków 1951. — Łuszczkiewicz W., *Najstarszy Kraków na podstawie badania dawnej topografii* (Rocz. Krak. II 1899). — Münch H., wyd., *Plan miasta Krakowa Ignacego Enderle...*, Kraków 1959. — *Pół wieku wspomnień uczniów Gimnazjum Bartłomieja Nowodworskiego* (Św. Anny) w Krakowie, Kraków 1938. — *Przemiany dziejowe otoczenia Wawelu*, praca zbiorowa pod red. J. Banacha i in., Kraków 1953. — Radwański K., *Kraków przedlokacyjny. Rozwój przestrzenny*, Kraków 1975. — *70 lat Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji 1901–71*, Kraków 1971. — Schönborn B., *Zwierzyniec. Historia, zabytki, tradycje, legendy*, Kraków 1953. — Tobiasz M., *Historyczny rozwój sieci wodnej Krakowa i jej wpływ na urbanistykę miasta* (Zesz. PK. Architektura nr 2, 1958). — *Wojnasówna J. Jurydyka Smoleńsk* (Bibl. Krak. 94, 1938). — [wytyczenie ul. Gontyny] (Architekt X 1909, z. 1).

KOŚCIÓŁ ŚŚ. AUGUSTYNA I JANA CHRZCICIELA ORAZ KLASZTOR NORBERTANEK

Andrusikiewicz S.M., *Błogosławiona Bronisława patronka Polski*, Lwów 1926 [wiadomości historyczne]. — Z. B. (Batowski Z.), *Sierakowski Sebastian* (w: ThB XXXI, Leipzig 1937 [architektura kościoła]. — o. Bernard od Matki Bożej (Smyrak), *Biała mniszka*, Kraków 1939 [wiadomości historyczne]. — Cyrań J., *Dzieje klasztoru premonstratenskiego w Zwierzyncu pod Krakowem w wiekach średnich. Przyczynki do dziejów gospodarczych Polski średniowiecznej*, Kraków 1929 (mpis w BJ). — *Cześć boska w błogosławionej Bronisławie*, b.m. 1786 [wiadomości historyczne]. — Daranowska-Lukaszewska J., *O pewnej zielonej trumienie* (Rocznik Historii Sztuki XVII 1988). — Deptuła C., *Arrowszajska reforma klasztorna w Polsce po r. 1180 a reforma premonstratenska. Z problematyki badań polskiego kanonikatu regularnego w średniowieczu* (Roczniki Humanistyczne KUL 17, 1969, z. 2). — Tenże, *O niektórych źródłach do historii zakonu premonstratensów w Polsce w XII i XIII wieku* (Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne 22, 1971). — Dygat A., *Kątska Doroja* (PSB XII 1966–67). — Dygat A., Rybak A., *Odrodzenie klasztoru zwierzynieckiego za księcia Kątskiej* (Nasza Przyszłość XLVII, 1977). — o. Florian Kapucyn, *Życie i cześć bł. Bronisławy*, Kraków 1896 [wiadomości historyczne]. — Hugo L., *Sacri et canonici Ordinis Praemonstratensis*, t. II, Nancy 1934. — Józkiwicz K., *Andrzej Radwański malarz krakowski 1711–1762. Rys życia i twórczości* (Biuletyn Krakowski III 1961) [malarstwo w klasztorze]. — Knapieński W., *Św. Norbert i jego zakon*, Warszawa 1885. — Kramarska-Anyszek K., *Dzieje klasztoru pp. norbertanek do r. 1840* (Nasza Przyszłość XLVII 1977; 1840–1945 (Nasza Przyszłość LVIII 1982). — Kraszewski A.J., *Życie świętych i w nadziei świętobliwości zeszlých sług boskich zakonu premonstratenskiego II. Warszawa 1752 [odnowienie kościoła]*. — Lenkiewicz T., *Wyniki obserwacji wykopów przypadkowych i archeologicznych badań sondażowych na terenie klasztoru norbertanek w Zwierzyncu w Krakowie* (Zesz. UJ, Prace Archeologiczne z. 4, 162). — Lepiarczyk J., *Działalność architektoniczna Sebastiana Sierakowskiego. Projekty klasycystyczne i neogotyckie (1777–1824)* (Spraw. PAN 1964; Zesz. UJ, Prace z historii sztuki z.

7 1968). — Łuszczkiewicz W., *Romański portal z XIII wieku w kościele klasztornym na Zwierzyńcu* (Spraw. KHS IV 1891). — s. Maria Augustyna, *Lilia premonstratu*, Kraków 1933 [wiadomości historyczne]. — Miodońska B., *Die Buchmalerei in Polen zur Zeit der Jagiellonen* (w: *Polen im Zeitalter der Jagiellonen*, Schallaburg 1986) [mszał 1527]. — Taż, *Malarsztwo miniaturowe* (w: *Sztuka w Krakowie w latach 1350–1550*, Muzeum Narodowe w Krakowie 1964) [mszał 1527]. — Taż, *Małopolskie malarsztwo książkowe 1320–1540*, Warszawa 1993 [mszał 1527]. — Mroczo T., Dąb B., *Gotyckie Hodegetrie polskie* (Średniowiecze. Studia o kulturze III 1966) [obrazy w klasztorze]. — Noack F., *Kuntze Thaddäus* (w: *ThB XXII*, Leipzig 1928) [obraz nadania reguły św. Norbertowi]. — Poplatek J., *Ks. Sebastian Alojzy Sierakowski* (Nasza Przyszłość IV 1948) [architektura i dekoracja kościoła]. — *Porządek wprowadzenia relikwii i obrazu bł. Bronisławy*, Kraków 1840. Przybyszewski B., Bronisława (w: *Hagiografia polska. Słownik bio-bibliograficzny* pod red. R. Gustawa, t. I, Poznań 1971). — Rajman J., *Dominus — comes — princeps. Studium o Jaksach w XII wieku* (Studia Historyczne XXXIII 1990, z. 3–4). — Tenże, *Klasztor norbertanek na Zwierzyńcu w wiekach średnich* (Bibl. Krak. 131, 1993). Tenże, *The Origins of the Polish Premonstratensian Circary* (Analecta Praemonstratensia LXVI 1990). — Roman T., *Katalog albo Summariusz żywotów śś. panien zakonnych... śś. zakonników ordinis praemonstratensis*, Kraków 1615. — Rybak A., Otorowska-Wrońska H., Szkoła PP. Norbertanek w Krakowie, Warszawa 1988. — Rylko S., *Blogosławiona Bronisława* (w: *Święci polscy*, t. I, Warszawa 1983) [wiadomości historyczne]. — Skrudlik M., *Królowa korony polskiej*, Lwów 1930 [obrazy Matki Boskiej w klasztorze]. — Stębowska K., *O obrazach Madonn w klasztorze norbertanek* (Spraw. KHS VIII 1912). — Strzałkowski J., *Słownik medalierów polskich 1508–1965*, Warszawa 1982 [medale]. — Śnieżńska-Stolot E., *O dwóch nieznanach rzeźbach gotyckich* (BHS XXXIV 1972, z. 3/4) [posąg Chrystusa ok. 1380]. — Tomkiewicz S., *Przyczynki do historii kultury Krakowa w pierwszej połowie XVII wieku*, Lwów 1912 [przebudowa klasztoru przez Trevana i Petriniego]. — Trawkowski S., *Mędzy herezją a ortodoksją. Rola społeczną premonstratów w XII wieku*, Warszawa 1964. — Wdowiszewski J., [komunikat] (Spraw. KHS IV 1891) [przebudowa klasztoru przez Trevana i Petriniego]. — Żaki A., *Norbertanie i norbertanki w Polsce* (Przegl. Powsz. 1920). — Tenże, *Præpositi in monasterio Zwierzyńcem in Polonia* (Analecta Praemonstratensia VI 1930).

KOŚCIÓŁ I SZPITAL BOŻEGO MIŁOSIERDZIA

Buczkowski K., *Cracoviana* (Dziennik Polski 287, 1947). — Demetrykiewicz W., [Sprawozdania z posiedzeń Komisji za czas od 1. I. 1893 do 31. XII. 1984 zestawili...], (Spraw. KHS V 1896). — Nowolecki A., *Wykaz ulic, placów i kościołów miasta Krakowa*, Kraków 1877. — Pauli Z., *Notaty do historii Krakowa. Szpitale*, BJ teka 5, kod. 5357. — Wachholtz L., *Szpitala krakowskie 1220–1920* (Bibl. Krak. 59–60 1921–24).

KOŚCIÓŁ NIEPOKALANEGO SERCA NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY I KLASZTOR FELICJANEK

Batus W., *Krakauer Kirchenbaukunst im 19. Jahrhundert* (w: *Die sakrale Architektur Krakaus vom vorromantischen Begin bis zur heutigen Zeit*, Wien 1993) [architektura kościoła]. — Bialkiewicz Z. J., *Feliks Książski — krakowski architekt epoki romantycznego historyzmu i dojrzałego eklektyzmu* (Rocz. Krak. XXXV 1989). — Bogdan M., *Działalność architektoniczna Feliksa Książskiego 1820–1884* (mpis w Instytucie Hist. Sztuki UJ). — *Historia zgromadzenia SS. Felicjanek na podstawie rękopisów*, cz. I–III, Kraków 1929 (mpis przechowywany w klasztorze). — Krakowski P., *Styl arkadowy w architekturze dziewiętnastowiecznego Krakowa* (w: *Symbolae historiae artium. Studia z historii sztuki Lechowi Kalinowskiemu dedykowane*, Warszawa 1986). — T. K. (Kułakowski T.), *Nowy system konstrukcji żelazo-betonowych* (Architekt VI 1905). — Majerski S., *Ferdynand Majerski — rzeźbiarz 1832–1921* (rkps przechowywany w klasztorze). — Świeykowski E., *Pamiętnik Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie (1854–1904)*, Kraków 1905.

KOŚCIÓŁ SALWATORA

Fischinger A., Kasper Kurcz — renesansowy malarz krakowski (Studia Renesansowe II 1957). — Gawlik Z., *Romański kościół Św. Salwatora w Krakowie* (BHS VIII 1946; Prace KHS IX 1948). — Tenże, *Kościół Św. Salwatora na Zwierzyńcu w Krakowie* (BHS X 1948). — Gólos J., *Święta Frasobliwa* (Spotkania z zabytkami 1991 nr 4). — Hawrot J., *Pierwotny kościół pod wezwaniem Salwatora na Zwierzyńcu w Krakowie. Wykopaliska na Salwatorze 1955 r.* (Kwart. A. i U. I 1956). — Tenże, *Prace wykopaliskowe na Salwatorze w Krakowie w 1957 r.* (Kwart. A. i U. III 1958). — Kalinowski L., *Sztuka przedromańska i romańska w Polsce a dziedzictwo karolińskie i ottońskie* (Folia HA XVI 1980). — Radwańska T., *Kościół Salwatora na Zwierzyńcu w świetle badań archeologicznych* (Mat. Archeol. XXII 1984). — Taż, *Krakowski kościół Najświętszego Salwatora po badaniach archeologicznych w latach osiemdziesiątych* (Mat. Archeol. XVIII 1993). — Schönborn B., *Sirolo, Numana czy Zwierzyńiec* (Tyg. Powsz. X 1954 nr 6). — Semkowicz W., *Krucyfik romański w Sirolo we Włoszech* (Spraw. PAU XXXI 1926 wyd. 1928; Prace KHS IV 1930). — Tenże, *Krucyfik z Sirolo i jego pochodzenie z kościoła Św. Salwatora na Zwierzyńcu w Krakowie* (Rocz. Krak. XXIII 1932). — Święcki Z., *Badania zapraw murów kościoła Salwatora w Krakowie* (Kwart. A. i U. I 1956). — Tomkowicz S., *Legendarna św. Wilgefortis albo Frasobliwa i obraz na Zwierzyńcu w Krakowie* (Rocz. Krak. XV 1913). — *Upominek z uroczystości odsłonięcia i poświęcenia tablicy pamiątkowej ś.p. Władysława Ludwika Anczyca odbytej w kościele Św. Salwatora na Zwierzyńcu...* Kraków 1886. — Venturelli M. (Przybyszewski B.), *Zagadka kościoła Najświętszego Salwatora w Krakowie* (Tyg. Powsz. XII 1952 nr 2). — Zin W., Grabski W., *Kościół Św. Salwatora w Krakowie w świetle ostatnich badań* (Spraw. PAN VII—XII 1966). — Zaki A., *Badania archeologiczne koło kościoła Salwatora w 1955* (Kwart. A. i U. I 1956).

KAPLICA ŚŚ. MAŁGORZATY I JUDYTY

Brykowski R., Kornecki M., *Kościół drewniany w Małopolsce południowej*. Wrocław 1984. — *Katalog Zabytków Sztuki w Polsce*, t. IV. *Miasto Kraków*, cz. 3, *Kościół i klasztor Śródmieście I*, s. 204–5, fig. 200 [ołtarze boczne]. — (Mokłowski K. i T.), *Sprawozdanie z wycieczki odbytej kosztem Komisji w r. 1904 w celu badania sztuki ludowej przez ...* (Spraw. KHS VIII 1907). — Sudacka A., *Kaplica pw. św. Małgorzaty w Krakowie*, dokumentacja naukowo-konserwatorska, Kraków 1980 (mpis w PKZ SA w Krakowie).

PRÉCIS DU DÉVELOPPEMENT URBANISTIQUE

Les trois quartiers décrits dans le présent volume du catalogue des monuments de Cracovie: Nowy Świat, Półwsie Zwierzynieckie et Zwierzyniec, avec les anciens pâturages municipaux conservés jusqu'à nos jours (Błonia), dessinent une forme irrégulière sur le plan de la ville. Bien reliés par le réseau de communication, ils n'étaient jamais séparés par des limites nettement tracées. Tous les trois se trouvent sur la rive gauche de la Vistule (fig. 1) et s'étendent à l'ouest de la ligne des remparts de la vieille ville tracée lors de l'octroi de la charte de franchise, jusqu'à l'extrémité est de la Hauteur de Sowiniec. Il est surtout difficile d'indiquer une limite nette entre Zwierzyniec et Półwsie Zwierzynieckie qui occupe une partie de son ancien territoire. Tous les deux ensemble constituaient autrefois un domaine qui pendant plus de 700 ans était la propriété du couvent des prémontrés. Le troisième quartier — Nowy Świat — est relié avec les deux autres et avec la vieille ville par une route parallèle à la Vistule, datant du haut moyen-âge et menant vers la Silésie (les actuelles rues Zwierzyniecka et Kościuszko). Il est le moins élevé des trois, car il est en partie situé dans l'ancien lit de la Vistule, qui ne fut déplacé vers le sud qu'au XIIIe siècle, après la construction des digues au pied du Wawel dans l'emplacement de Plac na Groblach („La Place sur les Dignes”) actuelle. Plus loin vers le nord-ouest le terrain monte peu à peu, au delà de la rivière Rudawa il devient ondoyant et ses parties les plus avancées vers l'ouest se trouvent sur l'extrémité est de la Hauteur de Sowiniec et dominant nettement la région. La Hauteur de Sowiniec, la lèvre soulevée d'une faille, formée des roches jurassiennes, est un fragment isolé du Plateau de la Petite Pologne, et la colline même de Sowiniec atteint 384 m d'altitude. Du côté nord Zwierzyniec et Półwsie Zwierzynieckie sont cotoyés par les anciens pâturages ou Błonia. La limite ouest est située dans l'abaissement du terrain derrière la colline de Sikornik. La limite nord de Nowy Świat courait en zigzaguant le long des rues actuelles Kapucyńska, Jabłonowscy et Piłsudski. Elle avait été tracée de cette façon par le cours d'un des bras de la Rudawa qui a aussi déterminé d'une façon naturelle les limites de l'ancien domaine. Błonia c'est un pré occupant un coin délimité par les deux bras de la Rudawa; sa pointe se dirige vers le nord-ouest.

Tout ce terrain était humide dans ses parties basses, même marécageux, et son réseau hydrographique était dense et instable.

Nous ne savons que peu de chose de son évolution et l'apparition de nombreux cours d'eau temporaires, dont plusieurs sont disparus sans l'intervention de l'homme, rend difficile ou même impossible l'interprétation des sources écrites qui ne se sont d'ailleurs conservées qu'en partie. L'instabilité de la hydrographie avait une influence décisive sur le peuplement dès son début. Le second facteur important ce fut la propriété foncière.

Dans le territoire de Zwierzyniec et Półwsie Zwierzynieckie, c'est à dire dans les terres appartenant au couvent des prémontrées, on développa au moyen âge une culture de grande ferme, mais il y avait aussi de petites fermes paysannes. Cette situation, fixée dans l'époque moderne, demeura inchangée jusqu'au début de notre siècle, bien qu'au XVe s. déjà le couvent fut obligé de réclamer ses droits aux biens situés dans Półwsie qui avaient été accaparés, surtout par le patriciat de Cracovie. Dans le quartier de Nowy Świat il y avait autrefois des étangs, des digues et un jardin royal, où on élevait le gibier, mais peu à peu on y construisait des maisons résidentielles entourées des jardins. Sur tout le territoire une juridiction locale, fixée par les propriétaires était en vigueur — dans Zwierzyniec et Półwsie c'était la juridiction du couvent des prémontrées, dans Nowy Świat celle d'autres propriétaires fonciers.

Tous les trois quartiers en question se trouvèrent pour une courte période de 16 ans (1838–1854) sous la juridiction municipale, incorporés à Cracovie par le Sénat de la ville libre. Nowy Świat fut le seul à se maintenir comme le IIIe quartier. Il avait appartenu à l'agglomération urbaine déjà dans la division administrative introduite par le décret autrichien de 1792, où, avec Piasek et Czarna Wieś il était devenu l'ainsi dit IIIe département (arrondissement). Le même décret mit fin à l'existence des agglomérations au statut particulier qui étaient bien nombreuses dans Nowy Świat. Zwierzyniec et Półwsie Zwierzynieckie redevinrent des agglomérations rurales en 1854 et la starostie de Cracovie, créée en 1867, coupa toute l'influence de la municipalité.

Quand on a avancé vers début du XXe siècle le projet de relier la Vistule avec le Danube par un canal, la construction d'un grand port fluvial est devenue nécessaire. Cracovie était vivement intéressée par la localisation de ce port sur son territoire, et comme le segment de la Vistule compris dans les frontières de la ville était relativement court, il fallait incorporer à l'agglomération des communes voisines. Juliusz Leo, président de la ville depuis 1904, s'est trouvé à la tête du comité créé pour cette occasion. On a abandonné l'idée de la construction du canal, cependant dans les années 1910–15 la ville s'est transformée en ainsi dite Grande Cracovie qui au lieu de 8 avait 22 quartiers, dont Półwsie Zwierzynieckie portant le numéro XII et Zwierzyniec comme le XIIIe quartier. D'après la récente division administrative de 1991,

Nowy Świat s'est trouvé dans le Ier quartier — Stare Miasto, tandis que Półwie Zwierzynieckie et Zwierzyniec appartiennent au VIIe quartier — Zwierzyniec.

I. NOWY ŚWIAT. Autrefois c'était un faubourg de Cracovie situé sur le terrain bas du lit des hautes eaux de la Vistule, entre le versant nord du Wawel et les murailles de la ville (à présent la partie ouest de Planty) d'un côté, et l'ancien cours d'un bras de la Rudawa qui coulait le long des rues actuelles Kapucyńska, Jabłonowscy, Piłsudski, Retoryka et tombait dans la Vistule un peu à l'est du pont Dębnicki actuel. Le terrain, où on trouve des vestiges des habitations antérieures à l'octroi de la charte de la franchise, était humide, et son fragment considérable appelé Żabikruk, (adjacent à Okół et à la partie nord-ouest de Śródmieście) est cité en 1426 comme un terrain marécageux avec des étangs, dont on sait qu'ils existaient déjà au XIVe siècle. Dans l'époque moderne il était morcelé en plusieurs agglomérations au statut particulier (leur nombre variait entre 4-6 et une quinzaine) et dont l'étendue et les noms changeaient, comme entre autres Groble (autrement dite Tarłowska), Smoleńsko, Wielkorządowa, Wygoda, Rybaki et enfin Nowy Świat. Cette dernière, une petite agglomération au statut particulier, située dans la proximité des remparts de la vieille ville, la seule qui était depuis longtemps propriété municipale, a donné le nom au quartier entier, tandis que les noms de quelques autres se sont conservés dans les appellations des rues et des places (Plac na Groblach, rues Smoleńsk, Wygoda, Retoryka). Nowy Świat avec ses domaines privés morcelés, était un faubourg de capitale typique, où se trouvaient pendant longtemps de nombreuses résidences seigneurales, et où, en conséquence, l'architecture du type urbain ne se développait pas. Certains chercheurs sont d'avis que c'est dans la proximité de Brama Wiślna (= la Porte de la Vistule) qu'il faut situer l'emplacement du jardin fondé par le roi Casimir le Grand, appelé Zwierzyniec (= jardin zoologique), car on y élevait les oiseaux et les animaux pour les besoins de la cour. Il devait s'étendre le long de la rue Zwierzyniecka actuelle dans la direction de la rivière Rudawa et le long de sa rive gauche. C'est ici, dans Żabikruk (aujourd'hui l'emplacement des maisons no 14 et 15, rue Straszewski), se trouvait le manoir de voïevode de Cracovie, mentionné en 1578 comme existant depuis longtemps, ou bien le manoir appelé Smoleńsk, à l'endroit où on a construit plus tard l'église de la Miséricorde Divine. Les traces de ces édifices résidentiels sont encore visibles sur l'ainsi dit plan de Żebrawski de l'an 1836, où dans Nowy Świat, au milieu des constructions parsemées entourées de jardins on ne peut discerner que quelques rues, dont les actuelles rues Smoleńsk (une rue portant ce nom est mentionnée depuis le XVIe siècle) et Zwierzyniecka. Dans ce quartier se trouvait le port sur la Vistule, probablement déjà à partir du XIVe siècle, près de la digue royale (appelée ainsi sur le plan de

Cracovie de l'an 1575) qui devint plus tard propriété privée (appelée „tarłowska” sur le plan de 1783). Après la liquidation des agglomérations au statut particulier en 1792, Nowy Świat, incorporé dans Cracovie, devenait de plus en plus négligé. En conséquence de la disparition des agglomérations au statut particulier les résidences qui s'y trouvaient étaient peu à peu abandonnées, les vides prenaient de plus en plus de place pour être comblés d'une façon chaotique. Parmi les vestiges de l'architecture plus ancienne il vaut bien citer la brasserie royale du XVIIIe siècle (rebâtie à fond dans la 2e moitié du XIXe siècle), 6–8 rue Powiśle, et Biały Dworek (Manoir Blanc) des Potocki, 13–15 rue Straszewski, élevé en 1835 d'après le projet d'Ignacy Hercok.

Deux routes anciennes se sont conservées dans ce terrain, occupé autrefois par des résidences entourées de jardins: ce sont, déjà mentionnées, les rues Smoleńsk et Zwierzyniecka actuelles. Quelques petits palais datant de la fin du XIXe siècle demeurent dans le pâtre compact des bâtiments à plusieurs étages comme le vestige de l'ancien aspect de ce quartier. La construction du grand édifice du Gymnase Sainte Anne (aujourd'hui le 1er Lycée Barthélemy Nowodworski) en 1897 a contribué dans une certaine mesure à introduire un ordre dans ce petit fragment de Nowy Świat. Ce grand bâtiment néo-Renaissance et néo-baroque, élevé au coin de la rue Straszewski et de la place Na Groblach d'après le projet de l'architecte Józef Sare, a organisé la partie nord de la place en déterminant en même temps la situation des constructions futures dans la rue et autour de la place. Le côté sud de la place est resté jusqu'à nos jours sans organisation urbanistique et nous rappelle qu'au début du XXe siècle des marchés à chevaux y avaient lieu, car la ville de Cracovie, très encombrée, n'avait pas des halles. Vers la fin du XIXe et au début du XXe siècle on a construit de hautes maisons sur le côté nord de la rue Smoleńsk. Deux édifices y sont particulièrement dignes d'attention: une imposante école avec sa façade en briques dans le goût médiéval, construite en 1881 par Maciej Moraczewski, et le bâtiment du Musée de la Technique et de l'Industrie, d'après le projet de Tadeusz Stryjeński et Franciszek Mączyński, avec une belle façade modernisante de Józef Czajkowski. Dans les années 1928–30 on a élevé la Maison Catholique du Peuple (aujourd'hui siège de la Philharmonie de Cracovie), d'après le projet de Józef Pokutyński avec le concours de Stanisław Filipkiewicz, dont la façade tournée vers Planty occupe le segment de la rue Straszewski entre les ouvertures des rues Zwierzyniecka et Smoleńsk. Les hautes maisons de Nowy Świat datant de la fin du XIXe et du début du XXe siècle n'offrent d'ailleurs pas des vues intéressantes, seulement une certaine irrégularité du tracé de la rue Felicjanek près de l'église de la Miséricorde Divine crée un endroit pittoresque. Un recul énigmatique de la façade de la maison, élevée en 1895 d'après le projet de Józef

Pokutyński au coin des allée Krasieński et rue Piłsudski entame un dialogue avec les bâtisses romantiques de Teodor Talowski de ouest côté de la rue Retoryka qui appartiennent pourtant déjà à Półwsie Zwierzynieckie.

II. ZWIERZYNIEC et PÓŁWSIE ZWIERZYNIECKIE. Le terrain, dont le premier propriétaire attesté fut le couvent de Zwierzyniec, eut été sans aucun doute octroyé aux prémontrés par le propriétaire antérieur. D'après les recherches récentes on admet que Zwierzyniec, de même que les localités Bibice et Zabierzów plus éloignées, fut offert aux religieuses par Jaksa de Miechów (appelé aussi Jaksa Gryfita ou Jaksa de Kopanica). Son mariage avec Agapia, fille de Pierre Włostowic de Skrzynno de la souche des Łabędź étant resté stérile, il disposait de ces terres comme du dot de son épouse. Nous ne savons rien sur la fondation du village Zwierzyniec. Elle eut dû avoir lieu encore au XIIIe ou au début du XIVe siècle, car Półwsie Zwierzynieckie fut fondé avant 1369, probablement selon la loi allemande. Le nom même de Półwsie (=demi-village) nous apprend qu'il occupa une partie du territoire de Zwierzyniec qui existait déjà auparavant. Il est beaucoup plus difficile d'expliquer l'origine et l'étymologie du nom de Zwierzyniec. La supposition avancée au XIXe siècle par Łuszczkiewicz d'après laquelle il aurait été dérivé du mot „świeżyca” signifiant la défriche (colonie nouvellement fondée dans un terrain défriché) n'a pas pu être confirmée. L'hypothèse du transport du nom du jardin où on élevait des animaux, fondé par Casimir le Grand, doit être aussi rejetée, car au XIIIe siècle déjà on peut trouver dans les documents les noms d'une forme semblable (Swyczyniec, Svernicia, Sverincia). Il faut remarquer enfin la similitude entre ce nom de provenance incertaine, surtout dans ses notations anciennes que nous venons de citer, et de la forme Swarzyn (en allemand Schwerin), répandue dans les territoires slaves. Zwierzyniec et Półwsie n'avaient pas de population dense, surtout à cause de leur hydrographie. On a trouvé des traces des habitations antérieures à l'octroi du droit de la franchise uniquement le long des rues Zwierzyniecka et Kościuszkowa, car cette route ancienne courait parallèlement à la Vistule sur une digue naturelle qui était habitable. Après avoir pris la possession du territoire de Zwierzyniec et Półwsie Zwierzynieckie, les prémontrés l'aménagèrent très vite en accord avec les conditions naturelles. En profitant de la pente du terrain et de l'abondance des eaux on creusa une suite des étangs alignés le long d'un axe ouest-est et on construisit des moulins (dont un, situé sur un des bras de la Rudawa près de son embouchure dans la Vistule, est mentionné en 1366). On cultivait la vigne sur le versant de la colline de Bienheureuse Bronisława (ce qui est attesté au XVe siècle), et à son pied travaillait au XIVe siècle déjà une briqueterie utilisant les argiles de la région. L'assèchement progressif du terrain résultant de la régulation des

cours d'eau aussi bien que de l'action des facteurs naturels rendit possible la culture du sol. La terre fut lotie entre les colons asujettis au couvent et les métayers. Cette situation demeura inchangée en principe jusqu'au début du XXe siècle, sauf quelques perturbations, dues avant tout aux guerres, car les environs de la ville étaient toujours exposés aux campements des troupes etc. En 1509 le couvent offrit au roi Sigismond I un jardin, appelé le Grand Jardin, situé entre la Vistule et Nieciecza. Il devait être bientôt agrandi à la demande du roi. On ignore pourtant sa localisation précise et les changements ultérieurs du propriétaire.

La production agricole menée avec succès et les auberges rentables situées près de la route de Silésie et en même temps près du fleuve navigable rendaient ces terrains intéressants pour la noblesse et pour la bourgeoisie. Par suite de la cession des métayages, des héritages des terres prises en bail ou du rachat des dettes, Półwsie fut p.ex. au XVIe siècle peuplé par de nombreux gentilhommes et bourgeois (évêque de Cracovie Andrzej Zebrzydowski, châtelain de Wiślica Mikołaj Ligęza, archevêque de Léopol Stanisław Słomecki, Marcin Myszkowski de Mirów, l'orfèvre Olbracht Raszkowski, médecin du roi Jan Gemma et autres y avaient leurs manoirs). Au XVIIe siècle les choses allèrent si loin, que les prémontrés notèrent que dans Półwsie „le couvent n'a pas des contadins mais des seigneurs et messieurs les voisins”. Finalement, le couvent garda ses biens en entier, les utilisant d'après l'ancien usage. Au XIXe siècle, à côté des étangs et des moulins on peut y identifier deux fermes: l'une dite Ekonomia dans la proximité du couvent, et l'autre appelée Swoboda près de l'allée Krasiński actuelle. Ce ne fut que la loi d'affranchissement des paysans en 1848 qui apporta le premier changement important dans les possessions du couvent.

Avant cet événement encore, dans les années 1820–3 on éleva le tertre de Kościuszko (fig. 3) sur la colline Sikornik (appelée aussi Mont Sainte Bronisława), sur le terrain appartenant au couvent. Ce monument singulier fut réalisé d'après le projet de l'architecte Feliks Radwański et de son fils du même nom. Le tertre, grâce à sa situation pittoresque, est devenu un point important dans le panorama de Cracovie. Tout d'abord il suscitait des sentiments patriotiques, pour devenir avec le temps l'endroit préféré des excursions dans la banlieue, surtout quand Franciszek Ciesielski, habitant du village voisin Mydlniki, y fit construire une route à ses frais. Le couvent de Zwierzyniec accepta aussi de céder des terrains avoisinants pour y construire des habitations pour les descendants des soldats de Kościuszko, mais ce projet ne fut jamais réalisé. En 1846, après la révolution cracovienne la ville fut incorporée à l'Autriche, et après les révolutions européennes de 1848 l'empereur prit la décision de fortifier Cracovie. Bientôt les Autrichiens commencèrent les travaux et firent reculer la ligne des

remparts (datant probablement des années 1796–1802) qui courait le long des actuelles allées Słowacki, Mickiewicz, Krasiński, sur une enceinte parallèle qui entourait la ville. Le tertre de Kościuszko qui se trouvait dans la proche banlieue, devint alors la partie du fort Kościuszko, et l'armée s'accapara des terrains qui l'entouraient. Lors de la constructions des fortifications en briques dans les années 1850–54 on a démolit la chapelle en bois dédiée à bienheureuse Bronisława pour la remplacer par un petit sanctuaire néo-gothique en maçonnerie d'après le projet de l'architecte Feliks Księżarski, rattaché au fort et faisant son partie intégrale.

Des changements importants ont précédé l'incorporation administrative de Zwierzyniec et Półwie à Cracovie. Déjà dans les années 1907–12 la municipalité a procédé à la régularisation du réseau hydrographique, ce qui, avec le dessèchement naturel du sol a obligé les prémontrées et les paysans de la région à abandonner l'agriculture. A cette époque on a réglé le cours de la Rudawa près de son embouchure dans la Vistule dans la proximité du couvent des prémontrées, on a barré son lit principal qui traversait Błonia, on l'a comblé en partie, tandis que le cours de la rivière le long de la rue Retoryka a été recouvert. Avant l'incorporation du quartier à la ville on a commencé à élever des constructions du type urbain. La juridiction communale toujours en vigueur permettait de bâtir sans contrôle. Cette situation à Półwie avait éveillé déjà en 1888 l'inquiétude du journal „Czas”. Finalement, on a discipliné l'activité de construction, et on a organisé quelques concours pour ordonner les rues. On a racheté des Autrichiens en 1907 les terrains le long des anciens remparts de la forteresse (usités dans les années 1889–1911 comme le remblai du chemin de fer stratégique) ce qui a permis d'y aménager plus tard des parcelles pour la construction des maisons. Après l'incorporation du quartier à Cracovie on y a introduit la loi urbaine de construction. L'opinion des architectes devait pourtant céder devant celle des possesseurs et pour cette cause les bâtiments de l'allée Krasiński sont trop hauts pour qu'on puisse voir le panorama lointain sur le tertre de Kościuszko, ou bien, dans la direction opposée, la colline du Wawel.

Dans les anciennes terres du couvent de Zwierzyniec, en outre de la vieille route courant de la Porte de la Vistule à travers Nowy Świat, le long des rues Zwierzyniecka et Kościuszko, on a tracé plusieurs nouvelles rues et places qui n'adaptent qu'en partie le plan de l'échiquier. La majorité suit les lignes des anciens cours d'eau, parfois, comme c'est le cas de la rue Gontyna qui dessine un demi-cercle — on adapte la forme des anciennes fortifications en remblai. Plusieurs appellations traditionnelles ont survécu (p.ex. Plac na Stawach = La Place sur les Etangs). Les maisons de campagne et les gentilhommières ont cédé la place — dans la plupart de cas au XXe

siècle déjà — aux bâtiments qui sont alignés le long des rues, et ne se font pas remarquer — surtout dans Półwsie — ni par leur beauté ni par leur décor. L'édifice de Service des Eaux, élevé en 1907 dans la rue Senatorska fait une heureuse exception. On peut dire le même à propos de la rue Retoryka et du côté sud de la rue Piłsudski, où on a construit quelques beaux petits immeubles, en plupart d'après les projets de Teodor Talowski, Sławomir Odrzywolski et Władysław Ekielski. C'étaient entre autres des maisons privées des architectes, conçues dans un style fantaisiste issu de la Renaissance néerlandaise et allemande qui font un heureux contraste avec la monotonie des immeubles voisins. La partie occidentale de Zwierzyniec est située plus haut — on y trouve le cimetière de Salwator, un des plus pittoresques à Cracovie, et un quartier des villas. Il faut remarquer que la rue Gontyna déjà mentionnée, est un fragment d'une des premières colonies des villas en Pologne, bâtie par la Société des employés pour la construction des habitations au prix modéré. On a organisé en 1908 un concours pour l'aménagement de cette colonie et Tadeusz Niedzielski a reçu le premier prix, mais finalement on a réalisé le projet de Roman Bandurski et Szymon Weinberg qui avait eu le second prix. L'effet de ce concours est apprécié jusqu'aujourd'hui.

En 1907 on a construit une ligne de tramway le long de la rue Zwierzyniecka jusqu'au couvent des prémontrées, duquel on a pris à bail le terrain pour aménager le terminus (fig. 2). La facilité de communication et l'élargissement du terrain exempt de l'accise ont déterminé une prompte intégration avec la ville. Le quartier a reçu un nouveau point d'attraction, à côté du tertre de Kościuszko toujours très fréquenté. C'était le Jardin Zoologique, fondé en 1927 dans le Bois de Wola situé plus loin à l'ouest, offert à la ville par la Caisse d'Epargne de Cracovie.

Une brève intervalle dans l'activité de construction pendant la Première Guerre mondiale et l'autre, un peu plus longue causée par la Deuxième Guerre avaient laissé des vides dans ce terrain. On a construit donc dans les rues de Półwsie Zwierzynieckie et de Zwierzyniec dans les années 60 et 70 des immeubles dans le système de l'ainsi dit „plom-bage”. Au début des années 70 on a bâti des unités d'habitation dans la rue Senatorska et le grand magasin „Jubilat” au coin de l'allée Kasiński et de la rue Zwierzyniecka, pourvu d'une terrasse offrant une vue large; il n'est pas pourtant une réussite d'architecture.

Bien que liés d'une façon intégrale avec l'ancienne Cracovie, Zwierzyniec, et en certaine mesure Półwsie aussi, ont gardé leur caractère propre, qui permet de deviner le passé rural assez récent de ces quartiers. Les bâtiments qui sont en général plus bas que dans le centre même de Cracovie, et les petites maisons datant de la fin du siècle passé qui sont encore nombreuses, surtout dans Zwierzyniec, rappellent nettement ce passé. La géographie du terrain le rend très pittoresque, surtout dans sa partie ouest.

Blonia. — Les pâturages au nord de Zwierzyniec avaient primitivement la forme d'un coin placé dans la bifurcation de la Rudawa. Ce terrain fut probablement offert au couvent de Zwierzyniec par le prince Leszek le Blanc dans le 3e quart du XIIe siècle, et bientôt après les prémontrés et les prémontrées prirent sa possession (conf. l'histoire du couvent p. 10). En 1366 les prémontrées échangèrent avec la ville de Cracovie ces pâturages contre la maison appelée Bodzanowska rue Florianńska en gardant pour le couvent et pour ses sujets le droit de pâturage sur ce pré. Finalement, le roi Ladislas Jagiello incorpora Blonia à la ville en 1401, en conservant néanmoins le droit de pâturage. Malgré de nombreuses tentatives d'utilisation par des particuliers ou des constructions sur Blonia, entreprises par les conseillers municipaux (entre autres en 1512, 1629-35, 1859), le droit de pâturage et la défense de bâtir ont été maintenus. Lors de la régulation du réseau hydrographique de Cracovie dans les années 1907-12 on a comblé le lit de la Rudawa près de Blonia; en même temps la superficie du pré a diminué. Il demeure aujourd'hui un terrain de récréation pour les habitants de la ville.

traduit par Piotr Hordynski

INDEKS OSÓB

opracowała Joanna Daranowska-Łukaszewska

(Indeks niniejszy nie obejmuje ikonografii religijnej oraz nazwisk wchodzących w skład nazw ulic i instytucji. Nazwiska artystów i rzemieślników oznaczono kursywą)

Agapia, córka Piotra Włostowica, XIII
Anczyc Władysław Ludwik, pisarz, założyciel drukarni w Krakowie 64
Andrysowie Łazarz, drukarz krakowski 49
Appier Jean, zwany *Hanzelet*, rytownik francuski 48

Bacynski Stanisław, skryptor-iluminator, sekretarz króla Jana III 46
Bandurski Roman, architekt krakowski XVI
Baranowska Joanna, norbertanka 47
Baumgartner Johann Wolfgang, malarz, rysownik i rytownik augsburski 43
Benda Józef 53
Bianchi, medalier 32
Bobrownicka Helena, norbertanka 48
Bojanowski Kazimierz, złotnik krakowski 28
Bojarski Wojciech, zegarmistrz krakowski 33
Boner Seweryn, burgrabia i wielkorządca krakowski, starosta oświęcimski 42
Borkówna Dorota, norbertanka, skryptorka 46
Bosowska Dorota 42
Bronisława Odrowążówna (Prandocianka) bl. 2, 8
Bryszkiewicz Jacek, przeoryt zwierzyniecki 2, 27
Bryziński Wł., malarz 24
Buonarroti zob. *Michał Anioł*
Burkat Filip z Brzezin 42
Byszewski Teofil, przeoryt zwierzyniecki 8

Cempla-Dziadoń Ewa, malarka-konserwator 25
Cerbara N., medalier 32
Chrusnikiewicz Władysław, rzeźbiarz 64
Ciesielski Franciszek z Mydlnik, fundator drogi na Kopiec Kościuszki XIV

Ciężajlik St., malarz 26
CK, sygn. malarza *Kaspra Kurcza* zob. *Cramoisy Sebastian*, drukarz paryski 48
Cyprian, bp wrocławski 10
Cyrus-Sobolewski Jan 63
Cząkowski Józef, architekt krakowski XII
Czech Henryk, rytownik krakowski 47

Daleska Agnieszka, przeorysza norbertanek 45
Daniecki Ludwik, budowniczy 63
Darowski-Weryha Józef zob. Weryha-Darowski Józef
Daubker H., medalier 32
Dąbrowski E., malarz 24
Dembińska Elżbieta, księżka norbertanek 35, 38
Długosz Jan, historyk 59
Dobvaschovsky fr., malarz 20
Dominik od Jezusa i Marii zob. Ruzzoli
Drentwett Abraham, złotnik augsburski 30
Drozdecka Rozalia, norbertanka 47
Drozdowska Kunegunda 64
Dunajewski Albin, kardynał, bp krakowski 54, 67
Dymisiewicz Franciszek 31

Ekielski Władysław, architekt krakowski XVI
Eliasz Władysław, stolarz 7
Eliasz Wojciech, malarz krakowski 7
Engelbrecht Martin, rytownik augsburski 43

Faustyna 31
Filipkiewicz Stanisław, architekt krakowski XII
Fischinger Marianna, architekt VIII
Frączkiewicz Jan, pisarz religijny 48
Frydrychowski Mikołaj 42

- G.*, cecha probierza wrocławskiego 30
Galle Cornelis I., rytownik 43, 48
Galle Cornelis II., rytownik 20, 21, 43, 48
Galle Theodor., rytownik 20, 21, 48
Gulli Jan Nepomucen., rzeźbiarz krakowski 63
Gawlik Zygmunt., architekt krakowski 60
Gąsecki Mieczysław., malarz-konserwator 51
Gebhardłowa Joanna 63
Gedko (Gedeon)., bp krakowski 1, 10, 59
Gembala-Dauksza Maria., malarka-konserwatorka 51, 52
Gemma Jan Chrzeciel., dr medycyny, lekarz króla Zygmunta III XIV
Girometti., medalier 7
Giunta Luc' antonio ml., drukarz wenecki 47
Guintowie., drukarze weneccy 47
Głowacki Jan 52
Głowacki Wacław., złotnik i jubiler krakowski 52
Göz (Götz) Gotfryd Bernard., rytownik 47
Górcy zob. *Skrzyńska Małgorzata*
Górska Zofia., norbertanka 23
Grabkowska Wiktoria., księni norbertanek 43
Grabowska Anna., księni norbertanek 10, 12, 16, 44
Grabowska Katarzyna 64
Gramatyka Antoni., malarz krakowski 25, 26, 67
Grochowski Stanisław., ks., poeta religijny 49
Grzegorz XVI., papież 32
Grzybek Norbert 63

Hans von Vien., napis na misie 30
Hanusz (własc. Janusz)., książę oświęcimsko-zatorski 42
Hanzelet zob. *Appier Jean*
Hawrot Jerzy., archeolog 60
Hercok Ignacy., architekt krakowski XII
Hercokowa Anna z *Wespilów* 64
HP., sygn. rzeźbiarza 57
Hubicki Czesław., kapelan zwierzyniecki 46
Hukan Karol., rzeźbiarz krakowski 67
Humiecka Anna., norbertanka 28
Hynkówna Anna., norbertanka, halciarka 37

IK., sygn. *Jakuba Kervera* zob.
Illuminator collectarium katedry na Wawelu 44
IS., cecha złotnika 30
JR., cecha złotnika wiedeńskiego 31

Jacek Odrowąż św. 26
Jaksa., książę słowiński, władca Kopanicy, identyczny z tzw. *Jaksą* z *Miechowa* zięciem *Piotra Włostowica*, utożsamiany z *Jaksą* z rodu *Gryfitów* XIII. 1, 10, 26
Jakub., murarz 10, 18
Jan Chrzeciel., murarz, może identyczny z *Janem Chrzeciłem Petrucci* zob. 10, 18
Janke Johann Christoph Str., złotnik wrocławski 30
Janowski., pozłotnik 4, 7
Janowski Mikołaj., malarz 26
Jastrzębska Zuzanna., norbertanka 30
Jaworzyński Sebastian., budowniczy 54, 57, 67
Jenel de Sausenlofen Kazimierz 52
Jerynkiewicz Katarzyna 52
Jerynkiewicz Stanisław 52
Jędrzej., prepozyt zwierzyniecki 42
Jorczycki Kasper 42
Józef., stolarz 8

Kaczmarczyk Józef., ks., malarz-konserwator 27, 57
Kadulski Augustyn., murarz 19
Kaizer Jan., architekt 54
Kartarus Marius., drzeworytnik zapewne niemiecki, czynny w Rzymie 49
Katarzyna., księni norbertanek 42
Kausal Antoni., złotnik i brzoźnik krakowski 29, 32
Kazmierczyk Jan., kustosz zwierzyniecki 60, 61
Kazimierz Wielki., król polski XI, XIII
Kątska Dorota., księni norbertanek 2, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 23, 25, 26, 27, 37, 46, 48, 60, 62, 63
Kątska Zofia., księni norbertanek 4, 15, 22
Kempini Szymon., drukarz krakowski 48
Kerver Jakub., drukarz paryski 48
Kicińska Urszula., norbertanka, skryptorka 47
Kijowski Wacław., stolarz 8
Klauber Johann Baptist., rytownik augsburski 22, 43
Klauber Joseph., rytownik augsburski 22, 43
Klesch Cristoph., napis na misie 30
Kohel Zygmunt., opat norbertanów 46
Konarski Jan., bp krakowski 42
Konopkowie A.T. 30
Kopaczynski Franciszek., mosiężnik i medalier krakowski 64
Kordas Helena 32
Kornecka zob. *Polaczek-Kornecka Kornecki (Jakub).*, malarz 57
Kossakowska Norberta., księni norbertanek 2, 6, 26
Kossowski Henryk ojciec., rzeźbiarz krakowski 7
Kościuszko Tadeusz XIV
Kozanecki Jan., stolarz 8
Krzyżanowski Andrzej., architekt 3

- Książarski Feliks*, architekt krakowski XV, 54, 56, 57
- Kucharski Stefan*, stolarz 7, 27
- Kuczeńska Karolina*, księżniczka norbertanek 31
- Kuhn Teodor*, rzeźbiarz 8
- Kulakowski Tadeusz*, architekt 57
- Kuntze Tadeusz*, malarz 21
- Kurek Kasper*, malarz 37, 62
- Kurnatowski Mieczysław*, antykwar i medalier krakowski 32
- Langda Jerzy*, fotograf VIII
- Langman Bronisław syn*, rzeźbiarz 66
- Lassota Szczekowski Józef*, opat norbertanów w Sączu, skrypta (?) 46
- Latomus Jacobus*, pisarz 48
- Leo Juliusz*, ekonomista, prezydent miasta Krakowa X
- Leon XIII*, papież 32
- Leszek Biały*, książę krakowski i sandomierski XVII
- Lewkowicz Antoni*, złotnik krakowski 28
- Ligeża Mikołaj*, kasztelan wiślicki XIV
- Lipski Jan Aleksander*, kardynał, bp krakowski 26
- Liwinie N.* 32
- Lotther Melchior*, drukarz lipski 48
- Ludwik XIII*, król Francji 32
- Ludwik z Grenady*, pisarz religijny 49
- Lyzwińska Zofia* 32
- Łabajski*, stolarz 22
- Łagowski Michał*, stolarz 4, 5, 8
- Łukowska Dorota*, księżniczka norbertanek 2, 5, 10, 14, 24
- Łuszczewska Matylda* 52
- Łuszczkiewicz Władysław*, malarz krakowski XIII, 2, 6, 7, 21
- M.* cecha złotnika 32
- Machay Eugeniusz* 67
- Machay Ferdynand*, ksiądz, archiprezbiter kościoła Mariackiego w Krakowie 67
- Machay Józefa* 67
- Machay Karol* 67
- Majerski Ferdynand*, stolarz 56
- Majowska Ewa* 28
- Majowski Piotr* 28
- Makarewicz Antoni*, malarz 66
- Maksymilian Habsburg*, arcyksiążę, pretendent do tronu polskiego 2, 10, 60
- Maria Kazimiera Sobieska*, królowa polska, żona Jana III 46
- Massi Gasparo*, rytownik włoski 47
- Maslakiewicz-Brzozowska A.*, malarka 25
- Mateusz*, bp krakowski I
- Matusiński Jacek*, budowniczy 2, 11
- Matzke Franciszek (?)*, malarz 6, 15, 18, 20
- Mauder*, złotnik 28
- Mayburger Józef*, malarz 26
- Mączyński Franciszek*, architekt krakowski XII
- Merlen van Theodor I lub II*, rytownik antwerpski 43
- Miarczyński Wiktor*, budowniczy 53
- Michalski Karol*, profesor hebdowski 8
- Michał Anioł Buonarroti* 24
- Michalkowa Joanna* 63
- Michniewski Antoni*, złotnik krakowski 28, 30, 31
- Mikołaj z Kamiennego*, prepozyt zwierzyniecki 42
- Modelski Tomasz* 31
- Molitor Franciszek Ignacy*, malarz 4, 23
- Moraczewski Maciej*, architekt krakowski XII
- Moretus Baltazar*, drukarz antwerpski 47
- Moskal Piotr*, malarz 6
- MP*, sygnatura malarza 21
- Myszkowski Marcin z Mirowa*, stolnik i burgrabia krakowski XIV
- Neringh Malcher*, drukarz poznański 49
- Neuss J.L.*, medalier augsburski 32
- Niedzielski Tadeusz*, architekt XVI
- Niedzwiecki Józef*, właściciel fabryki wyrobów ceramicznych w Krakowie 16, 17
- Nittmanówna Antonina* 31
- Nizeruński Stanisław* 24
- Noblin Henri*, rytownik paryski 48
- NS*, cecha złotnika 30
- Nykowski Tomasz*, prepozyt kościoła Bożego Miłosierdzia 52
- Oborska Teresa*, malarka 7
- Oborski Mikołaj*, bp laodycki, sufragan krakowski 2, 29, 60
- Oborski Tomasz*, bp laodycki, sufragan krakowski 2, 60
- Ochman*, malarz 24
- Odrowąż Iwo bl.*, bp krakowski 10
- Odrzywolski Sławomir*, architekt krakowski XVI, 2, 22
- Olsov...* Antoni, stolarz 65
- Oraczowska Justyna*, księżniczka norbertanek 2, 10, 22, 26, 28, 29, 37, 40, 41, 42, 45, 46, 65
- Osterwa Juliusz*, wł. Małuszek, aktor 67
- Ostrzeszewicz Barbara* 63
- Ostrzeszewicz Jan* 63
- Otfinowska Brygida (Teresa)*, księżniczka norbertanek 2, 28, 30, 33, 42, 44
- Otfinowska Eufemia*, księżniczka norbertanek 13, 26, 30, 39, 41, 43, 45
- Otfinowska Magdalena*, księżniczka norbertanek 2, 4, 5, 6, 8, 22, 26, 33, 36, 39, 43, 44, 60
- Otfinowska Teresa* identyczna z Brygidą Otfinowską zob.
- Pabisiaś Antoni*, malarz krakowski 62
- Pakuszowski Jan* 51

- Paprocki Stanisław, prepozyt kościoła Bożego Miłosierdzia 52
 Pawlikowski Józef 64
 Pawłowski Józef, proboszcz w Sławęcinie 8
Perin Pierre syn, drukarz w Verdun 47
Petel Stanisław, stolarz 8
Perini Jan Chrzeciel, murarz, może identyczny z *Janem Chrzecielem* murarzem zob.
Pfeffel Johann Andreas ojciec lub syn, rytownik augsburski 43
 Piasecka Wiktoria, księni norbertanek 16, 28, 30, 34
 Piątkowscy 67
 Piechna, przeorysza norbertanek 1
 Pierzchałanka Jadwiga, przeorysza norbertanek w Busku 45
 Piotr Włostowiec ze Skrzynna z rodu Łabędziów XIII, 59
Piotrkowczyk Andrzej, drukarz krakowski 49
 Piotrowski Jan 63
 Pius IX, papież 32
Plantin Christopher, drukarz antwerpski 48
Pochwański Kasper, malarz 25
Pochwański Władysław, malarz 21
 Podgórski Jan, proboszcz zwierzyniecki 63
Pokutyński Józef, architekt krakowski XII
 Polaczek-Kornecka Janina z Wasilkowskich 64
 Poniatowska Petronela, księni norbertanek 21, 25, 26, 30, 43, 47
Poppe Cornelius, złotnik augsburski 30
Porebski Łukasz, malarz 24
Przebowski Andrzej, konserwator 52
 Powodowski Hieronim, kaznodzieja polityczny 49
 Prandota Anna z Jaksów, matka bl. Bronisławy Odrowążówny 26
 Prandota Bonawentura, bp krakowski 26
 Prandota Stanisław, ojciec bl. Bronisławy Odrowążówny 26
Przebindowski Józef, rzeźbiarz 64
Przykowski Jan, geometra 44
 Rabsztyńska Marianna, księni norbertanek 2, 14, 20, 30
Rachtan Adam, konserwator 52
Rachtan Stanisław, konserwator 3, 15, 20
Radwański Andrzej, malarz krakowski 25, 26
Radwański Feliks ojciec, architekt krakowski XIV
Radwański Feliks syn, architekt krakowski XIV
 Radziwiłł Jerzy, kardynał, bp krakowski 22
 Radziwiłł Mikołaj Krzysztof zw. Sierotką, książę, pamiętnikarz 49
Rafael Santi, malarz 6
Raszkowski Olbracht, złotnik krakowski XIV
RG, sygnatura malarza 26
 Ricci Mateusz, pisarz 49
 Rodriguez Jan, pisarz 49
 Rodulphus Mikołaj, generał dominikanów 42
 Rojowski Jakub, kasztelan wislicki 8
 Roman Tomasz, norbertanin, pisarz religijny 48
 Rosignoli [Rosignoliusz] Bernardyn, jezuita, pisarz religijny 49
Rossowski Władysław, malarz 7
 Roth Jan, bp wrocławski 49
 Rother Wiktoria 32
 Rudnicka Marianna, norbertanka 60
 Rusiecka Katarzyna, norbertanka 46
 Ruzzola Dominik od Jezusa i Marii, generał karmelitów bosych 47
Rybicki Jan, norbertanin, skryptor-illuminator 45
 Rzyńska Syarda, księni norbertanek 3, 11
 Rzeszowska Katarzyna, norbertanka, kantorka zwierzyniecka 44
Salvi Giovanni Battista zw. *Sassoferrato*, malarz 24
 Samek Jan, historyk sztuki VII
Samulski Adam Benedykt, budowniczy 19
Sure Józef, architekt, wiceprezydent miasta Krakowa XII
Sassoferrato zob. *Salvi*
Schedl Krzysztof, drukarz krakowski 49
Schiller, bracia, witrażownicy w Wiedniu 56
Scotin Jean Baptiste, rytownik paryski 47
Seidan F., medalier 32
Serbinski Antoni, malarz 26
Siebeneyer Jakub, drukarz krakowski 48
Sierakowski Sebastian, ksiądz, architekt 2, 4, 6
Siffert W., malarz 26
Sikorski, murarz 4
 Skrzyńska Urszula 63
 Skrzyńska z Górskich Małgorzata 63
 Skrzyński Kazimierz 63
 SL, cecha złotnika 28
 Slomecki Stanisław, abp lwowski XIV
 Słupnicka Anna, księni norbertanek 42
 Słupnicka Karolina, księni norbertanek 41
 Słupski Stanisław ze Stryszowa 42
 Sobolewski zob. *Cyrus-Sobolewski*
 Sokalska Rozalia 63
Stachowicz Michał, malarz 43
Stachowicz Teodor Baltazar, malarz 43
Stachowska Barbara, architekt VIII
Stadler Andreas, drukarz w Kempten 48
 Starowski Szymon, pisarz religijny 49
 Stary Zygmunt, generał norbertanów 28
Staszczek Adam, kowal 3
 Sterre van der Jan Chryzostom, pisarz religijny 20, 48
 Stobiecka Ewa, księni norbertanek 2, 7, 8, 29, 39, 44, 60, 64

- Strykowski Tadeusz*, architekt krakowski XII
Strzała Magdalena 42
Strzała Mikołaj 42
Strzałkowski Stanisław, karmelita 25
Strzebiński Andrzej, skrytor-iluminator 46
Sturm Hirszteld Bayer Emma 64
Studniarka Elżbieta 28
Stwos Wit, rzeźbiarz 27, 66
Suchodębski Herman, prepozyt zwierzyniecki 26
Suchodolski, malarz 26
Swan S., rzeźbiarz 64
Szarffenberger Jan, drukarz krakowski 49
Szaszowski Jakub 42
Szembek Stanisław, bp sufragan krakowski, abp gnieźnieński 65
Szemik A., malarz 52
Szeps Mateusz, snycerz i sztukator 4, 6, 7
Szenberg Maria 31
Szymańska Anna 32
Ślondziński Ludomir, malarz wileński 66
Śleszowski Piotr z Gieraltowa 42
Śnieżyńska-Stolot Ewa, historyk sztuki VII–VIII
Świerczkowska Rozalia, przeorysza norbertanek 33
Talowski Teodor, architekt krakowski XIII, XVI
Teliga Karol, ksiądz, profesor Akademii Krakowskiej 8, 28
Tkacz Kazimiera, felicjanka 56
Tombinski Jan, stolarz 7
Trevano Jan, architekt 10, 18
Truszkowska Maria Angela bl., felicjanka 56
Tupy Eugeniusz, norbertanin, proboszcz zwierzyniecki 26
Tworowski Wacław, proboszcz zwierzyniecki 4
Uchtowicz Piotr 63
Unierzycki Józef, malarz 8
Urbaniska Zofia, ksieni norbertanek 2, 7, 22, 38, 46, 63
Vien von Hans zob. *Hans von Vien*
Waagus Joseph, wydawca augsburski i monachijski 43
Wacław, prepozyt zwierzyniecki 1
Wakulski Kazimierz, rzeźbiarz 67
Walczyński Stanisław 64
Warczewski Władysław, budowniczy 50
Warszewicki Stanisław, jezuita, pisarz religijny 49
Wasieńska Febronia, norbertanka, skryptorka-iluminatorka 46
Wasilkowscy zob. *Polaczek-Kornecka Janna*
Waxman Wincenty 63
Wągrowa Magdalena, ksieni norbertanek 41, 43
Weinberg Szymon, architekt XVI
Weiss Ed. E., malarz 25
Weryha-Darowski Józef 63
Wespilowie zob. *Hercokowa Anna*
Wesławiewicz Stanisław, złotnik krakowski 32
Wierix Hieronim, rytmownik antwerpski 24
Wiktoryn br., dominikanin, skryptor-iluminator 44
Wilczyński Franciszek, budowniczy 67
Wilezyński Jan 64
Wilk Piotr, budowniczy 3
Wikowski Kasper, pisarz religijny 49
Winiczek Mikołaj 42
Władysław Jagiello, król polski XVII
Włostowiec Piotr zob. *Piotr Włostowiec*
Wojnarowska Wanda, malarka 56
Wolbromski Wojciech, norbertanin, skryptor-iluminator 45
Wolub Jan, drukarz poznański 49
Wolski Piotr Norbert, prepozyt zwierzyniecki, kanonik kaliski 8
Wuchalsz [Unchalus. Wuchalski] Jan Leopolda, jezuita, pisarz religijny 48
Wysocki Szymon, jezuita, tłumacz pism religijnych 49
Zagórski Maciej, proboszcz zwierzyniecki 46
Zajacek Norberta, ksieni norbertanek 2, 21, 22, 32
Zaluski Andrzej Stanisław Kostka, bp krakowski 26
Zameyski Adam, złotnik 32
Zaplatański Piotr 63
Zapolska Anna, ksieni norbertanek 2, 10, 46, 60
Zaremba Karol, architekt 54
Zarudzka Salomea 21, 25
Zarudzi Kazimierz 21, 25
Zbójowska Helena, ksieni norbertanek 2, 39
Zebrzydowski Andrzej, bp krakowski XIV
Zembaczynski Antoni, malarz 51
Zeydler Hieronim, opat norbertanów w Pradze na Strahowie 29, 32, 33
Zim Wiktor, architekt 60
Zubrzycki Jan 42
Zubrzycki Jan Sus, architekt krakowski 50, 53
Zygmunt I Stary, król polski XIV, 42
Zygmunt II August, król polski 42
Żarska Eufemia, ksieni norbertanek 22, 26
Żebrski Michał, zegarmistrz krakowski 33
Żebrowski Teofil, budowniczy, inżynier, archeolog XI
Zukowski Jan z Bystrzycy 50, 53

TABLE DES MATIERES

Note d'éditeur	VII
Précis du développement urbanistique par Joanna Daranowska-Lukaszewska . . .	IX
Liste des abréviations	XX
 Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste et couvent des prémontrées, préparé par Ewa Snieżyńska-Stolotowa et Joanna Daranowska-Lukaszewska	
Histoire	1
A. Eglise	1
Architecture	3
Ameublement	6
Tableaux, sculptures, épitaphes	8
B. Couvent	10
Histoire	10
Architecture	11
Ameublement	20
Orfèvrerie	27
Tissus et broderies	33
Archives	42
Bibliothèque	44
 Eglise de la Miséricorde Divine et la maison près de l'église, préparé par Renata Henoch-Marendziuk	
A. Eglise	50
Histoire	50
Architecture	50
Ameublement	51
Orfèvrerie	52
Tissus	52
B. Maison près de l'église	53
 Eglise du Coeur Immaculé de la Vierge Marie et le couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice, préparé par Renata Henoch-Marendziuk	
A. Eglise	54
Histoire	54
Architecture	54
Ameublement	56

B. Couvent	56
Ameublement	57
Orfèvrerie	58
Eglise Saint-Sauveur, préparé par Joanna Daranowska-Lukaszewska	
Histoire	59
Architecture	61
Ameublement	62
Chapelle SS. Marguerite et Judith, préparé par Joanna Daranowska-Lukaszewska	
Histoire	65
Architecture	65
Ameublement	65
Cimetière de Salvator, préparé par Joanna Daranowska-Lukaszewska	
Cimetière	67
Bibliographie	68
Précis du développement urbanistique par Joanna Daranowska-Lukaszewska	74
Index des noms préparé par Joanna Daranowska-Lukaszewska	83
Table des matières	88

KATALOG
ZABYTKÓW SZTUKI
W POLSCE

CATALOGUE DES MONUMENTS D'ART EN POLOGNE

TOME IV°
VILLE DE CRACOVIE

SEPTIÈME PARTIE
ZWIERZYNIEC, NOWY ŚWIAT,
PÓLWSIE ZWIERZYNIECKIE
ÉGLISES ET MONASTÈRES

RÉDIGÉ PAR
JOANNA DARANOWSKA-LUKASZEWSKA
ET RENATA HENOCH-MARENDZIUK

ILLUSTRATIONS

INSTITUT DE L'ART
DE L'ACADÉMIE POLONAISE DES SCIENCES
WARSZAWA 1995

KATALOG ZABYTKÓW SZTUKI W POLSCE

TOM IV
MIASTO KRAKÓW

CZĘŚĆ VII
ZWIERZYNIĘC, NOWY ŚWIAT,
PÓŁWSIE ZWIERZYNIĘCKIE
KOŚCIOŁY I KLASZTORY

POD REDAKCJĄ
JOANNY DARANOWSKIEJ-ŁUKASZEWSKIEJ
I RENATY HENOCH-MARENDZIUK

ILUSTRACJE

INSTYTUT SZTUKI
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WARSZAWA 1995

WYKONANO W PRACOWNI INWENTARYZACJI
ZABYTEKÓW MIASTA KRAKOWA

CZEŚĆ ILUSTRACYJNĄ OPRACOWAŁA
JOANNA DARANOWSKA-ŁUKASZEWSKA
PRZY WSPÓŁPRACY RENATY HENOCH-MARENDZIUK

Recenzenci:
WOJCIECH BAŁUS, JERZY RAJMAN

ISBN 83-85938-95-8

KATALOG ZABYTEKÓW SZTUKI W POLSCE

Redakcja Naczelna:
JERZY Z. ŁOZIŃSKI
MARIA KAŁAMAJSKA-SAEED

Redakcja mieści się w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk:
Warszawa, Długa 28 (Zakład Inwentaryzacji Zabytków), Kraków,
Wawel 7 (Pracownia Instytutu Sztuki PAN w Krakowie, Zespół
Inwentaryzacji Zabytków)

Wydanie publikacji finansowane
przez Fundację na rzecz Nauki
oraz Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miasta Krakowa

ILUSTRACJE

FOTOGRAFIE WYKONALI:

J. LANGDA (fig. 1, 4–525), Z. SIEMASZKO
(fig. 2), W. STĘPIEŃ (fig. 3). Klisze zdjęć
J. LANGDY w INSTYTUCIE SZTUKI POL-
SKIEJ AKADEMII NAUK w Warszawie.
pozostałe w OŚRODKU DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW w Warszawie.

ARCHITEKTURA

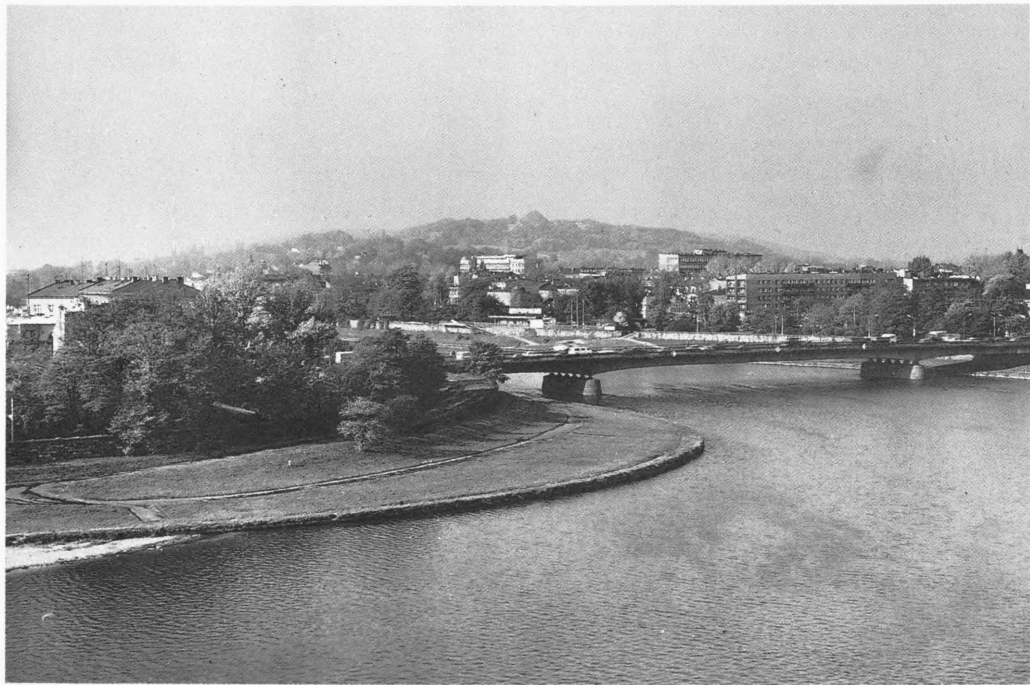

Fig. 1. Nowy Świat i Zwierzyniec. Widok od pd.-wsch. (s. IX).

Fig. 2. Zwierzyniec. Widok z lotu ptaka na kościół i klasztor norbertanek oraz pętlę tramwajową przy ul. Kościuszki (s. 1).

Fig. 3. Zwierzyniec. Widok z lotu ptaka na Kopiec Kościuszki (s. XIV).

Fig. 4. Kościół Salwatora, ok. poł. lub 2. poł. w. XII, nawa i wieża I. ćw. w. XVII. Widok od pn.-zach. (s. 61, 62).

Fig. 5. Kościół Salwatora, ok. poł. lub 2. poł. w. XII, nawa i wieża I. ćw. w. XVII. Widok od pd. (s. 61).

Fig. 6. Kościół Salwatora, ok. poł. lub 2. poł. w. XII, nawy i wieża i. cw. w. XVII. Widok od pd.-wsch. (s. 61).

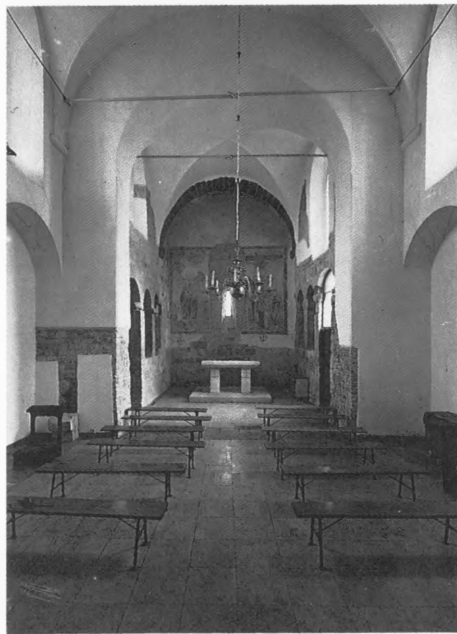

Fig. 7. Kościół Salvatora, ok. poł. lub 2. poł. w. XII, nawa I. ćw. w. XVII. Wnętrze, widok w kierunku prezbiterium (s. 61).

Fig. 8. Kościół Salvatora, nawa I. ćw. w. XVII. Wnętrze, widok w kierunku chóru muzycznego (s. 61).

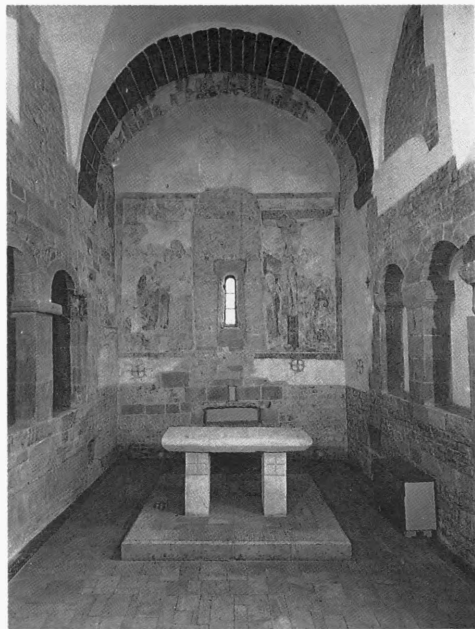

Fig. 9. Kościół Salvatora. Wnętrze prezbiterium, ok. poł. lub 2. poł. w. XII, częściowo rekonstruowane ok. 1970 (s. 61).

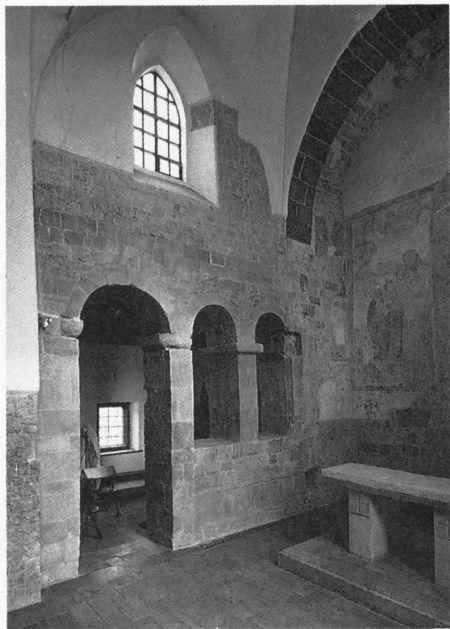

Fig. 10. Kościół Salvatora. Prezbiterium, biforium w ścianie pn., ok. poł. lub 2. poł. w. XII, częściowo rekonstruowane ok. 1970 (s. 61).

Fig. 11. Klasztor norbertanek, 1610–20. z kościołem ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela, ok. 1259. 1595–1604. Widok od pd. przez Wisłę (s. 1, 11).

Fig. 12. Klasztor norbertanek, 1610–20, z kościołem ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela, ok. 1259, 1595–1604, wieża pn. 1613 i 1775–78.
Widok od pn.-zach. (s. 1).

Fig. 13. Klasztor norbertanek, 1610–20, z kościołem Śś. Augustyna i Jana Chrzciciela, ok. 1259, 1595–1604. Widok od pd. (s. 1, 11).

Fig. 14. Klasztor norbertanek, 1610–20, z kościołem ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzyciela, ok. 1259. 1595–1604, wieża pn. 1613 i 1775–78.
Widok od pn.-zach. (s. 1, 11).

Fig. 15. Kościół Śś. Augustyna i Jana Chrzciciela, ok. 1259, 1595–1604, wieża pn. 1613 i 1775–78. Widok od pn.-wsch. (s. 5)

Fig. 16. Klasztor norbertanek. Skrzydło pd. 1608–10 i wieża bramna przy dziedzińcu. Widok od pd.-wsch. (s. 14).

Fig. 17. Klasztor norbertanek, elewacja wsch. skrzydła pn. 1610–20 (?) przy dziedzińcu (s. 11).

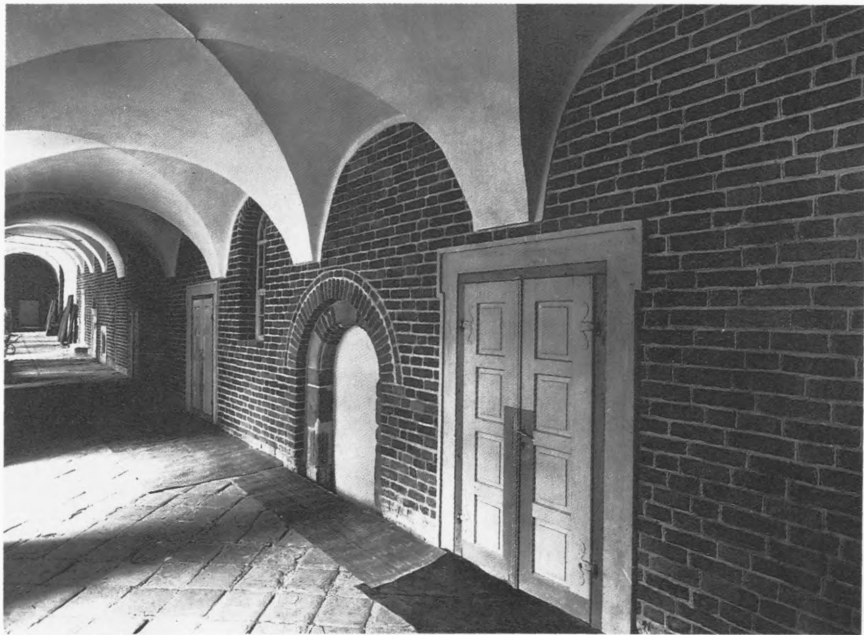

Fig. 18. Klasztor norbertanek. Skrzydło pn. pierwszego wirydarza, w. XII i 2. poł. w. XIII, przebudowane 1604–08. Krużganek, fragment ściany pn. (s. 15).

Fig. 19. Klasztor norbertanek. Skrzydło pn. pierwszego wirydarza, w. XII i 2. poł. w. XIII, przebudowane 1604–08. Krużganek, fragment ściany pn. (s. 15).

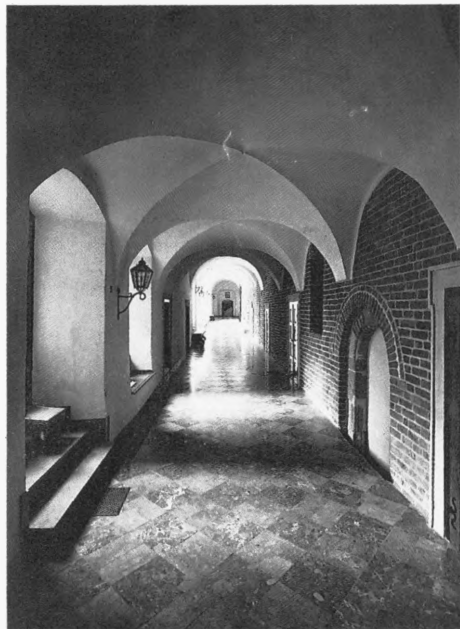

Fig. 20. Klasztor norbertanek. Skrzydło pn. pierwszego wirydarza, w. XII i 2. poł. w. XIII, przebudowane 1604–08. Krużganek (s. 15).

Fig. 21. Klasztor norbertanek. Skrzydło pn. pierwszego wirydarza. Krużganek, portal 2. poł. w. XIII (s. 15).

Fig. 22. Klasztor norbertanek. Skrzydło pn. pierwszego wirydarza. Krużganek, fragment portalu 2. poł. w. XIII (s. 15).

Fig. 23. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Kruchta
pn., portal 2. poł. w. XIII (s. 4).

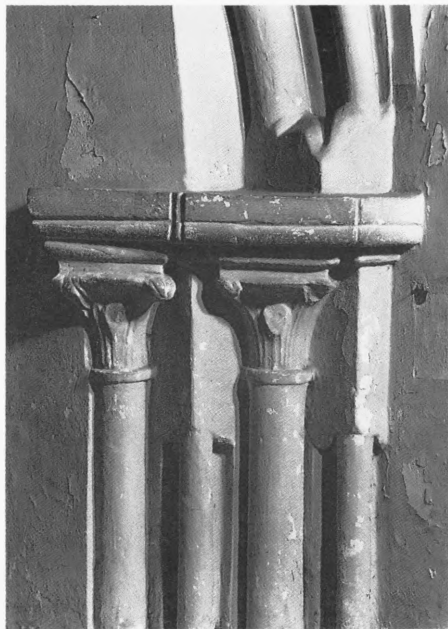

Fig. 24. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Kruchta
pn., fragment portalu 2. poł. w. XIII (s. 4).

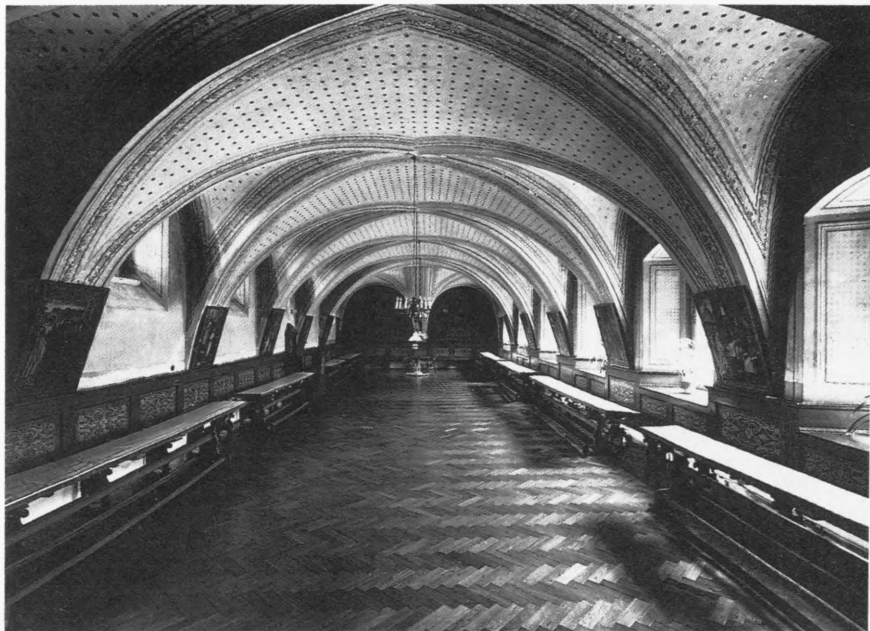

Fig. 25. Klasztor norbertanek. Wnętrze refektarza. 1608 – 10. arch. *Jan Trevano* (s. 18).

Fig. 26. Klasztor norbertanek. Skrzydło zach. pierwszego wirydarza, 1527. przekształcone 1604–08 i 1608–10, arch. *Jan Trevano*. Korytarz, tzw. szerszy dormitarz, na piętrze (s. 17).

Fig. 27. Klasztor norbertanek. Skrzydło pn. drugiego wirydarza, 1608–10, arch. *Jan Trevano*. Korytarz na piętrze (s. 18).

Fig. 28. Kościół ŚS. Augustyna i Jana Chrzciciela, ok. 1259, 1595–1604, ok. 1665. Widok od pd.-wsch. (s. 3).

Fig. 29. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela, ok. 1259, 1595 – 1604, ok. 1665. Wnętrze, widok w kierunku chóru zakonnego (s. 3).

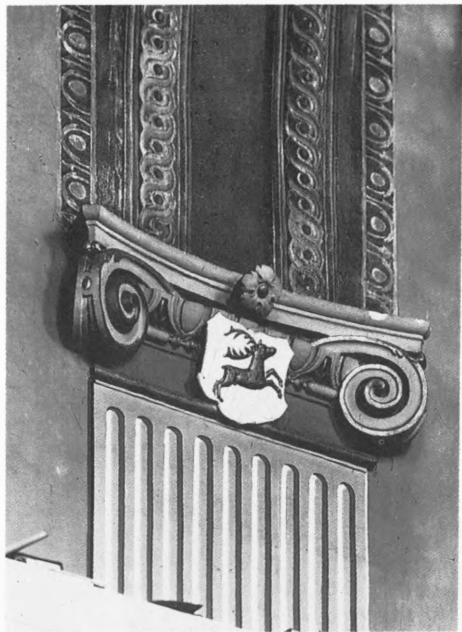

Fig. 30. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Prezbiterium, kapitel pilastra z herbem Brochwicz 1595–1604 (s. 4).

Fig. 31. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Nawa, fragment artykulacji ścian, ok. 1665 (s. 3).

Fig. 32. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Wnętrze prezbiterium 1777. arch. *Sebastian Sierakowski* (s. 4).

Fig. 33. Dom prebendalny i kościół Bożego Miłosierdzia, 1626–29, 1655, przebudowane 1906–10, arch. *Władysław Warcewski*. Widok od pn.-wsch. (s. 53)

Fig. 34. Kościół Bożego Miłosierdzia, 1626–29, 1655, i dom prebendalny, przebudowane 1906–10, arch. *Władysław Warcewski*. Widok od pn.-zach. (s. 53).

Fig. 35. Kościół Bożego Miłosierdzia, 1626–29, 1655 i 1906.
Fasada (s. 50).

Fig. 36. Kościół Bożego Miłosierdzia, 1626–29, 1655 i 1906.
Wnętrze, widok w kierunku ołtarza głównego (s. 50).

Fig. 37. Kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny i klasztor felicianek, 1884, arch. *Feliks Księżarski i Sebastian Jaworzyński*, widok od zach. (s. 54).

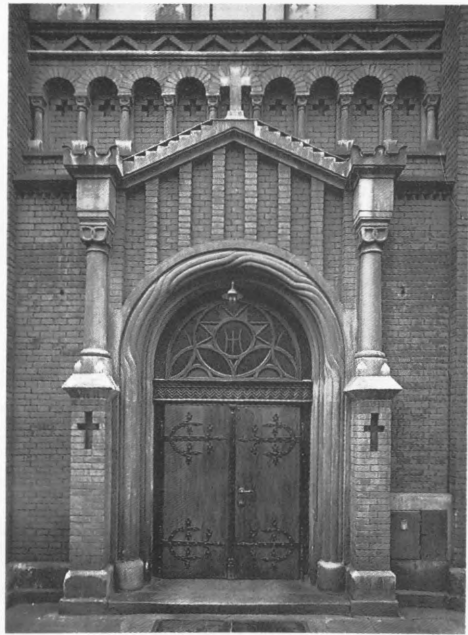

Fig. 38. Kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny, portal główny 1884, arch. *Feliks Księżarski i Sebastian Jaworzyński* (s. 56).

Fig. 39. Kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny, 1884, arch. *Feliks Księżarski i Sebastian Jaworzyński*.
Widok w kierunku ołtarza głównego (s. 54).

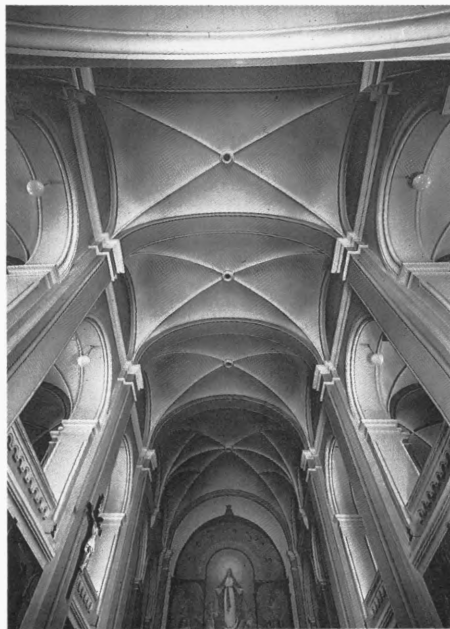

Fig. 40. Kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny, 1884, arch. *Feliks Księżarski i Sebastian Jaworzyński*.
Sklepienie nawy głównej i prezbiterium (s. 56).

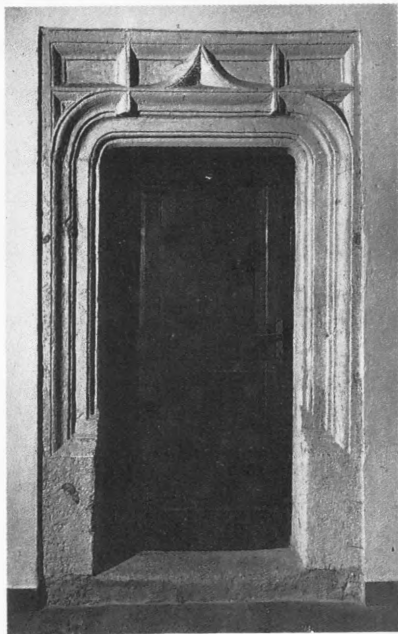

Fig. 41. Klasztor norbertanek, skrzydło zach. przy dziedzińcu, portal 2. poł. w. XV (s. 12).

Fig. 42. Kościół Salwatora. Portal zach. do nawy I. ćw. w. XVII (s. 62).

Fig. 43. Kościół Salwatora. Portal zach. w wieży I. ćw. w. XVII
(s. 62).

Fig. 44. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Prezbiterium, portal 1658 (?) z drzwiami 1777 (s. 5).

Fig. 45. Kościół Bożego Miłosierdzia, portal główny 1910.
arch. Jan Sas-Zubrzycki (s. 50).

Fig. 46. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela.
Nawa, drzwi do spowiednicy 1728 (s. 5).

Fig. 47. Klasztor norbertanek. Skrzydło pn. pierwszego wirydarza. Drzwi z chóru zakonnego do korytarzyka 1726 (?) (s. 16).

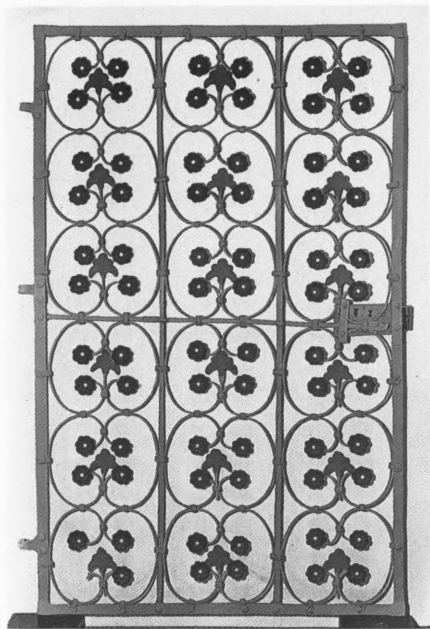

Fig. 48. Klasztor norbertanek. Skrzydło pn. pierwszego wirydarza. Krata w wejściu z chóru zakonnego do kapitułarza 1735 (s. 16).

Fig. 49 – 50. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Nawa, okna tzw. komunne, z kratami 1728 (s. 4).

Fig. 51. Kościół Bożego Miłosierdzia. Zamek w drzwiach do zakrystii 2. lub 3. ćw. w. XVII (s. 50).

Fig. 52. Klasztor norbertanek. Skrzydło pn. pierwszego wirydarza. Posadzka intarsjowana w chórze zakonnym 1726 (s. 15).

Fig. 53. Kaplica ŚŚ. Małgorzaty i Judyty 1690. Widok od pd.
(s. 65).

Fig. 54. Kaplica ŚŚ. Małgorzaty i Judyty 1690. Wejście od
pd. (s. 65).

WYPOSAŻENIE WNĘTRZ

Fig. 55. Kaplica ŚŚ. Małgorzaty i Judyty. Ołtarz główny, l. poł. w. XVII (s. 65).

Fig. 56. Kościół Bożego Miłosierdzia. Ołtarz główny, przed 1665 (s. 51).

Fig. 57. Klasztor norbertanek. Ołtarz w korytarzu na piętrze, 1. ćw. w. XVII, uzupełniony w. XVIII (s. 22).

Fig. 58. Kościół Salvatora. Ołtarz w nawie, 4. ćw. w. XVII (s. 62).

Fig. 59. Klasztor norbertanek. Ołtarz w kaplicy zmarłych, ok. poł. w. XVIII (s. 20).

Fig. 60. Klasztor norbertanek. Ołtarz w chórze zakonnym, 1718–26 (s. 20).

Fig. 61. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Ołtarz w nawie, ok. poł. w. XVIII (s. 7).

Fig. 62. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Ołtarz przy tęczy, ok. poł. w. XVIII (s. 7).

Fig. 63. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Ołtarz w nawie, ok. poł. w. XVIII (s. 7).

Fig. 64. Kościół Bożego Miłosierdzia. Ołtarz przy tęczy, 2. ćw. w. XVII (s. 51).

Fig. 65. Kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny. Ołtarz w nawie bocznej, 1884. wyk. *Ferdynand Majerski*. (s. 56).

Fig. 66. Kościół Salwatora. Ambona zewnętrzna przy pd. ścianie prezbiterium, 1605 (s. 61).

Fig. 67. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Ambona, 1876, wyk. Jan Tombiński i Władysław Eliasz (s. 7).

Fig. 68. Kościół Salwatora. Ambona.
1. ćw. w. XVII (s. 62).

Fig. 69. Kościół Bożego Miłosierdzia.
Ambona, 4. ćw. w. XVII (s. 51).

Fig. 70. Kościół Salwatora. Chór muzyczny, 1. poł. w. XVII (s. 62).

Fig. 71. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Szafa organowa w prezbiterium, ok. 1777, arch. *Sebastian Sierakowski* (s. 70).

Fig. 72. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela, Kinkiet w nawie, l. poł. w. XVIII (s. 8).

Fig. 73. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciela.
Chrzcielnica, 2. poł. w. XVIII (s. 7).

Fig. 74. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciela.
Lawaterz, 1696 (s. 7).

Fig. 75. Klasztor norbertanek. Tron ksieni w chórze zakonnym, 1673 (s. 21).

Fig. 76. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Wyposażenie zakrystii, 1776, stolarz *Michał Łagowski* (s. 8).

Fig. 77. Klasztor norbertanek. Szafa, 1. ćw. w. XVII (s. 23).

Fig. 78. Klasztor norbertanek. Katedra lektorki, ok. 1700 (s. 22).

Fig. 79. Klasztor norbertanek. Skrzynia, w. XVI/XVII (s. 23).

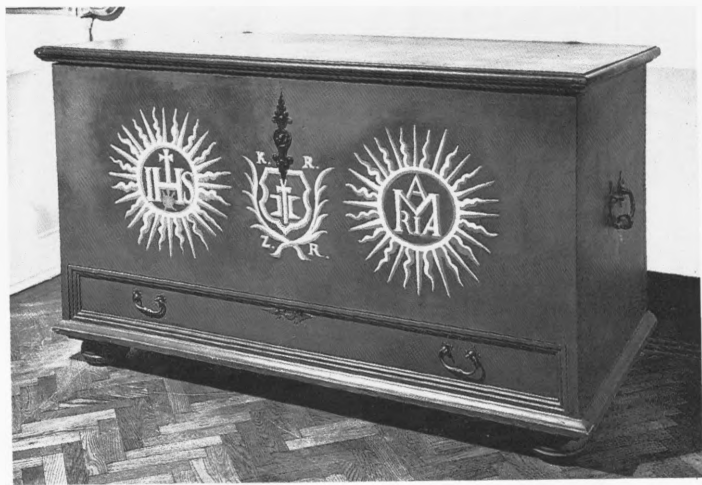

Fig. 80. Klasztor norbertanek. Skrzynia, w. XVII (s. 23).

Fig. 81. Klasztor norbertanek. Sepet, w. XVII (s. 23).

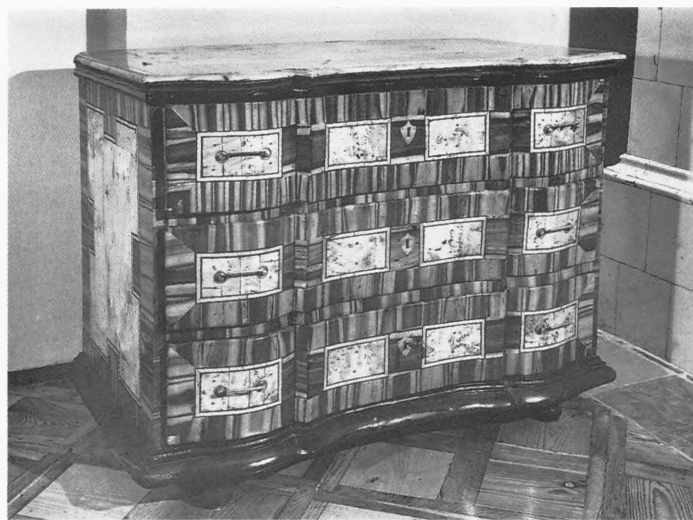

Fig. 82. Klasztor norbertanek. Komoda, ok. poł. w. XVIII (s. 23).

Fig. 83. Klasztor norbertanek. Feretron, 2. poł. w. XVIII
(s.22).

Fig. 84. Klasztor norbertanek. Feretron, 2. poł. w. XVIII
(s. 22).

Fig. 85. Klasztor norbertanek. Stolik tzw. tripod, 3. ćw. w. XIX
(s. 23).

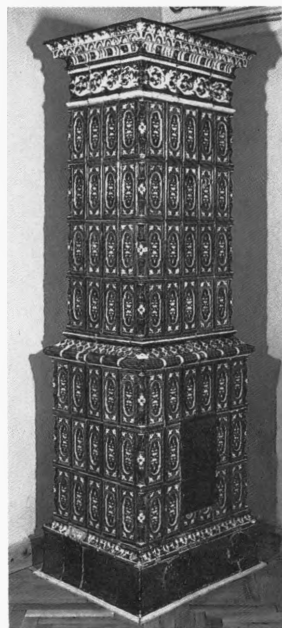

Fig. 86. Klasztor norbertanek. Piec
w sali rekreacyjnej, ok. 1880 (s. 17).

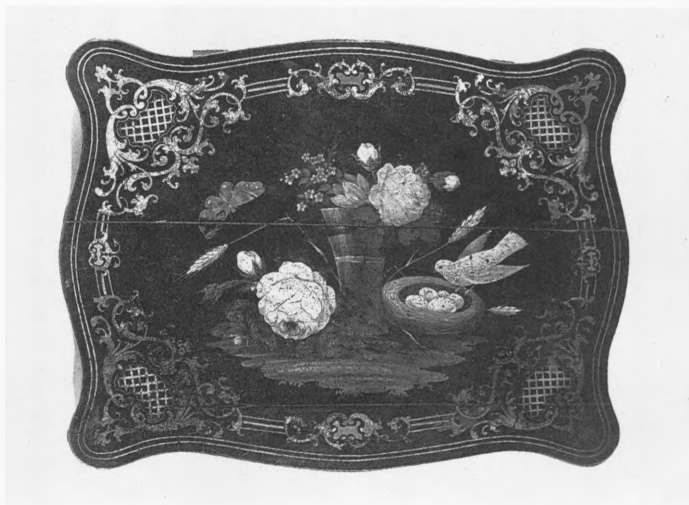

Fig. 87. Klasztor norbertanek. Stolik tzw. tripod, 3. ćw. w. XIX, blat (s. 23).

Fig. 88. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Fragment szafy intarsjowanej w zakrystii.
1776, stolarz *Michał Łagowski* (s. 8).

MALARSTWO I GRAFIKA

Fig. 89. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Św. Jan Chrzciciel, malowidło ścienne w ołtarzu głównym, 1876, mal. Władysław Łuszczkiewicz (s. 6).

Fig. 90. Kościół Bożego Miłosierdzia. Św.
Wojciech, witraż, 1908 (s. 51).

Fig. 91. Kościół Bożego Miłosierdzia. Św.
Stanisław bp, witraż, 1908 (s. 51).

Fig. 92. Kościół Bożego Miłosierdzia. Św. Kazimierz, witraż, 1908 (s. 51).

Fig. 93. Kościół Bożego Miłosierdzia. Św. Jadwiga Śląska, witraż, 1908 (s. 51).

Fig. 94. Klasztor norbertanek. Matka Boska z Dzieciątkiem.
obraz, pocz. w. XVI (s. 20).

Fig. 95. Klasztor norbertanek. Św. Anna Samotrzeć.
obraz, koniec w. XVI (s. 24).

Fig. 96. Klasztor norbertanek. Św. Jan Chrzciciel, obraz, koniec w. XVI (s. 25).

Fig. 97. Klasztor norbertanek. Św. Mikołaj, obraz, koniec w. XVI (s. 25).

Fig. 98. Kościół Salvatora. Ukrzyżowanie, obraz, 1605, mal. Kasper Kurcz (s. 62).

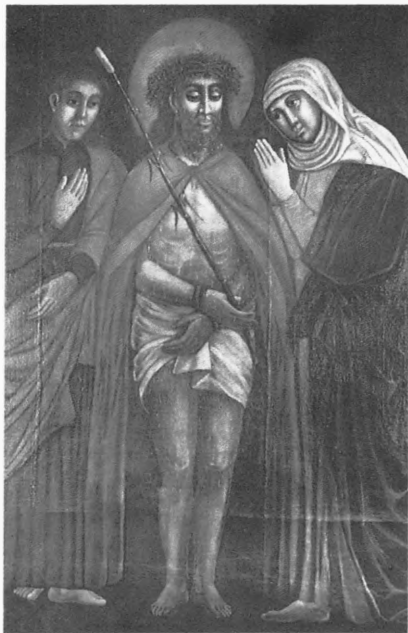

Fig. 99. Klasztor norbertanek. Misericordia Domini, obraz, pocz. w. XVII (s. 51).

Fig. 100. Kościół Bożego Miłosierdzia. Misericordia Domini, obraz 1650 (?) (s. 51).

Fig. 101. Klasztor norbertanek. Zwiastowanie, obraz w predelli, 1617 (s. 22).

Fig. 102. Klasztor norbertanek. Picta, obraz, 1. pol.
w. XVII (s.)

Fig. 103. Klasztor norbertanek. Św. Rodzina,
obraz, w. XVI/XVII (s. 22).

Fig. 104. Klasztor norbertanek. Chrystus Salvator Mundi, obraz, 1. poł. w. XVII (s. 24).

Fig. 105. Klasztor norbertanek. Bl. Bronisława, obraz, 1. tercja w. XVII (s. 25).

Fig. 106. Klasztor norbertanek. Głowa Chrystusa, obraz, w. XVII (s. 24).

Fig. 107. Klasztor norbertanek. Matka Boska Bolesna, obraz, 3. ćw. w. XVII (s. 21–22).

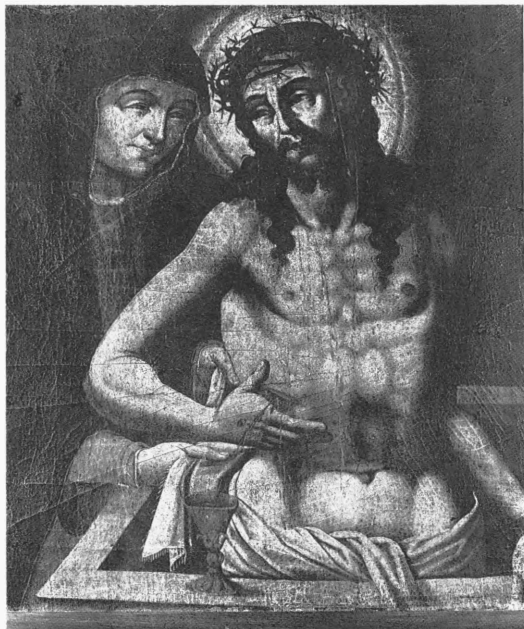

Fig. 108. Klasztor norbertanek. Misericordia Domini, obraz, ok. poł. w. XVII (s. 21).

Fig. 109. Klasztor norbertanek. Św. Norbert, obraz, ok. poł. w. XVII (s. 21).

Fig. 110. Klasztor norbertanek. Matka Boska Częstochowska, obraz, 1648 (s. 24).

Fig. 111. Klasztor norbertanek. Matka Boska z Dzieciątkiem, obraz, 2. poł. w. XVII, berło i anioły w. XVII/XVIII, korony w. XIX/XX (s. 21).

Fig. 112. Kościół Bożego Miłosierdzia. Matka Boska z Dzieciątkiem tzw. Śnieżna, obraz, w. XVII (s. 51).

Fig. 113. Klasztor norbertanek. Matka Boska z Dzieciątkiem, obraz, pocz. w. XVII (s. 22).

Fig. 114. Klasztor norbertanek. Przemienienie Paskie, obraz, l. pol. w. XVII (s. 24).

Fig. 115. Klasztor norbertanek. Św. Norbert w otoczeniu scen ze swego życia, obraz, l. pol. w. XVII (s. 26).

Fig. 116. Klasztor norbertanek. Św. Augustyn, obraz, 2. poł. w. XVII (s. 21).

Fig. 117. Klasztor norbertanek. Św. Roch, obraz, ok. poł. w. XVII (s. 26).

Fig. 118. Klasztor norbertanek. Św. Józef z Dzieciątkiem, obraz, 3. ćw. w. XVII (s. 25).

Fig. 119. Kaplica ŚŚ. Małgorzaty i Judyty. Św. Małgorzata, obraz, przed 1680 (s. 66).

Fig. 120. Klasztor norbertanek. Św. Józef z Dzieciątkiem, obraz, koniec w. XVII (s. 22).

Fig. 121. Klasztor norbertanek. Matka Boska z Dzieciątkiem tzw. Anielska, obraz, ok. poł. w. XVII (s. 20).

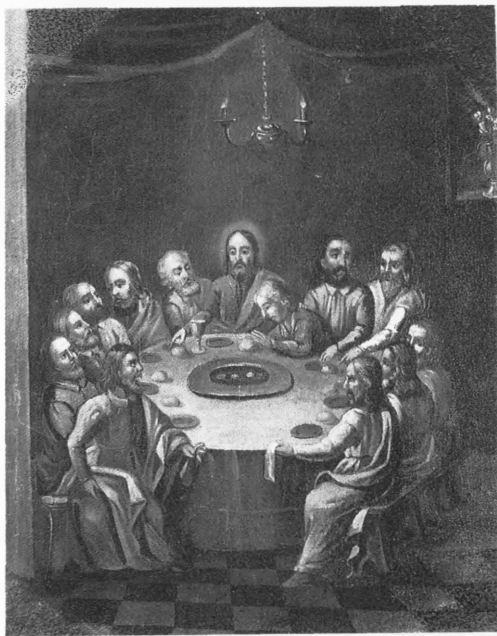

Fig. 122. Klasztor norbertanek. Ostatnia Wieczerza, obraz w zapleczu stall w chórze zakonnym, ok. 1673 (s. 21).

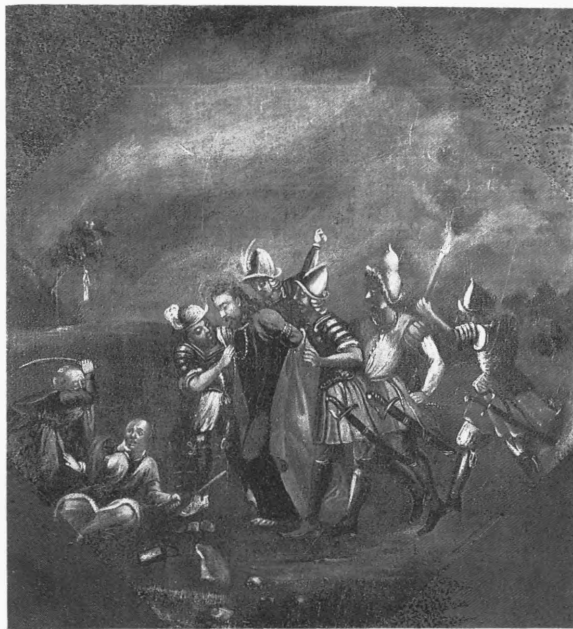

Fig. 123. Klasztor norbertanek. Pojmanie, obraz w zapleczu stall w chórze zakonnym, ok. 1673 (s. 21).

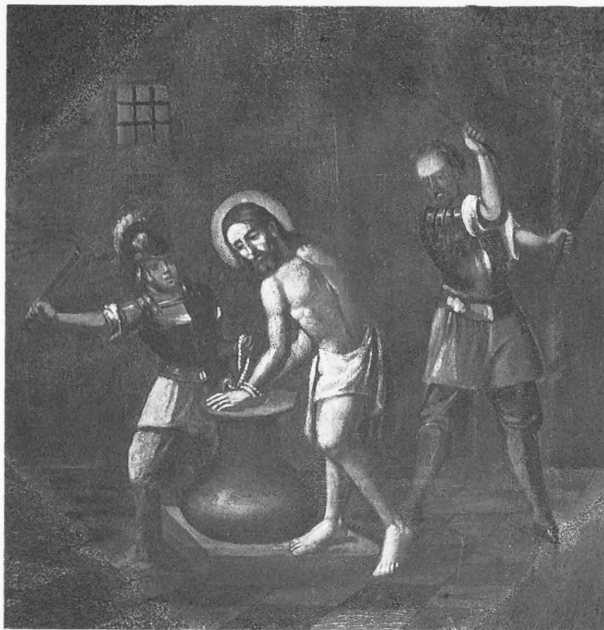

Fig. 124. Klasztor norbertanek. Biczowanie, obraz w zapleczu stall w chórze zakonnym, ok. 1673 (s. 21).

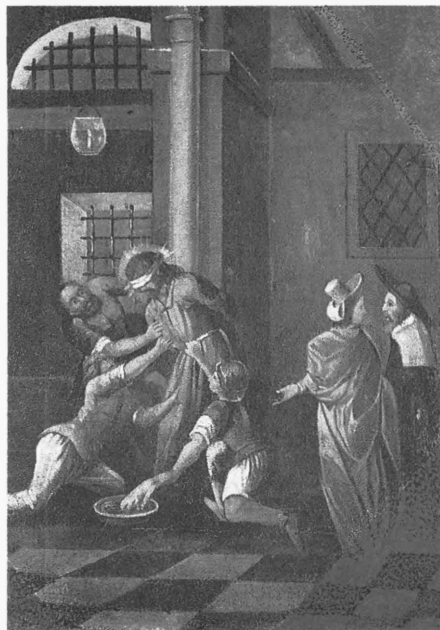

Fig. 125. Klasztor norbertanek. Cierniem koronowanie, obraz w zapleczu stall w chórze zakonnym, ok. 1673 (s. 21).

Fig. 126. Klasztor norbertanek. Chrystus prowadzony do ratusza, obraz w zapleczu stall w chörze zakonnym, ok. 1673 (s. 21).

Fig. 127. Klasztor norbertanek. Przybicie do krzyża, obraz w zapleczu stall w chörze zakonnym, ok. 1673 (s. 21).

Fig. 129. Klasztor norbertanek. Chrystus ukazujący ranę w boku.
obraz, I. poł. w. XVIII (s. 24).

Fig. 128. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Św. Jacek, obraz
w zwieńczeniu ołtarza bł. Bronisławy, I. poł. w. XVIII (s. 7).

Fig. 130. Klasztor norbertanek. Ukrzyżowanie, obraz, ok.
1660 (s. 24).

Fig. 131. Klasztor norbertanek. Mater Misericordiae, obraz, 1665 (s. 24).

Fig. 132. Klasztor norbertanek. Nawrócenie św. Norberta, obraz, ok. poł. w. XVII (?) (s. 20).

Fig. 133. Klasztor norbertanek. Św. Norbert zrzucający szaty świeckie, obraz, ok. poł. w. XVII (?) (s. 20).

Fig. 134. Klasztor norbertanek. Próba zabójstwa św. Norberta, obraz, ok. poł. w. XVII (?) (s. 20).

Fig. 135. Klasztor norbertanek. Św. Norbert godzący dwa zwaśnione rody, obraz, I. poł. w. XVII (?) (s. 20).

Fig. 136. Klasztor norbertanek. Matka Boska Bolesna.
obraz, 2. ćw. w. XVIII (s. 20).

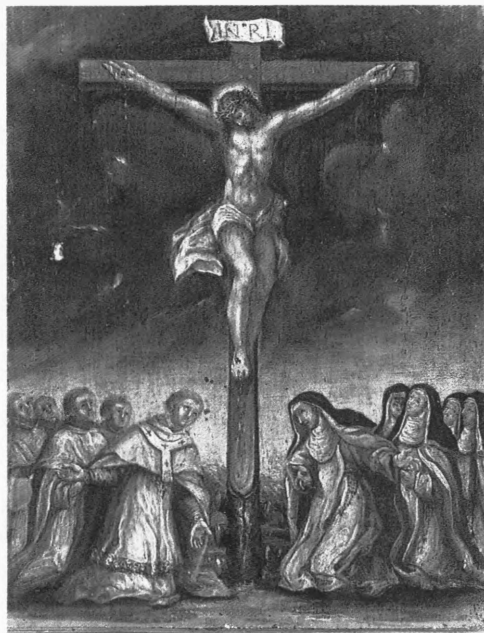

Fig. 137. Klasztor norbertanek. Ukrzyżowanie, obraz, 1. pol.
w. XVIII (s. 24).

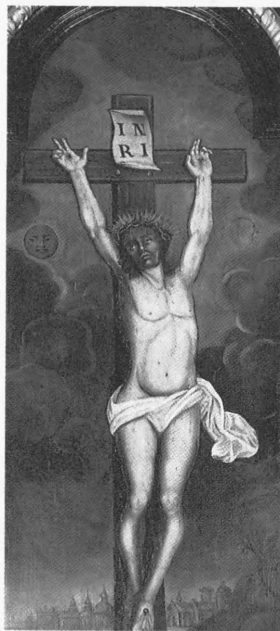

Fig. 138. Kościół Bożego Miłosierdzia. Ukrzyżowanie, obraz, na zasuwie ołtarza głównego w. XVII (s. 51).

Fig. 139. Kościół Salvatora. Ukrzyżowanie, obraz, w. XVIII (s. 63).

Fig. 140. Klasztor norbertanek. Obraz symboliczny, koniec w. XVII (s. 26).

Fig. 141. Kościół Salwatora. Ksieni Zofia Urbańska jako św. Zofia, obraz, 1697 (s. 63).

Fig. 142. Kościół Bożego Miłosierdzia. Ucieczka do Egiptu, obraz w predelli ołtarza przy tęczy, koniec w. XVII (?) (s. 51).

Fig. 143. Klasztor norbertanek. Wizja bł. Bronisławy, obraz, 1707 (s. 25).

Fig. 144. Klasztor norbertanek. Wizja bł. Bronisławy, fragment obrazu, 1707 (s. 25).

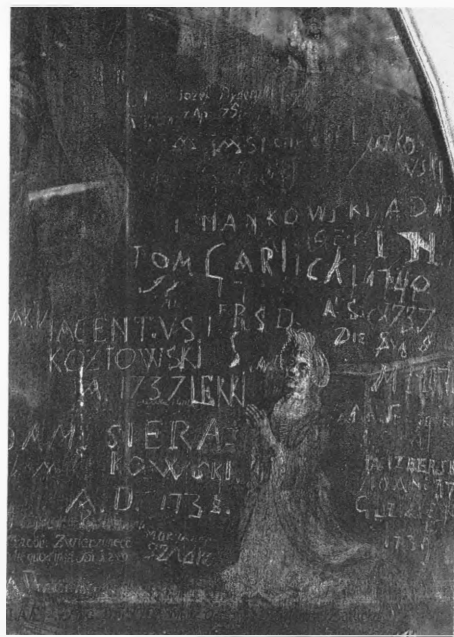

Fig. 145. Klasztor norbertanek. Wizja bł. Bronisławy, fragment obrazu, 1707 (s. 25).

Fig. 146. Kościół Bożego Miłosierdzia. Koronacja Marii, obraz, ok. 1650 (s. 51).

Fig. 147. Kościół Bożego Miłosierdzia. Postać fundatorki na obrazie Koronacja Marii, ok. 1650 (s. 51).

Fig. 148. Klasztor norbertanek. Drzewo zakonu św. Norberta. obraz, pocz. w. XVIII (s. 21).

Fig. 149. Klasztor norbertanek. Opatrzność boska, obraz symboliczny, ok. 1700 (s. 26).

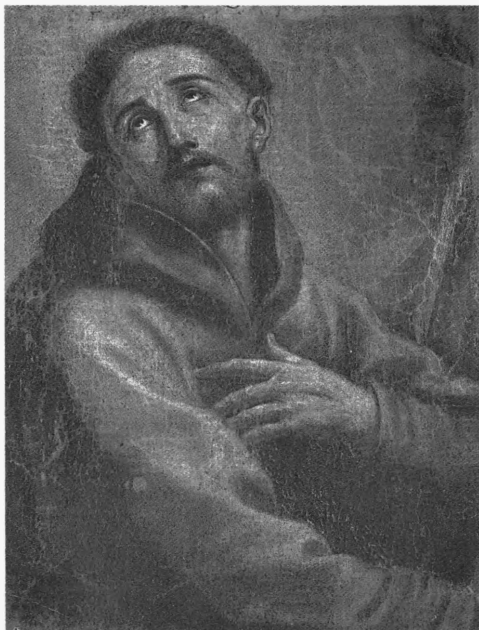

Fig. 150. Klasztor norbertanek. Św. Franciszek, obraz, pocz. w. XVIII (s. 25).

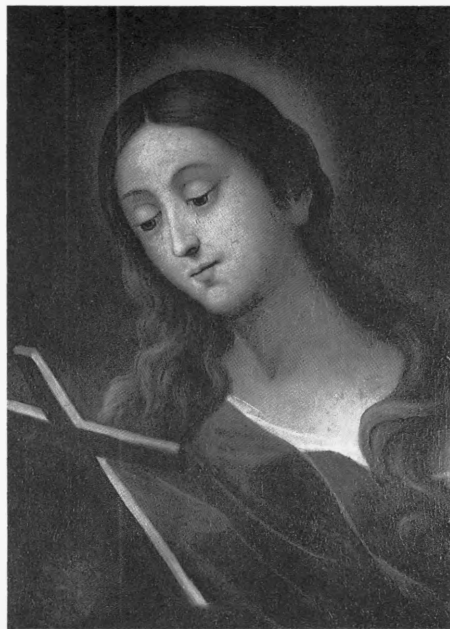

Fig. 151. Klasztor norbertanek. Św. Maria Magdalena, obraz, 1776 (s. 25).

Fig. 152. Klasztor norbertanek. Matka Boska z Dzieciątkiem, obraz, pocz. w. XVIII (s. 22).

Fig. 153. Klasztor norbertanek. Matka Boska, obraz, 4. ćw. w. XVIII (s. 24).

Fig. 154. Klasztor norbertanek. Św. Norbert z Tanchellinem, obraz, I. poł. w. XVIII (s. 26).

Fig. 155. Klasztor norbertanek. Wizja św. Kajetana, obraz, przed 1743 (s. 25).

Fig. 156. Klasztor norbertanek. Nadanie reguły zakonnej św. Norbertowi, obraz, 1759, mal. *Tadeusz Kuntze* (s. 21).

Fig. 157. Klasztor norbertanek. Mistyczne zaślubiny św. Katarzyny Aleksandryjskiej. obraz, 2. ćw. w. XVIII (s. 21).

Fig. 158. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Nadanie reguły zakonnej św. Norbertowi. obraz. I. poł. w. XVIII (s. 7).

Fig. 159. Klasztor norbertanek. Wizja św. Augustyna, obraz 3. ćw. w. XVIII (s. 22).

Fig. 160. Klasztor norbertanek. Wizja św. Norberta, obraz 3. ćw. w. XVIII (s. 22).

Fig. 161. Klasztor norbertanek. Św. Herman Józef, obraz, 2. ćw. w. XVIII (s. 25).

Fig. 162. Klasztor norbertanek. Św. Rozalia, obraz, 2. ćw. w. XVIII (s. 26).

Fig. 164. Kościół Bożego Miłosierdzia. Św. Kazimierz.
obraz, w. XVIII (s. 51).

Fig. 165. Kościół Bożego Miłosierdzia. Św. Katarzyna
Aleksandryjska, obraz, w. XVIII (s. 51).

Fig. 166. Klasztor norbertanek. Wizja bł. Bronisławy, obraz. 3. ćw. w. XVIII (s. 22).

Fig. 167. Klasztor norbertanek. Wizja bł. Bronisławy, obraz, 1759, mal. *Andrzej Radwański* (s. 25).

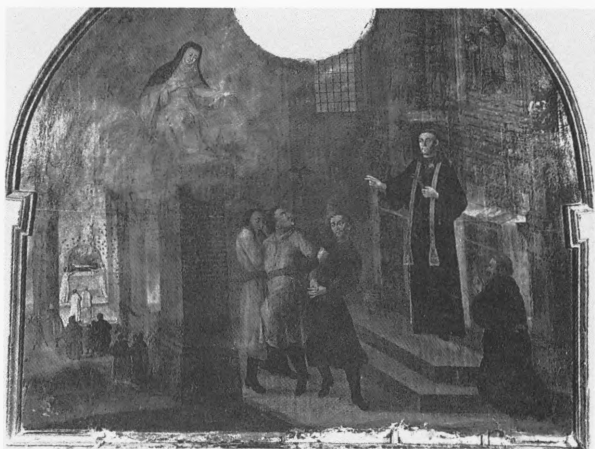

Fig. 168. Klasztor norbertanek. Odnalezienie szczątków bł. Bronisławy i cud uzdrowienia opętanego, obraz, 1759, mal. *Andrzej Radwański* (s. 25).

Fig. 169. Klasztor norbertanek. Św. Norbert, obraz, ok. poł. w. XVIII (s. 25).

Fig. 170. Klasztor norbertanek. Św. Apollonia, obraz, 3. ćw. w. XVIII (s. 25).

Fig. 171. Klasztor norbertanek. Wizja bł. Bronisławy, obraz.
ok. poł. w. XVIII (s. 25).

Fig. 172. Klasztor norbertanek. ŚŚ. Piotr i Petronela, obraz.
3. ćw. w. XVIII (s. 26).

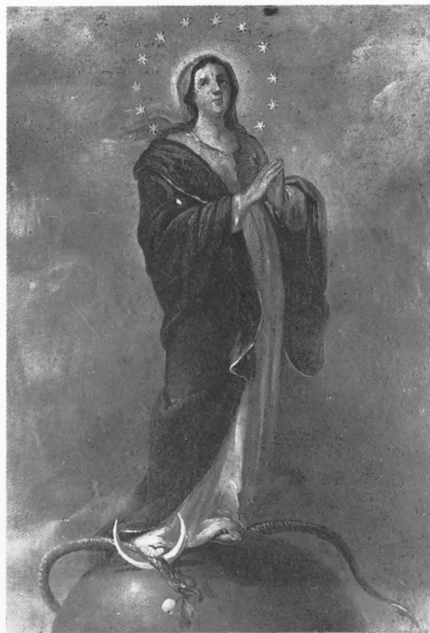

Fig. 173. Klasztor norbertanek. Matka Boska Niepokalanie Poczęta, obraz, 4. ćw. w. XVIII (s. 24).

Fig. 174. Klasztor norbertanek. Św. Norbert z Tanchelinem, obraz, 3. ćw. w. XVIII (s. 26).

Fig. 175. Klasztor norbertanek. Chrzest w Jordanie, obraz, 1777, mal. *Franciszek Ignacy Molitor* (s. 23).

Fig. 176. Klasztor norbertanek. Św. Tekla, obraz, 3. ćw. w. XVIII (s. 26).

Fig. 177. Klasztor felicjanek. Wizja św. Feliksa z Cantalice, obraz, w. XVIII (s. 57).

Fig. 178. Klasztor norbertanek. Św. Norbert, obraz, w. XVIII (s. 20).

Fig. 179. Klasztor norbertanek. Matka Boska Częstochowska, obraz, w. XVIII (s. 22).

Fig. 180. Klasztor norbertanek. Matka Boska Częstochowska, obraz, 1. poł. w. XIX (s. 24).

Fig. 181. Kościół Bożego Miłosierdzia. Jonasz i wieloryb, obraz, 2. poł. w. XVIII (s. 52).

Fig. 182. Kościół Bożego Miłosierdzia. Archanioł Rafał z Tobiaszem, obraz, 2. poł. w. XVIII (s. 52).

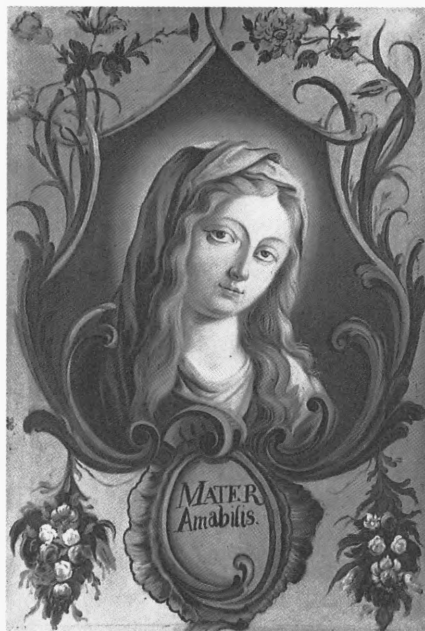

Fig. 183. Klasztor norbertanek. Matka Boska, obraz.
2. poł. w XVIII lub pocz. w. XIX (s. 22).

Fig. 183. Klasztor norbertanek. Matka Boska, obraz, 2. poł.
w. XVIII lub pocz. w. XIX (s. 22).

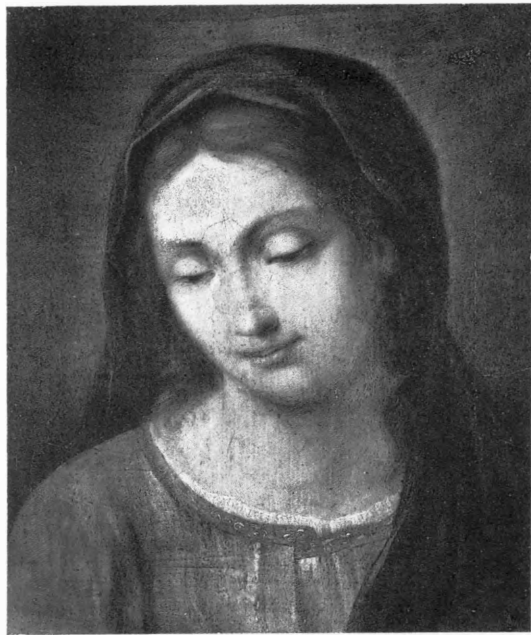

Fig. 185. Klasztor norbertanek. Matka Boska, obraz, 1. poł. w. XVIII (s. 24).

Fig. 186. Klasztor norbertanek. Matka Boska Bolesna, obraz, pocz. w. XIX (s. 24).

Fig. 187. Klasztor norbertanek. Św. Klara, obraz, w. XIX
(s. 25).

Fig. 188. Klasztor norbertanek. Matka Boska z Dzieciątkiem,
obraz, 1829 (s. 24).

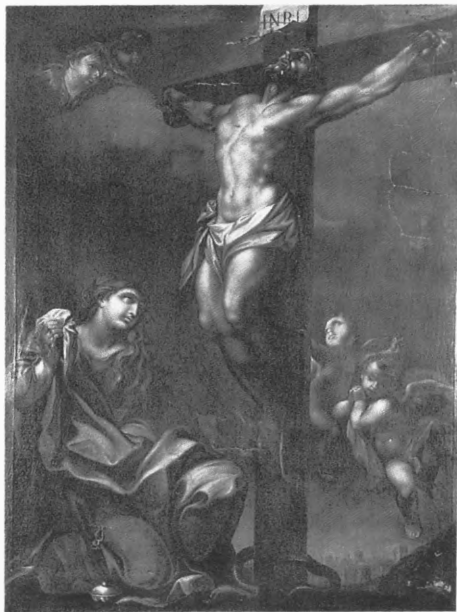

Fig. 189. Klasztor felicianek. Ukrzyżowanie, obraz, 1827,
mal. *Jakub Kornecki* (s. 57).

Fig. 190. Klasztor felicianek. Św. Franciszek, obraz, 1. poł.
w. XIX (s. 57).

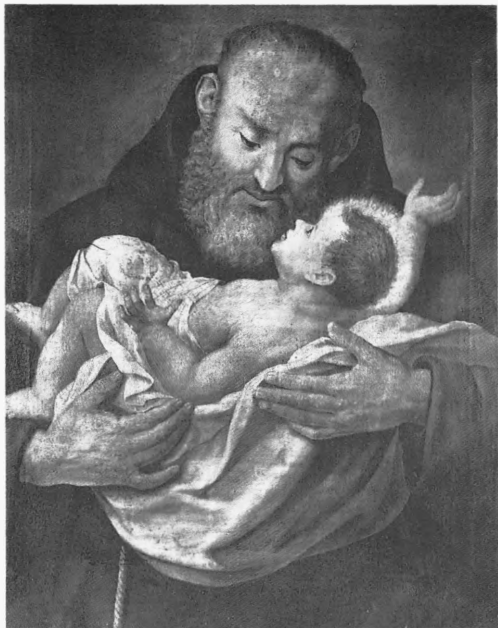

Fig. 191. Klasztor felicjanek. Św. Feliks z Cantalice z Dzieciątkiem, obraz, l. poł. w. XIX (s. 57).

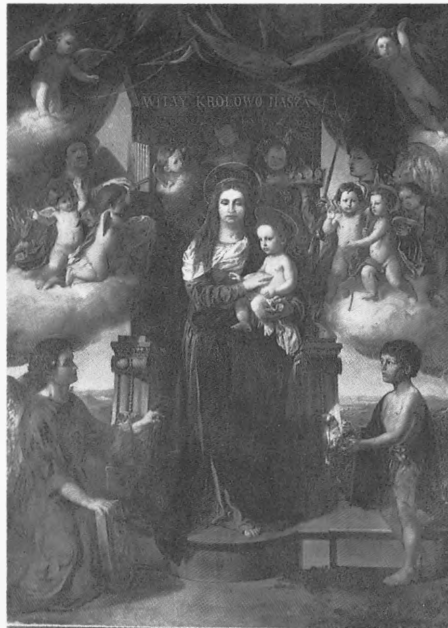

Fig. 192. Klasztor norbertanek. Matka Boska z Dzieciątkiem i aniołami, obraz, ok. 1874, mal. *Władysław Łuszczkiewicz* (s. 21).

Fig. 193–194. Klasztor norbertanek. Portrety imaginacyjne członków rodziny bł. Bronisławy, 1760, mal. *Andrzej Radwański* (s. 26).

Fig. 195. Kościół Bożego Miłosierdzia. Św. Katarzyna Aleksandryjska, antependium, l. ćw. w. XVIII (s. 51).

Fig. 196. Kościół Bożego Miłosierdzia. Ecce Homo, antependium, ok. poł. w. XVIII (s. 51).

Fig. 197. Klasztor norbertanek. Portret ksieni Doroty Kątskiej. 1672 (s. 21).

Fig. 198. Klasztor norbertanek. Portret imaginacyjny Jaksy z Kopanicy, 1757 (s. 26).

Fig. 199. Klasztor norbertanek. Portret kardynała Jana Lipskiego, 2. ćw. w. XVIII (s. 26).

Fig. 200. Klasztor norbertanek. Portret ksieni Ewy Stobieckiej, ok. poł. w. XIX (s. 26).

Fig. 201. Klasztor norbertanek. Portret ks. Eugeniusza Tupy, 1872.
mal. W. Siffert (s. 26).

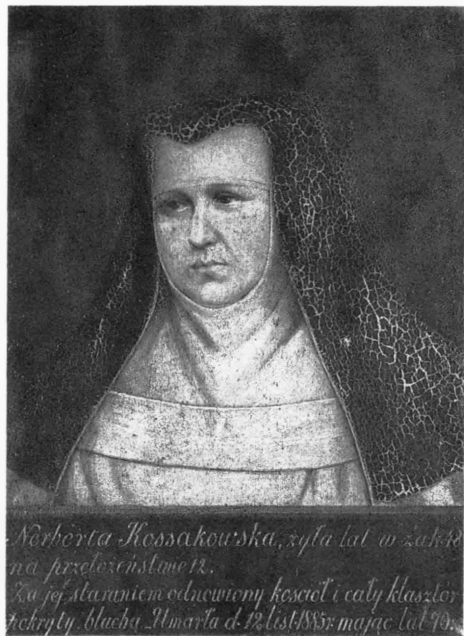

Fig. 202. Klasztor norbertanek. Portret ksieni Norberty Kossakowskiej, koniec w. XIX (s. 26).

Fig. 203. Klasztor felicianek. Portret bł. Marii Angeli Truszkowskiej, 1899 (s. 57).

Fig. 204. Klasztor norbertanek. Portret ksieni Eufemii Żarskiej, 1890. mal. Antoni Gramatyka (s. 26).

Fig. 205. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 2. pol. w. XV. inicjał A z przedstawieniem zakonnika (s. 45).

Fig. 206. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 2. pol. w. XV, inicjał C ze sceną Bożego Narodzenia (s. 45).

Fig. 207. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 2. pol. w. XV, rysunek św. Grzegorz Wielki (s. 45).

Fig. 208. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 2. pol. w. XV, fragment karty z inicjałem A (s. 45).

Fig. 209. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 2. pol. w. XV, inicjal D z przedstawieniem św. Augustyna (s. 45).

Fig. 210. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 2. poł. w. XV, inicjał V z przedstawieniem Chrystusa Zmartwychwstałego (s. 45).

Fig. 211. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 2. poł. w. XV, inicjał S z przedstawieniem św. Barbary (s. 45).

Fig. 212. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 2. poł. w. XV.
inicjał O ze sceną Zaśnięcia Marii (s. 45).

Fig. 213. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 2. poł. w. XV.
inicjał N z przedstawieniem św. Anny Samotrzeć (s. 45).

Fig. 214. Klasztor norbertanek. Mszał. 1527, brat Wiktoryn, inicjał A z przedstawieniem św. Grzegorza Wielkiego (s. 44).

Fig. 215. Klasztor norbertanek. Mszał. 1527, brat Wiktoryn, inicjał R z przedstawieniem Chrystusa Zmartwychwstałego (s. 44).

Fig. 216. Klasztor norbertanek. Mszał, 1527, brat *Wiktoryn*, inicjał P ze sceną Bożego Narodzenia (s. 44).

Fig. 217. Klasztor norbertanek. Mszał, 1527, brat *Wiktoryn*, inicjał G z przedstawieniem Matki Boskiej z Dzieciątkiem adorowanej przez brata Wiktoryna i księż Annę Grabowską (s. 44).

Fig. 218. Klasztor norbertanek. Mszał, 1527, brat *Wiktoryn*, inicjał C z przedstawieniem św. Anny Samotrzeć i ksieni Anny Grabowskiej (s. 44).

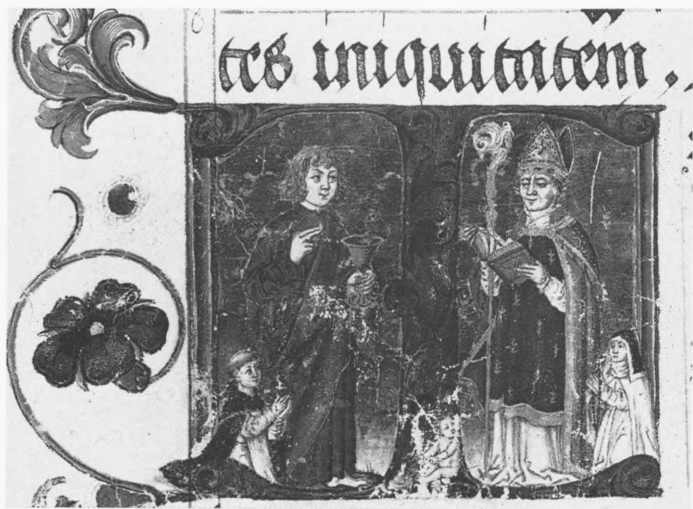

Fig. 219. Klasztor norbertanek. Mszał, 1527, brat *Wiktoryn*, inicjał I z przedstawieniem św. Jana Ewangelisty i Augustyna oraz brata Wiktoryna i ksieni Anny Grabowskiej (s. 44).

Fig. 220. Klasztor norbertanek. Mszał, 1527, brat *Wiktoryn*, inicjał T z widokiem kościoła norbertanek (?) (s. 44).

Fig. 221. Klasztor norbertanek. Mszał, 1527, brat *Wiktoryn*, inicjał D z przedstawieniem św. Jana Chrzciciela (s. 44).

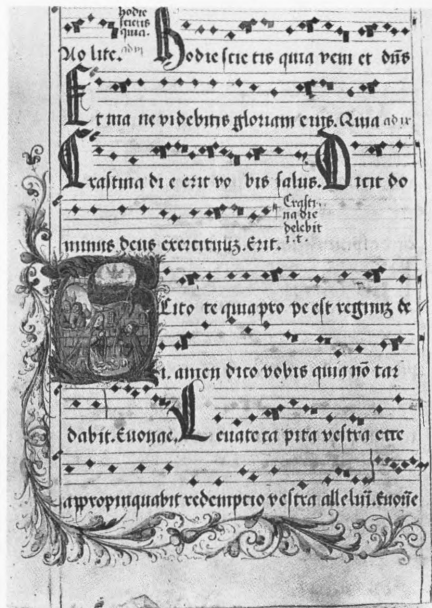

Fig. 222. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, I. poł. w. XVI, inicjał S ze sceną Bożego Narodzenia (s. 45).

Fig. 223. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, I. poł. w. XVI, inicjał V z przedstawieniem Chrystusa Zmartwychwstałego (s. 45).

Fig. 224. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, I. poł. w. XVI.
inicjał E ze sceną Zwiastowania (s. 45).

Fig. 225. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, I. poł. w. XVI.
inicjał S z przedstawieniem Chrystusa Bolesnego (s. 45).

Fig. 226. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, I. poł. w. XVI, inicjał O z przedstawieniem św. Antoniego z Dzieciątkiem (s. 45).

Fig. 227. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, I. poł. w. XVI, inicjał M (s. 45).

Fig. 228. Klasztor norbertanek. Antyfonarz. I. pol. w. XVI.
inicjał D (s. 45).

Fig. 229. Klasztor norbertanek. Antyfonarz. I. pol. w. XVI.
inicjał A (s. 45).

Fig. 230. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki, cz. 1., karta tytułowa (s. 45).

Fig. 231. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki, cz. 2., kolofon (s. 45).

Fig. 232. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki, cz. 1., strona 303 (s. 45).

Fig. 233. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki cz. 2., strona 79 (s. 45).

Fig. 234. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki, cz. I., strona 367 (s. 45).

Fig. 235. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki, cz. I., strona 356 (s. 45).

Fig. 236. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki, cz. 1., inicjał D na stronie 455 (s. 45).

Fig. 237. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki, cz. 1., inicjał S na stronie 406 (s. 45).

Fig. 238. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki, cz. I., inicjał P na stronie 445 (s. 45).

Fig. 239. Klasztor norbertanek. Antyfonarz, 1644, brat Jan Rybnicki, Cz. 2., inicjał S na stronie 358 (s. 45).

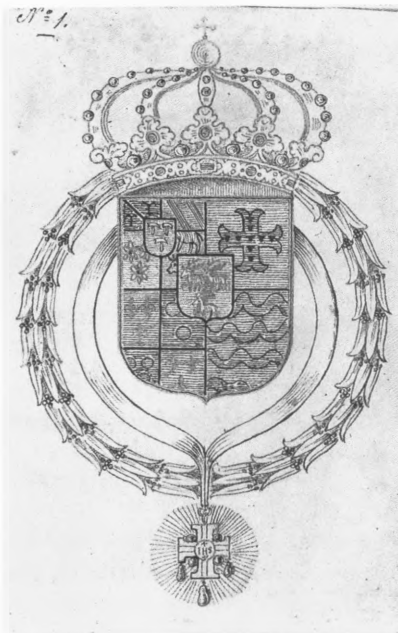

Fig. 240. Klasztor norbertanek. Modlitewnik królowej Marii Kazimiery Sobieskiej, 1677, Stanisław Baczyński, karta I (s. 46).

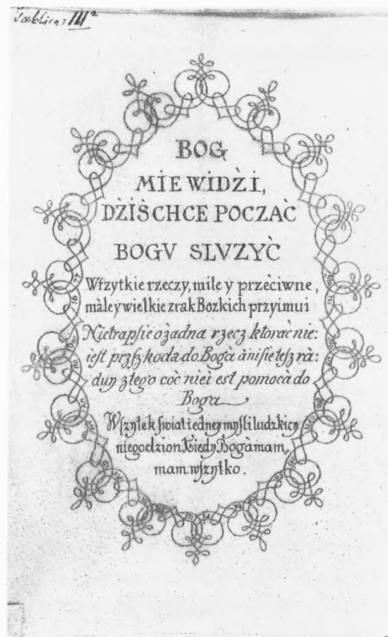

Fig. 241. Klasztor norbertanek. Modlitewnik królowej Marii Kazimiery Sobieskiej, 1677, Stanisław Baczyński, karta III (s. 46).

Fig. 242. Klasztor norbertanek. Modlitewnik królo-
wej Marii Kazimiery Sobieskiej, 1677, Stanisław Ba-
cyński, karta IV (s. 46).

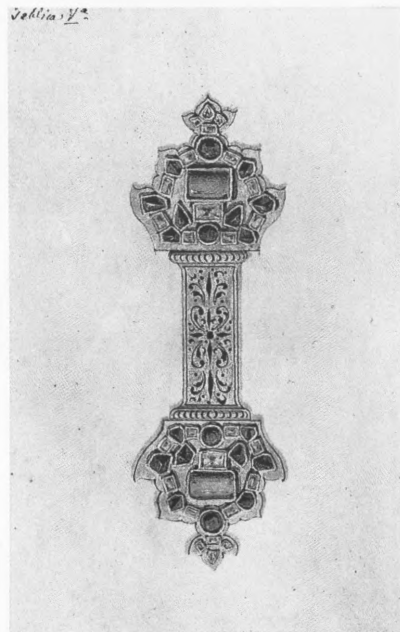

Fig. 243. Klasztor norbertanek. Modlitewnik królo-
wej Marii Kazimiery Sobieskiej, 1677, Stanisław Ba-
cyński, karta V (s. 46).

Fig. 244. Klasztor norbertanek. Officium dedicationis ecclesiae. 1685, karta tytułowa, *Febronia Wasienka* (s. 45).

Fig. 245. Klasztor norbertanek. Officium dedicationis ecclesiae. 1685, odwrocie karty tytułowej, *Febronia Wasienka* (s. 45).

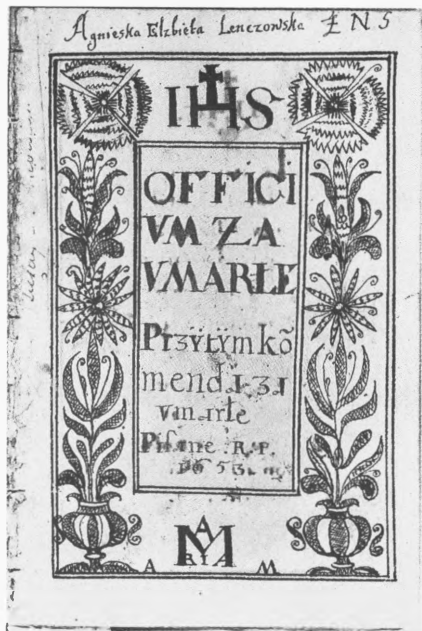

Fig. 246. Klasztor norbertanek. Officium defunctorum, 1653, karta tytułowa (s. 46).

Fig. 247. Klasztor norbertanek. Nieszpory, jutrznie i komendacje żałobne ok. 1700, karta tytułowa cz. 3., (s. 47).

Fig. 250. Klasztor norbertanek. Uwagi chrześcijańskie na Wielki Tydzień i na Boże Ciało, 1762. wewnętrzna karta tytułowa (s. 47).

Fig. 251. Klasztor norbertanek. Officium defunctorum 1799, Czesław Hubicki, karta tytułowa (s. 46).

Fig. 252. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1768, karta tytułowa (s. 43).

Fig. 253. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1795, karta tytułowa (s. 43).

Fig. 254. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1793, karta tytułowa (s. 43).

Fig. 255. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1738, karta tytułowa (s. 43).

Fig. 256. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1784, karta tytułowa (s. 43).

Fig. 257. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1792, karta tytułowa (s. 43).

Fig. 258. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1797, karta tytułowa (s. 43).

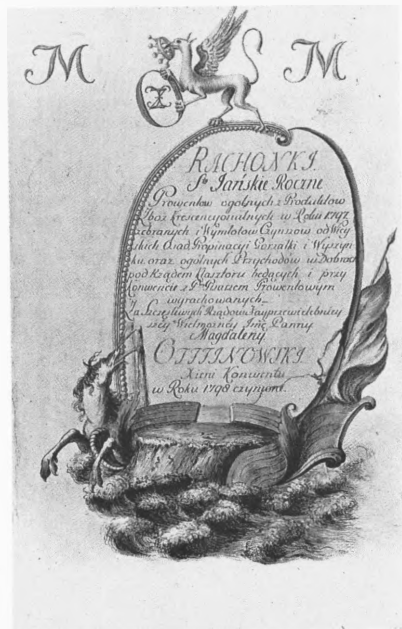

Fig. 259. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1798, karta tytułowa (s. 43).

Fig. 260. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich. 1793, fragment oprawy (s. 44).

Fig. 261. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich. 1796, fragment oprawy (s. 43).

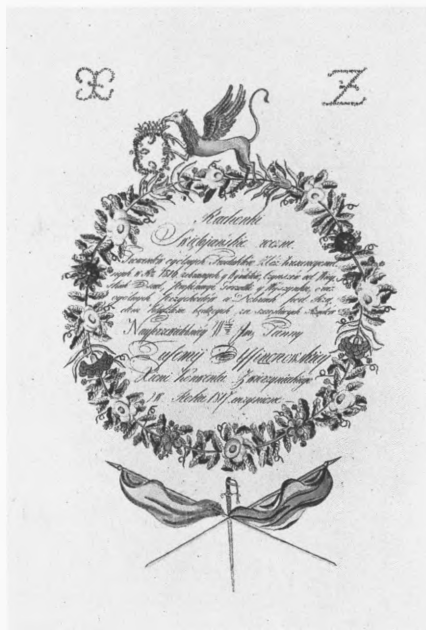

Fig. 262. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1817, karta tytułowa (s. 44).

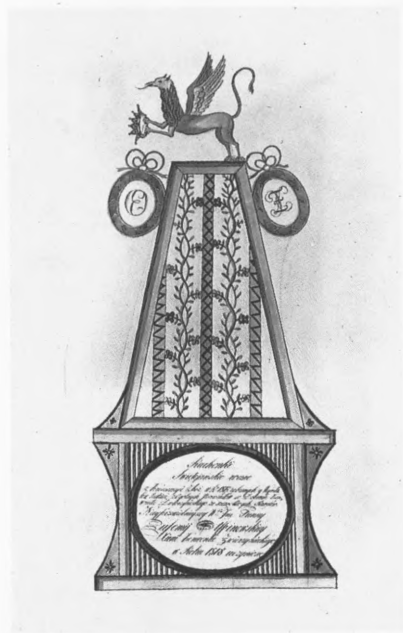

Fig. 263. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1818, karta tytułowa (s. 44).

Fig. 266. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1829, karta tytułowa (s. 44).

Fig. 267. Klasztor norbertanek. Księga rachunków świętojańskich, 1835, karta tytułowa (s. 44).

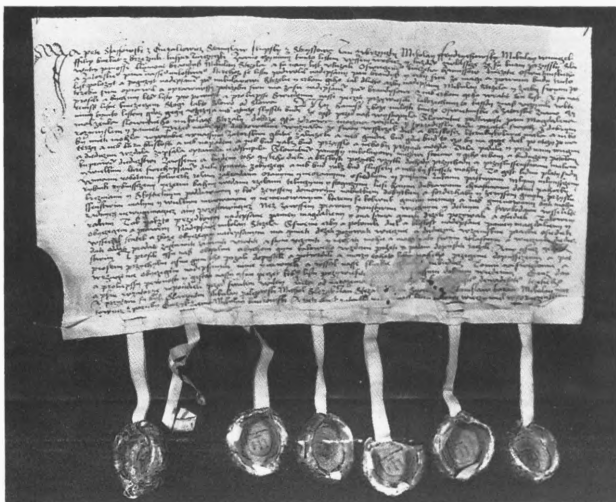

Fig. 268. Klasztor norbertanek. Widymat dokumentu księcia Hanusza Oświęcimskiego, 1493 (s. 42).

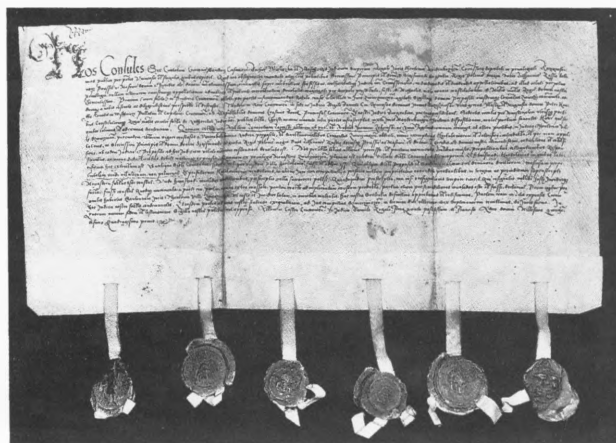

Fig. 269. Klasztor norbertanek. Dokument wyroku Sądu Szczęście Miast, 1541 (s. 42).

Fig. 270. Klasztor norbertanek. Dokument dzierzawy wsi Mucharz. 1541 (s. 42).

Fig. 271. Klasztor norbertanek. Dokument erekcyjny Bractwa Różańcowego. 1638 (s. 43).

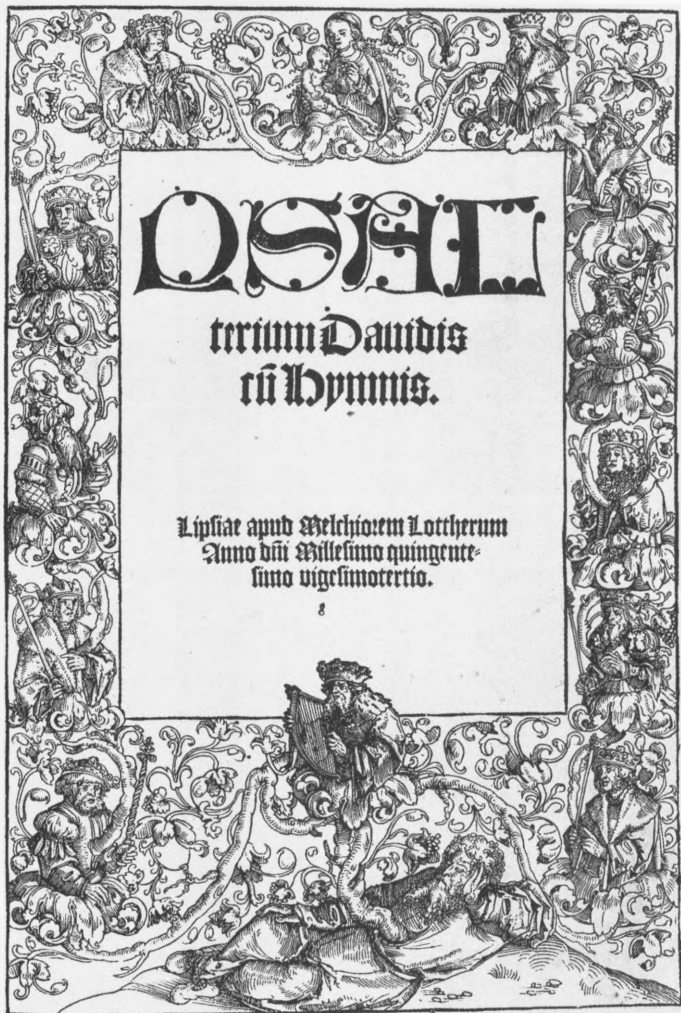

Fig. 272. Klasztor norbertanek. Psalterium Davidis, druk Melchior Lotther, Lipsk 1523, karta tytułowa (s. 48).

Fig. 273. Klasztor norbertanek. Viaticum Wratislaviense, Ecce Homo, drzeworyt 1568, Marius Kartarus, na wyklejce oprawy (s. 49).

Fig. 274. Klasztor norbertanek. Św. Jan Chrzciciel, miedzioryt, l. poł. w. XVII, Theodor van Merlen (s. 43).

Fig. 275. Klasztor norbertanek. Chrystus klęczący wśród Arma Christi, miedzioryt, l. poł. w. XVII, Theodor van Merlen (s. 43).

Fig. 276. Klasztor norbertanek. O. Dominik od Jezusa i Marii [Ruzzola], karmelita, miedzioryt, przed 1631, *Gasparo Massi* (s. 47).

Fig. 277. Klasztor norbertanek. Chrystus Emanuel, miedzioryt, I. poł. w. XVII, *Cornelis Galle* (?) (s. 43).

Fig. 278. Klasztor norbertanek. Vanitas, miedzioryt. 1. pol. w. XVII. Cornelis Galle (s. 43).

Fig. 279. Klasztor norbertanek. Chrystus Eucharystyczny adorowany przez świętych, miedzioryt. 1. pol. w. XVII. Cornelis Galle (?) (s. 43).

Fig. 280. Klasztor norbertanek. Chrystus łowiący serca. miedzioryt. 1. poł. w. XVII. Cornelis Galle (s. 43).

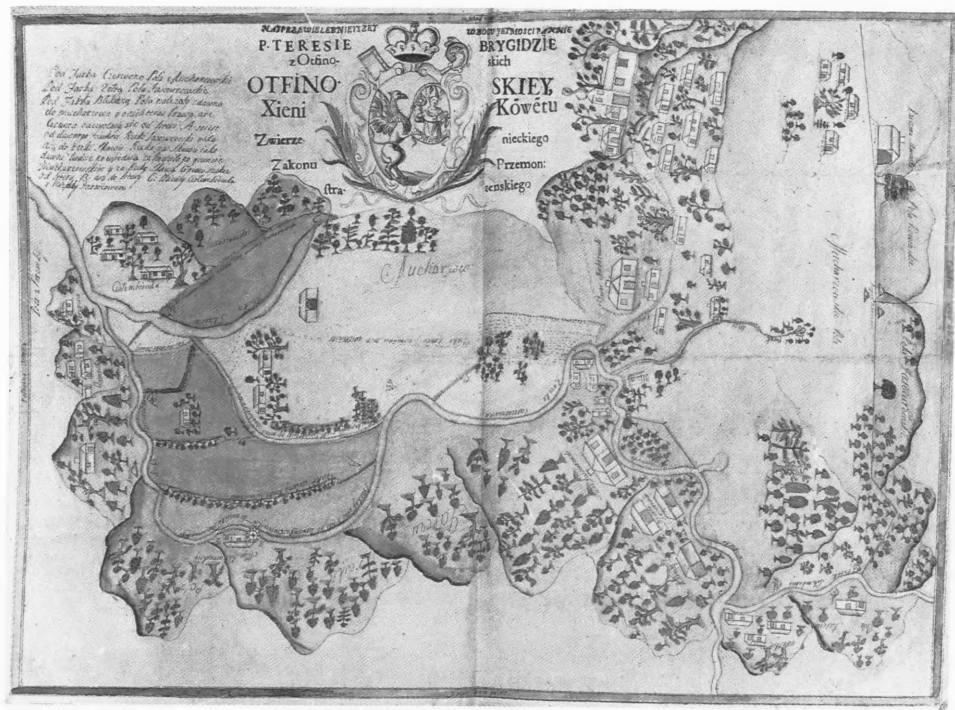

Fig. 281. Klasztor norbertanek. Mapa Mucharza i okolic, przed 1756 (s. 44).

RZEŹBA

Fig. 282. Klasztor norbertanek. Rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego, ok. 1380
(s. 27).

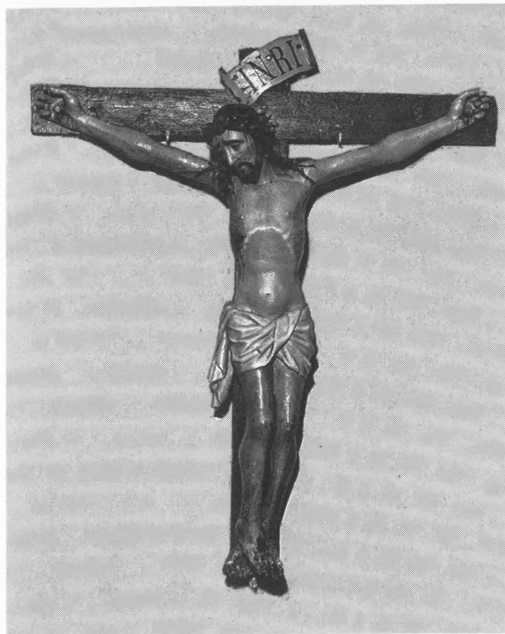

Fig. 283. Klasztor norbertanek. Krucyfiks, koniec w. XIV (?) (s.27).

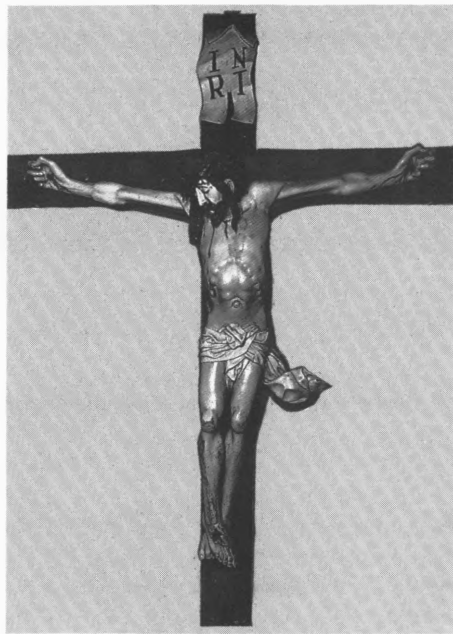

Fig. 284. Klasztor norbertanek. Krucyfiks ok. 1500 (s. 8).

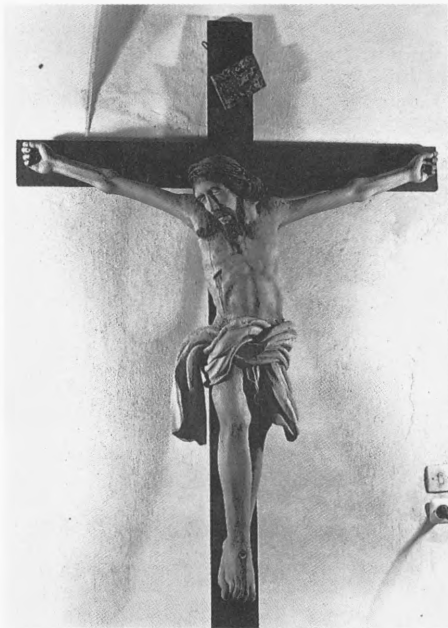

Fig. 285. Klasztor norbertanek. Krucyfiks, w. XV/XVI
(s. 21).

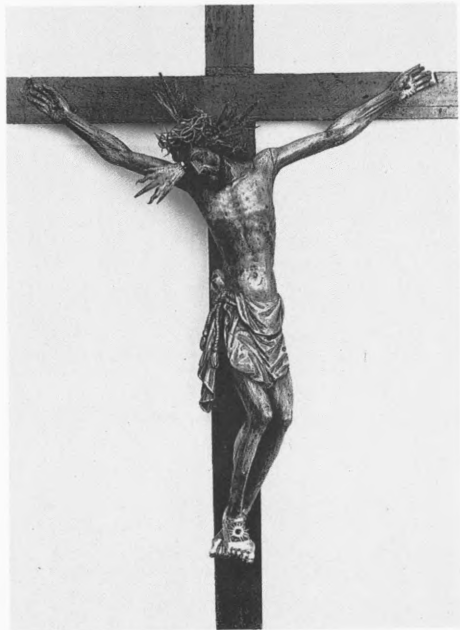

Fig. 286. Klasztor norbertanek. Krucyfiks 1595–1600
(s. 22).

Fig. 287. Klasztor norbertanek. Tors Chrystusa z krucyfiks
1595–1600 (s. 22).

Fig. 288. Klasztor norbertanek. Stopy Chrystusa z krucyfiks
1595–1600 (s. 22).

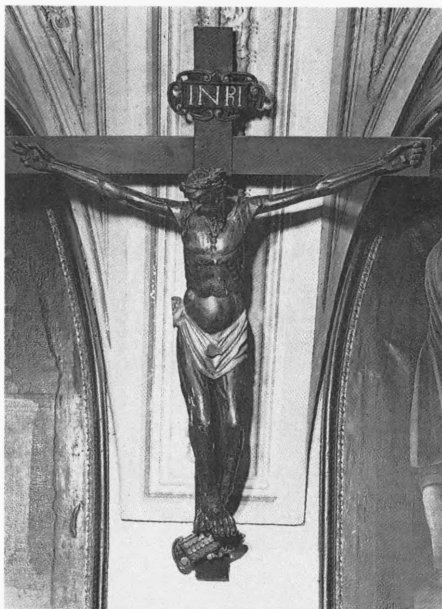

Fig. 289. Klasztor norbertanek. Krucyfiks, 3. ćw. w. XVII
(s. 20).

Fig. 290. Kościół Bożego Miłosierdzia. Krucyfiks,
w. XVII, w ołtarzu głównym (s. 51).

Fig. 291. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela.
Rzeźba Jaksy z Kopanicy, pocz. w. XVII (s. 8).

Fig. 292. Kościół Bożego Miłosierdzia. Rzeźba św. Stanisława bpa przed 1665, w ołtarzu głównym (s. 51).

Fig. 293. Klasztor felicianek. Figurka
Matki Boskiej z Dzieciątkiem, 2. poł.
w. XVII (s. 57).

Fig. 294. Klasztor felicianek. Figurka Matki Boskiej
z Dzieciątkiem, 2. poł. w. XVII, fragment (s. 57).

Fig. 295. Kościół Salvatora.
Rzeźba św. Augustyna, 1. tercja
w. XVII (s. 63).

Fig. 296. Klasztor nor-
bertanek. Figurka Chry-
stusa, pocz. w. XVII (?)
(s. 27).

Fig. 297. Kościół Salvatora.
Rzeźba św. Norberta, 1. tercja
w. XVII (s. 63).

Fig. 298. Klasztor norbertanek.
Rzeźba Matki Boskiej Bolesnej,
w. XVII (s. 27).

Fig. 299. Klasztor norbertanek. Figur-
ka Chrystusa Zmartwychwstałego, w.
XVII (?) (s. 27).

Fig. 300. Klasztor norbertanek.
Rzeźba św. Jana Ewangelisty,
w. XVII (s. 27).

Fig. 301. Klasztor norbertanek. Rzeźba Chrystusa przy słupie, pocz. w. XVIII (s. 27).

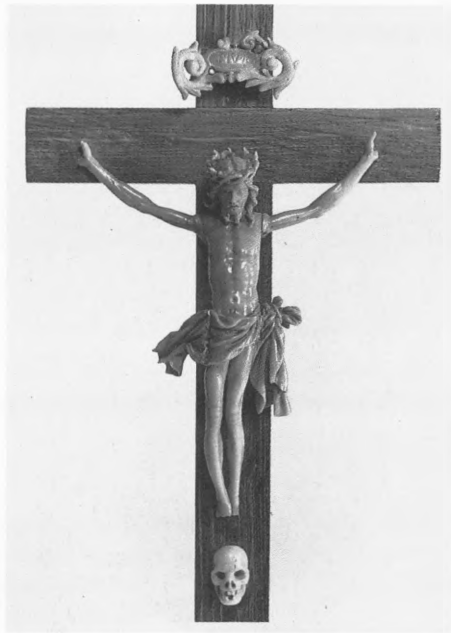

Fig. 302. Klasztor norbertanek. Krucyfiks ok. 1700 (s. 29).

Fig. 303. Klasztor norbertanek. Figurka Dzieciątka Jezus,
2. ćw. w. XVIII (s. 27).

Fig. 304. Klasztor norbertanek. Fotelik do figurki Dzie-
ciątka Jezus, 2. ćw. w. XVIII (s. 27).

Fig. 305. Klasztor norbertanek. Figurka Dzieciątka Jezus, 2. lub 3. ćw. w. XVIII (s. 27).

Fig. 306. Klasztor norbertanek. Figurka Dzieciątka Jezus, 2. lub 3. ćw. w. XVIII (s. 27).

Fig. 307. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Rzeźba św. Augustyna, ok. 1770 (s. 8).

Fig. 308. Kościół Salwatora. Rzeźba św. Jana Chrzciciela, ok. poł. w. XVIII (s. 63).

Fig. 309. Kościół Salwatora. Rzeźba św. Hermana Józefa(?), ok. poł. w. XVIII (s. 63).

Fig. 310. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Plaskorzeźba Św. Rodziny oraz śś. Elżbiety i Jana Chrzciciela, ok. 1777, w ołtarzu głównym (s. 6).

Fig. 311. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Plaskorzeźba ze sceną Ścięcia św. Jana Chrzciciela, ok. 1777, w ołtarzu głównym (s. 6).

Fig. 312. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Rzeźba Adama, ok. 1777 (s. 4).

Fig. 313. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Rzeźba Mojżesza, ok. 1777 (s. 4).

Fig. 314. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Medalion z płaskorzeźbionym przedstawieniem zakonnicy, ok. 1777 (s. 4).

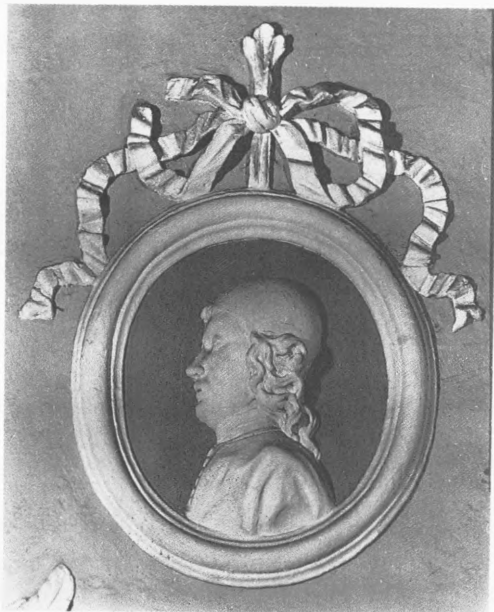

Fig. 315. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Medalion z płaskorzeźbionym przedstawieniem duchownego, ok. 1777 (s. 4).

Fig. 316. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela.
Medalion z płaskorzeźbionym przedstawieniem św. Gertrudy, ok. 1777 (s. 7).

Fig. 317. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela.
Medalion z płaskorzeźbionym przedstawieniem św. Ewermoda bpa, ok. 1777 (s. 7).

Fig. 318. Klasztor norbertanek. Rzeźba anioła,
2. poł. w. XVIII (s. 27).

Fig. 319. Klasztor norbertanek. Kapliczka z figurką
Ukrzyżowanego i Matki Boskiej, w. XVIII (s. 27).

Fig. 320. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Tablica epitafijna, ok. poł. w. XVII (s. 8).

Fig. 321. Kościół Bożego Miłosierdzia. Epitafium Tomasza Nykowskiego, zm. 1689 (s. 52).

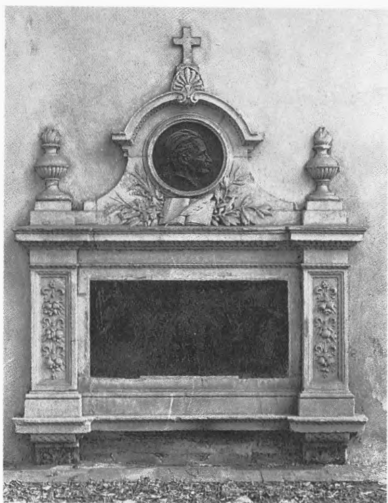

Fig. 322. Kościół Salwatora, cmentarz. Epitafium
Władysława Ludwika Anczyca, zm. 1883, proj.
Władysław Chruścikiewicz (s. 64).

Fig. 323. Kościół Salwatora, cmentarz. Medalion
portretowy Władysława Ludwika Anczyca, zm.
1883, wyk. *Franciszek Kopczyński* wg modelu
Józefa Przebindowskiego (s. 64).

ZŁOTNICTWO I WYROBY Z METALU

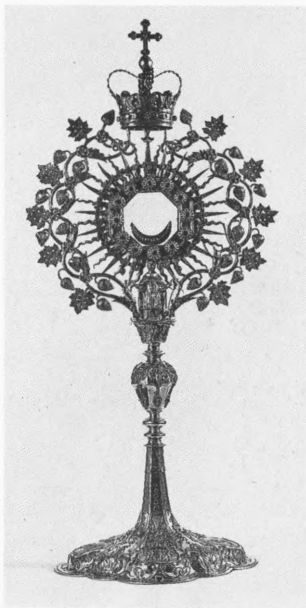

Fig. 324. Klasztor norbertanek. Monstrancja, 2. ćw. w. XVII, przerobiona 1671 (s. 27).

Fig. 325. Kościół Bożego Miłosierdzia. Monstrancja, koniec w. XVIII (s. 62).

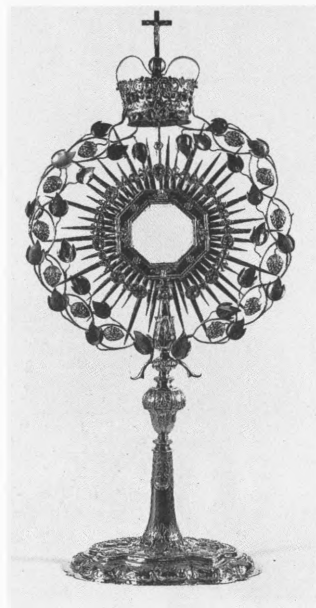

Fig. 326. Klasztor norbertanek. Monstrancja, koniec w. XVII (s. 27).

Fig. 327. Klasztor norbertanek. Kielich, ok. poł. w. XVII (s. 28).

Fig. 328. Klasztor norbertanek. Kielich, 1. ćw. w. XVII, czara pocz. w. XIX, wyk. *Antoni Michniewski* (s. 28).

Fig. 329. Klasztor norbertanek. Kielich, 1604, nodus i czara po 1673 (s. 28).

Fig. 330. Klasztor norbertanek. Kielich, 1661 (s. 28).

Fig. 331. Klasztor norbertanek. Kielich, 1767 (s. 28).

Fig. 332. Kościół Bożego Miłosierdzia. Kielich, 2. ćw. w. XVIII (s. 52).

Fig. 333. Klasztor felicjanek. Kielich, ok.
poł. w. XVIII (s. 57).

Fig. 334. Klasztor norbertanek. Kielich,
2. ćw. w. XVIII (s. 28).

Fig. 335. Klasztor felicjanek. Kielich,
w. XVIII (s. 58).

Fig. 336. Klasztor norbertanek. Puszka, ok.
poł. w. XVII (s. 28).

Fig. 337. Klasztor norbertanek. Puszka, I. poł.
w. XVII (s. 28).

Fig. 338. Klasztor norbertanek. Puszka,
1740 (s. 28).

Fig. 339. Klasztor norbertanek. Puszka, 1868
(s. 28).

Fig. 340. Kościół Bożego Miłosierdzia.
Puszka, I. poł. w. XIX, koszyczek nowszy
(s. 52).

Fig. 341. Kościół Bożego Miłosierdzia.
Puszka, 1908 (s. 52).

Fig. 342. Klasztor norbertanek. Relikwiarz, l. ćw. w. XVII (s. 28).

Fig. 343. Kościół Bożego Miłosierdzia. Relikwiarz św. Konstancji i Kandydy, l. poł. w. XVII (s. 52).

Fig. 344. Kościół Bożego Miłosierdzia. Relikwiarz Drzewa Krzyża Św., ok. 1730 (s. 52).

Fig. 345. Klasztor norbertanek. Relikwiarz św. Norberta, 1735 (s. 28).

Fig. 346. Klasztor norbertanek. Relikwiarz bł. Bronisławy, w. XIX/XX (s. 28).

Fig. 347. Klasztor norbertanek. Relikwiarz św. Norberta,
koniec w. XVIII (s. 29).

Fig. 348. Klasztor norbertanek. Relikwiarz bł. Bronisławy, 1840.
Antoni Kausal (s. 29).

Fig. 349. Klasztor norbertanek. Relikwiarz bł. Michała Giedroycia, 1743 (s. 28).

Fig. 350. Kościół ŚŚ. Augustyna i Jana Chrzciciela. Relikwiarz bł. Bronisławy, 1840, *Henryk Kossowski* (s. 7).

Fig. 351. Klasztor norbertanek. Podstawa być może pacyfikału, z relikwiarzem, 1685 (s. 29).

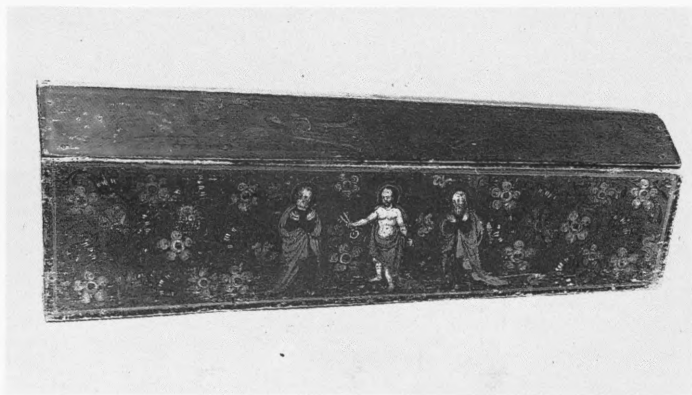

Fig. 352. Klasztor norbertanek. Trumienka bl. Bronisławy. 1604 (?) (s. 33).

Fig. 353. Klasztor norbertanek. Plakietka z przedstawieniem Matki Boskiej z Dzieciątkiem, ok. 1640 (s. 30).

Fig. 354. Klasztor norbertanek. Krzyż ołtarzowy. 1642 (s. 29).

Fig. 355. Klasztor norbertanek. Pacyfikał, 1685 (s. 29).

Fig. 356. Klasztor norbertanek. Figura św. Norberta z pacyfikału, 1685 (s. 29).

Fig. 357. Klasztor norbertanek. Pacyfikal.
2. ćw. w. XVIII (s. 29).

Fig. 358. Klasztor norbertanek. Krzyż
ołtarzowy. 1. poł. w. XVII (s. 29).

Fig. 359. Klasztor norbertanek. Krzyż ołtarzowy z rękojeścią karabeli, w. XVII, XVIII.
ramiona koniec w. XVIII lub pocz. w. XIX
(s. 29).

Fig. 360. Klasztor norbertanek. Krzyż ołtarzowy, koniec w. XVIII lub pocz. w. XIX (s. 30).

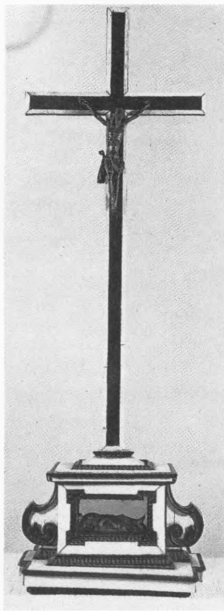

Fig. 361. Klasztor norbertanek. Krzyż ołtarzowy, koniec w. XVIII (s. 30).

Fig. 362. Klasztor norbertanek. Krzyż ołtarzowy, 4. ćw. w. XVIII (s. 29).

Fig. 363. Klasztor norbertanek. Lichtarz, ok. 1690, *Cornelius Poppe* (s. 30).

Fig. 364. Klasztor norbertanek. Kufel, ok. poł. w. XVII, *Abraham Drentwett* (s. 30).

Fig. 365. Klasztor norbertanek. Ampułki, 2. ćw. w. XVIII (s. 30).

Fig. 366. Klasztor norbertanek. Lampa wieczna. 4. ćw. w. XVII (s. 30).

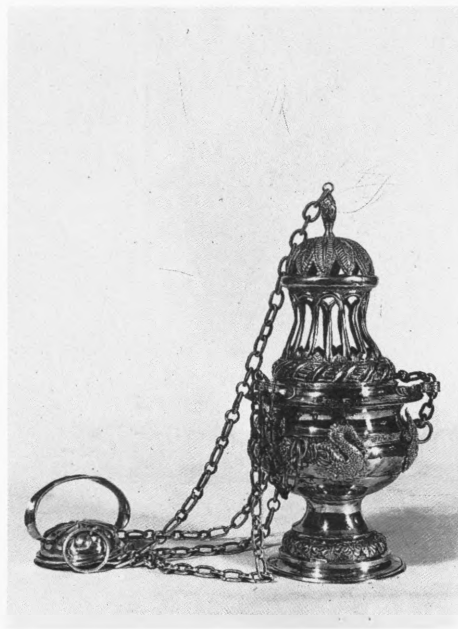

Fig. 367. Klasztor norbertanek. Trybularz, pocz. w. XIX. uzupełniany w końcu w. XIX (s. 30).

Fig. 368. Klasztor norbertanek. Misa, koniec w. XV (s. 30).

Fig. 369. Klasztor norbertanek. Misa. koniec w. XVI (s. 30).

Fig. 370. Klasztor norbertanek. Taca, 1645 (s. 30).

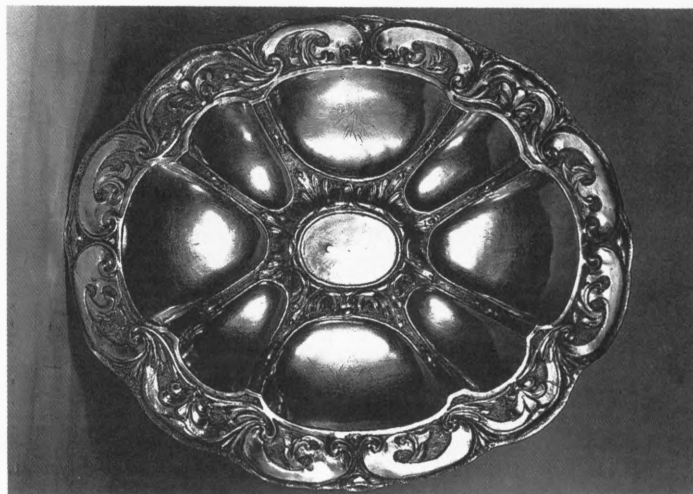

Fig. 371. Klasztor norbertanek. Taca, ok. poł. w. XVII (s. 30).

Fig. 372. Klasztor norbertanek. Plakietka srebrna z obrazkiem Św. Antoniego z Dzieciątkiem, 4. ćw. w. XVII (s. 31).

Fig. 373. Klasztor norbertanek. Anioł, fragment dekoracji obrazu Matki Boskiej z Dzieciątkiem, w. XVII/XVIII (s. 21).

Fig. 374. Klasztor norbertanek. Kociołek na wodę święconą, pocz. w. XVIII (s. 30).

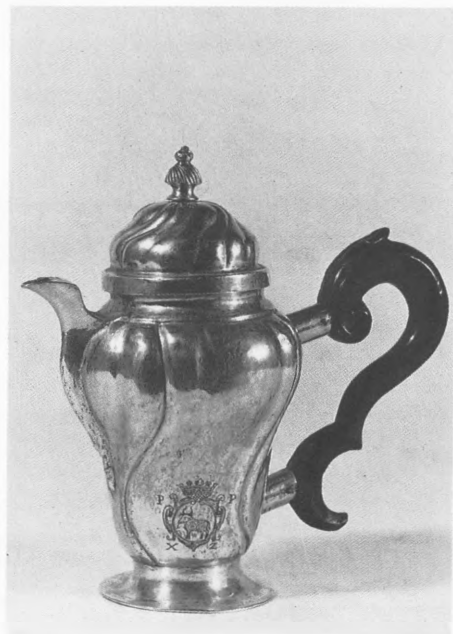

Fig. 375. Klasztor norbertanek. Dzbanek, 3. ćw. w. XVIII, *Johann Chrystian Jancke st.* (s. 30).

Fig. 376. Klasztor norbertanek. Konewka, 1. poł. w. XIX
(s. 30).

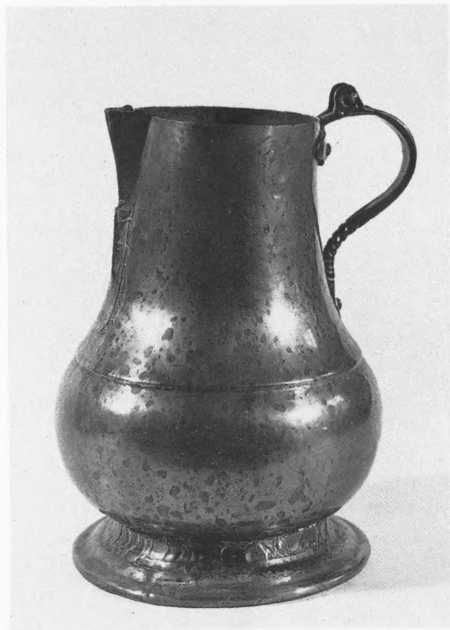

Fig. 377. Klasztor norbertanek. Konewka, 1849 (s. 30).

Fig. 378. Klasztor norbertanek. Ryngraf z Matką Boską Częstochowską. 2. ćw. w. XVIII (s. 31).

Fig. 379. Klasztor norbertanek. Św. Zofia z córkami. obrazek na odwrocie ryngrafu z Matką Boską Częstochowską. 2. ćw. w. XVIII (s. 31).

Fig. 380. Klasztor norbertanek. Ryngraf z Matką Boską Częstochowską, koniec w. XVIII (s. 31).

Fig. 381. Klasztor norbertanek. Św. Antoni z Dzieciątkiem, obrazek l. poł. w. XIX na odwrocie ryngrafu z Matką Boską Częstochowską, koniec w. XVIII (s. 31).

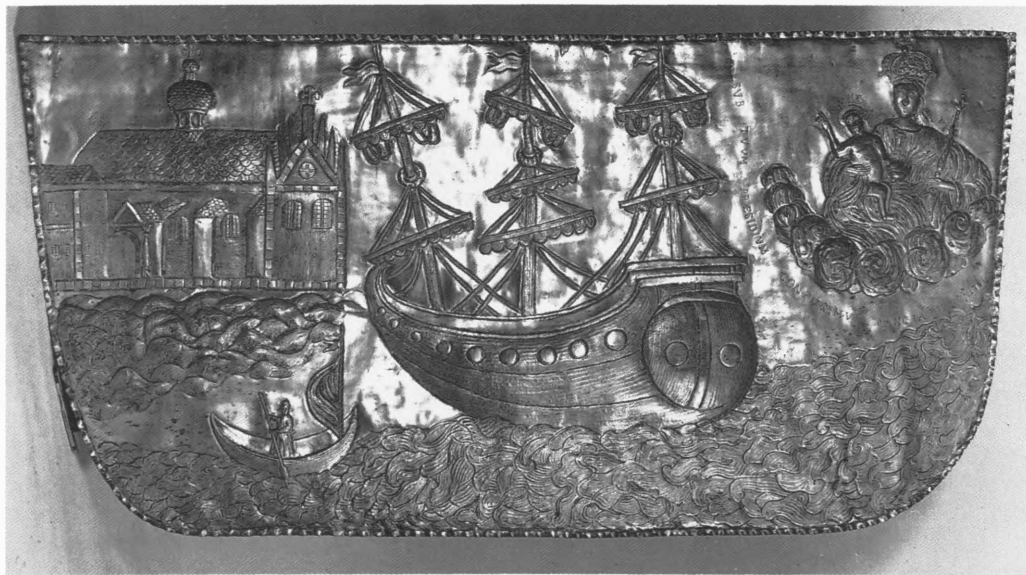

Fig. 382. Klasztor norbertanek. Wotum (?), 4. ćw. w. XVII (s. 31).

Fig. 383. Klasztor norbertanek. Ryngraf z Matką Boską Częstochowską, koniec w. XVIII (s. 31).

Fig. 384. Klasztor norbertanek. Plakietka wotywna z przedstawieniem św. Wincentego Ferreriusza, ok. poł. w. XVIII (s. 31).

Fig. 385. Klasztor norbertanek. Wotum, koniec w. XVIII
(s. 31).

Fig. 386. Klasztor norbertanek. Plakietka wotywna z przedstawieniem św. Wincentego Ferreriusza, koniec w. XVIII
(s. 31).

Fig. 387. Klasztor norbertanek. Wotum, 2. ćw. w. XIX (s. 31).

Fig. 388. Klasztor norbertanek. Wotum, 1. poł. w. XIX (s. 30).

Fig. 389. Klasztor norbertanek. Korona posążka Dzieciątka Jezus, 4. ćw. w. XVII (s. 31).

Fig. 390. Klasztor norbertanek. Korona posążka Dzieciątka Jezus, pocz. w. XVIII (s. 31).

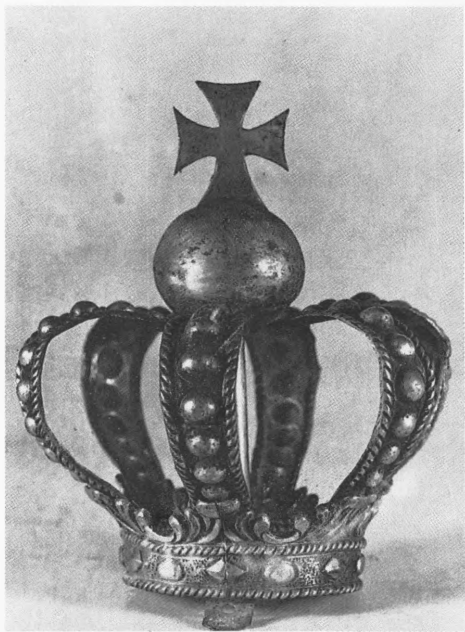

Fig. 391. Klasztor norbertanek. Korona posążka Dzieciątka Jezus, 1. poł. w. XVIII (s. 31).

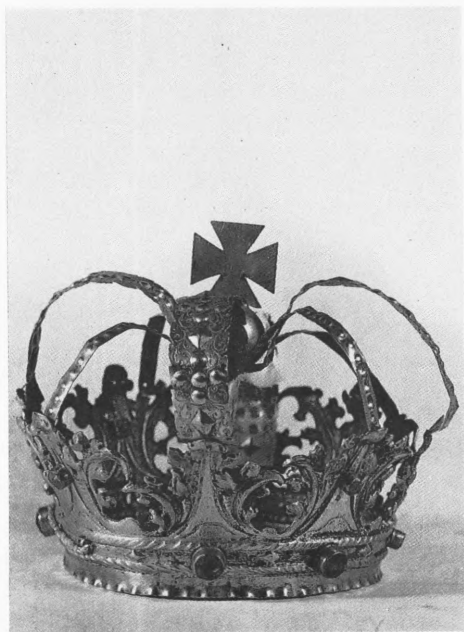

Fig. 392. Klasztor norbertanek. Korona posążka Dzieciątka Jezus, 1. poł. w. XVIII (s. 31).

Fig. 393. Klasztor norbertanek. Zawieszenie z relikwiami, pocz.
w. XVII (s. 29).

Fig. 394. Klasztor norbertanek. Krzyż od różańca, koniec
w. XVII, awers (s. 31).

Fig. 395. Klasztor norbertanek. Medal z wizerunkiem św. Benedykta, w. XVII (s. 32).

Fig. 396. Klasztor norbertanek. Męczennicy kamedulscy na rewersie medalu św. Benedykta, w. XVII (s. 32).

Fig. 397. Klasztor norbertanek. Medal z wizerunkiem nieokreślonego świętego, ok. 1840 (s. 33).

Fig. 398. Klasztor norbertanek. Medal z wizerunkiem św. Eufemii, I. poł. w. XIX (s. 32).

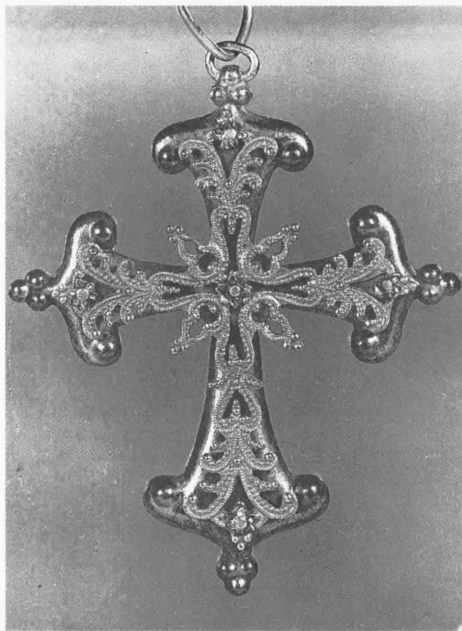

Fig. 399. Klasztor norbertanek. Krzyżyk, 1. poł. w. XIX
(s. 31).

Fig. 400. Klasztor norbertanek. Krzyżyk, ok. poł. w. XIX
(s. 31).

Fig. 401. Klasztor norbertanek. Zawieszenie w kształcie półfigury rycerza, 4. ćw. w. XVI (s. 41).

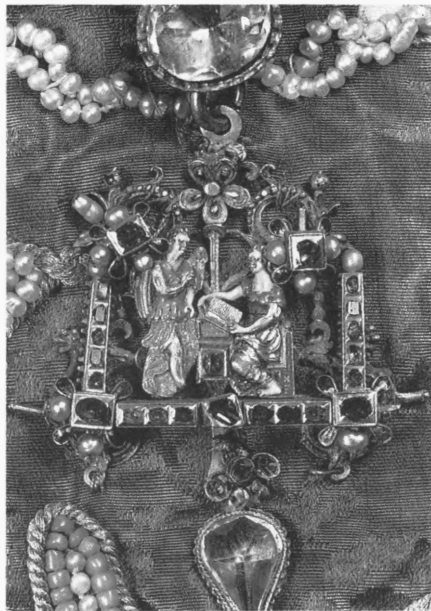

Fig. 402. Klasztor norbertanek. Zawieszenie ze sceną Zwiastowania, ok. 1600 (s. 41).

Fig. 403. Klasztor norbertanek. Zawieszenie, ok. 1600 (s. 41).

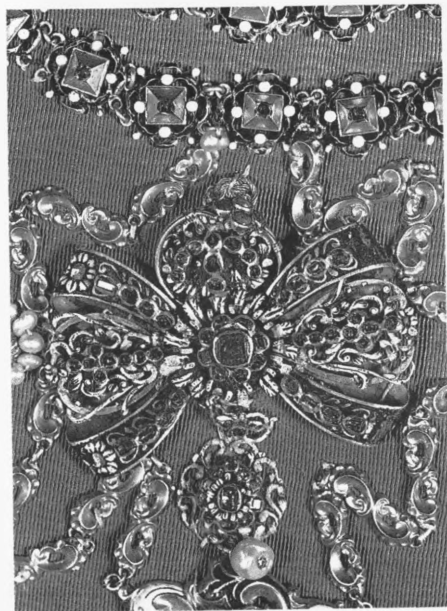

Fig. 404. Klasztor norbertanek. Klejnot w kształcie kokardy, ok. 1660 (s. 41).

Fig. 405. Klasztor norbertanek. Zawieszanie w kształcie krzyża, l. poł. w. XVII (s. 40).

Fig. 406. Klasztor norbertanek. Ogniwa łańcucha, koniec w. XVI (s. 41).

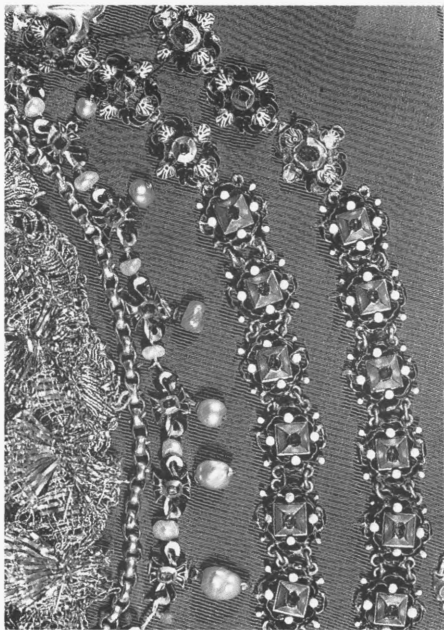

Fig. 407. Klasztor norbertanek. Fragmenty łańcuchów, koniec w. XVI i I. poł. w. XVII (s. 41).

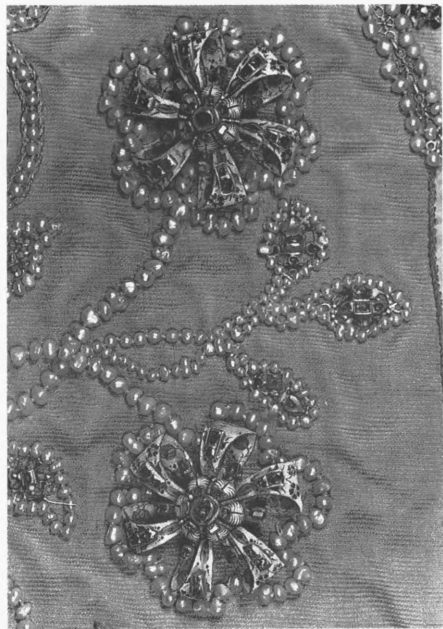

Fig. 408. Klasztor norbertanek. Ogniwa łańcucha w kształcie rozet, I. poł. w. XVII (s. 41).

Fig. 409. Klasztor norbertanek. Tabakiera, w. XVIII
(s. 33).

Fig. 410. Klasztor norbertanek. Zegar puszkowy, pocz.
w. XVII (s. 33).

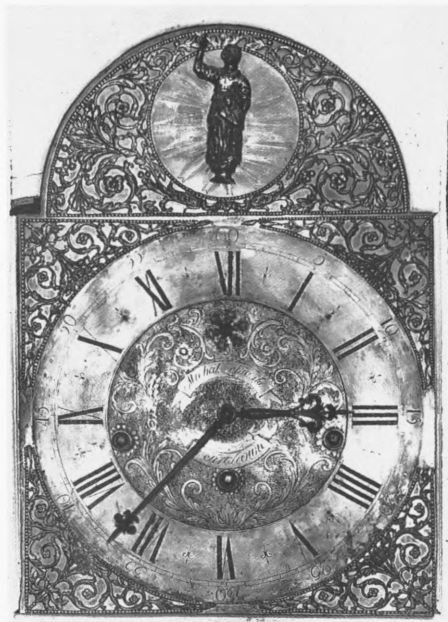

Fig. 411. Klasztor norbertanek. Tarcza zegara, 1808. *Michał Żebraski* (s. 33).

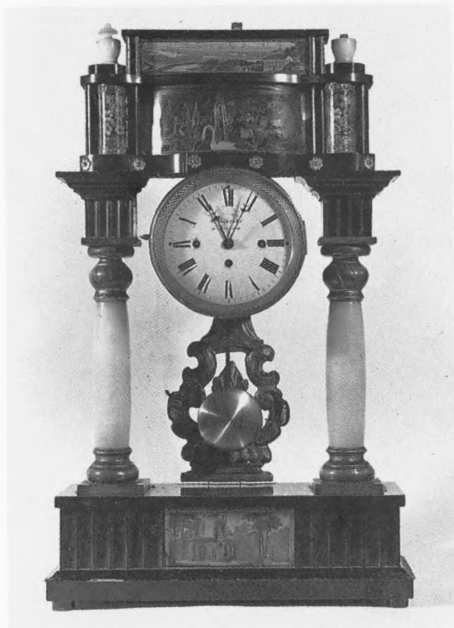

Fig. 412. Klasztor norbertanek. Zegar kominkowy, ok. poł. w. XIX. *Wojciech Bojarski* (s. 33).

Fig. 413. Klasztor norbertanek. Puzdro, pocz. w. XVII (s. 23).

Fig. 414. Klasztor norbertanek. Puzdro, w. XVII (s. 23).

OPRAWY, OKUCIA I PIECZĘCIE

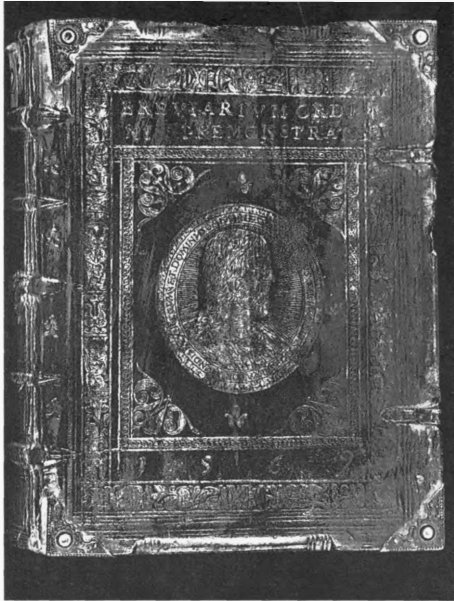

Fig. 415. Klasztor norbertanek. Wierchnia strona oprawy
breviarza z 1569, 3. ćw. w. XVI (s. 46).

Fig. 416. Klasztor norbertanek. Spodnia strona oprawy
hymnarza z 1611, pocz. w. XVII (s. 46).

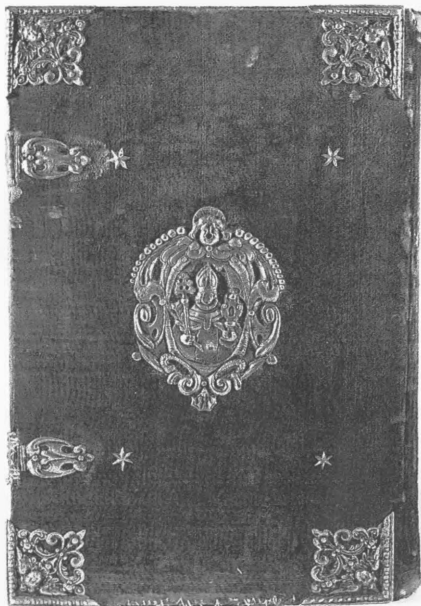

Fig. 417. Klasztor norbertanek. Spodnia strona oprawy mszału z 1622, z okuciami 1. poł. w. XVII (s. 48).

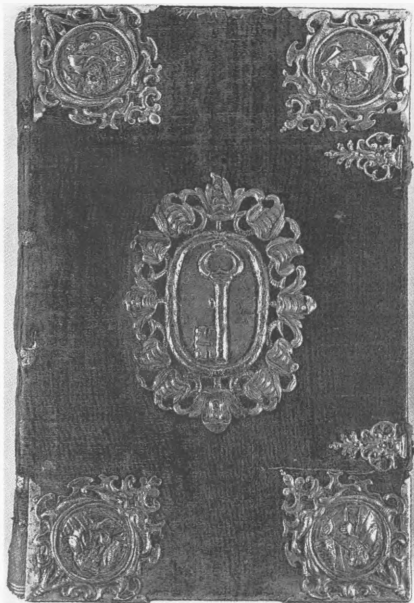

Fig. 418. Klasztor norbertanek. Spodnia strona oprawy mszału z 1663, z okuciami z pocz. oraz 1. i 2. poł. w. XVII (s. 47).

Fig. 419. Klasztor norbertanek. Wierzchnia strona
oprawy mszału z 1663, z okuciami z pocz. oraz 1. i 2. poł.
w. XVII (s. 47).

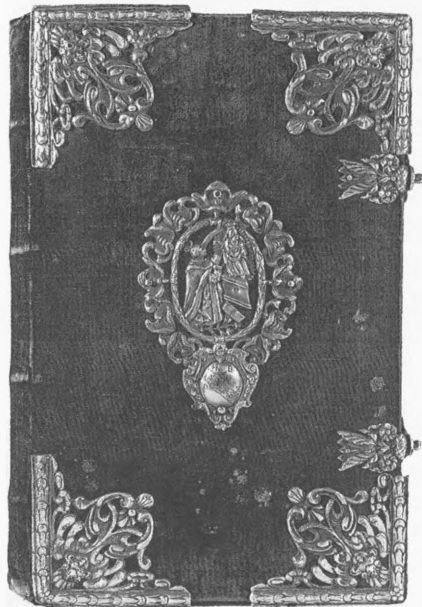

Fig. 420. Klasztor norbertanek. Wierzchnia strona
oprawy mszału z 1662, z okuciami przed 1660 (?)
(s. 48).

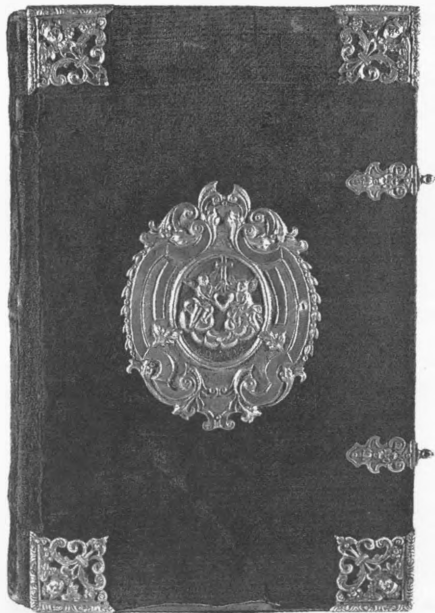

Fig. 421. Klasztor norbertanek. Wierzchnia strona oprawy mszału z 1736, z okuciami 1749 (s. 48).

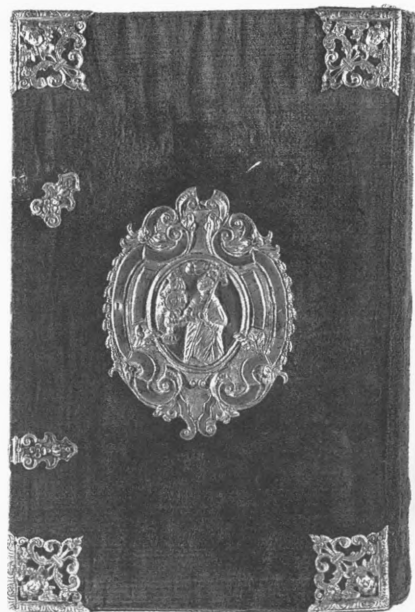

Fig. 422. Klasztor norbertanek. Spodnia strona oprawy mszału z 1736, z okuciami 1749 (s. 48).

Fig. 423. Klasztor norbertanek. Spodnia strona oprawy mszału z 1751, z okuciami 2. poł. w. XVII i po 1750 (s. 48).

Fig. 424. Klasztor norbertanek. Spodnia strona oprawy Wierszy i godzin o św. Norbertcie, 3. ćw. w. XVIII (s. 47).

Fig. 425. Klasztor norbertanek. Okucie narożne z przedstawieniem św. Grzegorza Wielkiego. l. poł. w. XVII. spodnia strona oprawy mszału 1663 (s. 47).

Fig. 426. Klasztor norbertanek. Okucie narożne z przedstawieniem św. Augustyna. l. poł. w. XVII. spodnia strona oprawy mszału 1663 (s. 47).

Fig. 427. Klasztor norbertanek. Okucie narożne z przedstawieniem św. Marka. I. poł. w. XVII, wierzchnia strona oprawy mszału 1663 (s. 47).

Fig. 428. Klasztor norbertanek. Okucie narożne z przedstawieniem św. Łukasza. I. poł. w. XVII, wierzchnia strona oprawy mszału 1663 (s. 47).

Fig. 429. Klasztor norbertanek. Okucie środkowe z przedstawieniem św. Augustyna, I. poł. w. XVII, wierzchnia strona oprawy mszału 1622 (s. 48).

Fig. 430. Klasztor norbertanek. Okucie środkowe z przedstawieniem św. Anny Samotrzeć, przed 1660, spodnia strona oprawy mszału 1662 (?) (s. 48).

Fig. 431. Klasztor norbertanek. Pieczęć z herbem Dębno przy dokumencie 1510 (s. 42).

Fig. 432. Klasztor norbertanek. Pieczęć mniejsza króla Zygmunta I Starego przy dokumencie 1530 (s. 42).

Fig. 433. Klasztor norbertanek. Pieczęć generała zakonu dominikanów Mikołaja Rodulfusa przy dokumencie 1638 (s. 43).

TKANINY I HAFTY

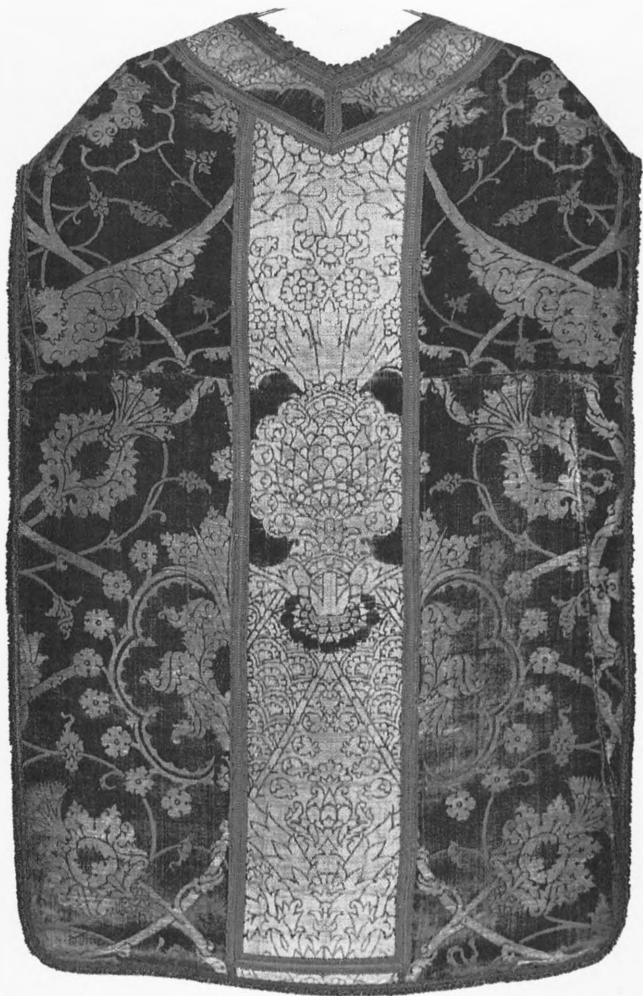

Fig. 434. Kościół Bożego Miłosierdzia. Ornat, w. XV/XVI (s. 53).

Fig. 435. Klasztor norbertanek. Ornat, boki l. pol.
w. XVII, w kolumnie haft, koniec w. XVII (s. 36).

Fig. 436. Klasztor norbertanek. Ornat, boki ok. pol.
w. XVII, w kolumnie haft ok. 1700 (s. 35).

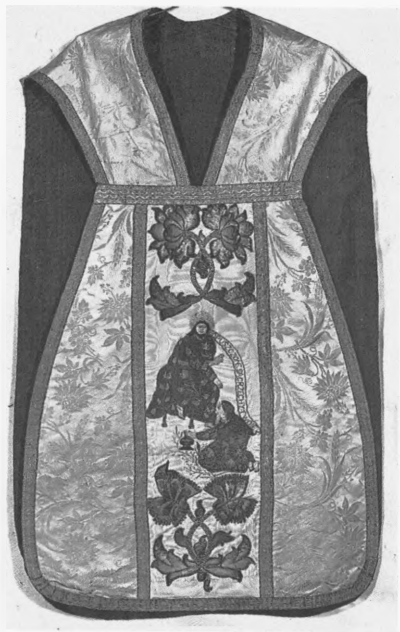

Fig. 437. Klasztor norbertanek. Przód ornatu z haftem w. XVII, przecaplikowanym 1849 (s. 34).

Fig. 438. Klasztor norbertanek. Tył ornatu z haftem w. XVII, przecaplikowanym 1849 (s. 34).

Fig. 439. Klasztor norbertanek. Ornat, w kolumnie haft l. pol. w. XVII (s. 35).

Fig. 440. Klasztor norbertanek. Ornat, boki ok. pol. w. XVIII, w kolumnie haft w. XVII i ok. pol. w. XVIII (s. 36).

Fig. 441. Kościół Bożego Miłosierdzia. Ornat, ok. poł. w. XVIII (s. 52).

Fig. 442. Klasztor felicjanek. Ornat, ok. poł. w. XVIII (s. 58).

Fig. 443. Klasztor norbertanek. Ornat, boki pocz. w. XVIII, w kolumnie haft koniec w. XVIII (s. 34).

Fig. 444. Klasztor norbertanek. Ornat, 1787 (s. 34).

Fig. 445. Klasztor norbertanek. Ornat, 1746 (s. 33).

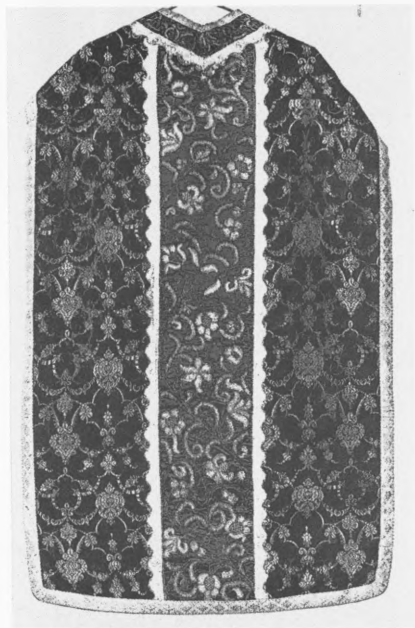

Fig. 446. Klasztor norbertanek. Ornat, boki koniec w. XVII, w kolumnie korona pocz. w. XVIII (s. 36).

Fig. 447. Kościół Bożego Miłosierdzia. Ornat, ok. poł.
w. XVIII (s. 52).

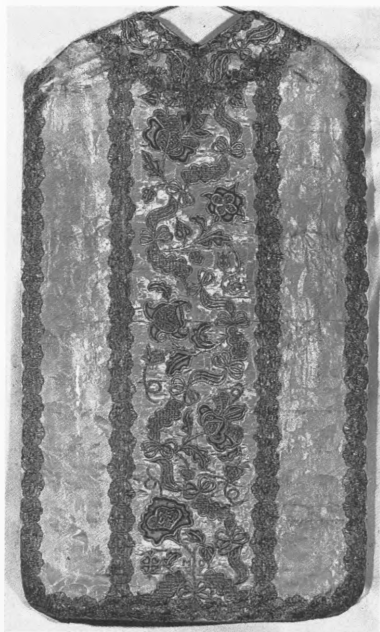

Fig. 448. Klasztor norbertanek. Ornat, 1787
(s. 33).

Fig. 449. Klasztor norbertanek. Ornat, ok. 1850 (s. 34).

Fig. 450. Klasztor felicianek. Ornat, 2. pol. w. XIX (s. 58).

Fig. 451. Klasztor norbertanek. Ornat, boki koniec w. XVIII, w kolumnie haft 2. poł. w. XVIII i koniec w. XIX (s. 34).

Fig. 452. Klasztor norbertanek. Ornat, 2. poł. w. XIX (s. 35).

Fig. 453. Klasztor norbertanek. Ornat 3. ćw.
w. XVIII, uzupełniony haftem ok. 1900 (s. 34).

Fig. 454. Klasztor norbertanek. Ornat. ok. 1730
(s. 35).

Fig. 455. Klasztor norbertanek. Ornat, boki ok. 1760.
kolumna pocz. w. XVIII (s. 34).

Fig. 456. Klasztor norbertanek. Ornat, boki I. tercja
w. XVIII, kolumna koniec w. XVIII (s. 34).

Fig. 457. Kościół Bożego Miłosierdzia. Ornat, ok.
poł. w. XVIII (s. 53).

Fig. 458. Klasztor norbertanek. Ornat, boki ok.
poł. w. XIX, kolumna pocz. w. XVIII (s. 36).

Fig. 459. Klasztor norbertanek. Fragment kapy, ok. poł. w. XVII (s. 35).

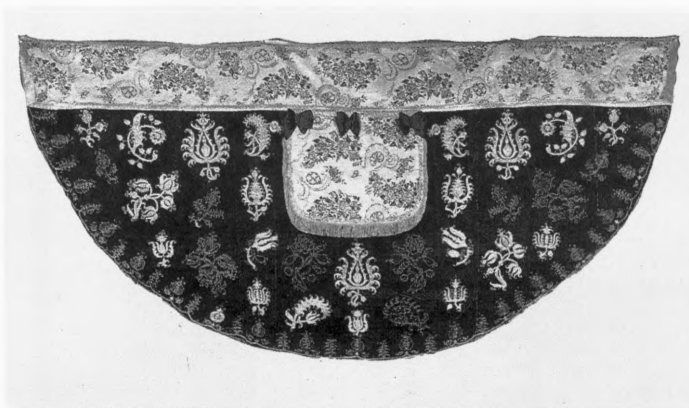

Fig. 460. Klasztor norbertanek. Kapa, ok. poł. w. XVII, kaptur i pas po poł. w. XVIII (s. 35).

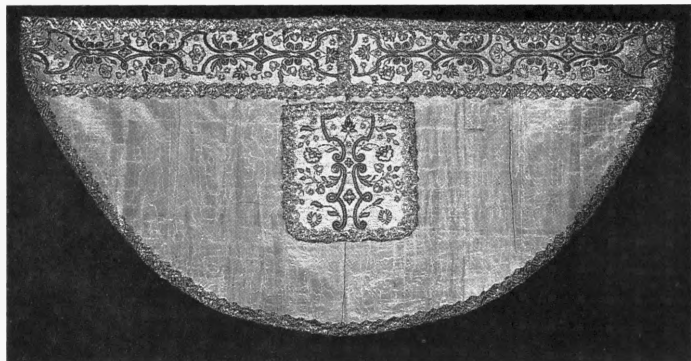

Fig. 461. Klasztor norbertanek. Kapa, 2. ćw. w. XVIII (s. 35).

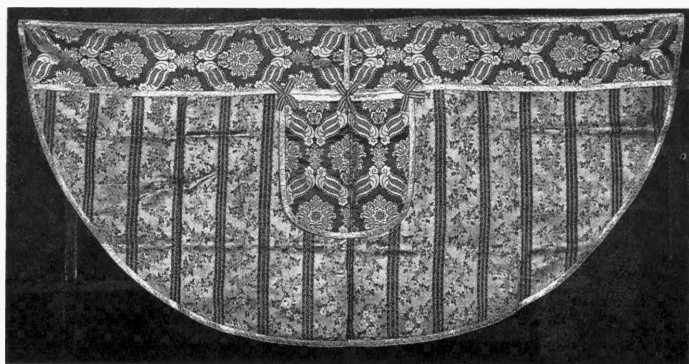

Fig. 462. Kościół Bożego Miłosierdzia. Kapa, 2. poł. w. XVIII, kaptur i pas pocz. w. XVIII (s. 53).

Fig. 463. Klasztor norbertanek. Dalmatyka, 3. ćw. w. XVIII
(s. 35).

Fig. 464. Klasztor norbertanek. Dalmatyka, 3. ćw. w. XVIII
(s. 35).

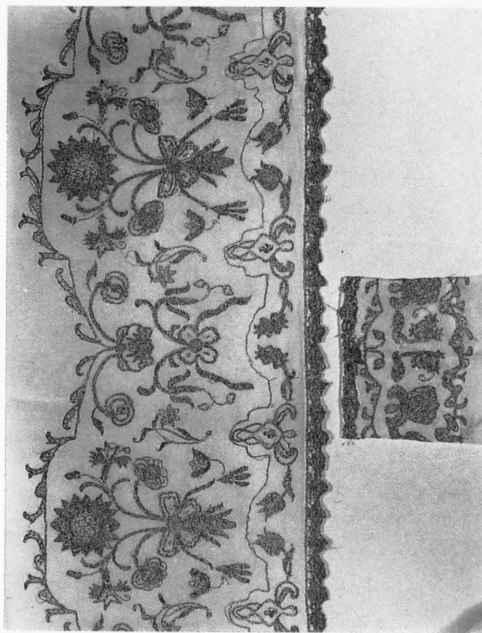

Fig. 465. Klasztor norbertanek. Haft i koronka przy albie,
I. poł. w. XVIII (s. 36).

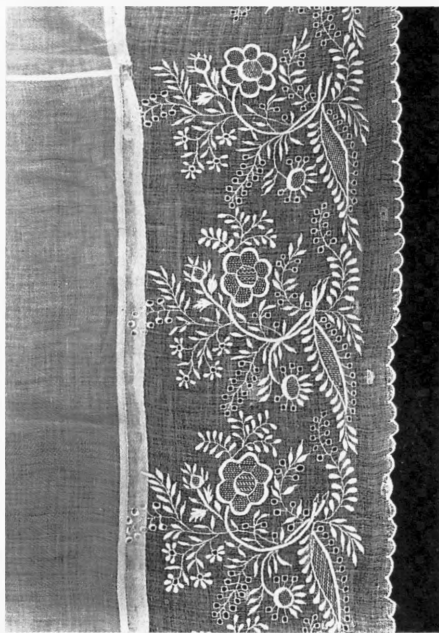

Fig. 466. Klasztor norbertanek. Haft i koronka przy albie,
ok. poł. w. XIX (s. 36).

Fig. 467. Klasztor norbertanek. Welum, ok. 1670 (s. 37).

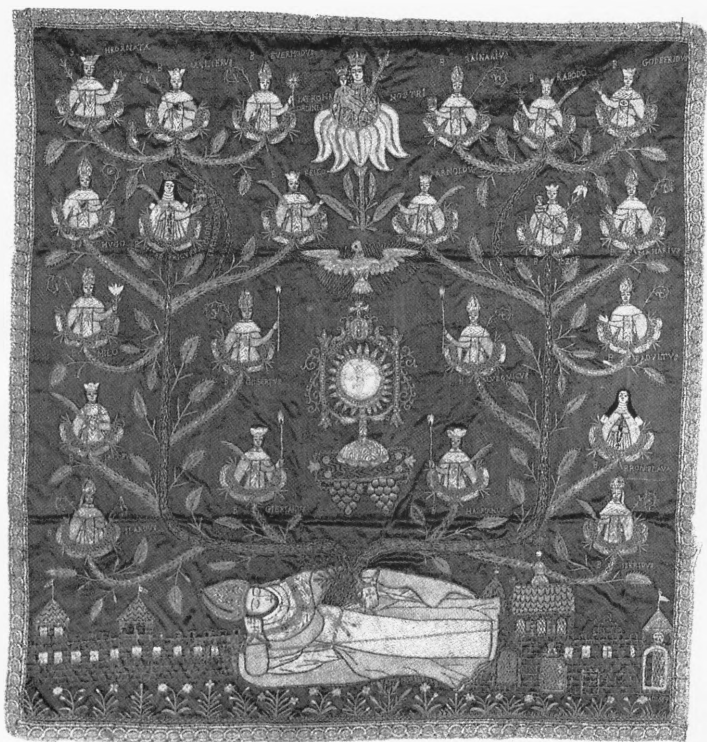

Fig. 468. Klasztor norbertanek. Welum, 1669, haft Anna Hynkówna (s. 37).

Fig. 469. Klasztor norbertanek. Welum. 2. ćw. w. XVII (s. 37).

Fig. 470. Klasztor norbertanek. Welum. 2. ćw. w. XVII (s. 38).

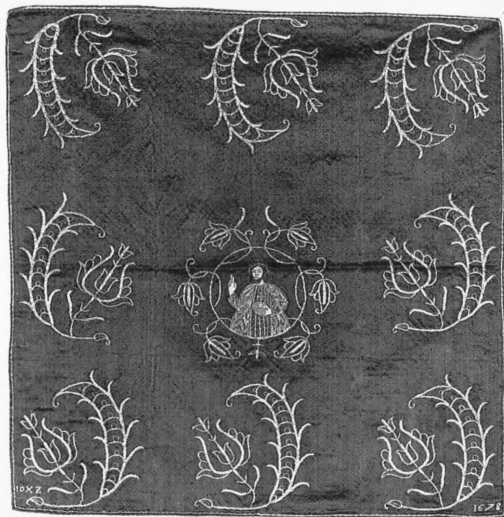

Fig. 471. Klasztor norbertanek. Welum, 1678 (s. 37).

Fig. 472. Klasztor norbertanek. Welum, l. ćw. w. XVII (s. 37).

Fig. 473. Kościół Bożego Miłosierdzia. Welum, w. XVII/XVIII
(s. 53).

Fig. 474. Klasztor norbertanek. Welum, ok. poł. w. XVII (s. 37).

Fig. 475. Klasztor norbertanek. Welum, 2. ćw. w. XVII (s. 37).

Fig. 476. Klasztor norbertanek. Palka, w. XVII/XVIII (s. 38).

Fig. 477. Klasztor norbertanek. Palka, w. XVII/XVIII (s. 38).

Fig. 478. Klasztor norbertanek. Palka, koniec w. XVII (s. 38).

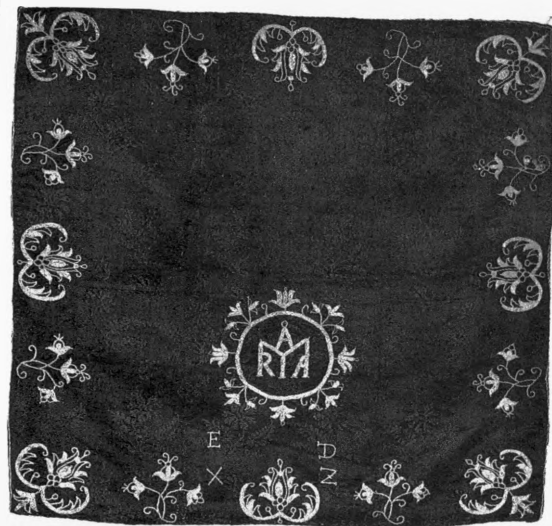

Fig. 479. Klasztor norbertanek. Welum, ok. 1650 (s. 38).

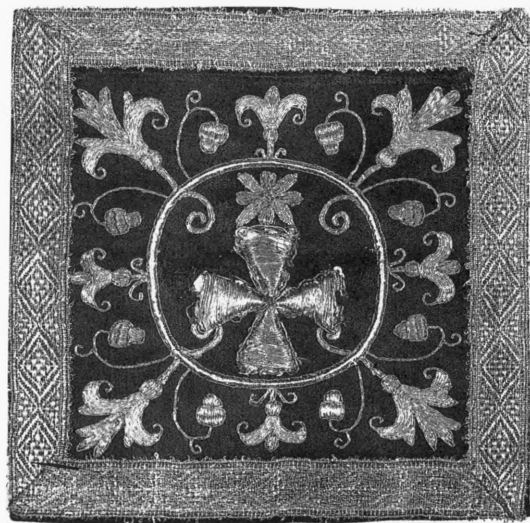

Fig. 480. Klasztor norbertanek. Bursa, l. poł. w. XVII (s. 38).

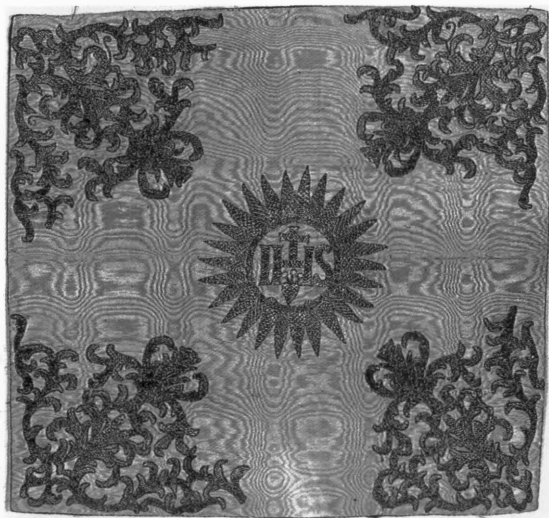

Fig. 481. Kłasztór norbertanek. Welum, ok. poł. w. XVII (s. 37).

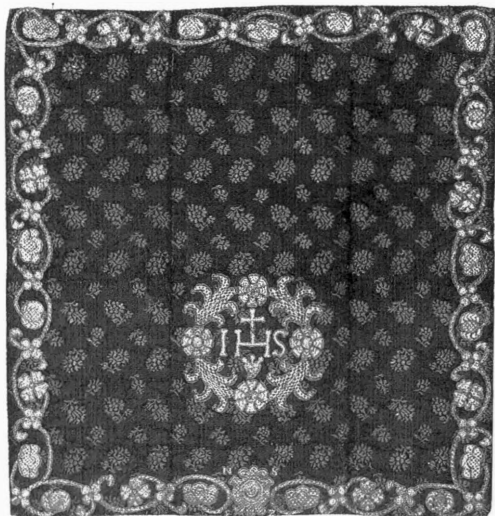

Fig. 482. Kłasztór norbertanek. Welum, 2. ćw. w. XVII (s. 38).

Fig. 483. Klasztor norbertanek. Palka, ok. poł. w. XVII (s. 38).

Fig. 484. Klasztor norbertanek. Palka, w. XVII/XVIII (s. 38).

Fig. 485. Klasztor norbertanek. Welum, 1746 (s. 33).

Fig. 486. Klasztor norbertanek. Welum, 2. pol. w. XIX (s. 37).

Fig. 487. Klasztor norbertanek. Bursa, 2. poł. w. XVIII
(s. 38).

Fig. 488. Klasztor norbertanek. Welum, ok. 1850 (s. 37).

Fig. 489. Klasztor norbertanek. Obrus z haftem, koniec w. XVII. fragment (s. 39).

Fig. 490. Klasztor norbertanek. Obrus z haftem, 1. poł. w. XVII. fragment (s. 39).

Fig. 491. Klasztor norbertanek. Obrus z haftem, 1790
(s. 39).

Fig. 492. Klasztor norbertanek. Obrus z haftem, 1792 (s. 39).

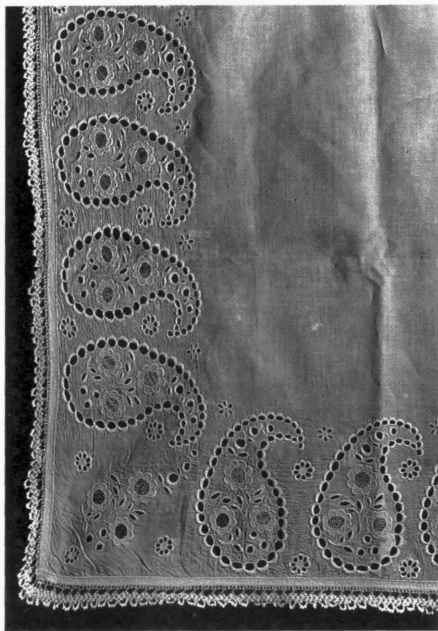

Fig. 493. Klasztor norbertanek. Obrus z haftem. 1892
(s. 39).

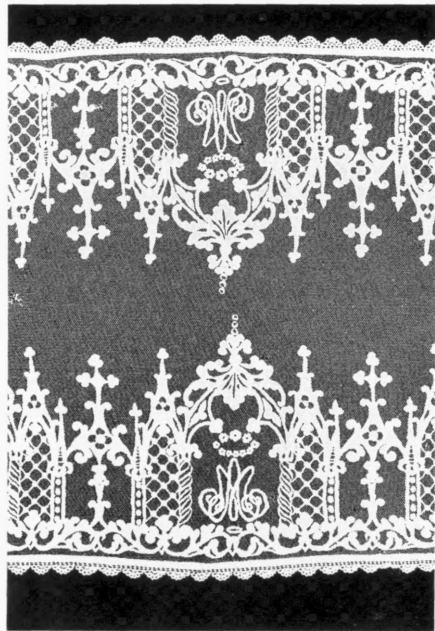

Fig. 494. Klasztor norbertanek. Obrus z haftem, 3. ćw.
w. XIX (s. 39).

Fig. 495. Klasztor norbertanek. Antependium, 4. ćw. w. XVII (s. 40).

Fig. 496. Klasztor norbertanek. Antependium, 1739 (s. 40).

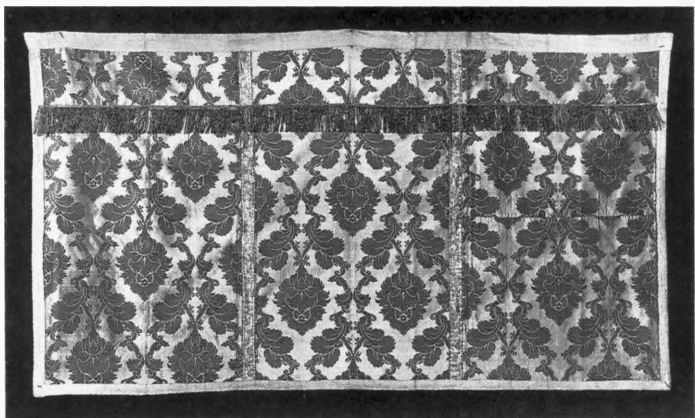

Fig. 497. Klasztor norbertanek. Antependium, ok. 1700 (s. 40).

Fig. 498. Klasztor norbertanek. Antependium, ok. 1715 (s. 40).

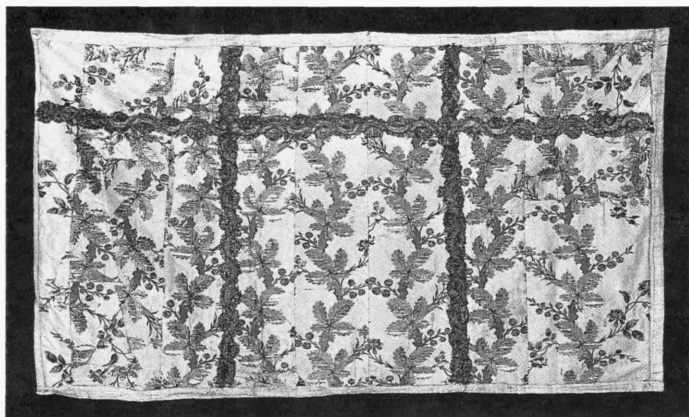

Fig. 499. Klasztor norbertanek. Antependium, ok. 1760 (s. 40).

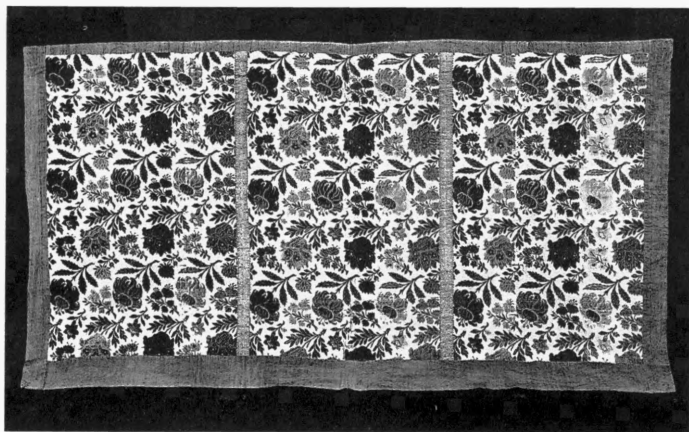

Fig. 500. Klasztor norbertanek. Antependium, I. ćw. w. XVIII (s. 40).

Fig. 501. Klasztor norbertanek. Sukienka obrazu Matki Boskiej.
ok. poł. w. XVII (s. 40).

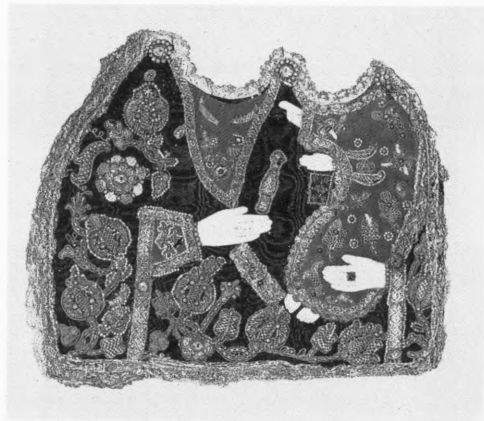

Fig. 502. Klasztor norbertanek. Sukienka obrazu Matki Boskiej.
haft 1674, biżuteria w. XVII (s. 40).

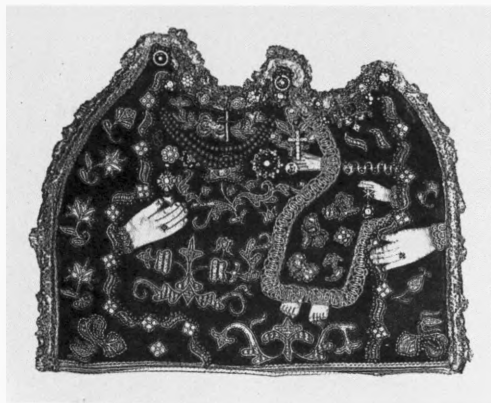

Fig. 503. Klasztor norbertanek. Sukienka obrazu Matki Boskiej, haft l. poł. w. XVIII, biżuteria l. poł. w. XIX (s. 40).

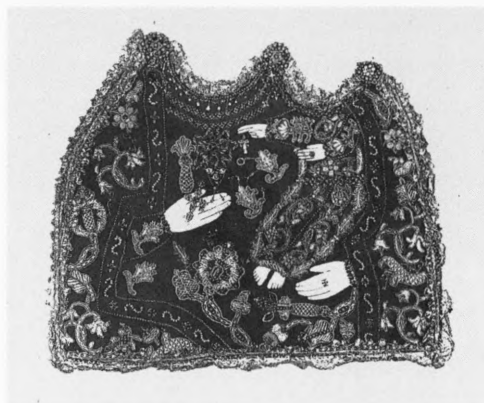

Fig. 504. Klasztor norbertanek. Sukienka obrazu Matki Boskiej, haft w. XVII, XVIII, biżuteria w. XVI–XIX (s. 40).

Fig. 505. Klasztor norbertanek. Sukienka obrazu Matki Boskiej.
1806. biżuteria w. XVI–XVII (s. 41).

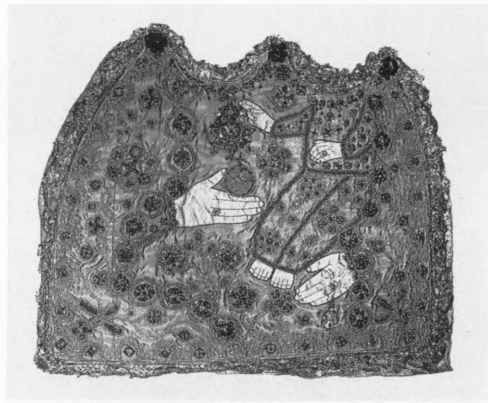

Fig. 506. Klasztor norbertanek. Sukienka obrazu Matki Boskiej.
1816. biżuteria w. XVI–XVIII (s. 41).

Fig. 507. Klasztor norbertanek. Sukienka obrazu Matki Boskiej, haft ok. poł. w. XVII. biżuteria w. XVII (s. 40).

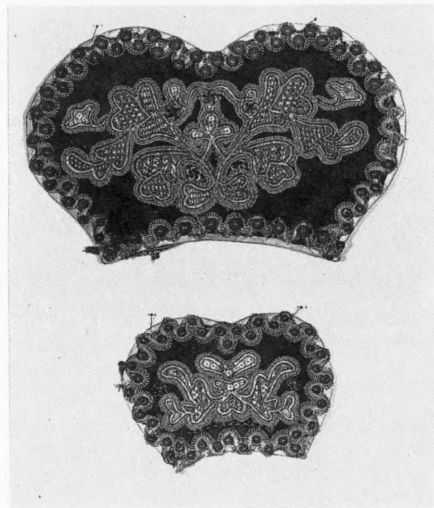

Fig. 508. Klasztor norbertanek. Korony obrazu Matki Boskiej, haft 1. poł. w. XVIII. biżuteria 2. ćw. w. XVII (s. 40).

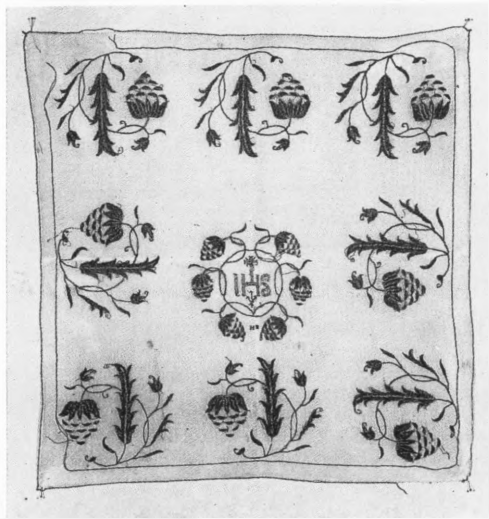

Fig. 509. Klasztor norbertanek. Korporal, przed 1695 (s. 39).

Fig. 510. Klasztor norbertanek. Korporal, 2. poł. w. XVII (s. 39).

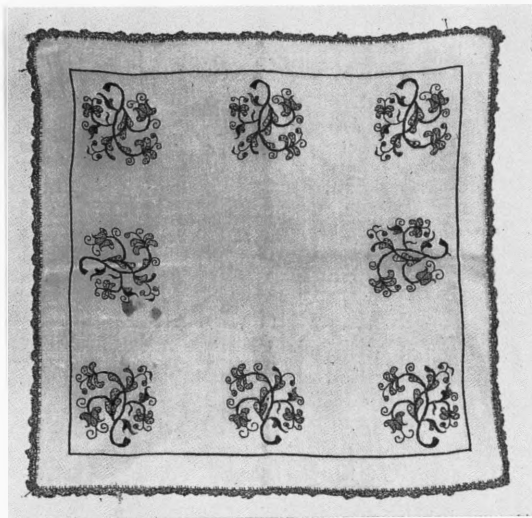

Fig. 511. Klasztor norbertanek. Korporal, koniec w. XVII lub pocz. w. XVIII (s. 39).

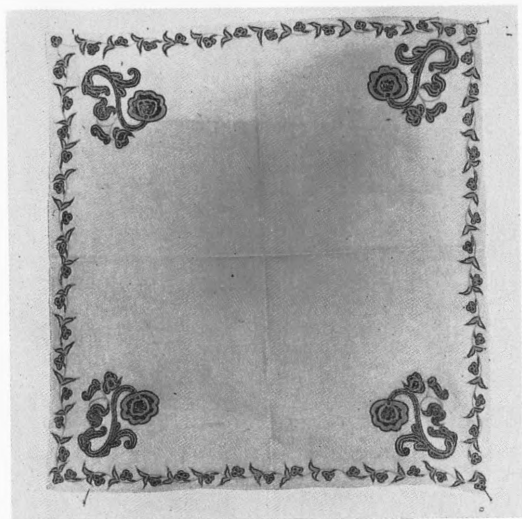

Fig. 512. Klasztor norbertanek. Korporal, koniec w. XVIII (s. 39).

Fig. 513. Klasztor norbertanek. Obszycie alby, haft, koniec w. XVII (s. 42).

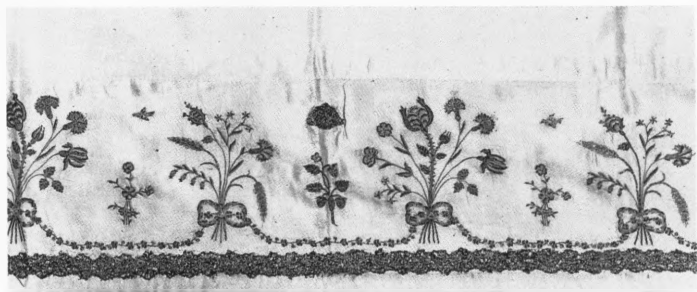

Fig. 514. Klasztor norbertanek. Obszycie alby, haft, 2. poł. w. XVIII (s. 42).

Fig. 515. Klasztor norbertanek. Obszycie alby, haft, 2. poł. w. XVIII (s. 42).

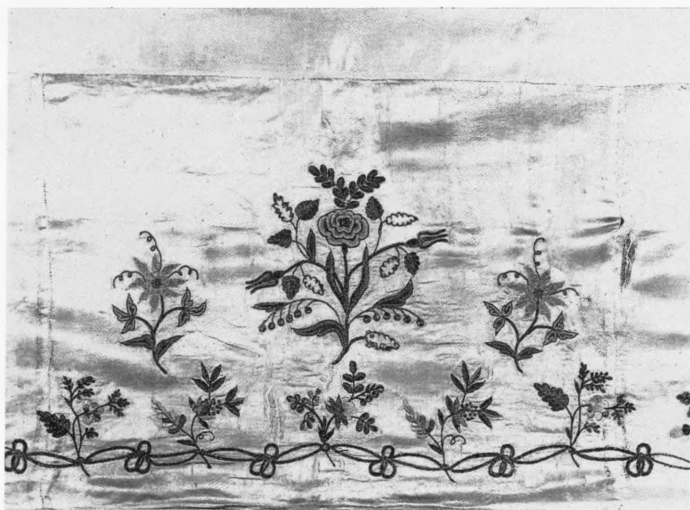

Fig. 516. Klasztor norbertanek. Obszycie alby, haft, 2. poł. w. XVIII (s. 42).

Fig. 517. Klasztor norbertanek. Makata, I. tercja
w. XVIII (s. 41).

Fig. 518. Klasztor norbertanek. Konozeum, 1787
(s. 36).

Fig. 519. Klasztor norbertanek. Makata, 4. ćw. w. XVII (s. 41).

Fig. 520. Klasztor norbertanek. Makata, 1691 (s. 41).

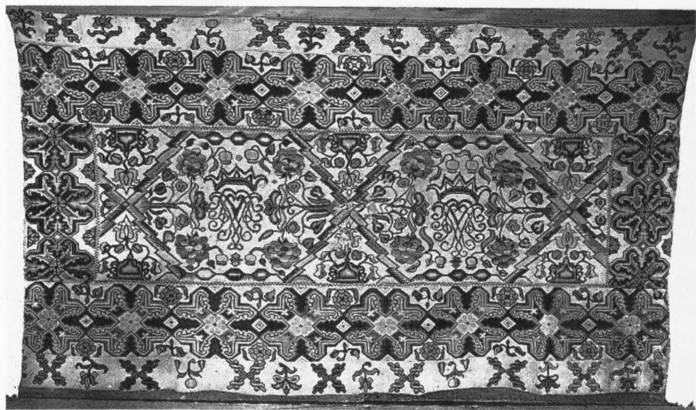

Fig. 521. Klasztor norbertanek. Makata, 1. tercja w. XVIII (s. 41).

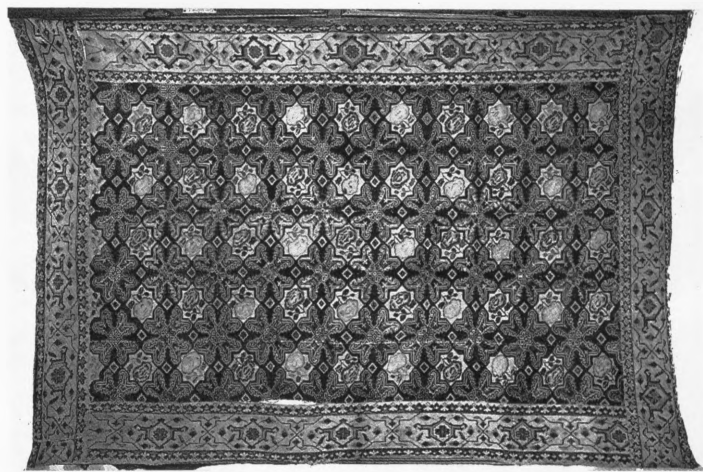

Fig. 522. Klasztor norbertanek. Makata, 1. tercja w. XVIII (s. 41).

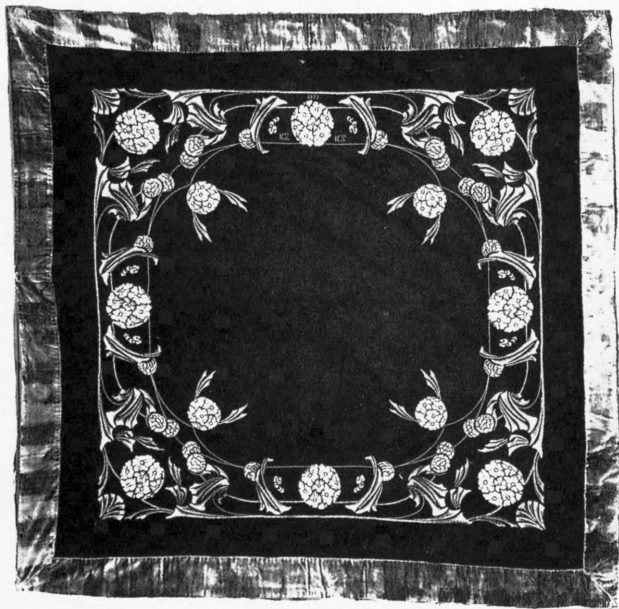

Fig. 523. Klasztor norbertanek. Makata, 1915 (s. 41).

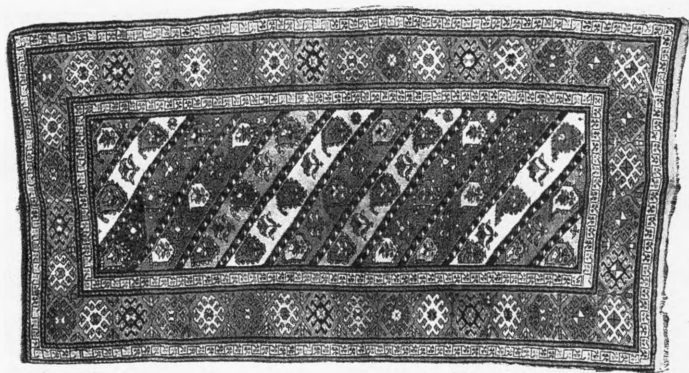

Fig. 524. Klasztor norbertanek. Koberzec tzw. Szirwan, pocz. w. XIX (s. 41).

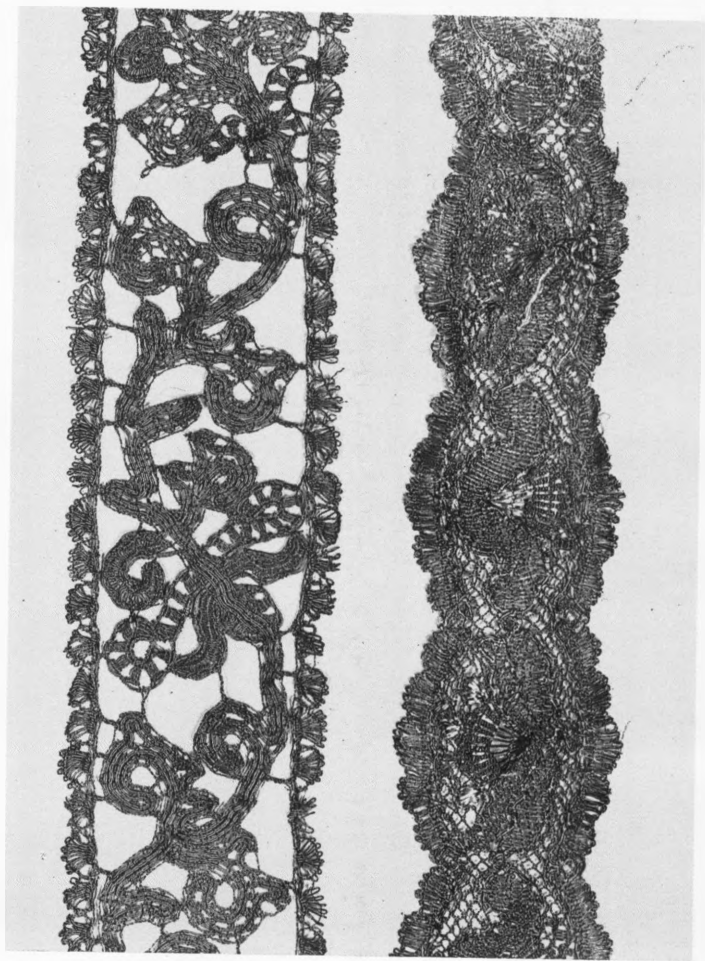

Fig. 525. Klasztor norbertanek. Koronka, koniec w. XVII (s. 42).

TABLE DES ILLUSTRATIONS

ARCHITECTURE ET AMEUBLEMENT (1–88)

- Fig. 1. Nowy Świat et Zwierzyniec. Vue du sud-est (p. IX).
- Fig. 2. Zwierzyniec. Vue aérienne sur l'église et le couvent des prémontrés et le terminus du tramway rue Kościuszko (p. 1).
- Fig. 3. Zwierzyniec. Vue aérienne sur le tertre de Kościuszko (p. XIV).
- Fig. 4. Eglise Saint-Sauveur, vers la moitié ou 2 moitié du XIIe siècle, nef et tour 1 quart du XVIIe siècle. Vue du nord-ouest (p. 61, 62).
- Fig. 5. Eglise Saint-Sauveur, vers la moitié ou 2 moitié du XIIe siècle, nef et tour 1 quart du XVIIe siècle. Vue du sud (p. 61).
- Fig. 6. Eglise Saint-Sauveur, vers la moitié ou 2 moitié du XIIe siècle, nef et tour 1 quart du XVIIe siècle. Vue du sud-est (p. 61).
- Fig. 7. Eglise Saint-Sauveur, vers la moitié ou 2 moitié du XIIe siècle, nef 1 quart du XVIIe siècle. Intérieur, vue vers le coeur (p. 61).
- Fig. 8. Eglise Saint-Sauveur, vers la moitié ou 2 moitié du XIIe siècle, nef 1 quart du XVIIe siècle. Intérieur, vue vers la tribune d'orgues (p. 61).
- Fig. 9. Eglise Saint-Sauveur. Intérieur du coeur vers la moitié ou 2 moitié du XIIe siècle, partiellement reconstruit vers 1970 (p. 61).
- Fig. 10. Eglise Saint-Sauveur. Coeur, fenêtre jumelée dans la paroi nord, vers la moitié ou 2 moitié du XIIe siècle, partiellement reconstruite vers 1970 (p. 61).
- Fig. 11. Couvent des prémontrés. 1610–20, avec l'église SS. Augustin et Jean Baptiste. 1259, 1595–1604. Vue du sud à travers la Vistule (p. 1, 11).
- Fig. 12. Couvent des prémontrés 1610–20, avec l'église SS. Augustin et Jean-Baptiste. 1259, 1595–1604, tour nord 1613 et 1775–78. Vue du nord-ouest (p. 1).
- Fig. 13. Couvent des prémontrés 1610–20, avec l'église SS. Augustin et Jean Baptiste. 1259, 1595–1604, tour nord 1613. Vue du sud (p. 1, 11).
- Fig. 14. Couvent des prémontrés 1610–20, avec l'église SS. Augustin et Jean-Baptiste. 1259, 1595–1604, tour nord 1613 et 1775–78. Vue du nord-ouest (p. 1, 11).
- Fig. 15. Eglise SS. Augustin et Jean Baptiste. 1259, 1595–1604, tour nord 1613 et 1775–78. Vue du nord-est (p. 14).
- Fig. 16. Couvent des prémontrés. Aile sud 1608–10 et tour-porte auprès de la cour. Vue du sud-est (p. 14).
- Fig. 17. Couvent des prémontrés. élévation est de l'aile nord 1610–20 (?) auprès de la cour (p. 11).
- Fig. 18. Couvent des prémontrés. Aile nord du premier préau. XIIe et 2 moitié du XIIIe siècle, rebâtie 1604–08. Galerie, fragment du mur nord (p. 15).
- Fig. 19. Couvent des prémontrés. Aile nord du premier préau. XIIe et 2 moitié du XIIIe siècle, rebâtie 1604–08. Galerie, fragment du mur nord (p. 15).
- Fig. 20. Couvent des prémontrés. Aile nord du premier préau. XIIe et 2 moitié du XIIIe siècle, rebâtie 1604–08. Galerie (p. 15).
- Fig. 21. Couvent des prémontrés. Aile nord du premier préau. Galerie, portail. 2 moitié du XIIIe siècle (p. 15).
- Fig. 22. Couvent des prémontrés. Aile nord du premier préau. Galerie, fragment du portail 2 moitié du XIIIe siècle (p. 15).
- Fig. 23. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Porche nord, portail 2 moitié du XIIIe siècle (p. 4).
- Fig. 24. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Porche nord, fragment du portail 2 moitié du XIIIe siècle (p. 4).

- Fig. 25. Couvent des prémontrées. Intérieur du réfectoire, 1608–10, archit. *J. Trevano* (p. 18).
- Fig. 26. Couvent des prémontrées. Aile ouest du premier préau, 1527, transformée 1604–08 et 1608–10, archit. *J. Trevano*, Corridor, ainsi dit dortoir large à l'étage (p. 17).
- Fig. 27. Couvent des prémontrées. Aile nord du second préau 1608–10, archit. *J. Trevano*, Corridor de l'étage (p. 18).
- Fig. 28. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste, 1259, 1595–1604, vers 1665. Vue du sud-est (p. 3).
- Fig. 29. Eglise SS. Augustin et Jean Baptiste, 1259, 1595–1604, vers 1665. Intérieur, vue vers le coeur des religieuses (p. 2).
- Fig. 30. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Choeur, chapiteau du pilastre avec les armoiries Brochwicz, 1595–1604 (p. 4).
- Fig. 31. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Les divisions de paroi, vers 1665 (p. 3).
- Fig. 32. Eglise SS. Augustin et Jean Baptiste. Intérieur du coeur 1777, archit. *S. Sierakowski* (p. 4).
- Fig. 33. Maison près de l'église de la Miséricorde Divine rebâtie 1906–10, archit. *W. Warzewski*. Vue du nord-est (p. 53).
- Fig. 34. Eglise de la Miséricorde Divine et la maison près de l'église rebâtie 1906–10, archit. *W. Warzewski*. Vue du nord-ouest (p. 53).
- Fig. 35. Eglise de la Miséricorde Divine, 1626–29, 1655 et 1906. Façade (p. 50).
- Fig. 36. Eglise de la Miséricorde Divine, 1626–29, 1655 et 1906. Intérieur, vue vers le maître-autel (p. 50).
- Fig. 37. Eglise du Coeur Immaculé de la Vierge Marie et la couvent des Socurs de la Congrégation de saint *Felix de Cantalice*, 1884, archit. *S. Jaworzyński*, vue de l'ouest (p. 54).
- Fig. 38. Eglise du Coeur Immaculé de la Vierge Marie, portail principal 1884, archit. *S. Jaworzyński* (p. 56).
- Fig. 39. Eglise du Coeur Immaculé de la Vierge Marie, 1884, archit. *S. Jaworzyński*, vue vers le maître-autel (p. 54).
- Fig. 40. Eglise du Coeur Immaculé de la Vierge Marie, 1884, archit. *S. Jaworzyński*. Voûte de la nef et du coeur (p. 56).
- Fig. 41. Couvent des prémontrées, aile ouest près de la cour, portail, 2 moitié du XV siècle (p. 12).
- Fig. 42. Eglise Saint-Sauveur. Portail ouest de la nef, 1620–22 (p. 62).
- Fig. 43. Eglise Saint-Sauveur. Portail ouest de la tour, 1620–22 (p. 62).
- Fig. 44. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Coeur, portail 1658 (?) avec le battant 1777 (p. 5).
- Fig. 45. Eglise de la Miséricorde Divine, portail principal 1910, archit. *J. Sas-Zubrzycki* (p. 50).
- Fig. 46. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Nef, porte de la chambrette pour les confessions 1728 (p. 5).
- Fig. 47. Couvent des prémontrées. Aile nord du premier préau. Porte du coeur des religieuses sur le corridor, 1726 (?) (p. 16).
- Fig. 48. Couvent des prémontrées. Aile nord du premier préau. Grille dans l'entrée du coeur des religieuses au chapitre, 1735 (p. 16).
- Fig. 49–50. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Nef, fenêtres pour administrer la Ste Communion, avec les grilles 1728 (p. 4).
- Fig. 51. Eglise de la Miséricorde Divine. Serrure dans la porte de la sacristie, 2 ou 3 tiers du XVII siècle (p. 50).
- Fig. 52. Couvent des prémontrés. Aile nord du premier préau. Parquet en marqueterie dans le coeur des religieuses, 1726 (p. 15).
- Fig. 53. Chapelle SS. Marguerite et Judith, 1690. Vue du sud (p. 65).
- Fig. 54. Chapelle SS. Marguerite et Judith, 1690. Entrée sud (p. 65).
- Fig. 55. Chapelle SS. Marguerite et Judith. Maître-autel, 1 moitié du XVII siècle (p. 65).
- Fig. 56. Eglise de la Miséricorde Divine. Maître autel, avant 1665 (p. 51).
- Fig. 57. Couvent des prémontrées. Autel dans la galerie, 1 quart du XVII siècle, complète au XVIII siècle (p. 22).
- Fig. 58. Eglise Saint-Sauveur. Autel dans la nef, 4 quart du XVII siècle (p. 62).
- Fig. 59. Couvent des prémontrées. Autel dans la chapelle des morts, vers la moitié du XVIII siècle (p. 20).

- Fig. 60. Couvent des prémontrées. Autel dans le coeur des religieuses 1718-26 (p. 20).
 Fig. 61-63. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Autels dans la nef, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 7).
 Fig. 64. Eglise de la Miséricorde Divine. Autel près de l'arc triomphal, 2e quart du XVIIe siècle (p. 51).
 Fig. 65. Eglise du Coeur Immaculé de la Vierge Marie. Autel dans le bas-côté, 1884. *F. Majerski* (p. 56).
 Fig. 66. Eglise Saint-Sauveur. Chaire près du mur extérieur sud du coeur (p. 61).
 Fig. 67. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Chaire 1876, *J. Tombiński* et *W. Eliasz* (p. 7).
 Fig. 68. Eglise Saint-Sauveur. Chaire. 1er quart du XVIIe siècle (p. 62).
 Fig. 69. Eglise de la Miséricorde Divine. Chaire. 4e quart du XVIIe siècle (p. 51).
 Fig. 70. Eglise Saint-Sauveur. Tribune d'orgues, 1re moitié du XVIIe siècle (p. 62).
 Fig. 71. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Buffet d'orgues dans le coeur, vers 1777, archit. *S. Sierakowski* (p. 7).
 Fig. 72. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Quinquet dans la nef, 1re moitié du XVIIe siècle (p. 8).
 Fig. 73. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Fonts baptismaux, 2e moitié du XVIIIe siècle (p. 7).
 Fig. 74. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Piscine dans la sacristie, 1696 (p. 7).
 Fig. 75. Couvent des prémontrées. Trône de l'abbesse dans le coeur des religieuses, 1673 (p. 21).
 Fig. 76. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Ameublement de la sacristie, 1776, ébéniste *M. Lagowski* (p. 8).
 Fig. 77. Couvent des prémontrées. Armoire, 1er quart du XVIIe siècle. (p. 23).
 Fig. 78. Couvent des prémontrées. Chaire de lectrice, autrefois dans le réfectoire, vers 1700 (p. 22).
 Fig. 79. Couvent des prémontrées. Bahut, XVI-XVIIe siècle (p. 23).
 Fig. 80. Couvent des prémontrées. Bahut, XVIIe siècle (p. 23).
 Fig. 81. Couvent des prémontrées. Cabinet portable, XVIIe siècle (p. 23).
 Fig. 82. Couvent des prémontrées. Commode, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 23).
 Fig. 83-84. Couvent des prémontrées. Tableaux de procession portables, 2e moitié du XVIIIe siècle (p. 22).
 Fig. 85. Couvent des prémontrées. Trépied, 3e quart du XIXe siècle (p. 23).
 Fig. 86. Couvent des prémontrées. Poêle dans la salle de récréation, vers 1880 (p. 17).
 Fig. 87. Couvent des prémontrées. Trépied, 3e quart du XIXe, plateau de table siècle (p. 23).
 Fig. 88. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Fragment de l'armoire en marqueterie dans la sacristie, 1776, ébéniste *M. Lagowski* (p. 8).

PEINTURE ET ESTAMPE (89-281)

- Fig. 89. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Saint Jean-Baptiste, peinture murale dans l'exèdre de maître-autel, 1876, *Władysław Łuszczkiewicz* (p. 89).
 Fig. 90. Eglise de la Miséricorde Divine. Saint Adalbert, vitrail 1908 dans la fenêtre de la nef (p. 51).
 Fig. 91. Eglise de la Miséricorde Divine. Saint Stanislas évêque, vitrail 1908 dans la fenêtre de la nef (p. 51).
 Fig. 92. Eglise de la Miséricorde Divine. Saint Casimir, vitrail 1908 dans la fenêtre de la nef (p. 51).
 Fig. 93. Eglise de la Miséricorde Divine. Sainte Hedvige de Silésie, vitrail 1908 dans la fenêtre de la nef (p. 51).
 Fig. 94. Couvent des prémontrées. Vierge à l'Enfant, tableau d'autel dans le coeur des religieuses, début du XVIe siècle (p. 24).
 Fig. 95. Couvent des prémontrées. Sainte Anne trinitaire, tableau, fin du XVIe siècle (p. 24).
 Fig. 96. Couvent des prémontrées. Saint Jean-Baptiste, tableau, fin du XVIe siècle (p. 25).
 Fig. 97. Couvent des prémontrées. Saint Nicolas, tableau, fin du XVIe siècle (p. 25).
 Fig. 98. Eglise Saint-Sauveur. Crucifixion, tableau d'autel latéral, 1605, *K. Kurz* (p. 62).

- Fig. 99. Couvent des prémontrées. Misericordia Domini, tableau, début du XVIIe siècle (p. 24).
- Fig. 100. Eglise de la Miséricorde Divine. Misericordia Domini, tableau, 1650 (?) (p. 51).
- Fig. 101. Couvent des prémontrées. Annonciation, tableau dans la prédelle d'autel, 1617 (p. 22).
- Fig. 102. Couvent des prémontrées. Pietà, tableau, 1re moitié du XVIIe siècle (p. 24).
- Fig. 103. Couvent des prémontrées. Sainte Famille, tableau d'autel XVI/XVIIe siècle (p. 22).
- Fig. 104. Couvent des prémontrées. Le Christ Salvator Mundi, tableau, 1re moitié du XVIIe siècle (p. 24).
- Fig. 105. Couvent des prémontrées. Bienheureuse Bronislawa, tableau, 1er tiers du XVIIe siècle (p. 25).
- Fig. 106. Couvent des prémontrées. Tête du Christ, tableau, XVIIe siècle (p. 24).
- Fig. 107. Couvent des prémontrées. Vierge de Douleur, tableau, 3e tiers du XVIIe siècle (p. 21).
- Fig. 108. Couvent des prémontrées. Misericordia Domini, tableau, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 21).
- Fig. 109. Couvent des prémontrées. Saint Norbert, tableau, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 21).
- Fig. 110. Couvent des prémontrées. Vierge de Czestochowa, tableau, 1648 (p. 24).
- Fig. 111. Couvent des prémontrées. Vierge à l'Enfant, tableau de l'autel dans le chapitre, 2e moitié du XVIIe siècle, sceptre et anges XVII/XVIIIe siècle, couronnes XIX/XXe siècle (p. 21).
- Fig. 112. Eglise de Miséricorde Divine. Vierge à l'Enfant dite aux Neiges, tableau de l'autel près de l'arc triomphal (p. 51).
- Fig. 113. Couvent des prémontrées. Vierge à l'Enfant, tableau, début du XVIIe siècle (p. 22).
- Fig. 114. Couvent des prémontrées. Transfiguration, tableau, 1re moitié du XVIIe siècle (p. 24).
- Fig. 115. Couvent des prémontrées. L'effigie de saint Norbert entourée de scènes de sa vie, tableau, 1re moitié du XVIIe siècle (p. 26).
- Fig. 116. Couvent des prémontrées. Saint Augustin, tableau, 2e moitié du XVIIe siècle (p. 21).
- Fig. 117. Couvent des prémontrées. Saint Roch, tableau, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 26).
- Fig. 118. Couvent des prémontrées. Saint Joseph avec l'Enfant, tableau, 3e quart du XVIIe siècle (p. 25).
- Fig. 119. Chapelle SS. Marguerite et Judith. Sainte Marguerite, tableau, fin du XVIIe siècle (p. 66).
- Fig. 120. Couvent des prémontrées. Saint Joseph avec l'Enfant, tableau, fin du XVIIe siècle (p. 22).
- Fig. 121. Couvent des prémontrées. Vierge à l'Enfant, dite aux Anges, tableau, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 20).
- Fig. 122. Couvent des prémontrées. La Cène, tableau dans le dos des stalles dans le coeur des religieuses, vers 1673 (p. 21).
- Fig. 123. Couvent des prémontrées. Arrestation du Christ, tableau dans le dos des stalles dans le coeur des religieuses, vers 1673 (p. 21).
- Fig. 124. Couvent des prémontrées. Flagellation, tableau dans le dos des stalles dans le coeur des religieuses, vers 1673 (p. 21).
- Fig. 125. Couvent des prémontrées. Couronnement d'épines, tableau dans le dos des stalles dans le coeur des religieuses, vers 1673 (p. 21).
- Fig. 126. Couvent des prémontrées. Christ mené au praetorium, tableau dans le dos des stalles dans le coeur des religieuses, vers 1673 (p. 21).
- Fig. 127. Couvent des prémontrées. Jésus cloué sur la croix, tableau dans le dos des stalles dans le coeur des religieuses, vers 1673 (p. 21).
- Fig. 128. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Saint Hyacinthe, tableau dans le couronnement de l'autel de bienheureuse Bronislawa, 1re moitié du XVIIIe siècle (p. 7).
- Fig. 129. Couvent des prémontrées. Le Christ montrant sa plaie, tableau, 1re moitié du XVIIIe siècle (p. 24).
- Fig. 130. Couvent des prémontrées. Crucifixion, tableau, vers 1660 (p. 24).
- Fig. 131. Couvent des prémontrées. Mater Misericordiae, tableau, 1665 (p. 24).
- Fig. 132. Couvent des prémontrées. Conversion de saint Norbert, tableau, vers la moitié du XVIIe siècle (?) (p. 20).

- Fig. 133. Couvent des prémontrées. Saint Norbert jetant ses habits mondains, tableau, vers la moitié du XVIIe siècle (?) (p. 20).
- Fig. 134. Couvent des prémontrées. Tentative du meurtre de saint Norbert, tableau, vers la moitié du XVIIe siècle (?) (p. 20).
- Fig. 135. Couvent des prémontrées. Saint Norbert reconciliant deux familles ennemies, tableau, 1 moitié du XVIIe siècle (?) (p. 20).
- Fig. 136. Couvent des prémontrées. Vierge de Douleur, tableau d'autel dans la chapelle des morts, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 20).
- Fig. 137. Couvent des prémontrées. Crucifixion, tableau, 1 moitié du XVIIIe siècle (p. 24).
- Fig. 138. Eglise de la Miséricorde Divine. Crucifixion, tableau sur un panneau mobile couvrant le tableau du maître-autel, XVIIe siècle (p. 51).
- Fig. 139. Eglise Saint Sauveur. Crucifixion, tableau XVIIIe siècle (p. 63).
- Fig. 140. Couvent des prémontrées. Tableau symbolique, fin du XVIIe siècle (p. 26).
- Fig. 141. Eglise Saint-Sauveur. Abbessé Sophie Urbańska comme sainte Sophie, tableau, 1697 (p. 63).
- Fig. 142. Eglise de la Miséricorde Divine. Fuite en Egypte, tableau dans la prédelle de l'autel près de l'arc triomphal, fin du XVIIe siècle (?) (p. 51).
- Fig. 143. Couvent des prémontrées. Vision de bienheureuse Bronisława, tableau, 1707 (p. 25).
- Fig. 144–145. Couvent des prémontrées. Fragments du tableau Vision de bienheureuse Bronisława, 1707, (p. 25).
- Fig. 146. Eglise de la Miséricorde Divine. Couronnement de la Vierge, tableau, vers 1650 (p. 51).
- Fig. 147. Eglise de la Miséricorde Divine. Figure de la fondatrice sur le tableau Couronnement de la Vierge, vers 1650 (p. 51).
- Fig. 148. Couvent des prémontrées. L'arbre de l'ordre de saint Norbert, tableau, début du XVIIIe siècle (p. 21).
- Fig. 149. Couvent des prémontrées. Providence Divine, tableau symbolique, vers 1700 (p. 26).
- Fig. 150. Couvent des prémontrées. Saint François, tableau, début du XVIIIe siècle (p. 25).
- Fig. 151. Couvent des prémontrées. Sainte Marie Madeleine, tableau, 1776 (p. 25).
- Fig. 152. Couvent des prémontrées. Vierge à l'Enfant, tableau, début du XVIIIe siècle (p. 22).
- Fig. 153. Couvent des prémontrées. Vierge, tableau, 4 quart du XVIIIe siècle (p. 24).
- Fig. 154. Couvent des prémontrées. Saint Norbert avec Tanchelin, tableau, 1 moitié du XVIIIe siècle (p. 26).
- Fig. 155. Couvent des prémontrées. Vision de saint Gaëtan, tableau, avant 1743 (p. 25).
- Fig. 156. Couvent des prémontrées. Saint Norbert reçoit la règle de son ordre, tableau, 1759, T. Kuntze (p. 21).
- Fig. 157. Couvent des prémontrées. Mariage mystique de sainte Catherine d'Alexandrie, tableau, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 21).
- Fig. 158. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Saint Norbert reçoit la règle de son ordre, tableau d'autel dans la nef, 1 moitié du XVIIIe siècle (p. 7).
- Fig. 159. Couvent des prémontrées. Vision de saint Augustin, tableau, 3 quart du XVIIIe siècle (p. 22).
- Fig. 160. Couvent des prémontrées. Vision de saint Norbert, tableau, 3 quart du XVIIIe siècle (p. 22).
- Fig. 161. Couvent des prémontrées. Saint Hermann-Joseph, tableau, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 25).
- Fig. 162. Couvent des prémontrées. Sainte Rosalie, tableau, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 26).
- Fig. 163. Couvent des prémontrées. Vision de bienheureuse Bronisława, tableau, 1759 (p. 21).
- Fig. 164. Eglise de la Miséricorde Divine. Saint Casimir, tableau, XVIIIe siècle (p. 51).
- Fig. 165. Eglise de la Miséricorde Divine. Sainte Catherine d'Alexandrie, tableau, XVIIIe siècle (p. 51).
- Fig. 166. Couvent des prémontrées. Vision de bienheureuse Bronisława, tableau, 3 quart du XVIIIe siècle (p. 22).
- Fig. 167. Couvent des prémontrées. Vision de bienheureuse Bronisława, tableau, 1759, A. Radwański (p. 25).
- Fig. 168. Couvent des prémontrées. La découverte de la dépouille mortelle de bienheureuse Bronisława et le miracle de la guérison du possédé, tableau, 1759, A. Radwański (p. 25).

- Fig. 169. Couvent des prémontrées. Saint Norbert, tableau, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 25).
- Fig. 170. Couvent des prémontrées. Sainte Apollone, tableau, 3e quart du XVIIIe siècle (p. 25).
- Fig. 171. Couvent des prémontrées. Vision de bienheureuse Bronislawa, tableau, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 25).
- Fig. 172. Couvent des prémontrées. SS. Pierre et Petronelle, tableau, 3e quart du XVIIIe siècle (p. 26).
- Fig. 173. Couvent des prémontrées. Vierge de l'Immaculée Conception, tableau, 4e quart du XVIIIe siècle (p. 24).
- Fig. 174. Couvent des prémontrées. Saint Norbert avec Tanchelin, tableau, 3e quart du XVIIIe siècle (p. 26).
- Fig. 175. Couvent des prémontrées. Baptême dans le Jourdain, tableau 1777, *Molitor* (p. 29).
- Fig. 176. Couvent des prémontrées. Sainte Thècle, tableau, 3e quart du XVIIIe siècle (p. 26).
- Fig. 177. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Vision de saint Felix de Cantalice, tableau, XVIIIe siècle (p. 57).
- Fig. 178. Couvent des prémontrées. Saint Norbert, tableau, XVIIIe siècle (p. 20).
- Fig. 179. Couvent des prémontrées. Vierge de Częstochowa, tableau, XVIIIe siècle (p. 22).
- Fig. 180. Couvent des prémontrées. Vierge de Częstochowa, tableau, 1e moitié du XIXe siècle (p. 24).
- Fig. 181. Eglise de la Miséricorde Divine. Jonas et la baleine, tableau, 2e moitié du XVIIIe siècle (p. 52).
- Fig. 182. Eglise de la Miséricorde Divine. Archange Raphaël avec Tobie, tableau, 2e moitié du XVIIIe siècle (p. 52).
- Fig. 183. Couvent des prémontrées. Vierge, tableau, 2e moitié du XVIIIe ou le début du XIXe siècle (p. 22).
- Fig. 184. Couvent des prémontrées. Le Christ, tableau, 2e moitié du XVIIIe siècle (p. 22).
- Fig. 185. Couvent des prémontrées. Vierge, tableau, 1e moitié du XVIIIe siècle (p. 24).
- Fig. 186. Couvent des prémontrées. Vierge de Douleur, tableau, début du XIXe siècle (p. 24).
- Fig. 187. Couvent des prémontrées. Sainte Claire, tableau, XIXe siècle (p. 25).
- Fig. 188. Couvent des prémontrées. Vierge à l'Enfant, tableau, 1829 (p. 24).
- Fig. 189. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Crucifixion, tableau, 1827, *J. Kordecki* (p. 57).
- Fig. 190. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Saint François, tableau, 1e moitié du XIXe siècle (p. 57).
- Fig. 191. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Saint Felix de Cantalice et l'Enfant, tableau, 1e moitié du XIXe siècle (p. 57).
- Fig. 192. Couvent des prémontrées. Vierge à l'Enfant et les anges, tableau vers 1874, *W. Łuszczkiewicz* (p. 21).
- Fig. 193–194. Couvent des prémontrées. Les portraits imaginaires de la famille de bienheureuse Bronislawa, 1760, *A. Radwański* (p. 26).
- Fig. 195. Eglise de la Miséricorde Divine. Sainte Catherine d'Alexandrie, devant d'autel près de l'arc triomphal, 1e quart du XVIIIe siècle (p. 51).
- Fig. 196. Eglise de la Miséricorde Divine. Ecce Homo, devant de maître-autel, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 51).
- Fig. 197. Couvent des prémontrées. Portrait de l'abbesse Dorothea Katska, 1672 (p. 21).
- Fig. 198. Couvent des prémontrées. Portrait de Jaksza de Kopanica, 1757 (p. 26).
- Fig. 199. Couvent des prémontrées. Portrait du cardinal Jean Lipski, 1e quart du XVIIIe siècle (p. 26).
- Fig. 200. Couvent des prémontrées. Portrait de l'abbesse Eve Stobiecka, vers la moitié du XIXe siècle (p. 26).
- Fig. 201. Couvent des prémontrées. Portrait de l'abbé Eugène Tupa, 1872, *W. Siffert* (p. 26).
- Fig. 202. Couvent des prémontrées. Portrait de l'abbesse Norberte Kossakowska, fin du XIXe siècle (p. 26).
- Fig. 203. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Portrait de bienheureuse Marie Angèle Truszkowska, 1899 (p. 57).
- Fig. 204. Couvent des prémontrées. Portrait de l'abbesse Euphémie Źarska, 1890, *A. Gramatyka* (p. 26).
- Fig. 205. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 2e moitié du XVe siècle, p. 2, avec initiale A avec la représentation d'un moine (p. 45).

- Fig. 206. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 2 moitié du XVe siècle, initiale C avec la scène de la Nativité, p. 71 (p. 45).
- Fig. 207. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 2 moitié du XVe siècle, dessin avec l'effigie de saint Grégoire le Grand, p. 3 (p. 45).
- Fig. 208. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 2 moitié du XVe siècle, fragment de la feuille 80v avec initiale A (p. 45).
- Fig. 209. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 2 moitié du XVe siècle, initiale D avec saint Augustin, p. 1 (p. 45).
- Fig. 210. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 2 moitié du XVe siècle, dessin de l'initiale V représentant Le Christ ressuscité, p. 269 (p. 45).
- Fig. 211. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 2 moitié du XVe siècle, initiale S avec sainte Barbe, p. 132 (p. 45).
- Fig. 212. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 2 moitié du XVe siècle. Dessin de l'initiale O avec la Dormition de la Vierge, p. 148 (p. 45).
- Fig. 213. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 2 moitié du XVe siècle. Dessin de l'initiale N avec sainte Anne trinitaire, p. 189 (p. 45).
- Fig. 214. Couvent des prémontrées. Missel, 1527, frère *Victorin*, initiale A avec saint Grégoire le Grand, feuille XVIr (p. 44).
- Fig. 215. Couvent des prémontrées. Missel, 1527, frère *Victorin*, initiale R avec Le Christ ressuscité, feuille non numérotée après la feuille XCVII (p. 44).
- Fig. 216. Couvent des prémontrées. Missel, 1527, frère Victorin. Initiale P avec la Nativité, feuille XIVv (p. 44).
- Fig. 217. Couvent des prémontrées. Missel, 1527, frère Victorin, Initiale G avec Vierge à l'Enfant adorée par frère *Victorin* et abbesse Anne Grabowska, feuille XLIIIv (p. 44).
- Fig. 218. Couvent des prémontrées. Missel, 1527, frère *Victorin*, Initiale C avec sainte Anne trinitaire et abbesse Anne Grabowska, feuille 165r (p. 44).
- Fig. 219. Couvent des prémontrées. Missel, 1527, frère *Victorin*, initiale I avec saint Jean l'Évangéliste et saint Augustin, avec frère *Victorin* et abbesse Anne Grabowska, feuille XLVv (p. 44).
- Fig. 220. Couvent des prémontrées. Missel, 1527, frère *Victorin*, initiale T avec vue de l'église des prémontrées (?), feuille r après la feuille CXLVII (p. 44).
- Fig. 221. Couvent des prémontrées. Missel, 1527, frère Victorin, initiale D avec saint Jean-Baptiste, feuille r après la feuille XXIX (p. 44).
- Fig. 222. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1 moitié du XVIe siècle, feuille 57 avec initiale S avec la Nativité (p. 45).
- Fig. 223. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1 moitié du XVIe siècle, fragment de la feuille 185r, initiale V avec le Christ ressuscité (p. 45).
- Fig. 224. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1 moitié du XVIe siècle, initiale E avec l'Annonciation, feuille 19r (p. 45).
- Fig. 225. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1 moitié du XVIe siècle, initiale S avec Le Christ de Pitié, feuille 229v (p. 45).
- Fig. 226. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1 moitié du XVIe siècle, initiale O avec saint Antoine et l'Enfant, p. 189 (p. 45).
- Fig. 227. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1 moitié du XVIe siècle, fragment de la page 278 avec l'initiale M (p. 45).
- Fig. 228. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1 moitié du XVIe siècle, fragment de la page 32 avec l'initiale D (p. 45).
- Fig. 229. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1 moitié du XVIe siècle, fragment de la page 170 avec l'initiale A (p. 45).
- Fig. 230. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 1 partie, page de titre (p. 45).
- Fig. 231. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 2 partie, page 377 avec colophon (p. 45).
- Fig. 232. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 1 partie, page 303 (p. 45).
- Fig. 233. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 2 partie, page 79 (p. 45).
- Fig. 234. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 1 partie, page 367 (p. 45).

- Fig. 235. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 1 partie, page 356 (p. 45).
- Fig. 236. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 1 partie, initiale D page 455 (p. 45).
- Fig. 237. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 1 partie, initiale S page 406 (p. 45).
- Fig. 238. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 1 partie, initiale P page 445 (p. 45).
- Fig. 239. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1644, frère *Jean Rybnicki*, 1 partie, initiale S page 358 (p. 45).
- Fig. 240. Couvent des prémontrées. Livre de prières de la reine Marie Casimire Sobieska, 1677, *Stanislas Bacynski*, feuille I (p. 46).
- Fig. 241. Couvent des prémontrées. Livre de prières de la reine Marie Casimire Sobieska, 1677, *Stanislas Bacynski*, feuille III (p. 46).
- Fig. 242. Couvent des prémontrées. Livre de prières de la reine Marie Casimire Sobieska, 1677, *Stanislas Bacynski*, feuille IV (p. 46).
- Fig. 243. Couvent des prémontrées. Livre de prières de la reine Marie Casimire Sobieska, 1677, *Stanislas Bacynski*, feuille V (p. 46).
- Fig. 244. Couvent des prémontrées. Officium dedicacionis ecclesiae et autres, page de titre de 1685, *Febronie Wasińska* (p. 45).
- Fig. 245. Couvent des prémontrées. Officium dedicacionis ecclesiae et autres, revers de la page de titre de 1685, *Febronie Wasińska* (p. 45).
- Fig. 246. Couvent des prémontrées. Officium defunctorum, 1653, page de titre (p. 45).
- Fig. 247. Couvent des prémontrées. Vêpres, matines et recommandations funéraires, page de titre de la 3 partie, vers 1700 (p. 47).
- Fig. 248. Couvent des prémontrées. Antiphonaire, 1703, *Adalbert Wolbromski*, page 1 (p. 45).
- Fig. 249. Couvent des prémontrées. Collection des choses spirituelles... 1774, conclusion du texte (p. 47).
- Fig. 250. Couvent des prémontrées. Remarques chrétiennes pour la Semaine Sainte et la Fête-Dieu, 1762, page de titre (p. 47).
- Fig. 251. Couvent des prémontrées. Officium defunctorum, 1799, *Czesław Hubicki*, page de titre (p. 46).
- Fig. 252. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1768, page de titre (p. 43).
- Fig. 253. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1795, page de titre (p. 43).
- Fig. 254. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1793, page de titre (p. 43).
- Fig. 255. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1773, page de titre (p. 43).
- Fig. 256. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1784, page de titre (p. 43).
- Fig. 257. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1792, page de titre (p. 43).
- Fig. 258. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1797, page de titre (p. 43).
- Fig. 259. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1798, page de titre (p. 43).
- Fig. 260. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1793, fragment de reliure (p. 44).
- Fig. 261. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1796, fragment de reliure (p. 43).
- Fig. 262. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1817, page de titre (p. 44).
- Fig. 263. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1818, page de titre (p. 44).
- Fig. 264. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1819, page de titre (p. 44).
- Fig. 265. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1820, page de titre (p. 44).

- Fig. 266. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1829, page de titre (p. 44).
- Fig. 267. Couvent des prémontrées. Livre des comptes de la Saint Jean, 1835, page de titre (p. 44).
- Fig. 268. Couvent des prémontrées. Document confirmant le document du duc Hanusz d'Oświęcim, 1493 (p. 42).
- Fig. 269. Couvent des prémontrées. Document avec le verdict du Tribunal des Six Villes, 1541 (p. 42).
- Fig. 270. Couvent des prémontrées. Document confirmant le bail du village Mucharz, 1541 (p. 42).
- Fig. 271. Couvent des prémontrées. Document d'érection de la Congrégation du Rosaire, 1638 (p. 43).
- Fig. 272. Couvent des prémontrées. Psalterium Davidis, 1523, imprimé de la typographie de *Melchior Lothar* à Leipzig, page de titre (p. 48).
- Fig. 273. Couvent des prémontrées. Viaticum Wratislaviense, gravure sur bois *Ecce Homo*, 1568, *Marius Kartaus*, sur la garde de la reliure (p. 49).
- Fig. 274. Couvent des prémontrées. Saint Jean-Baptiste, gravure sur cuivre, 1 moitié du XVIIe siècle, *Theodor van Merlen* (p. 43).
- Fig. 275. Couvent des prémontrées. Le Christ agenouillé entouré des Arma Christi, gravure sur cuivre, 1 moitié du XVIIe siècle, *Theodor van Merlen* (p. 43).
- Fig. 276. Couvent des prémontrées. P. Dominique de Jésus et Marie (Ruzzoli) carme, gravure sur cuivre, avant 1631, *Gasparo Massi* (p. 47).
- Fig. 277. Couvent des prémontrées. Le Christ Emmanuel, gravure sur cuivre, 1 moitié du XVIIe siècle, *Cornelis Galle* (?) (p. 43).
- Fig. 278. Couvent des prémontrées. Vanitas, gravure sur cuivre, 1 moitié du XVIIe siècle, *Cornelis Galle* (p. 43).
- Fig. 279. Couvent des prémontrées. Le Christ Eucharistique adoré par les saints, gravure sur cuivre, 1 moitié du XVIIe siècle, *Cornelis Galle* (?) (p. 43).
- Fig. 280. Couvent des prémontrées. Le Christ pêcheur des cœurs, gravure sur cuivre, 1 moitié du XVIIe siècle, *Cornelis Galle* (p. 43).
- Fig. 281. Couvent des prémontrées. Carte de Mucharz et environs, avant 1756 (p. 44).

SCULPTURE (282–323)

- Fig. 282. Couvent des prémontrées. Statue du Christ ressuscité, vers 1380 (p. 27).
- Fig. 283. Couvent des prémontrées. Crucifix, fin du XIVe siècle (?) (p. 27).
- Fig. 284. Couvent des prémontrées. Crucifix, vers 1500 (p. 8).
- Fig. 285. Couvent des prémontrées. Crucifix, XVe/XVIe siècle (p. 21).
- Fig. 286. Couvent des prémontrées. Crucifix, 1595–1600 (p. 22).
- Fig. 287. Couvent des prémontrées. Torse du Christ d'un crucifix 1595–1600 (p. 22).
- Fig. 288. Couvent des prémontrées. Les pieds du Christ d'un crucifix 1595–1600 (p. 22).
- Fig. 289. Couvent des prémontrées. Crucifix, 3 quart du XVIIe siècle (p. 20).
- Fig. 290. Eglise de la Miséricorde Divine. Crucifix, XVIIe siècle, dans le maître-autel (p. 61).
- Fig. 291. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Statue de Jaksa de Kopanica, début du XVIIe siècle (p. 8).
- Fig. 292. Eglise de la Miséricorde Divine. Statue de saint Stanislas évêque, avant 1665, dans le maître-autel (p. 51).
- Fig. 293. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Statuette de la Vierge à l'Enfant, 2 moitié du XVIIe siècle (p. 57).
- Fig. 294. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Statuette de la Vierge à l'Enfant, 2 moitié du XVIIe siècle, fragment (p. 57).
- Fig. 295. Eglise Saint-Sauveur. Statue de saint Augustin, 1 tiers du XVIIe siècle (p. 63).
- Fig. 296. Couvent des prémontrées. Statuette du Christ, début du XVIIe siècle (?) (p. 27).
- Fig. 297. Eglise Saint-Sauveur. Statue de saint Norbert, 1 tiers du XVIIe siècle (p. 63).
- Fig. 298. Couvent des prémontrées. Statue de la Vierge de Douleur, XVIIe siècle (p. 27).
- Fig. 299. Couvent des prémontrées. Statuette du Christ ressuscité, XVIIe siècle (?) (p. 27).
- Fig. 300. Couvent des prémontrées. Statue de saint Jean l'Evangeliste, XVIIe siècle (p. 27).

- Fig. 301. Couvent des prémontrées. Statuette du Christ à la colonne, début du XVIIIe siècle (p. 27).
- Fig. 302. Couvent des prémontrées. Crucifix, vers 1700 (p. 29).
- Fig. 303. Couvent des prémontrées. Statuette de l'Enfant Jésus, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 27).
- Fig. 304. Couvent des prémontrées. Fauteuil pour la statuette de l'Enfant Jésus, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 27).
- Fig. 305. Couvent des prémontrées. Statuette de l'Enfant Jésus, 2 ou 3 quart du XVIIIe siècle (p. 27).
- Fig. 306. Couvent des prémontrées. Statuette de l'Enfant Jésus, 2 ou 3 quart du XVIIIe siècle (p. 27).
- Fig. 307. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Statue de saint Augustin, vers 1770 (p. 8).
- Fig. 308. Eglise Saint-Sauveur. Statue de saint Jean-Baptiste, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 63).
- Fig. 309. Eglise Saint-Sauveur. Statue de saint Hermann-Joseph (?), vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 63).
- Fig. 310. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Bas-relief avec Sainte Famille et saints Elisabeth et Jean-Baptiste, vers 1777, dans le maître-autel (p. 6).
- Fig. 311. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Bas-relief avec la décollation de saint Jean-Baptiste, vers 1777, dans le maître-autel (p. 6).
- Fig. 312. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Statue d'Adam, vers 1777 (p. 4).
- Fig. 313. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Statue de Moïse, vers 1777 (p. 4).
- Fig. 314. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Médaillon avec le bas-relief représentant une nonne, vers 1777 (p. 4).
- Fig. 315. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Médaillon avec le bas-relief représentant un ecclésiastique, vers 1777 (p. 4).
- Fig. 316. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Médaillon avec le bas-relief représentant sainte Gertrude, vers 1777 (p. 7).
- Fig. 317. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Médaillon avec le bas-relief représentant saint Evermode, évêque de Ratzeburg, vers 1777 (p. 7).
- Fig. 318. Couvent des prémontrées. Statue d'ange, 2 moitié du XVIIIe siècle (p. 27).
- Fig. 319. Couvent des prémontrées. Chapelle miniature avec les représentations de la Crucifixion et de la Vierge, XVIIIe siècle (p. 27).
- Fig. 320. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Tableau d'épithaphe, vers la moitié du XVIIe siècle, dans la sacristie (p. 8).
- Fig. 321. Eglise de la Miséricorde Divine. Epithaphe de Thomas Nykowski mort en 1689 (p. 52).
- Fig. 322. Eglise Saint-Sauveur, cimetière. Epithaphe de Ladislas Louis Anczyk, mort en 1883, par W. Chrościkiewicz (p. 64).
- Fig. 323. Eglise Saint-Sauveur, cimetière. Médaillon avec le profil de Ladislas Louis Anczyk, mort en 1883, par T. Kopaczynski d'après le modèle de J. Przebindowski, dans l'épithaphe (p. 64).

ORFÈVREURIE ET OBJETS EN MÉTAL (324–414)

- Fig. 324. Couvent des prémontrées. Ostensor, 2 quart du XVIIIe siècle, refait 1671 (p. 27).
- Fig. 325. Eglise de la Miséricorde Divine. Ostensor, fin du XVIIIe siècle (p. 52).
- Fig. 326. Couvent des prémontrées. Ostensor, fin du XVIIe siècle (p. 27).
- Fig. 327. Couvent des prémontrées. Calice, fin du XVIIe siècle (p. 28).
- Fig. 328. Couvent des prémontrées. Calice, 1 quart du XVIIe siècle, coupe début du XIXe siècle, A. Michniewski (p. 28).
- Fig. 329. Couvent des prémontrées. Calice, 1604, noué et coupe après 1673 (p. 28).
- Fig. 330. Couvent des prémontrées. Calice, 1661 (p. 28).
- Fig. 331. Couvent des prémontrées. Calice, 1767 (p. 28).
- Fig. 332. Eglise de la Miséricorde Divine. Calice, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 52).
- Fig. 333. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Calice, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 57).

- Fig. 334. Couvent des prémontrées. Calice, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 28).
- Fig. 335. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Calice, XVIIIe siècle (p. 58).
- Fig. 336. Couvent des prémontrées. Ciboire, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 28).
- Fig. 337. Couvent des prémontrées. Ciboire, 1 moitié du XVIIe siècle (p. 28).
- Fig. 338. Couvent des prémontrées. Ciboire, 1740 (p. 28).
- Fig. 339. Couvent des prémontrées. Ciboire, 1868, Vienne (p. 28).
- Fig. 340. Eglise de la Miséricorde Divine. Ciboire, 1 moitié du XIXe siècle, fausse coupe plus récente (p. 52).
- Fig. 341. Eglise de la Miséricorde Divine. Ciboire, 1908 (p. 52).
- Fig. 342. Couvent des prémontrées. Reliquaire, 1 quart du XVIIe siècle (p. 28).
- Fig. 343. Eglise de la Miséricorde Divine. Reliquaire des SS. Constance et Candide, 1 moitié du XVIIe siècle (p. 52).
- Fig. 344. Eglise de la Miséricorde Divine. Reliquaire du Bois de la Sainte Croix, vers 1730 (p. 52).
- Fig. 345. Couvent des prémontrées. Reliquaire de saint Norbert, 1735 (p. 28).
- Fig. 346. Couvent des prémontrées. Reliquaire de bienheureuse Bronislawa, XIXe/XXe siècle (p. 28).
- Fig. 347. Couvent des prémontrées. Reliquaire de saint Norbert, fin du XVIIIe siècle (p. 29).
- Fig. 348. Couvent des prémontrées. Reliquaire de bienheureuse Bronislawa, 1840, *A. Kausal* (p. 29).
- Fig. 349. Couvent des prémontrées. Reliquaire de bienheureux Michel Giedroyć, 1743 (p. 28).
- Fig. 350. Eglise SS. Augustin et Jean-Baptiste. Reliquaire de bienheureuse Bronislawa, 1840, *H. Kosowski* (p. 7).
- Fig. 351. Couvent des prémontrées. Base avec reliquaire, peut-être fragment d'une croix-reliquaire, 1685 (p. 29).
- Fig. 352. Couvent des prémontrées. Cercueil de bienheureuse Bronislawa, 1604 (?) (p. 33).
- Fig. 353. Couvent des prémontrées. Plaquette avec Vierge à l'Enfant, vers 1640 (p. 30).
- Fig. 354. Couvent des prémontrées. Croix d'autel, 1642 (p. 29).
- Fig. 355. Couvent des prémontrées. Croix-reliquaire, 1685 (p. 29).
- Fig. 356. Couvent des prémontrées. Statuette de saint Norbert d'une croix-reliquaire 1685 (p. 29).
- Fig. 357. Couvent des prémontrées. Croix-reliquaire, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 29).
- Fig. 358. Couvent des prémontrées. Croix d'autel, 1 moitié du XVIIe siècle (p. 29).
- Fig. 359. Couvent des prémontrées. Croix d'autel avec une poignée de sabre XVIIe/XVIIIe siècle, les bras de la croix fin XVIIIe ou début XIXe siècle (p. 29).
- Fig. 360. Couvent des prémontrées. Croix d'autel, fin XVIIIe ou début du XIXe siècle (p. 30).
- Fig. 361. Couvent des prémontrées. Croix d'autel, fin du XVIIIe siècle (p. 30).
- Fig. 362. Couvent des prémontrées. Croix d'autel, 4 quart du XVIIIe siècle (p. 29).
- Fig. 363. Couvent des prémontrées. Chandelier, vers 1690, *C. Poppe* (p. 30).
- Fig. 364. Couvent des prémontrées. Chope, vers la moitié du XVIIe siècle *A. Drentwett* (p. 30).
- Fig. 365. Couvent des prémontrées. Burettes, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 30).
- Fig. 366. Couvent des prémontrées. Lampe du sanctuaire, 4 quart du XVIIe siècle (p. 30).
- Fig. 367. Couvent des prémontrées. Encensoir, début du XIXe siècle, complété à la fin du XIXe siècle (p. 30).
- Fig. 368. Couvent des prémontrées. Bassin, fin du XVe siècle (p. 30).
- Fig. 369. Couvent des prémontrées. Bassin, fin du XVIe siècle (p. 30).
- Fig. 370. Couvent des prémontrées. Plateau, 1645 (p. 30).
- Fig. 371. Couvent des prémontrées. Plateau, 1 moitié du XVIIe siècle (p. 30).
- Fig. 372. Couvent des prémontrées. Plaquette d'argent avec l'image de saint Antoine avec l'Enfant, 4 quart du XVIIe siècle (p. 31).
- Fig. 373. Couvent des prémontrées. Ange, fragment de la décoration du tableau de la Vierge à l'Enfant dans l'autel du chapitre, XVIIe/XVIIIe siècle (p. 21).
- Fig. 374. Couvent des prémontrées. Benitier portatif, début du XVIIIe siècle (p. 30).
- Fig. 375. Couvent des prémontrées. Aiguère, 3 quart du XVIIIe siècle *J.C. Jancke l'aîné* (p. 30).
- Fig. 376. Couvent des prémontrées. Aiguère, 1 moitié du XIXe siècle (p. 30).
- Fig. 377. Couvent des prémontrées. Aiguère, 1849 (p. 30).

- Fig. 378. Couvent des prémontrées. Plaquette avec la Vierge de Częstochowa, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 379. Couvent des prémontrées. Sainte Sophie avec ses filles, image au revers de la plaquette avec la Vierge de Częstochowa, 2 quart du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 380. Couvent des prémontrées. Plaquette avec la Vierge de Częstochowa, fin du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 381. Couvent des prémontrées. Saint Antoine avec l'Enfant, image XIXe siècle au revers de la plaquette avec la Vierge de Częstochowa, fin du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 382. Couvent des prémontrées. Ex-voto (?), 4 quart du XVIIe siècle (p. 31).
- Fig. 383. Couvent des prémontrées. Plaquette avec la Vierge de Częstochowa, fin du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 384. Couvent des prémontrées. Plaquette votive avec l'effigie de saint Vincent Ferrier, vers la fin du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 385. Couvent des prémontrées. Ex-voto, fin du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 386. Couvent des prémontrées. Plaquette votive avec l'effigie de saint Vincent Ferrier, fin du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 387. Couvent des prémontrées. Ex-voto, 2 quart du XIXe siècle (p. 31).
- Fig. 388. Couvent des prémontrées. Ex-voto, 1 moitié du XIXe siècle (p. 32).
- Fig. 389. Couvent des prémontrées. Couronne pour la figurine de l'Enfant Jésus, 4 quart du XVIIe siècle (p. 31).
- Fig. 390. Couvent des prémontrées. Couronne pour la figurine de l'Enfant Jésus, début du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 391. Couvent des prémontrées. Couronne pour la figurine de l'Enfant Jésus, 1 moitié du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 392. Couvent des prémontrées. Couronne pour la figurine de l'Enfant Jésus, 1 moitié du XVIIIe siècle (p. 31).
- Fig. 393. Couvent des prémontrées. Pendentif avec les reliques, début du XVIIe siècle (p. 29).
- Fig. 394. Couvent des prémontrées. Croix d'un rosaire, fin du XVIIe siècle, avers (p. 31).
- Fig. 395. Couvent des prémontrées. Médaillon avec l'effigie de saint Benoît de Nursie, XVIIe siècle (p. 32).
- Fig. 396. Couvent des prémontrées. Les martyrs camedules au revers du médaillon avec l'effigie de saint Benoît de Nursie, XVIIe siècle (p. 32).
- Fig. 397. Couvent des prémontrées. Médaillon avec l'effigie d'un saint inconnu, vers 1840 (p. 33).
- Fig. 398. Couvent des prémontrées. Médaillon avec l'effigie de sainte Euphémie, 1 moitié du XIXe siècle (p. 32).
- Fig. 399. Couvent des prémontrées. Petite croix, 1 moitié du XIXe siècle (p. 31).
- Fig. 400. Couvent des prémontrées. Petite croix, moitié du XIXe siècle (p. 31).
- Fig. 401. Couvent des prémontrées. Pendentif en forme d'une demi-figurine d'un chevalier, 4 quart du XVIe siècle (p. 41).
- Fig. 402. Couvent des prémontrées. Pendentif avec l'Annonciation, vers 1600 (p. 41).
- Fig. 403. Couvent des prémontrées. Pendentif, vers 1600 (p. 41).
- Fig. 404. Couvent des prémontrées. Bijou en forme d'une cocarde, vers 1660 (p. 41).
- Fig. 405. Couvent des prémontrées. Pendentif en forme d'une croix, 1 moitié du XVIIe siècle (p. 40).
- Fig. 406. Couvent des prémontrées. Maillons d'une chaîne, fin du XVIe siècle (p. 41).
- Fig. 407. Couvent des prémontrées. Fragments des chaînes, fin du XVIe et 1 moitié du XVIIe siècle (p. 41).
- Fig. 408. Couvent des prémontrées. Maillons d'une chaîne en forme des rosaces, 1 moitié du XVIIe siècle (p. 41).
- Fig. 409. Couvent des prémontrées. Tabatière, XVIIIe siècle (p. 41).
- Fig. 410. Couvent des prémontrées. Horloge cylindrique, début du XVIIe siècle (p. 33).
- Fig. 411. Couvent des prémontrées. Cadran d'une pendule, 1808, *W. Zchraski* (p. 33).
- Fig. 412. Couvent des prémontrées. Pendule de cheminée, vers la moitié du XIXe siècle, *W. Bojarski* (p. 33).
- Fig. 413. Couvent des prémontrées. Coffret, début du XVIIe siècle (p. 23).
- Fig. 414. Couvent des prémontrées. Coffret, XVIIe siècle (p. 23).

RELIURES, FERRURES ET SCEAUX (415-433)

- Fig. 415. Couvent des prémontrées. Plat supérieur de reliure, 3 quart du XVIe siècle, d'un bréviaire 1569 (p. 46).
- Fig. 416. Couvent des prémontrées. Plat inférieur de reliure, début du XVIIe siècle, d'un hymnaire 1611 (p. 46).
- Fig. 417. Couvent des prémontrées. Plat inférieur de reliure avec ferrures, 1 moitié du XVIIe siècle d'un missel 1622 (p. 48).
- Fig. 418. Couvent des prémontrées. Plat inférieur de reliure avec ferrures du début et de la 1 et 2 moitié du XVIIe siècle, d'un missel 1663 (p. 47).
- Fig. 419. Couvent des prémontrées. Plat supérieur de reliure avec ferrures du début et de la 1 et 2 moitié du XVIIe siècle, d'un missel 1663 (p. 47).
- Fig. 420. Couvent des prémontrées. Plat supérieur de reliure avec ferrures avant 1660, d'un missel 1662 (?) (p. 48).
- Fig. 421. Couvent des prémontrées. Plat supérieur de reliure avec ferrures 1749, d'un missel 1736 (p. 48).
- Fig. 422. Couvent des prémontrées. Plat inférieur de reliure avec ferrures 1749, d'un missel 1736 (p. 48).
- Fig. 423. Couvent des prémontrées. Plat inférieur de reliure avec ferrures 2 moitié du XVIIe siècle après 1750, d'un missel 1751 (p. 48).
- Fig. 424. Couvent des prémontrées. Plat supérieur de reliure, 3 quart du XVIIIe siècle, des Poesies et heures sur saint Norbert (p. 47).
- Fig. 425. Couvent des prémontrées. Cornière avec l'effigie de saint Grégoire le Grand, 1 moitié du XVIIe siècle, du plat inférieur de reliure d'un missel 1663 (p. 47).
- Fig. 426. Couvent des prémontrées. Cornière avec l'effigie de saint Augustin, 1 moitié du XVIIe siècle, du plat inférieur de reliure d'un missel 1663 (p. 47).
- Fig. 427. Couvent des prémontrées. Cornière avec l'effigie de saint Marc Évangéliste, 1 moitié du XVIIe siècle, du plat supérieur de reliure d'un missel 1663 (p. 47).
- Fig. 428. Couvent des prémontrées. Cornière avec l'effigie de saint Luc Évangéliste, 1 moitié du XVIIe siècle, du plat supérieur de reliure d'un missel 1663 (p. 47).
- Fig. 429. Couvent des prémontrées. Ferrure médiane avec l'effigie de saint Augustin, 1 moitié du XVIIe siècle, du plat supérieur de reliure d'un missel 1622 (p. 48).
- Fig. 430. Couvent des prémontrées. Ferrure médiane avec sainte Anne trinitaire, avant 1660, plat inférieur de reliure d'un missel 1662 (?) (p. 48).
- Fig. 431. Couvent des prémontrées. Sceau avec les armoiries Dębno, près d'un document 1510 (p. 42).
- Fig. 432. Couvent des prémontrées. Petit sceau du roi Sigismond I Le Vieux, près d'un document 1530 (p. 42).
- Fig. 433. Couvent des prémontrées. Sceau du général de l'ordre des dominicains Nicolas Rodulphus, près d'un document 1638 (p. 43).

TISSUS ET BRODERIES (434-525)

- Fig. 434. Eglise de la Miséricorde Divine. Chasuble, XV/XVIe siècle (p. 53).
- Fig. 435. Couvent des prémontrées. Chasuble, 1 moitié du XVIIe siècle, dans l'orfrois vertical broderie fin du XVIIe siècle (p. 36).
- Fig. 436. Couvent des prémontrées. Chasuble, les côtés vers la moitié du XVIIe siècle, dans l'orfrois vertical broderie vers 1700 (p. 35).
- Fig. 437. Couvent des prémontrées. Le devant de chasuble avec broderie XVIIe siècle, reportée 1849 (p. 34).
- Fig. 438. Couvent des prémontrées. Dos de chasuble avec broderie du XVIIe siècle, reportée 1849 (p. 34).
- Fig. 439. Couvent des prémontrées. Chasuble, dans l'orfrois vertical broderie 1 moitié du XVIIe siècle (p. 35).
- Fig. 440. Couvent des prémontrées. Chasuble, vers la moitié du XVIIIe siècle, dans l'orfrois vertical broderie XVIIe et vers la moitié du XVIIIe siècle. (p. 36).

- Fig. 441. Eglise de la Miséricorde Divine. Chasuble, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 52).
- Fig. 442. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Chasuble, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 58).
- Fig. 443. Couvent des prémontrées. Chasuble, début du XVIIIe siècle, dans l'orfrois vertical broderie fin XVIIIe siècle (p. 34).
- Fig. 444. Couvent des prémontrées. Chasuble, 1787 (p. 34).
- Fig. 445. Couvent des prémontrées. Chasuble, 1746 (p. 33).
- Fig. 446. Couvent des prémontrées. Chasuble, fin du XVIIe siècle, dans l'orfrois vertical dentelle début du XVIIIe siècle (p. 36).
- Fig. 447. Eglise de la Miséricorde Divine. Chasuble, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 52).
- Fig. 448. Couvent des prémontrées. Chasuble, 1787 (p. 33).
- Fig. 449. Couvent des prémontrées. Chasuble, vers 1850 (p. 34).
- Fig. 450. Couvent des Soeurs de la Congrégation de saint Felix de Cantalice. Chasuble, 2e moitié du XIXe siècle (p. 58).
- Fig. 451. Couvent des prémontrées. Chasuble, fin du XVIIIe siècle, dans l'orfrois vertical broderie 2e moitié du XVIIIe et fin du XIXe siècle (p. 34).
- Fig. 452. Couvent des prémontrées. Chasuble, 2e moitié du XIXe siècle (p. 35).
- Fig. 453. Couvent des prémontrées. Chasuble, 3e quart du XVIIIe siècle, dans l'orfrois vertical broderie vers 1900 (p. 34).
- Fig. 454. Couvent des prémontrées. Chasuble, vers 1730 (p. 35).
- Fig. 455. Couvent des prémontrées. Chasuble, vers 1760, l'orfrois vertical début du XVIIIe siècle (p. 34).
- Fig. 456. Couvent des prémontrées. Chasuble, 1e tiers du XVIIIe siècle, l'orfrois vertical fin du XVIIIe siècle (p. 34).
- Fig. 457. Eglise de la Miséricorde Divine. Chasuble, vers la moitié du XVIIIe siècle (p. 53).
- Fig. 458. Couvent des prémontrées. Chasuble, vers la moitié du XIXe siècle, l'orfrois vertical début du XVIIIe siècle (p. 36).
- Fig. 459. Couvent des prémontrées. Fragment de chape, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 35).
- Fig. 460. Couvent des prémontrées. Chape, vers la moitié du XVIIe siècle, capuchon et ceinture après la moitié du XVIIIe siècle (p. 35).
- Fig. 461. Couvent des prémontrées. Chape, 2e quart du XVIIIe siècle (p. 35).
- Fig. 462. Eglise de la Miséricorde Divine. Chape, 2e moitié du XVIIIe siècle, capuchon et ceinture début du XVIIIe siècle (p. 53).
- Fig. 463. Couvent des prémontrées. Dalmatique, 3e quart du XVIIIe siècle (p. 35).
- Fig. 464. Couvent des prémontrées. Dalmatique, 3e quart du XVIIIe siècle (p. 35).
- Fig. 465. Couvent des prémontrées. Broderie et dentelle, 1e moitié du XVIIIe siècle, fragments d'une aube (p. 36).
- Fig. 466. Couvent des prémontrées. Broderie et dentelle, vers la moitié du XIXe siècle (p. 36).
- Fig. 467. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, vers 1670 (p. 37).
- Fig. 468. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, 1669. *A. Hynkówna* (p. 37).
- Fig. 469. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, 2e quart du XVIIe siècle (p. 37).
- Fig. 470. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, 2e quart du XVIIe siècle (p. 38).
- Fig. 471. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, 1678 (p. 37).
- Fig. 472. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, 1e quart du XVIIe siècle (p. 37).
- Fig. 473. Eglise de la Miséricorde Divine. Voile eucharistique XVII/XVIIIe siècle (p. 53).
- Fig. 474. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 37).
- Fig. 475. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, 2e quart du XVIIe siècle (p. 37).
- Fig. 476. Couvent des prémontrées. Voile de calice, XVII/XVIIIe siècle (p. 38).
- Fig. 477. Couvent des prémontrées. Voile de calice, XVII/XVIIIe siècle (p. 38).
- Fig. 478. Couvent des prémontrées. Voile de calice, fin du XVIIe siècle (p. 38).
- Fig. 479. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, vers 1650 (p. 38).
- Fig. 480. Couvent des prémontrées. Bourse, 1e moitié du XVIIe siècle (p. 38).
- Fig. 481. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 37).
- Fig. 482. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, 2e quart du XVIIe siècle (p. 38).
- Fig. 483. Couvent des prémontrées. Voile de calice, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 38).
- Fig. 484. Couvent des prémontrées. Voile de calice, XVII/XVIIIe siècle (p. 38).
- Fig. 485. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, 1746 (p. 33).

- Fig. 486. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, 2 moitié du XIXe siècle (p. 37).
 Fig. 487. Couvent des prémontrées. Bourse, 2 moitié du XVIIIe siècle (p. 38).
 Fig. 488. Couvent des prémontrées. Voile eucharistique, vers 1850 (p. 37).
 Fig. 489. Couvent des prémontrées. Fragment d'une nappe avec broderie, fin du XVIIe siècle (p. 39).
 Fig. 490. Couvent des prémontrées. Broderie d'une nappe, 1 moitié du XVIIe siècle (p. 39).
 Fig. 491. Couvent des prémontrées. Broderie d'une nappe, 1790 (p. 39).
 Fig. 492. Couvent des prémontrées. Broderie d'une nappe, 1792 (p. 39).
 Fig. 493. Couvent des prémontrées. Broderie d'une nappe, 1892 (p. 39).
 Fig. 494. Couvent des prémontrées. Broderie d'une nappe, 3 quart du XIXe siècle (p. 39).
 Fig. 495. Couvent des prémontrées. Devant d'autel, 4 quart du XVIIe siècle (p. 40).
 Fig. 496. Couvent des prémontrées. Devant d'autel, 1739 (p. 40).
 Fig. 497. Couvent des prémontrées. Devant d'autel, XVIIe/XVIIIe siècle (p. 40).
 Fig. 498. Couvent des prémontrées. Devant d'autel, vers 1715 (p. 40).
 Fig. 499. Couvent des prémontrées. Devant d'autel, vers 1760 (p. 40).
 Fig. 500. Couvent des prémontrées. Devant d'autel, 1 quart du XVIIIe siècle (p. 40).
 Fig. 501. Couvent des prémontrées. Robe d'un tableau de la Vierge, vers la moitié du XVIIe siècle (p. 40).
 Fig. 502. Couvent des prémontrées. Robe d'un tableau de la Vierge, Broderie 1674, bijouterie XVIIe siècle (p. 40).
 Fig. 503. Couvent des prémontrées. Robe d'un tableau de la Vierge, broderie 1 moitié du XVIIIe siècle, bijouterie 1 moitié du XIXe siècle (p. 40).
 Fig. 504. Couvent des prémontrées. Robe d'un tableau de la Vierge, broderie XVII/XVIIIe siècle, bijouterie XVI–XIXe siècle (p. 40).
 Fig. 505. Couvent des prémontrées. Robe d'un tableau de la Vierge, 1806, bijouterie XVIe–XVIIIe siècle (p. 41).
 Fig. 506. Couvent des prémontrées. Robe d'un tableau de la Vierge, 1816, bijouterie XVIe–XVIIIe siècle (p. 41).
 Fig. 507. Couvent des prémontrées. Robe d'un tableau de la Vierge, broderie vers la moitié du XVIIe siècle, bijouterie XVIIe siècle (p. 40).
 Fig. 508. Couvent des prémontrées. Couronnes d'un tableau de la Vierge, broderie 1 moitié du XVIIIe siècle, bijouterie 2 quart du XVIIe siècle (p. 40).
 Fig. 509. Couvent des prémontrées. Corporal, avant 1695 (p. 39).
 Fig. 510. Couvent des prémontrées. Corporal, 2 moitié du XVIIe siècle (p. 39).
 Fig. 511. Couvent des prémontrées. Corporal, fin du XVII ou début du XVIIIe siècle (p. 39).
 Fig. 512. Couvent des prémontrées. Corporal, fin du XVIIIe siècle (p. 39).
 Fig. 513. Couvent des prémontrées. Bordure d'une aube avec broderie, fin du XVIIe siècle (p. 42).
 Fig. 514. Couvent des prémontrées. Bordure d'une aube avec broderie, 2 moitié du XVIIIe siècle (p. 42).
 Fig. 515. Couvent des prémontrées. Bordure d'une aube avec broderie, 2 moitié du XVIIIe siècle (p. 42).
 Fig. 516. Couvent des prémontrées. Bordure d'une aube avec broderie, 2 moitié du XVIIIe siècle (p. 42).
 Fig. 517. Couvent des prémontrées. Tenture, 1 tiers du XVIIIe siècle (p. 41).
 Fig. 518. Couvent des prémontrées. Conopée, fin du XVIIIe siècle (p. 36).
 Fig. 519. Couvent des prémontrées. Tenture, 4 quart du XVIIe siècle (p. 41).
 Fig. 520. Couvent des prémontrées. Tenture, 1691 (p. 41).
 Fig. 521. Couvent des prémontrées. Tenture, 1 tiers du XVIIIe siècle (p. 41).
 Fig. 522. Couvent des prémontrées. Tenture, XVIIIe siècle (p. 41).
 Fig. 523. Couvent des prémontrées. Tenture, 1915 (p. 41).
 Fig. 524. Couvent des prémontrées. Tapis, l'ainsi dit shirvan, début du XIXe siècle (p. 41).
 Fig. 525. Couvent des prémontrées. Fragment de broderie, fin du XVIIe siècle (p. 42).